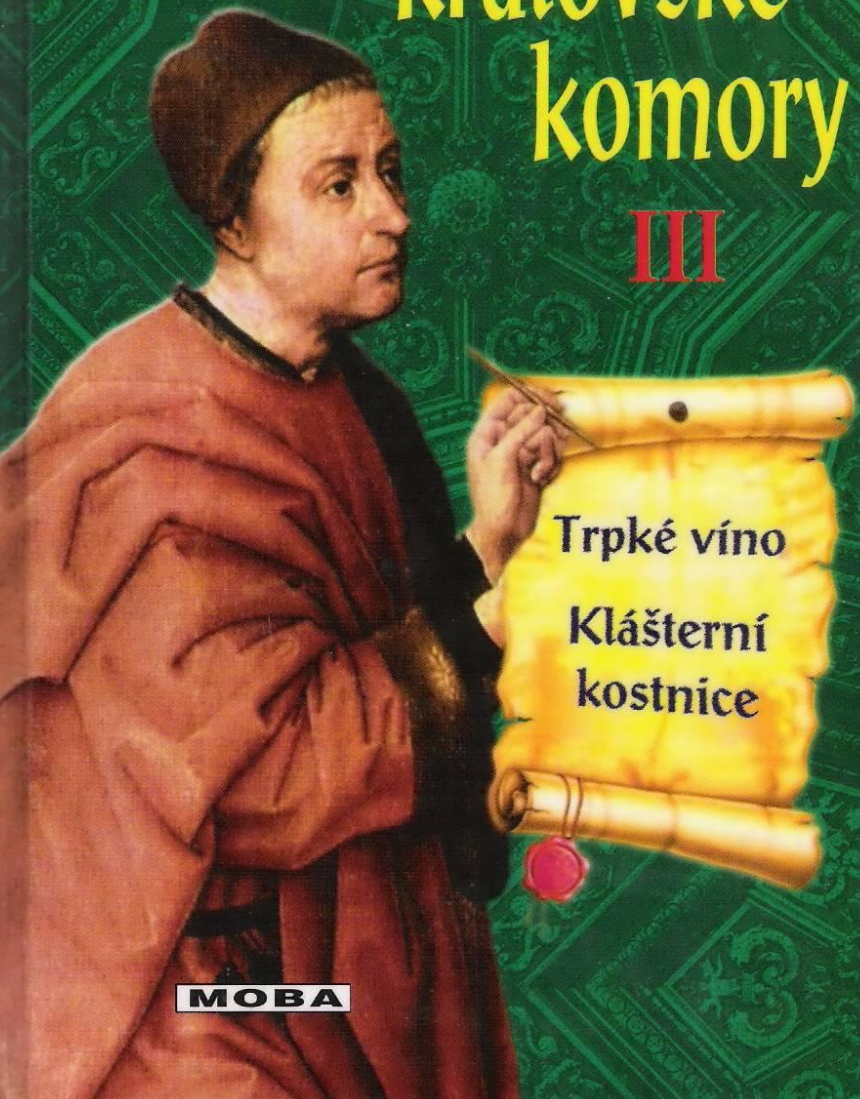
VLASTIMIL VONDRUŠKA

Letopisy královské komory

III

Trpké víno

Klášterní kostnice

MOBA

Vlastimil Vondruška
LETOPISY KRÁLOVSKÉ KOMORY III

Odpovědný redaktor Pavel Vlasatík
Technická redaktorka Miroslava Zedníčková

DTP a grafická úprava Studio MOBA
Obálka Studio MOBA
Tisk CPI Moravia Books, s. r. o., Pohořelice

Vydala Moravská Bastei MOBA, s. r. o., Brno
www.mobaknihy.cz

© Vlastimil Vondruška, 2008
© Moravská Bastei MOBA, s. r. o., Brno 2008

Vydání první

ISBN 978-80-243-3322-9

Cena včetně DPH 279 Kč

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Letopisy královské komory III

TRPKÉ VÍNO

KLÁŠTERNÍ KOSTNICE

Mé ženě Aleně

OBSAH

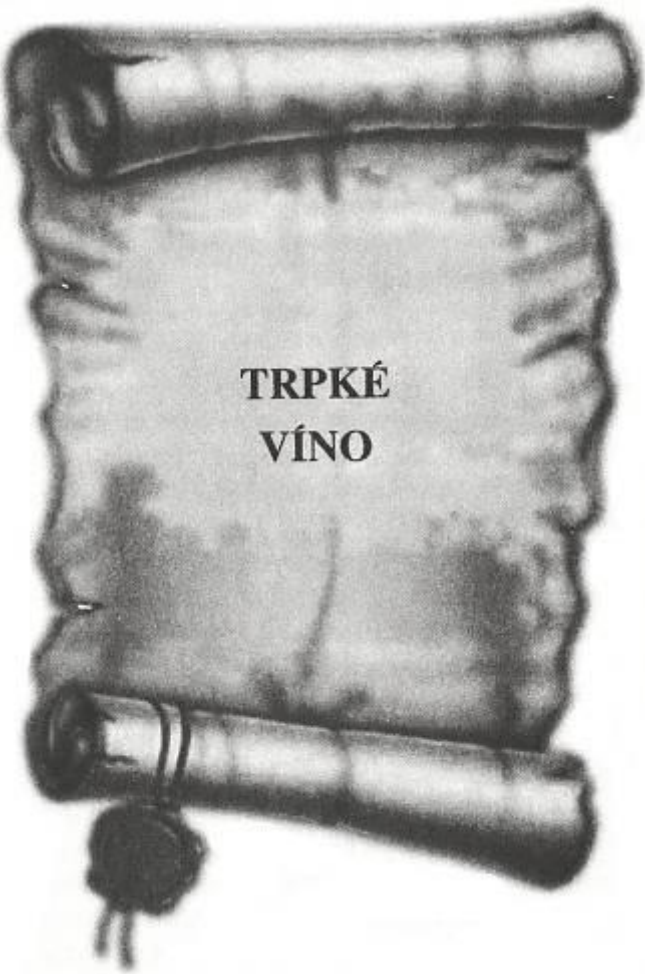
TRPKÉ VÍNO

I. 8
II. 15
III. 22
IV. 29
V. 39
VI. 50
VII. 59
VIII. 71
IX. 78
X. 84
XI. 94
XII. 102
XIII. 110
XIV. 117
XV. 123
XVI. 130

KLÁŠTERNÍ KOSTNICE

I. 137
II. 143
III. 150
IV. 157
V. 164
VI. 173
VII. 184
VIII. 192
IX. 201

X. 211
XI. 220
XII. 228
XIII. 234
XIV. 243
XV.....250
XVI. 255
XVII. 261
XVIII.....271

TRPKÉ
VÍNO

I.

Ulice Starého Města pražského se pohroužily do tmy. Pokud by se pozdní noční chodec podíval k nebi, z něhož padaly sněhové vločky, uviděl by obrysy vysokých štítů měšťanských domů a věže chrámů. Ale ulice byly prázdné. Jediný, koho bylo možné potkat, byl ponocný Lukáš. Kráčel odevzdaně rozbředlým sněhem a ani jednou ho nenapadlo podívat se ke střechám a věžím. Usilovně přemýšlel, kam by se schoval.

Temným podloubím měšťanských domů se vyhýbal. Ne proto, že mu to rychtář zakazoval, neboť z podloubí nebylo vidět zdaleka tak dobře, jako když kráčel prostředkem ulice, ale proto, že se bál o život. V poslední době nebylo v noci na ulicích pražských měst zdaleka tak bezpečno jako za časů otců. Neuplynul ani měsíc, co dva lupiči na Menším Městě pražském zavraždili ponocného Bartoloměje, který je přistihl v domě zlatníka Aschenbechera. Měšťané žádali okamžitou nápravu, ale konšelé se raději starali o práva městského stavu než o řádný chod obce. A podle toho to také vypadalo! Chudému člověku zbývala jen opatrnost, a tak bylo lepší vyhýbat se temným koutům. Jenže sníh nepříjemně studil a navíc začal od řeky foukat vítr. Nakonec se úkryt v podloubí jevil přece jen bezpečnější než mrazivá ulice.

Ponocný Lukáš měl štěstí. Tu noc bylo venku tak ošklivo, že i nejhorší lotři zůstali raději doma v teple. V podloubí dochodil službu bez úhony až do rána. Jakmile se ozval hlas zvonu z věže Týnského chrámu, zívl a šel spát.

Ve stejnou dobu vstával ve svém domě v Kaprové ulici královský písař Jiří Adam z Dobronína. Byl mrzutý,

protože ho při špatném počasí bolívala záda. To byla daň za stáří a nedalo se dělat nic jiného než snášet trápení, které Bůh neznámo proč sesílal na křesťany. Královský písař nebyl zrovna příkladný věřící, ale utěšovalo ho, že stejnými bolestmi zad trpí i pražský arcibiskup. Napadlo ho, že si Bůh buď nevybírá, koho bolestmi zkouší, nebo ani hlava české arcidiecéze není zrovna příkladným věřícím.

Náladu mu spravila Rozárka, když přinesla snídani a usmívala se tak šťastně, že trochu ze své nálady přenesla i na něho. Drobná černovláska postavila na stůl jahelnou kaši a džbán s ohřátou medovinou a slíbila, že večer budou koláčky s hruškovými povidly. Královský písař tušil, proč se tak spokojeně usmívá. Dobře si všiml, že se jeho pomocník bakalář Petr po večeři plížil do její komůrky v podstřeší.

Byl zvědavý, kdy tyhle noční návštěvy přinesou víc než jen úsměv na Rozárčině tváři. Předpokládal, že si oba umějí s nechtěným početím poradit, přesto v skrytu duše doufal, že mu jednou Rozárka oznámí, že je v jiném stavu. Sám děti neměl a už předem si byl jistý, že dítě svých pomocníků by měl rád stejně, jako by to byl jeho vnuk. Ostatně i bakaláře Petra považoval tak trochu za syna a Rozárku za dceru. A to přesto, že se dříve živila ne zrovna počestně, zvláště pokud se uváží, že on sám byl vysoký zemský úředník a musel dbát o dobrou pověst své domácnosti.

Jiří Adam z Dobronína se rychle najedl a pospíchal na Pražský hrad. Přijímací síň zemského úřadu měla klenutý strop z časů jagellonských králů, podpíraný umně proplétanými žebry. Stěny zdobily erby předních českých pánů. Mezi okny stála řada masivních tmavých lavic, na nichž seděli návštěvníci, čekající na přijetí. Sotva překročil práh, zastavil ho podkomoří Hynek, věčně uhnaný muž, který se hrbil před vrchností a bez zjevného důvodu káral podřízené. Přísně začal nařizovat, aby královský písař

všeho nechal a hned běžel do purkrabství, protože s ním chce hovořit urozený pán Jan z Vartemberka.

Jiří Adam z Dobronína neměl podkomořího rád. V tom se nelišil od ostatních písařů, protože Hynka neměl rád nikdo. Jenže on jím navíc opovrhoval a většinou to ani neskrýval. Pozvání nejvyššího purkrabího však bylo neobvyklé, proto si odpustil jízlivý komentář. Přikývl a zvědavě se optal, co se děje.

Podkomoří Hynek se k němu důležitě naklonil a tiše mu do ucha šeptal, že se stala hrozná věc – někdo zavraždil Jindřicha, syna pana purkrabího. Pak poodstoupil a hlasitě, aby to všichni slyšeli, dodal: „Ovšem vím to jen já. Rozumíte? A teď běžte, pane písaři!“

Jiří Adam z Dobronína přešel teatrální vystoupení podkomořího Hynka bez poznámky. Tušil, že ho zase čeká nebezpečná práce. Dříve býval jen písařem a měl na starosti městské platy. Skoro celý život hlídal, aby se královská pokladnice plnila stříbrňáky. Pak se mu povedlo objasnit několik zločinů a nadřízení si rychle zvykli, že na nepříjemné záležitosti je tu on. I když musel na stará kolena změnit celý svůj život, bavilo ho to mnohem víc než sedět nad lejstry se sloupci čísel.

Na Jiřího Adama z Dobronína v purkrabském paláci už čekali. Hned ho uvedli do kanceláře Jana z Vartemberka. Věděl, jak moc si mocný velmož potrpí na přepych. Když tu byl minule, chlubil se mu nejvyšší purkrabí nádherným stříbrným svícnem z norimberských dílen. Většina audiencí začínala tím, že návštěvník musel pochválit, co měl Jan z Vartemberka ve své kanceláři nového.

Dnes však nejvyšší purkrabí seděl zachmuřeně za stolem. Před ním stály dva skvostné benátské poháry zdobené pestrou emailovou malbou. Sluha oba naplnil vínem a s úklonou se vzdálil. Luxusní benátské sklo bývalo hodně drahé, ale tentokrát nezačal purkrabí o něm. Jiřímu Adamovi z Dobronína to bylo trochu líto, protože

ze všech materiálů, které řemeslníci používali, obdivoval právě sklo nejvíce.

„Přejdeme rovnou k věci, pane Adame," řekl nejvyšší purkrabí tiše, jako by se omlouval. „O mém neštěstí jistě už víš. V noci zavraždili mého jediného syna!"

Královský písař mlčky vyjádřil úklonem hlavy soustrast, ale hned namítl, že pokud ví, urozený pán z Vartemberka má syny dva. Jindřicha a mladšího Jakuba.

„To je pravda," souhlasil velmož trochu rozpačitě. „Ale zavražděný Jindřich byl mé krve. Jakub je nevlastní. Vyženil jsem ho s druhou ženou. Nechci tím tvrdit, že bych ho měl méně rád. Vlastně proto jsem tě zavolal." Nejvyšší purkrabí zvedl číši a upil. Chvíli přemýšlel, jak pokračovat. V jeho tváři byla bolest a měl problém soustředit se na to, co říká. Opatrně postavil číši na stůl a upřeně sledoval hladinu v ní. Víno bylo rudé jako krev a jiskřilo odlesky plamenů.

Povzdechl si truchlivě: „Za bezpečí v českém království odpovídám já. I vraždu syna Jindřicha bude vyšetřovat má kancelář. Už jsem pověřil prokurátora Jana z Vracova. Jenže ty už jsi mnohokrát i v zapeklitých případech prokázal důvtip. Proto jsem si řekl, že si s tebou promluvím."

„Zajímá vás můj názor na ten strašný zločin?" optal se opatrně královský písař. „Zatím o něm nevím vůbec nic… Jan z Vracova je nejen vynikající vyšetřovatel, ale i můj přítel. Možná by nesl těžce, kdybych…"

„O to tu nejde!" přerušil ho nejvyšší purkrabí netrpělivě. Jeho hlas pomalu ztrácel rozpačitost, s níž královského písaře přijal. Teď už hovořil svým obvyklým přísným a trochu povýšeným způsobem. „Jsi jeden z mála lidí na Pražském hradě, na koho se mohu bezvýhradně spolehnout. To, co po tobě žádám, nenařizuji jako purkrabí, ale prosím tě jako nešťastný otec."

Na to nebylo co odpovědět. Jiří Adam z Dobronína přikývl a přiložil číši ke rtům. Neměl na víno po ránu

chuť, i když bylo vynikající, ale potřeboval získat čas, aby se rozmyslel. Tenhle úvod se mu ani trochu nelíbil. Věřil Janovi z Vartemberka, že je zdrcený smrtí svého syna Jindřicha, ale to ostatní, o čem hovořil, mu připadalo trochu přehnané.

„Nebudu mluvit v hádankách, pane Adame, a přejdu k věci," oznámil věcně nejvyšší purkrabí. „Bůh mne zkouší mnoha neštěstími. Mord milovaného syna Jindřicha je jedním z nich. Tím druhým je zmizení mého druhého syna Jakuba. Jak jsem řekl, je nevlastní, ale to neznamená, že mne jeho únos netrápí. Postrádám ho už týden a denně se modlím za jeho záchranu.

Ale místo aby mne Bůh vyslyšel, dopustil, abych přišel o Jindřicha."

Jiří Adam z Dobronína neměl Jakuba z Vartemberka rád, protože ho považoval za namyšleného a sobeckého. Jakub příliš nedbal na čest svého urozeného rodu. Jenže rozmazlených mladých šlechticů se v poslední době potloukala po Praze spousta. To samozřejmě neřekl nahlas, jen podotkl, že vzhledem k jeho povaze je možné, že sám odjel a nikomu nic neřekl.

Jan z Vartemberka zavrtěl hlavou a z hromady papírů vytáhl několik listů. Chvíli je prohlížel, pak jeden vybral a podal královskému písaři. Přitom vykládal: „Viděli jsme ho naposledy minulou neděli. V pondělí byla Jakubova komnata prázdná. Na jeho lůžku jsem našel tohle. Jen si list přečti!"

Dopis byl napsaný červeným inkoustem napodobujícím krev. Vypadal jako opovědní list, kterým se zchudlí rytíři dávali na dráhu zemských škůdců. Vyhlašovali nepřátelství městům, přepadali kupce a brali jim zboží. Tenhle však byl mnohem stručnější. Stálo v něm, že syn pána z Vartemberka dluží dvacet tisíc kop grošů, a pokud je nejvyšší purkrabí za něj nezaplatí, bude do smrti litovat.

„Ale to je strašně moc peněz. Celé jmění! Za to by se dalo koupit menší panství," vyhrkl překvapeně Jiří Adam z Dobronína. Teď chápal ustaraný výraz nejvyššího purkrabího v jiném světle. Byl totiž známý svou šetrností.

„Původně jsem myslel, že jde o hloupý žert. Jakub někdy míval podobné skopové nápady… Předpokládám, že víš, jakou má pověst. Pustil jsem to z hlavy. Netrápil jsem se, ani když se večer neobjevil doma. Nebylo by to poprvé, kdy na několik dní zmizel. Ženským se líbí a myslím, že to s nimi i umí. Nebo odjel s přáteli na hon a nic neřekl. Rád také popíjí v krčmách. Potřeboval by přísnější ruku. Jenže služba českému království mi zabírá tolik času, že rodinu vídám jen zřídka. Ale to je úděl všech velmožů. A Jakub na to hřeší."

Jiří Adam z Dobronína poznamenal, že dopis je opravdu nedůvěryhodný a chybí na něm podpis. Pokud by někdo chtěl peníze, asi by napsal, kam je má nejvyšší purkrabí složit. Proto by se spíše přikláněl k názoru, že jde o hloupý žert.

„Kéž by to tak bylo, pane Adame! Předevčírem jsem dostal další list! Číst ho ani nemusíš. Je stejný a píše se v něm, že už mi moc času nezbývá a ať vrátím, co Jakub dluží, jinak oni začnou jednat. I tenhle dopis jsem hodil za hlavu. Myslel jsem, že za vším stojí Jakub a dělá, že ho unesli, aby ze mě vylákal nějaké peníze. Měl pořád dluhy. Pro jistotu jsem však správci nařídil zesílit stráže v paláci. Tedy… nemluvím o purkrabství, ale o mém paláci dole ve městě."

„Vy myslíte, urozený pane z Vartemberka, že Jakubův únos není žert? A že nějak souvisí s Jindřichovou smrtí?"

Nejvyšší purkrabí rezignovaně přikývl a dodal, že poslední vzkaz ležel u těla jeho nebohého syna. Podal královskému písaři poslední papír popsaný stejným červeným inkoustem. Stálo v něm: To je poslední varování. Myslíme to vážně! Pokud nechcete, aby Jakuba stihl stejný osud, vraťte nám vše! Dáváme vám ještě

týden! Zatím je Jakub živ. Nikomu ani slovo, jinak budeme jednat!

Purkrabí Jan z Vartemberka rukou přejel po své ostře řezané tváři. I když z každého gesta vyzařoval smutek, královský písař pochopil, že se vztahuje jen na mrtvého Jindřicha. Osud nevlastního Jakuba byl nejvyššímu purkrabímu lhostejný, i když to nevyslovil nahlas. Za život vlastního syna by peníze obětoval, ale za nevlastního se mu to zdálo příliš.

Jan z Vartemberka pokračoval, jako by chtěl názor královského písaře potvrdit: „Dvacet tisíc kop grošů bych do týdne sehnat nedokázal. Ani kdyby šlo o Jindřicha… Jenže je mrtvý! Takže se vraťme k tomu, proč jsem tě zavolal. Únosci napsali, že mi dávají týden času, než Jakuba zabijí. Přesně tolik času ti dávám já, abys ho vysvobodil. Já se zatím budu tvářit, jako bych sháněl peníze. Nikdo nebude o tvém poslání vědět. Jednej diskrétně, abys Jakuba neohrozil."

Jiří Adam z Dobronína byl rozmrzelý, i když to nedal na sobě znát. Purkrabí nebyl ochotný za nevlastního syna zaplatit a odpovědnost přenesl na něho. Pokud královský písař uspěje, nejvyšší purkrabí ušetří dvacet tisíc kop. Pokud neuspěje, ušetří také. Přijde sice o druhého syna, ale nikdo mu nebude moci nic vyčítat. To královský písař zklamal, ne Jan z Vartemberka.

„Nařídil jsem podkomořímu Hynkovi, aby tě na celý týden uvolnil ze všech povinností v zemské kanceláři, pane Adame. Protože předpokládám, že budeš mít s vyšetřováním výdaje, vezmi si tohle," řekl nejvyšší purkrabí a na stůl položil naditý kožený váček s penězi. Už to samo svědčilo, jak vážná je situace.

II.

Z kostelních věží ještě ani nedozněl hlas zvonů odbíjejících poledne, když Jiří Adam z Dobronína vstoupil do paláce pánů z Vartemberka na Menším Městě pražském. Starobylá a na pohled úctyhodná budova stála v široké ulici na svahu pod Pražským hradem. Před vraty okolkoval voják v barvách nejvyššího purkrabího s halapartnou v ruce a žertoval se služebnými, pobíhajícími kolem s putnami na vodu. Zdvořile otevřel těžká vrata a požádal královského písaře, aby počkal, že hned přivede paní domu. Jiří Adam z Dobronína se ani nestačil pořádně rozhlédnout honosně zařízeným mázhauzem, když se na schodišti objevila manželka purkrabího Kateřina a za ní její nevlastní dcera Lucie.

„Vítám vás, pane z Dobronína. Manželův posel mi vyřídil, že přijdete," řekla se zdvořilou lhostejností. Měla bledou tvář a kolem očí stopy pláče. Sešla do mázhauzu a nabídla mu ruku, aby ji políbil. Jiřímu Adamovi z Dobronína nebyly nové dvorské mravy příliš po chuti, ale tentokrát jí svou úctu prokázal rád. Kateřina byla krásná žena, ale tím hlavním důvodem byl důstojný smutek, který z ní vyzařoval. I ji smrt nevlastního syna Jindřicha hluboce zasáhla.

Jan z Vartemberka královského písaře varoval, že ani své ženě o Jakubově zmizení neřekl, a nařídil mu, aby před ní mlčel. Zvláště před ní, dodal důrazně. Ale Jiří Adam z Dobronína měl dojem, že Kateřina musí něco tušit. Znala Jakuba určitě lépe než její manžel a nezdála se být naivní či hloupá.

Překvapilo ho, jak je Lucie podobná své nevlastní matce Kateřině. Šaty obou žen měly podobný střih a ušité byly z drahého brokátu. Výstřih u krku byl možná o něco větší, než přikazovala upjatá domácí móda, ale lemovaly ho módní flanderské krajky. Obě si na znamení smutku zavinuly hlavy do bílých loktuší. Luciina štíhlá tvář byla jemná a plná něhy, jakou mívají dívky, které už nejsou dětmi, ale ještě se nestaly dospělými ženami. V ruce držela hedvábný kapesníček a ani se nesnažila skrývat slzy.

„Naše komnaty jsou v patře, správce vás tam doprovodí, pane královský písaři. Já počkám v hodovním sále, a pokud budete mít nějaké dotazy, ráda vás vyslechnu. V Jindřichově ložnici jsme s ničím nehýbali. Všechno najdete, jak bylo ráno, když… promiňte," řekla Kateřina z Vartemberka dojatě a odvrátila hlavu. Královský písař si všiml, že Lucie se na kratičký okamžik zadívala na svou nevlastní matku velice nelaskavě. Paní domu uchopila malý stříbrný zvonek a vzápětí se objevil otylý muž v kabátci vyšívaném stříbrem. Lucie trochu trucovitě podotkla, že ona pána z Dobronína doprovodí do bratrovy komnaty. Otočila se a rychle kráčela po schodišti vzhůru.

Lucie sama otevřela dveře, ale zůstala na prahu a čekala. Královský písař se u ní zastavil a prohlížel si místnost. Na první pohled nepůsobila útulně. Stěny byly obložené kazetami ze dřeva ztmavlého stářím, barvy malovaného stropu byly zašlé. U okna stálo široké lůžko s nebesy, k jehož sloupkům byly přivázané roztažené tylové závěsy. Pokrývka se stopami zaschlé krve ležela na podlaze u stěny. V místnosti panoval neuvěřitelný nepořádek. Truhlice byly zotvírané, na podlaze ležely v chaotickém zmatku šaty, knihy, zbroj a jiné Jindřichovy věci. Vrah dokonce sundal obrazy ze stěn. Kazety dřevěného obložení byly na dvou místech odtržené.

„Takový nepořádek jste tu ráno našli?" optal se královský písař správce. Ale místo něj odpověděla Lucie:

„Jak řekla paní Kateřina, nikdo ze služebnictva na nic nesahal. Pouze jsme odnesli bratrovo tělo do kaple. A nechala jsem zavřít okno. Byla tu strašná zima.“

„Venku byl v noci mráz a okno otevřené? Takže lze předpokládat, kudy vrah unikl,“ poznamenal trochu roztržitě Jiří Adam z Dobronína. Zamířil k oknu a opatrně se proplétal mezi poházenými věcmi. Jindřichova komnata se sice nacházela v patře, jenže palác stál na svahu pod Pražským hradem. Zatímco vchod byl na opačné straně budovy z ulice, okna obytných komnat směřovala do zahrady. Svah byl tak strmý, že na téhle straně domu leželo přízemí pod úrovní terénu a okna prvního patra se nacházela jen několik sáhů nad zemí. Pro obratného člověka nemohl být problém vylézt ze zahrady do kterékoli obytné komnaty. Nebo z okna vyskočit a přes zahradu zmizet ve městě.

Královský písař otevřel okenice a vyklonil se ven. V noci sněžilo, a tak doufal, že pod oknem mohly zůstat stopy. Jenže od rána prošla zahradou spousta lidí. Zahleděl se na mohutné kamenné opevnění Pražského hradu, nad nímž vyčnívaly zasněžené střechy. Na okamžik pocítil hrdost. Pak okenice zavřel.

Obrátil se na Lucii, a jako by se omlouval, že se nevěnuje vyšetřování, řekl: „Já bydlím na druhém břehu řeky… Z okna vidím jen zdi domů přes ulici. Všimla jste si, jaká je tohle nádhera?“

„Jistě, ale vám jde spíše o něco jiného. Chcete se zeptat, zda jsou na téhle straně paláce další komnaty. Nebo ještě přesněji, zda vedou okna našich ložnic také do zahrady. Můžete se ptát přímo, nemusíte hledat okliky. Já to pochopím,“ opáčila věcně a kapesníčkem si otřela slzy. „Pokud budete počítat dveře od schodiště, první komnata je moje, druhá Jakubova a tahle poslední patřila mému nebohému bratrovi. Rodiče spí ve druhém patře, to je nejhonosnější část paláce.“

„Děkuji za pomoc," uklonil se zdvořile a dodal, že pokud má tedy hovořit bez oklik, chtěl by vědět, zda v noci něco podezřelého neslyšela.

„I když to možná vypadá divně, neslyšela jsem nic. A to jsem spala hodně špatně, stále jsem se probouzela. Vidíte ten nepořádek? I když je mezi touhle komnatou a mou ještě Jakubova, nebyla jsem přece nijak daleko. Musel tady být pořádný hluk, když to tu ti lotři prohledávali. Ale věřte mi, neslyšela jsem vůbec nic!"

„Pokud to byli zkušení zloději, chovali se tiše. To patří k jejich řemeslu. Co všechno se tady ztratilo?"

„Jen peníze. I když jsme to ještě neuklidili, zdá se, že jinak nic dalšího," ozval se obtloustlý správce, který stál na chodbě a dosud mlčel. Hovořil naléhavě, jako by se chtěl také něčím důležitým uplatnit.

„Kolik? Bylo těch peněz hodně?" optal se královský písař a přitom si prohlížel věci na podlaze.

„Těžko říct," ujala se znovu slova Lucie. „Nikdo přesně neví, kolik peněz mohl bratr u sebe mít. Byl dost šetrný, ne jako Jakub. Ale určitě to nebylo víc než deset nebo patnáct kop grošů. Kvůli tomu by ho přece nikdo nezabíjel! Vždyť to je směšně málo, aby někdo riskoval hlavu a věčné zatracení v pekle!"

„Lupiči zamordují kupce na cestě v lese i kvůli hrsti měďáků. Lidskou špatnost nemůžete poměřovat kořistí. Zlí lidé se rodí a měli by všichni skončit na šibenici!" vysvětloval královský písař přísně. Prohlídka komnaty ho dovedla až k oknu. Všude vládl nepořádek, ale tady byl kus podlahy čistě umytý.

„Nevím o tom nic. Všechno je tak, jak bylo ráno. Jenom jsem zavřela okno a bratrovo tělo nechala odnést do kaple," opakovala Lucie. Protože stála u dveří, došla se podívat, co královský písař našel. Chvíli si mlčky prohlížela místo na podlaze za lůžkem. Pak se obrátila na správce a ostře se optala, co o tom ví.

„Já nic…," koktal vyděšeně. „Možná tu včera služebná něco zvrhla a pak utřela. Víte sama, urozená panno, jak je Bětka nešikovná. Přísahám, já tu dneska nedělal vůbec nic!"

„Jistě. Asi služebná," souhlasil naoko spokojeně královský písař. Ale bylo mu jasné, že to tak být nemohlo. Někdo tu musel uklízet brzy ráno. V každém případě ale později, než vrah rozházel věci v místnosti. Na uklizené podlaze za lůžkem neleželo totiž vůbec nic.

Jiří Adam z Dobronína vstal a požádal Lucii, zda by si mohl ještě prohlédnout tělo jejího zavražděného bratra. Hned ale dodal, že ho samozřejmě nemusí doprovázet, protože chápe, co pro ni to neštěstí znamená. Lucie však odmítla. Řekla, že vydrží horší rány a v tuhle chvíli netouží po ničem jiném, než aby vraha popravili tím nejbolestivějším způsobem, jaký zemské právo připouští.

Rodinná kaple se nacházela v přízemí za mázhauzem. Byla malá a měla na rozdíl od obytných místností klenutý strop s nádherně proplétanými žebry a svorníky, na nichž kameníci vytesali ledňáčky. Královský písař odhadoval, že musela vzniknout za časů krále Václava IV. Starobylý byl i dřevěný deskový oltář, znázorňující snímání Krista z kříže. Před ním ležel na dřevěných márách zavražděný Jindřich. Kolem stály svícny s hořícími voskovicemi.

Mladíkovo tělo bylo oblečené do honosného černého šatu. Jiří Adam z Dobronína rozepnul stříbrné knoflíky na kazajce a prohlížel ránu na hrudi. Vražednou zbraní byla nejspíše dýka s úzkou čepelí. Od nejvyššího purkrabího věděl, že se nenašla.

„Musím si ještě promluvit s paní Kateřinou," řekl a kazajku zapnul.

„Pokud budete ještě něco potřebovat, najdete mne tady," řekla Lucie. V očích se jí opět leskly slzy. „Budu se modlit za spásu jeho duše."

Správce doprovodil královského písaře do rozlehlé síně vedle kaple. Byla zařízená v tradičním rytířském

stylu, na stěnách visely zbraně a štíty. Proti dveřím se nacházel veliký krb, v němž hořela buková polena. Královský písař k němu spokojeně zamířil, aby se ohřál. Chladné počasí neměl rád. Na podlaze před krbem ležely dvě medvědí kožešiny a na nich stála křesla s vysokými vyřezávanými opěradly. Zbytek síně zabíral dlouhý stůl se stolicemi.

Paní Kateřina seděla u krbu a čekala. Sotva se královský písař posadil, upozornila, že mu těžko poví něco nového, protože vše už řekla Janovi z Vracova, zemskému prokurátorovi, který tu byl ráno. Pak se na něj zamyšleně zadívala a dodala, že ji neobyčejně překvapilo, když přišel posel jejího manžela, že se tu objeví další vyšetřující. Přimhouřila přísně oči a zeptala se, co tu ve skutečnosti hledá.

Královský písař se nepatrně usmál. Kateřina z Vartemberka byla nejen krásná, ale i chytrá. Okamžitě pochopila, že jeho návštěva není obvyklá formalita. Přes zdánlivě lehký způsob řeči nedokázala skrýt napětí. Jiří Adam z Dobronína nesměl nic prozradit. Pokusil se o bezstarostný tón: „Máte samozřejmě pravdu, urozená paní. Není obvyklé, aby se jednou vraždou zabývali současně dva vyšetřovatelé. Ale protože jde o syna našeho purkrabího, požádal mne váš manžel, abych se na tu smutnou záležitost podíval ze staré známosti neoficiálně i já. To by to v českém království dopadlo, kdyby se vraždily děti velmožů! Ty lotry je třeba co nejrychleji dopadnout a pro výstrahu exemplárně potrestat!“

Jiří Adam z Dobronína si uvědomil, že se teď nesmí ptát na jejího syna Jakuba, protože by okamžitě vzbudil podezření. Proto se omezil jen na několik bezvýznamných dotazů k vraždě. Ovšem předem tušil, že se nedozví nic důležitého. Paní Kateřina nepochybovala, že důvodem byly peníze. Proto byl v ložnici nepořádek, neboť vrahové hledali, co by mohli ukrást. Víc nevěděla a ani vědět nechtěla.

Při odchodu vyslechl královský písař otylého správce. Ani on neřekl nic nového. Včera šla rodina pána z Vartemberka spát hned po večeři. Protože však on i služebnictvo spí v čeledníku, který stojí na dvoře, neví nic o tom, co se dělo tady během noci.

III.

Z vartemberského paláce se Jiří Adam z Dobronína vrátil na Pražský hrad, ale bakaláře Petra tam nezastihl. Podkomoří Hynek ho poslal s jakýmsi listem na novoměstskou radnici. Královský písař věděl, že se při pátrání bez svého pomocníka neobejde. Příliš už si na jeho pomoc zvykl. Proto zašel do úřadu nejvyššího hofmistra a vyžádal si na celý týden uvolnění bakaláře Petra z povinností v zemské kanceláři. Pak navštívil řadu lidí a až do večera se vyptával na syny Jana z Vartemberka. Když procházel bránou u Opyše, bylo již šero. Musel kráčet opatrně, protože sníh během dne zmrzl a schody nebezpečně klouzaly.

Sotva vkročil do svého domu na Starém Městě pražském, uviděl ve dveřích kuchyně Rozárku. Rozmrzele se ptala, proč jde tak pozdě, jako by nevěděl, že večeře už bude studená.

Jiří Adam z Dobronína měl už takhle svých starostí dost. Ale nechtěl to dát najevo, proto se pokusil usmát a řekl: „Nezlob se, Rozárko, ale jídlo od tebe mi bude chutnat, i kdyby bylo jako led. Pochop, zájmy království stojí výš než teplota naší večeře.“

Jenže jeho pokus o žert ji neusmířil. Právě naopak. Popuzeně odsekla, že když na to přijde, nemusí večeřet vůbec, zvláště pokud si to vyžadují zájmy království. Pak se vrátila do kuchyně. Sotva zmizela, objevil se na schodech bakalář Petr. Opatrně nahlížel do mázhauzu, a když si ověřil, že jeho pán je sám, přiložil prst k ústům. Odvedl ho do síně v patře, a když zavřel dveře, začal vysvětlovat: „Omluvte ji, urozený pane, ale takhle se

vzteká od chvíle, co jsem se vrátil domů. Vyspí se z toho…“

Než větu dokončil, otevřely se dveře a v nich stála Rozárka. V ruce nesla velikou mísu s omáčkou, v níž plavaly kusy pečeného masa. Postavila ji na stůl, ruce si otřela o suknici a na Petra vyjela: „Tak já se z toho mám vyspat? Co to bylo za holku?“ Pak se obrátila na královského písaře a žalovala, že byla ve městě nakoupit a náhodou potkala Petra. Stál s nějakou holkou a jí si vůbec nevšiml, protože měl oči jenom pro ni. Chvíli čekala, ale on se s tou holkou vesele bavil dál. Nakonec odešla a on to vůbec nezaregistroval. Tak co si má myslet? Šlehla po Petrovi nelaskavě pohledem a odběhla pro ošatku s chlebem a pro pivo.

„Dokonce mi vyčítala, že jsem se chlípně usmíval,“ žaloval ublíženě bakalář Petr.

„To se určitě spletla, protože jsi jistě neměl k něčemu takovému důvod,“ jízlivě odpověděl královský písař. „Ta dívka byla nesporně ošklivá, protože s hezkou by ses přece nevybavoval… Tak poslyš, je mi jedno, jak ses tvářil. Ale ručíš mi za to, že ráno se bude Rozárka zase usmívat. A jestli ne, tak si mě nepřej! A teď k tomu, co si na nás nejvyšší purkrabí vymyslel. Radost z toho nemám ani v nejmenším!“

Rozárka se vrátila, před královského písaře postavila misku s několika hruškovými vdolky a podotkla, že je udělala, jak slíbila, ale jen pro něj. Jindy sedávala na lavici vedle bakaláře Petra. Teď se ostentativně posadila na opačnou stranu stolu. Jiří Adam z Dobronína to nekomentoval a rozvážně pokračoval, co zatím zjistil. Nabral z mísy omáčku a div si nespálil rty. Podíval se na Rozárku a optal se, zda si takhle představuje vychladlou večeři. Odložil lžíci a pokračoval o svém vyšetřování. Teprve když skončil, ulomil kus placky a dal se do jídla.

Chvíli bylo u stolu ticho. Rozárka sice ještě trucovala, ale v koutcích úst jí opět pohrával úsměv. Případ ji zaujal a

rychle zapomněla na Petrův prohřešek. Přesto čekala, až začne on. Věděla, že pak bude mít lepší příležitost uplatnit se. Opravovat Petra bylo snadnější, než aby sama rozmotávala nitky podivného příběhu.

Petr zvedl džbán, napil se a skoro obřadně ho postavil zpět na stůl. Protože tušil, co se honí Rozárce hlavou, uličnicky na ni mrkl a začal: „Jakubův únos určitě nějak souvisí s vraždou Jindřicha z Vartemberka, ale ta spojitost zdánlivě nemá logiku…“

„Zdánlivě? Byl tam přece dopis,“ přerušila ho Rozárka. Stále se ještě trochu zlobila. „Jakub si půjčoval peníze a ty prohrál. Co tam chceš hledat za logiku?“

„Předpokládejme, že to tak opravdu bylo. Aby Jakub tolik peněz prohrál, musel by mít jeho protihráč po ruce celé jmění. Musel by přece dorovnávat sázky! Kolik žije ve všech třech pražských městech lidí, kteří by dali u hráčského stolu dohromady několik tisíc kop grošů? Jakub neměl u sebe hotovost, musel by si půjčit. Anebo dát do hry úpis. Tady je druhý problém. Kdo by byl tak lehkomyslný, aby věřil mladíkovi, který nemá žádný vlastní majetek? Čím by za takovou půjčku ručil? Věřitel musel dobře vědět, že Jakub je nevlastním synem nejvyššího purkrabího, a mohl tedy předpokládat, že peníze se mu budou vymáhat obtížně. Hazardní hry jsou přece zakázané! Ne, tady něco nesedí!“ vykládal bakalář Petr, který byl v jejich domácnosti na nekalé záležitosti odborníkem.

„Tak za prvé, proč by musel mít protihráč u sebe celé jmění, jak ty říkáš? Mohl přece také vsadit úpis!“ namítl královský písař.

„To si myslím, že nejde,“ řekla Rozárka. „Když jsem ještě pracovala v Plzni, viděla jsem v šenku hodně hráčů. Když někdo prohrával, mohl vsadit proti penězům úpis, ale úpis proti úpisu? Ne, to se nedělá!“

„Profesionální hráči mají svá pravidla," souhlasil bakalář Petr. „Ten, kdo škube kavku, musí sázet skutečné peníze. Jinak to nechodí!"

„Jak to vůbec tak dobře víš?" usmál se Jiří Adam z Dobronína. „Cos vlastně ve vlašských zemích studoval?"

„Protloukal jsem se někdy dost obtížně," vzpomínal bakalář Petr. I když se tvářil vážně, nezdálo se, že to byly vzpomínky hořké. „Nikomu se nechce umřít hlady. Žáci univerzit nejsou andělé, mnozí spíše darebáci. Několika takovým jsem za pár grošíků při hře pomáhal. Okoukal jsem při tom samozřejmě i pár užitečných triků. Ale to přece dobře víte. Je jisté, že profesionální hráč by nesouhlasil se sázkou, kterou by nemohl později vymáhat. To by raději ukončil hru. Nevěřím historce o dluhu ze hry ani tomu, co je v těch nepodepsaných výhrůžných dopisech!"

Jiří Adam z Dobronína chtěl mít v téhle věci úplně jasno. Proto trochu provokativně namítl, že jeho pomocník vychází jen ze zkušeností z krčem pro spodinu. Ale mezi urozenými lidmi to chodí jinak. Šlechtic přijme úpis, protože mezi vyššími stavy se dodržují zásady šlechtické cti. On sám zná několik případů, kdy rytíř musel prodat skoro celý rodinný majetek, aby nepřišel o čest a zaplatil své dluhy.

Bakalář Petr rozmrzele pokrčil rameny a neuctivě se ušklíbl: „Před pěti lety jsem musel utéct z Prahy jen proto, že dva urození mladíci přepadli se zbraněmi v rukách bezbranného člověka a já ho bránil. Jistě, vyšší stavy mají své zvyklosti, ale čest mezi nimi chybí. Zvíře, které se cítí ohrožené, kouše vždycky, ať má ušlechtilou krev nebo ne. Hazardní hra není pro čestné muže. I kdyby Jakub prohrál peníze nikoli v obyčejné krčmě, ale s někým počestným, jak do toho potom zapadá únos, vydírání a Jindřichova vražda?"

„Nerozčiluj se, Petře. Chtěl jsem jen znát tvůj názor. Víš, já v době svých univerzitních studií opravdu

navštěvoval lekce a nemám tvé zkušenosti," zarazil ho Jiří Adam z Dobronína rozpustile. „Máš samozřejmě pravdu. Darebáci nemusí být jen žáci na univerzitách… Takových případů už jsme měli! Ještě štěstí, že na světě nejsou jenom darebáci. Rozárko, ty vdolečky s hruškovými povidly jsou vynikající."

„Připojil bych se k chvále, kdybych také nějaký dostal," upozornil bakalář Petr. Rozárka zavrtěla trucovitě hlavou, že za jednu pochvalu si ji nekoupí.

„A za co si tě koupím?" pokračoval Petr provokativně. Rozárka zrudla, praštila lžící, vyskočila od stolu a utekla.

„To jsi přehnal," mračil se Jiří Adam z Dobronína. „Víš, jak nerada vzpomíná na to, že se živila povětrným řemeslem."

„Tak jsem to nemyslel. Dal bych si pár facek," zaraženě se omlouval jeho pomocník. Vyskočil a hnal se za ní. Královský písař v klidu dojedl, nalil si pivo a přemýšlel. Vyhovovalo mu, že bude u stolu chvíli klid. Nepochyboval, že Petr má pravdu a s údajným dluhem ze hry je to divné. Pokud však motivem zločinu nebyla hazardní hra, o co ve skutečnosti šlo? Téměř by začal věřit, že šlo o vraždu bez motivu. Jindřich byl tichý a neprůbojný mladík, o kterém nikdo neřekl nic špatného. Těžko se mohl zaplést do nějakého zločinu. A u sebe určitě neměl tolik peněz, aby ho zavraždili kvůli nim. Za vším tedy musel být Jakub. Jenže jakou roli hrál? Byl také obětí, anebo zločincem?

Trvalo dost dlouho, než se oba jeho pomocníci vrátili. Bakalář Petr vedl Rozárku za ruku a ta se ho majetnicky držela. Usmívala se stejně šťastně jako ráno. Ve druhé ruce nesla velikou mísu s dalšími hruškovými vdolečky. Na lavici se posadili vedle sebe. Petr zvedl džbánek s pivem a žíznivě se napil. Pak ho vrátil na stůl a chtěl něco vtipného poznamenat, ale všiml si přísného pohledu svého pána a raději tedy mlčel.

Rozárka počkala, až si oba vezmou její vdolečky, a pak se královského písaře optala: „Často tvrdíte, urozený pane, že se většinou vraždí jenom ze dvou důvodů – pro peníze a z neuspokojené lásky. Co když tohle je stejný případ? Pokud by nešlo o peníze prohrané ve hře, nemůže jít o ženu!“

„To samozřejmě musíme vzít do úvahy,“ souhlasil Jiří Adam z Dobronína. „Jenže pokud by to byla pravda, kdo koho miloval a kdo na koho žárlil? Na jedné straně unesený Jakub a zavražděný Jindřich, na druhé jejich sestra Lucie a nevlastní matka Kateřina. Žádné spojení mezi nimi mi nepřipadá logické. Ale můžeš mít samozřejmě pravdu. Už proto, že pokud nemůžeš najít rozumné vysvětlení, hledej za tím ženu. To je další moje zkušenost,“ vykládal a jeho oči vesele sledovaly Rozárku.

„Mohla v tom být přece i jiná žena. Cizí, kterou zatím neznáme,“ horlivě obhajovala svůj nápad. Pak si všimla jeho úsměvu a vyprskla: „Já se tu snažím a vy si ze mě děláte legraci!“

„Nedělám, Rozárko,“ hájil se vehementně Jiří Adam z Dobronína. „Jen jsem chtěl upozornit, že tady nesepisujeme romantickou baladu, ale hledáme zločince. Pracovat musíme dedukcí, ne fantazií. Quod erat demonstrandum!“

„Já vím, co to znamená. Chodila jsem s jedním klerikem,“ řekla a vzdorně se podívala na bakaláře Petra. „To znamená, že platí jen to, co bylo dokázáno. Jenže, jak chcete něco dokazovat, když tu cizí ženu nikdo zatím nehledal?“

„Pokud budu ve městě hledat neznámou ženu, Rozárka bude první, kdo mi to vyčte,“ ozval se hned bakalář Petr.

„Nezahrávej si!“ varovala ho přísně. Rozárka rozuměla žertům, někdy i hodně drsným, ale jedno téma nesnášela. A to dala jasně najevo.

„Tak se nedá nic dělat. Petr nesmí a já se přece vzhledem ke svému věku nebudu honit za cizími

ženskými. Takže se zatím soustředíme jen na ty, kdo nosí mužské nohavice," popichoval ji královský písař a napil se piva. Bylo hořké a dráždivě vonělo. „Musíme zjistit co nejvíc o synech pána z Vartemberka. Jaké měli přátele a záliby. Třeba na nějakou tajnou milenku narazíme, netvrdím, že to je nemožné. Pokud by se to náhodou stalo a bylo třeba vyslechnout někoho, kdo nosí ženskou suknici, ujmu se toho já sám."

„S tím bych mohla pomoci," navrhla Rozárka až podezřele ochotně. Už se zase vesele usmívala a mrkla na Petra.

„Nejdřív se podíváme na Jakuba a Jindřicha. Petře, oblékni si staré šaty a obejdi pár šenků na Menším Městě pražském. Takové, kam by mohli chodit synové pána z Vartemberka. Má třetí moudrost zní: V hospodě se dozvíš nejvíc. Já si zatím zajdu popovídat s prokurátorem Janem z Vracova. I když je to starý přítel, moc se mi do toho nechce. Ale udělat to musím."

IV.

Sotva Rozárka sklidila po opožděné večeři ze stolu, opustil Jiří Adam z Dobronína se svým pomocníkem dům v Kaprové ulici. Oba měli tmavé pláště a na hlavách čapky. Zatímco královský písař si vzal pěknou kožešinovou, bakalář Petr vytáhl z truhlice ošoupaný žákovský baret. Byla už noc, ale ulice ještě nebyly zcela opuštěné. Nebe se vyjasnilo a po včerejší vánici ležely u zdí domů hromady shrabaného sněhu. A ochladilo se.

Bakalář Petr zamířil ke Kamennému mostu. I když měl celkem slušný plášť, pod něj si oblékl starou plátěnou halenu a ošoupané nohavice. Díky čapce by v něm každý hádal potulného studenta. Jakmile se ocitl na druhém břehu Vltavy, zamířil do šenku U Zlaté štiky vedle domu Jana z Vartemberka. Už z ulice vypadal hostinec příjemně. Vstoupil do prostorné jizby a zvědavě se rozhlédl. Proti vchodu se nacházela veliká kachlová kamna a kolem nich široká lavice. U okna stály dva dlouhé stoly s nízkými stolicemi. Od trámového stropu visely svazky cibule a česneku, sušené byliny a dvě celé šunky. Všechna místa byla obsazená a mezi hosty se obratně proplétala mladá sklepnice se džbány s pivem. Na lavici u kamen se vyhříval šenkýř s kulatou dobromyslnou tváří, ale sotva Petr vstoupil, vyskočil a šel mu úslužně vstříc.

„Najde se tu pro mě místo?“ optal se bakalář Petr a rukou ukázal významně k opasku, kde visel naditý měšec se stříbrňáky. Byly to ty, které dostal královský písař od nejvyššího purkrabího.

„Ale jistě,“ usmíval se šenkýř. „Chceš ke kamnům, nebo raději někam do rohu?“

Petr si všiml, že u jednoho stolu sedí několik mužů v pláštích s vartemberským erbem. Požádal, zda by si mohl sednout k nim. Šenkýř ho dovedl ke stolu a snažil se ho usadit na obsazenou lavici. Ale služebníci nejvyššího purkrabího se nemínili uskrovnit.

Bakalář Petr chvíli čekal, a když bylo zřejmé, že mu šenkýř místo nenajde, zdvořile se hostům uklonil a představil se jako student Petrus. Řekl, že by si s nimi rád vypil několik číší dobrého vína, pokud se ovšem k jejich stolu vejde.

Nejstarší z nich byl na první pohled voják. Měl drsnou tvář a od nosu až k obočí se mu táhla jizva. Odmítavě zavrtěl hlavou a řekl, že oni studenty nehostí.

„Ale já nežebrám, mám čím platit. Jsem dokonce ochotný pozvat vás na jeden džbánek za své, pokud mě konečně pustíte ke stolu," odvětil naoko uraženě Petr.

„Student a má čím platit. To bych rád viděl!" zasmál se druhý muž drsně, ale v rozporu se svými slovy se odsunul stranou a na lavici uvolnil kousek místa k sezení.

Petr rozvázal měšec a hodil na stůl několik stříbrňáků. Šenkýř je rychle shrábl do otylé dlaně a křikl na sklepnici, aby donesla džbánek toho nejlepšího mělnického.

„Jsi vítán," řekl voják s jizvou na tváři a přátelsky ho popleskal po zádech. Pak se zvědavě zeptal: „Studenti se toulají cizími zeměmi a někteří umějí i vyprávět. Umíš to taky?"

Bakalář Petr přisvědčil, počkal, až sklepnice přinese víno, a začal o svých studiích ve vlašských zemích. Muž s jizvou se nechtěl dát zahanbit a přidal několik vojenských historek. Hovor se rychle rozproudil a Petr vartemberským služebníkům neustále doléval. Sotva dopili první džbánek, hned objednal další. Tím si definitivně získal jejich náklonnost.

„Jsi správný chlap! Ať žijí studenti," připil mu jeden z mužů. Petr zatím nenápadně stočil hovor na vraždu Jindřicha z Vartemberka. To bylo téma, které se přetřásalo

ve všech hospodách. Voják s jizvou na tváři se okamžitě ujal slova. Byl rád, že změnili téma, protože hrdinské historky mu došly a neměl fantazii, aby si dokázal vymýšlet další. Ve skutečnosti strávil většinu života jako strážný u brány.

„Já o tom vím úplně všechno," vypjal pyšně hruď. „Měl jsem totiž v noci na dnešek stráž v paláci!"

„Tím bych se nechlubil," usadil ho jeho druh jízlivě. Hovořil už trochu těžce, protože víno rychle stoupalo do hlavy. „Kdybys hlídal pořádně, mohl být mladý pan Jindřich živý."

„Koleduješ si o výprask?" řekl chmurně muž s jizvou a podíval se na svého druha. Ten se skrčil, jako by se celý zmenšil, a brebtal, že to tak samozřejmě nemyslel a že jeho přítel asi nerozumí žertu.

„Vše je úradek boží," mírnil hrozící hádku bakalář Petr. Potřeboval se dozvědět víc, ne aby se ti dva porvali. Smířlivě pokračoval: „Je mi ale divné, že by Bůh dopustil, aby zemřel tak dobrý křesťan. Říká se, že pan Jindřich byl až moc hodný… tedy spíše nekňuba."

Muž s jizvou se napil, mohutně říhl a dodal, že to není vůbec pravda, protože Jindřich z Vartemberka nebyl o nic lepší než většina mladých šlechticů, jen to uměl lépe skrývat. On to musí vědět nejlépe, protože v noci stráží dům, a tak se dozví víc než jiní. Dopil džbánek, obrátil ho dnem vzhůru a významně se zahleděl na bakaláře Petra.

Nemusel nic říkat. Petr rychle přivolal sklepnici, a sotva postavila na stůl další džbánek, muž s jizvou se k Petrovi naklonil, ztišil hlas a řekl, že mladý pan Jindřich občas v noci někam tajně odcházel. Pryč byl i včera. Domů se vrátil až k ránu a za pár hodin ho našli zamordovaného. Zloděj měl dost času, aby prázdnou komnatu vyloupil. Vůbec nemusel vraždit.

„Jindřich nespal doma?" divil se bakalář Petr. „Ale správce tvrdí, že o ničem neví. Tomu by přece neuniklo, kdyby mladý Vartemberk prošel mázhauzem na ulici, ne?"

„Jak ty jsi mohl projít půlku světa? Pan Jindřich samozřejmě neodcházel vraty na ulici, ale oknem přes zahradu," zasmál se a hrubým gestem spodiny naznačil, za jakými rozkošemi jeho pán odcházel.

„Že by ho k sobě pouštěla nějaká urozená panna? To se mi nezdá," namítl úmyslně naivně bakalář Petr.

Všichni vartemberští služebníci vybuchli v hlasitý smích. Muž s jizvou se obrátil na druhy, aby tomu studentovi pověděli, jak to v Praze chodí. A ještě podotkl, že měl o posluchačích univerzity vyšší mínění. Jeden z nich rychle vysvětlil, že pan Jindřich nechodil za žádnou vznešenou a už vůbec ne pannou, ale za holkami, které jsou na prodej. A že dělal dobře, protože s nimi je větší legrace.

„Tobě se asi tak svěřoval," zpražil ho bakalář Petr pohrdavě.

„My to víme. A dost!" nelaskavě se zase ujal slova muž s jizvou na tváři. Pak škytl a pyšně začal vyprávět, jak jednou pana Jindřicha v noci tajně sledoval. Skončil na Starém Městě pražském v hampejzu U Medové číše.

Bakaláři Petrovi se okamžitě onen honosný dům vybavil. Věděl, kde je. A věděl také, že je nejdražším nevěstincem v Praze. Byla to důležitá informace, pokud by byla pravdivá. Ale potřeboval se dozvědět víc o uplynulé noci. Objednal další džbánek, i když ten předchozí nebyl ještě prázdný. Pak se nelogicky zeptal, jak mohli pana Jindřicha zavraždit, když byl v noci v hampejzu.

Služebníci pána z Vartemberka byli už dost opilí a o logice otázek neuvažovali. Muž s jizvou na tváři začal hned vykládat, že pan Jindřich se vrátil po půlnočním zvonění, ale určitě před svítáním. Jeho druh mu ihned skočil do řeči a divil se, jak je možné, že to neví přesně.

Muž s jizvou mu těžkopádně vysvětloval, že to přece zná sám. Byla sněhová vichřice, tak si na chvíli odskočil do čeledníku, aby se zahřál. A nějak se to protáhlo, protože tam usnul. Když se vrátil do zahrady, už svítalo. V okně se

svítilo, jenže mladý pán byl už nejspíše mrtvý. Pak už zahradu neopustil a vraha by musel zahlédnout.

„Co Jakub, také odcházel v noci přes zahradu?“ nadhodil Petr a s obavami pozoroval muže u stolu, protože jednomu už klesla hlava a usnul. Potřeboval se dozvědět co nejvíc.

„Ještě častěji než bratr. Nebo za ním přes zahradu chodívali přátelé. Někdy i holky. To víš, ne všechny mají štěstí, aby sloužily v hampejzu. Ty z ulice jsou často taky pěkné a dělají to rády pod střechou. Ale… proč tě to vůbec zajímá?“

„Sami o tom mluvíte,“ bránil se uraženě bakalář Petr. „Proč by mě to mělo zajímat? Stejně už musím běžet. Nejvyšší čas, abych se dostal na druhou stranu řeky, než zavřou brány.“

Jan z Vracova byl muž důstojného vzezření. Přes svůj věk působil stále velice mužně, měl přísné oči, energický nos a bíle prokvetlé vousy. Jiří Adam z Dobronína ho znal od mládí. Společně navštěvovali Vysoké učení pražské, společně nastupovali jako mladí písaři do úřadu zemských desek. Už v době univerzitních studií existovala mezi nimi rivalita, a to z důvodu zdánlivě banálního. Jiří Adam z Dobronína býval ve vztahu k ženám úspěšnější než vážný a někdy trochu toporný Jan z Vracova. Více uznání si získal později i v zemských úřadech, zvláště v posledních letech. O některých případech vyřešených královským písařem mluvil s uznáním i samotný král. Tohle Jan z Vracova nemohl zapomenout. A ani nechtěl.

„Čekal jsem, že se tu objevíš. Posaď se, pane Adame,“ uvítal ho Jan z Vracova spíše zvědavě než přátelsky, sotva jeho služebník přivedl královského písaře do příjemně vytopené knihovny. Tady přijímal hosty nejraději, protože byla jeho chloubou. Vlastnil několik desítek starých rukopisů, které pocházely z klášterů vydrancovaných

kališníky. Měl také snad všechny knihy, které vyšly v českých zemích během oněch padesáti let, co jistý Němec objevil knihtisk. Knihy nakupoval i v Norimberku. Mohl si to dovolit, byl velice zámožný.

Jiří Adam z Dobronína se usadil do pohodlného křesla proti psacímu stolu pokrytému archy popsaného papíru. I přes pokročilou noční dobu prokurátor pracoval. Tak to bývalo vždycky, on svědomitě dřel a Jiří Adam z Dobronína získával úspěchy.

„Nerad tě ruším," začal královský písař, jakmile se uvítali. Navenek se k sobě chovali se srdečností důvěrných přátel. Jiří Adam z Dobronína věděl, že nemůže prozradit své skutečné poslání, na druhou stranu nechtěl prokurátora obejít. Na to si ho příliš vážil. Navíc od něho mohl očekávat významnou pomoc, pokud by ho získal na svou stranu. S omluvným výrazem pokračoval: „Nejvyšší purkrabí mne pověřil pátráním po vrahovi jeho syna Jindřicha. Stejně jako tebe. Nařídil mi, abychom spolupracovali."

„Tu zprávu jsem vyslechl s krajní nelibostí. Není zvykem, aby se jeden zločin snažili objasnit dva různí vyšetřovatelé. Pokud ovšem…," zaváhal, jako by ho to právě napadlo, ale Jiří Adam z Dobronína ho znal léta, aby si mohl být jistý, že si Jan z Vracova svůj návrh už dávno připravil. Prokurátor se na chvíli odmlčel a pak jakoby lhostejně dokončil: „Pokud by ovšem druhý vyšetřovatel neplnil příkazy prokurátora. Protože podle zemských zákonů je to má práce."

Královský písař přikývl a shovívavě se usmál: „Skutečně není obvyklé, aby jeden zločin vyšetřovali dva rovnocenní vyšetřovatelé." Na slovo rovnocenní dal důraz. Ale hned pokračoval: „Jenže já jsem příliš malý pán, abych s tím něco mohl udělat. Takové je přání nejvyššího purkrabího. Nemusím ti vysvětlovat, že jeho přání je totéž jako rozkaz."

„Jsem rovněž oddaný služebník Jana z Vartemberka," přikývl nelaskavě prokurátor. V jeho hlase bylo znát zklamání. Na chvíli se v knihovně rozhostilo ticho, které rušilo jen praskání ohně v krbu.

I Jiří Adam z Dobronína se na tenhle rozhovor pečlivě připravil, ale nechtěl, aby to tak vypadalo. Chvíli zamyšleně mlčel, než pokračoval: „Neber prosím jako projev nezdvořilosti, že jsem úkol od nejvyššího purkrabího přijal. Ve skutečnosti je to jen legenda pro královský dvůr. Já se nezajímám o vraždu jeho syna, ale o něco úplně jiného. Na to ti dávám své slovo šlechtice. Proto jsem řekl, že budeme jako vyšetřovatelé rovnocenní. Dopadením Jindřichova vraha mé poslání neskončí."

„Tvůj úkol je tajný?" vyhrkl okamžitě Jan z Vracova. Bylo zřejmé, že ho ta věc potěšila. Rychle uvažoval, co to znamená pro něj a především pro jeho postoj vůči dávnému příteli. Pak přikývl na znamení, že taková situace je s ohledem na vážnost jeho úřadu přijatelná. Navíc věděl, že se stejně musí s příkazem nejvyššího purkrabího smířit. Vysvětlení Jiřího Adama znělo přijatelně, ať už to pravda byla či nikoli. Smířlivě navrhl, že by si měli říci, co zatím zjistili, protože by z toho mohli mít prospěch oba. On při pátrání po vrahovi mladého Jindřicha a královský písař ve svém tajném poslání.

Sám vstřícně shrnul, co se zatím dozvěděl. Jeho postřehy se příliš nelišily od závěrů Jiřího Adama z Dobronína. Prokurátor byl důkladný muž. Vyslechl všechny členy vartemberské domácnosti stejně jako služebnictvo. Jen s nevlastním synem pana purkrabího Jakubem zatím nehovořil. Významně se zadíval do tváře svého přítele a dodal: „Jedné věci ovšem nerozumím. Pan purkrabí mi tvrdil, že jeho nevlastní syn je na cestách. Ale jeho manželka prohlásila, že neví, kde se její syn Jakub zrovna potuluje. Nemáš mi k tomu co povědět, Adame?"

„Jakub z Vartemberka byl vždycky do větru," potvrdil královský písař. „Určitě budeš mít ještě příležitost vyslechnout ho."

Jan z Vracova trochu rozmrzele přikývl. Pak se optal, zda má pro něj nějaké informace i Jiří Adam z Dobronína, protože on mu poctivě prozradil vše, co zjistil.

Jiří Adam z Dobronína souhlasil. Úvod měli za sebou a mohli přejít k diskuzi o zločinu. Jan z Vracova byl pečlivý a vždycky uměl shromáždit spoustu zpráv. Ale málokdy z nich dokázal něco vyvodit. Královský písař začal o uklizeném místu na podlaze v ložnici. I prokurátor si ho všiml, ale nepřikládal mu žádný význam. Jiří Adam z Dobronína vysvětlil, že z něj vyvozuje jeden důležitý závěr. Jindřich z Vartemberka nezemřel na lůžku, ale u okna.

„Proč myslíš?" přimhouřil oči Jan z Vracova, jak usilovně uvažoval, jaká by tu mohla být spojitost.

„To je přece nasnadě. U okna našli ležet jeho tělo. Na podlaze byla krev, kterou služebná setřela. Je logické, že tam, kde leželo tělo, nemohly ležet věci vyházené z truhlice."

„Pokud se Jindřich probudil a měl tolik času, aby vstal z lůžka a došel k oknu, proč neztropil povyk, když se tam objevil cizí muž? Kdyby křičel, určitě by ho někdo musel slyšet. Ale nikdo nic nezaslechl. To jsem si ověřil!"

„Třeba ten, kdo k němu vlezl, nebyl cizí," navrhl Jiří Adam z Dobronína. Pán z Vracova chvíli přemýšlel a bylo zjevné, že oceňuje nápad svého přítele. Takhle o vraždě neuvažoval. Pak se plácl do čela a sám sebe pokáral, že je starý hlupák. „Jsou věci, které člověk přehlédne, protože mu připadají běžné. To se mi tam stalo. Když jsem dorazil do paláce pána z Vartemberka, bylo Jindřichovo tělo ještě v ložnici. Právě ho převlékali do slavnostního oděvu. Nijak jsem tomu nevěnoval pozornost. Ale teď si uvědomuji, že na podlaze vedle lůžka ležel oblek, který mu služebná svlékla. To nebylo noční oblečení!"

„Dá se odhadnout, kdy Jindřich asi tak zemřel?“

„Z ulice za zahradou je vidět na zadní stranu domu. Ponocný tvrdí, že se v Jindřichově okně svítilo ještě dlouho po půlnočním zvonění. A jen tak mimochodem, řekl mi ještě, že už týden neviděl světlo v komnatě pana Jakuba… Ale o tom bys asi nechtěl hovořit?“ řekl Jan z Vracova skoro spokojeně, jako by chtěl naznačit, že by ho neměl jeho dávný přítel podceňovat. Pak dodal, že městský fyzikus, který tělo ohledal, stanovil dobu smrti na hodinu či dvě po půlnoci, což se shoduje s výpovědí ponocného.

„Ale neshoduje se s tím, co měl na sobě,“ doplnil Jiří Adam z Dobronína. „Ovšem mohlo by to vysvětlit, proč našli jeho tělo ležet u okna. Mimochodem, víš, že prý bylo otevřené?“

Prokurátor přikývl, že zatím mohou jen spekulovat. Jako by chtěl vše na závěr shrnout, dodal: „Jistě i tebe napadlo, že se oknem mohl Jindřich vracet domů, pokud přišel pozdě v noci. V každém případě ti, Adame, děkuji za návštěvu, i když mi nesmíš prozradit vše. Doufám však, že příště budeš sdílnější.“

„Ani nevíš, jak bych si to přál. Ale jsme jen úředníci…“

„Jistě, ale jsme také přátelé,“ řekl Jan z Vracova a vstal. To, co říkal, nemyslel sice doslova, ale přesto v tom byl kus pravdy. Na rozloučenou se objali a královský písař vyšel do tmy staroměstských uliček.

Lehce sněžilo a stejně jako předešlou noc foukal ledový vítr. Jiří Adam z Dobronína se těsněji zahalil do soukenného pláště a zrychlil krok, aby byl co nejdříve doma. V tu chvíli za sebou zaslechl divný zvuk. Znělo to, jako by někdo na zmrzlé zemi uklouzl. Rychle se otočil, ale zahlédl už jen stín postavy, která mizela ve tmě v podloubí. Nemohlo být pochyby, ten člověk se před ním snažil ukrýt. Mohl mít vlastní spády, zřejmě nepříliš počestné, ale mohl ho také sledovat. Královský písař měl

na sebe neuvěřitelnou zlost, že si nevzal rapír. Jenže do prokurátorova domu to měl z Kaprové ulice jen pár minut.

Udělal několik kroků a nečekaně se otočil. Tentokrát nestihl onen neznámý tak rychle zmizet a Jiří Adam z Dobronína si ho mohl letmo prohlédnout. Byl to středně starý muž nedůvěryhodného vzhledu. Oblečený byl do šedého pláště a kožených nohavic, jaké nosívali strážní, tovaryši, kat a také různí lotři. Královský písař měl dojem, že u jeho pasu zahlédl tesák.

Rychle uvažoval, co by bylo nejlepší udělat. Ten muž ho sledoval, o tom nemohlo být pochyb. V noci nebylo na ulicích bezpečno, o tom se v zemské kanceláři hovořilo neustále. Ale zatím nikdo nenašel recept, jak obnovit pořádek, jaký v Praze panoval za časů jagellonských panovníků.

Nejlepší by asi bylo vrátit se do prokurátorova domu. Jenže to by musel projít kolem podezřelého muže s tesákem. Domů to měl dvě ulice. Nebylo nač čekat, rychle vyrazil k nároží. Za sebou uslyšel dupot. Dal se do běhu. Neznámý muž rovněž.

Utíkal, co mu síly stačily. Ulice byla pustá. Tak to bylo vždycky. Pokud člověk potřeboval pomoc, o městského biřice nezavadil. Královský písař doběhl k masivním vratům, vběhl do mázhauzu, vrata za sebou přirazil a zajistil závorou. Sotva popadal dech. Smutně si uvědomil, že už není nejmladší. Rapír ležel v jeho komnatě. Došel pro něj a vrátil se na ulici. Ale nikdo už tam nebyl.

Posadil se v mázhauzu do výklenku na sedátko a odpočíval. Po prožitém nebezpečí se mu nechtělo spát. Rozhodl se, že počká na Petra.

V.

Ráno Jiří Adam z Dobronína vysvětlil Rozárce, co by potřeboval ve městě zjistit. Požádal ji, aby si na to oblékla své nejlepší šaty. Nedávno je koupil, když se měla vydávat za urozenou dívku. Rozárka je nosila zřídka. Měla je složené v truhlici a tvrdila, že nosit takovou nádheru je škoda. Jednou prohlásila, že si je raději schová na svatbu. Bakalář Petr ji hned začal škádlit, že on tak pěkné šaty nemá, a pokud se v nich chce Rozárka vdávat, musí si najít zámožnějšího ženicha, protože on by vedle ní vypadal jako podruh. Ale důvod, proč je Rozárka nerada nosila, byl ve skutečnosti jiný. I když byly z drahého brokátu, měly staromódní střih. Královský písař nemiloval výstřední novinky, a proto vybral tyhle. Ale Rozárka by si raději nechala uříznout jazyk, než by se mu přiznala, jak je to doopravdy.

Když se oblékla, tiše vklouzla do malé komnaty u schodů, která patřila bakaláři Petrovi. Ještě spal, protože včera se vrátil hodně pozdě. Po špičkách došla k lůžku a opatrně se sklonila, aby ho alespoň symbolicky políbila. Ale v tu chvíli otevřel Petr oči, rychle ji popadl do náruče a strhl k sobě. Vesele se smál: „Snad sis nemyslela, že doopravdy spím?“

„Pusť mě! Pomačkáš mi šaty. Víš, jak budu vypadat?“

„Krásně jako jindy! Už sis našla ženicha, že ses tak vystrojila?“

Rozárka se vymanila z jeho náruče a rychle si rukou upravovala oděv. Přitom trochu provinile podotkla, že své minulosti člověk neuteče.

„Nerozumím," řekl Petr a posadil se. Znal Rozárku a věděl, že podobné řeči nevede nikdy bez důvodu.

„Chci, abys věděl, že tě miluji!" řekla a odběhla. Než se stačil Petr obléknout, odešla z domu.

Pomalu kráčela na Staroměstský rynek. Od řeky vanul studený vítr, ale obloha byla jasná a dokonce se objevilo slunce, i když vůbec nehřálo. Už z dálky slyšela hluk z tržiště. Nebyl to výroční jarmark, kam by přijížděli kupci z dalekých zemí, ale týdenní trh, kde nabízeli mléko, sýr a vejce sedláci z okolí. Dala se tu ovšem koupit i selata, drůbež, ryby a také obilí. Pekaři otevírali krámy, z nichž dráždivě voněl chléb. Rozárka si koupila slaný preclík s mákem a pokračovala dál. Nemusela pospíchat.

Chvíli se procházela mezi vozy venkovanů, jako by si vybírala z vystaveného zboží. S potěšením si všimla, že si ji většina mužů prohlíží. V jejich pohledech nebylo očekávání, že něco koupí, jen prostý obdiv ženské krásy. To jí zvedlo náladu. Konečně zahlédla ženu, kvůli níž sem přišla. Byla vysoká a vypadala neobyčejně důstojně. Měla bohaté, ale už prošedivělé vlasy, které zakrýval vyšívaný čepec. Na sobě měla černé šaty, které vypadaly snad ještě staromódněji než Rozárčiny. Ušité ovšem byly z nejlepší flanderské látky. Za ní kráčelo drobnými krůčky mladé děvče s košíkem v ruce. Rozárka počkala, až se žena zastaví u vozu se sýry, rychle se k ní přitočila a přátelsky prohodila: „Pěkné a uleželé. I když trochu drahé."

Žena v černém se na ni pozorně zadívala. Mlčela a vyčkávala. Na to Rozárka čekala. Na obou rukou zkřížila ukazováček a prostředník a ty ještě přeložila křížem přes sebe. To bylo tajné znamení všech povětrných holek. Žena se rychle rozhlédla a polohlasně se optala: „Patříš do našeho cechu? Ale já tě neznám!"

„Ani nemůžete, paní Sabino," odvětila Rozárka uctivě. „Přijela jsem před několika dny. Hledám práci. Jenže nejsem pro každého! Řekli mi o vašem podniku. Prý je nejlepší v Praze."

Žena přikývla, pak poodstoupila a zkušeně po ní přejela pohledem, jako když handlíř oceňuje kobylu. Rozárka skoro zčervenala studem. Paní Sabina byla s prohlídkou spokojená. „Líbíš se mi. I podle způsobu řeči vypadáš slušně, ne jako haldecké, co zvedají za pár měďáků sukně a vodí si zákazníky mezi hromady dřeva na břeh Vltavy. Co umíš kromě zvedání sukně?“

„Umím samozřejmě číst a psát, mluvím německy a trochu latinsky. Slušně hraji na loutnu. A umím víc než jenom zvedat sukni, i když jsem zatím pracovala jenom v Plzni.“

„Zřejmě víš, jakou úroveň má můj dům, když ses obrátila na mě,“ řekla se zjevnou hrdostí v hlase paní Sabina. „Hostím nejlepší muže království a nabízím jim nejlepší dívky, které tohle požehnané království zrodilo. K takovým máš, při vší úctě, ještě daleko. Ale dalo by se z tebe něco udělat. Až skončím nákupy, můžeš jít se mnou!“

Obešly několik vozů, a když měla služebná plný košík, poslala ji paní Sabina napřed, aby se dala do vaření. Pak uchopila Rozárku důvěrně v podpaží a pomalu s ní zamířila ke kostelu svatého Jiljí, kde stál její hampejz U Medové číše. Původně se jmenoval U Sukně Maří Magdaleny, ale na nátlak radnice musela svůj dům přejmenovat. Hovořila se samozřejmou převahou: „I když všichni házejí domy lásky do jednoho pytle, můj není žádný hampejz. Kurevné domy jsou pro chudáky a hlupáky. Můj podnik je studnicí rozkoší, rozumíš? Mé holky nejsou dobré jenom do postele. Musí umět probudit v zákaznících spalující touhu. Skutečnou rozkoš nedáš muži tím, že ho necháš upoceně vzdychat na tvém těle, ale pokud se bude cítit jako král.“

Během hovoru došly k domu paní Sabiny. Z ulice vypadal jako palác zámožného velmože. U vchodu stál ozbrojený podomek, který se oběma uctivě uklonil. Odvedla Rozárku do přepychově zařízené komnaty a dlouho ji zpovídala. Nakonec se rozhodla, že ji přijme do

společenství paní Sabiny, jak družinu svých nevěstek nazývala.

Připily si na znamení dohody a Rozárku svěřila jedné z dívek, aby jí ukázala dům. Na rozloučenou podotkla, že pro začátek dostane pouze komůrku ve druhém patře, ale pokud se osvědčí, přestěhuje ji do prvního patra, kde hostí nejvznešenější zákazníky. Pak se zeptala, kam má poslat podomka pro její věci.

Rozárka ukázala na své šaty a pokrčila lhostejně rameny, že tohle je jediné, co má. Vše ostatní si nechala šenkýřka v Plzni, u níž sloužila. Nerozešly se totiž v dobrém.

Sabina chápavě přikývla. Podobných historek slyšela bezpočtu. Znala dokonce případy, kdy majitelky podřadných hampejzů schovávaly svým nevěstkám šaty a nutily je chodit po domě nahé, aby nemohly utéct. U ní to bylo jiné. Aby dívky hodně vydělaly, musely být spokojené. Tohle byla hlavní zásada jejího podniku. A vyplácela se jí.

Z měšce vytáhla hrst stříbrňáků a podala je Rozárce. „Až si prohlédneš dům, kup si nějakou pěknou košili na noc. A nezapomeň na parfém. Doporučuji růžovou vodu z Levanty, tu mají muži nejraději.“

Bakalář Petr byl rozmrzelý, že na něho Rozárka nepočkala. Z dívčiných řečí pochopil, že ji královský písař pověřil úkolem, který nebude jednoduchý. Ale když se Jiřího Adama z Dobronína vyptával, nedozvěděl se nic. Nasnídal se a znovu se převlékl do starých studentských šatů. Pak vyrazil na Menší Město pražské dokončit pátrání.

Po ránu byla většina šenků zavřená anebo prázdná. Teprve v hospodě U Mostu zahlédl oknem několik mužů, kteří seděli u stolu a popíjeli. Vstoupil, ale rozmrzele zjistil, že to jsou němečtí kupci. Ani si nesedl a zamířil zase na ulici, ale ve dveřích se srazil s jakýmsi měšťanem,

který se neurvale dral dovnitř. Protože nechtěl budit pozornost, ustoupil a ještě se pokorně omlouval. Ale muž po něm skočil, chytil ho za krk a začal hlasitě křičet: „Pomoc, zloděj! Kde je městské právo?“

Bakalář Petr nejprve strnul překvapením, neboť to byla neuvěřitelná drzost. Měšťana vší silou odstrčil, div ho nepovalil na zem. Přitom zlostně řekl: „Zbláznil ses? Víš, jaký trest můžeš za křivé nařčení dostat?“

Ale to už do šenku vbíhali dva městští biřicové, skočili po Petrovi a spoutali mu ruce. Objevili se tak rychle, že to nemohla být náhoda. Petr padl do nastražené léčky. Chvíli sebou zmítal, ale nebylo mu to nic platné.

„Přestaň se protivit městskému právu,“ napomenul ho přísně starší z obou mužů. Sáhl pod plášť a vytáhl z býčích žil spletené rychtářské právo. Nebyl to biřic, ale sám malostranský rychtář. Bakalář Petr věděl, že by si měl oddechnout, protože ho nepřepadli lupiči, jenže se obával, že lupiči by možná byli v téhle situaci méně nebezpeční. Hlasitě protestoval, že nic neudělal, aby ho pustili.

„To si povíme na radnici!“ rozkřikl se na něho zhurta rychtář a pokynul biřicovi, aby pevněji držel provaz, jímž byl Petr spoutaný. Vyšli na ulici a zamířili k radnici. Nebyla daleko, přesto se kolem nich sbíhali lidé a Petrovi hrozili pěstmi. Každá podobná událost budila pozornost.

Kdy vešli do mázhauzu, Petr předpokládal, že ho odvedou k výslechu, který zapíše písař. Jenže rychtář zamířil k dvířkům do podzemí, kam se zavírali těžcí zločinci. Ty ostatní věznili v celkem pohodlné komoře na konci mázhauzu. Bakalář Petr pochopil, že je opravdu zle.

Zprávu o uvěznění bakaláře Petra se Jiří Adam z Dobronína dozvěděl za necelou hodinu. Vzkaz malostranské městské rady přinesl do jeho domu obecní služebník. Ale neuměl povědět víc, než že jeho pomocník sedí ve vězení. Královský písař se vyděsil. Pospíchal tolik,

že se ani nepřevlékl. Přes pohodlné domácí šaty si přehodil plášť podšitý kožešinou. Pospíchal ke Kamennému mostu a uvažoval, co to vše má znamenat. Nepochyboval, že se bakalář Petr ničeho nečestného nedopustil. Muselo jít o omyl. Nebo o zlomyslnost.

Na malostranské radnici ho očekávali. V zasedacím sále, nedávno upraveném jistým vlašským stavitelem, ho přivítal purkmistr Vít Kokořovský. Přehnaně sladkým hlasem, který se královskému písaři ani za mák nelíbil, začal vysvětlovat, že je mu to celé nepříjemné, ale jinou možnost nemá. Rozšafně vykládal: „Opravdu to nechápu, pane z Dobronína! Vašeho pomocníka jsme chytli právě ve chvíli, když se pokoušel okrást jednoho z našich ctihodných měšťanů. Navíc se protivil rychtáři, i když měl u sebe právo, které je nedotknutelné, jak dobře víte. Je to vážné, to vám snad nemusím vysvětlovat!“

„Mohu svého pomocníka vidět?“

„Aby královské úřady neřekly, že se městský stav nesnaží jednat spravedlivě, umožním vám to. Ale hovořit s ním nesmíte!“ usmál se sladce malostranský purkmistr.

„Můj pomocník má právo hájit se,“ vybuchl zlostně Jiří Adam z Dobronína. Ale věděl, že pro bakaláře Petra nemůže udělat skoro nic. Městský stav dělal už od časů husitských válek zbylým dvěma stavům urozených lidí samé naschvály. I když byl vliv měst za vlády Ferdinanda I. Habsburského menší než za jeho jagellonských předchůdců, mohlo městské právo odsoudit k smrti úředníka královské komory, pokud nebyl urozeného původu. A to bakalář Petr Korec nebyl.

Mlčenlivý biřic odvedl Jiřího Adama z Dobronína do temného a vlhkého sklepení pod radnicí. Dovolil mu nahlédnout okénkem ve dveřích do odporně zapáchající kobky. V ní byl ke kruhu ve zdi řetězem připoutaný jeho pomocník. Seděl s hlavou svěšenou a dřímal.

„Petře, vydrž, přijdu si pro tebe,“ křikl královský písař, ale biřic ho neurvale odstrčil a okénko ve dveřích

zabouchl. Nerudně poznamenal, že to stačilo a měli by se vrátit nahoru.

Tentokrát ho bičic neodvedl do jednacího sálu, ale do malé pracovny. Vít Kokořovský seděl za stolem a důležitě studoval nějaký spis. Byl to hubený muž ve středních letech, s ostře řezanými rysy ve tváři a s šedýma očima, v nichž jako by neměl žádný výraz. Pečlivě si dával záležet na okázalé důstojnosti. Královskému písaři připomínal podkomořího Hynka.

Posadil se do křesla, purkmistr mu nabídl číši vína a vysvětloval, jak se vše seběhlo. Dával si záležet, aby zpráva zněla co nejkorektněji, ale Jiří Adam z Dobronína postřehl v jeho hlase faleš.

Vít Kokořovský monotónním hlasem vykládal: „Náš soused, počestný malostranský měšťan Plašil, chtěl navštívit šenk U Mostu. Právě když vcházel, vrazil do něho ve dveřích váš pomocník. Plašil ucítil, že mu bere měšec, který měl zavěšený u pasu. Tak to zloději dělávají. Strčí neurvale do člověka a přitom ho okradou. Ale měšťan Plašil je světaznalý muž. Okamžitě pochopil, co se děje.“

„Jaké štěstí, že na Menším Městě pražském žijí tak bystří muži,“ jízlivě poznamenal královský písař. „A dál?“

„Okamžitě se na zloděje vrhl, aby ho zadržel. Chvíli se prali, než se tam dostavil rychtář ještě s jedním bičicem. Váš pomocník se odmítl podrobit našemu právu. Vrhl se na bičice a pokoušel se utéct. Chvíli trvalo, než se ho podařilo spoutat. Protože je zjevně nebezpečný, zavřeli jsme ho do podzemní kobky. Tady na stole vidíte váček s penězi, který ukradl. Našli jsme ho u něj.“

„Za touhle verzí si stojíte?“ chladně se optal Jiří Adam z Dobronína. Purkmistr povýšeně přikývl. Chvíli bylo ticho, než se královský písař optal, co hodlá podniknout dál.

„To, co mi ukládá můj úřad, který mi svěřil náš nejmilostivější panovník. Pokud se váš pomocník

nepřizná, nechám ho vyslechnout právem útrpným. Třeba má na svědomí i jiné zločiny. A pak ho čeká trest. Nemusím jistě říkat jaký. Na nábřeží za palácem maltézských rytířů máme novou šibenici. Bude první, kdo se s ní seznámí.“

V kanceláři se znovu rozhostilo tísnivé ticho. Vít Kokořovský zvedl džbán a do číší na stole dolil víno. Jiří Adam z Dobronína pochopil, že ještě není konec. Purkmistr upil vína, mlaskl a zdánlivě bez souvislosti se zeptal, jak je daleko se svým vyšetřováním v paláci pána z Vartemberka. Královský písař okamžitě pochopil, že i zatčení bakaláře Petra patří do řetězu podivných událostí. S trochu přehnanou povýšeností zemského úředníka se optal, proč ho to zajímá.

„Copak nejde o vraždu, která se stala na Menším Městě pražském? Všechny měšťany pobouřila a konšelé mají obavy,“ vrátil se ke sladkému tónu Vít Kokořovský.

„Nemáte přesné zprávy. Jsem písařem v kanceláři pana hofmistra a mám na starosti důchody, které města odvádějí do královské pokladnice. Vyšetřování zločinů spáchaných na lidech urozených se věnují jiní.“

„Měli bychom být k sobě upřímní, v situaci, v jaké se octl váš pomocník! Proč byste jinak pátral v domě pána z Vartemberka? A co vaše noční návštěva u prokurátora Jana z Vracova?“

„Tak to váš pohůnek mne včera špehoval?“ přísně se optal Jiří Adam z Dobronína, i když odpověď ani nečekal. Okamžitě mu došlo, kdo ho v noci tak vyděsil. Malostranští konšelé měli zjevně své záměry.

„Podstatné je, že oba chceme chránit spravedlnost v českém království,“ řekl Vít Kokořovský. Teď mluvil břitce a úsečně. „Naši městskou radu neobyčejně zajímá tragický případ v domě pana nejvyššího purkrabího. Během uplynulého roku došlo v našem městě k vyloupení čtyř domů. Všechny patřily zámožným zlatníkům. Nemusím vám jistě připomínat, že právě na Menším Městě

pražském sídlí cech nejlepších zlatníků, kteří pracují pro královský dvůr. Zloděje se dosud nepodařilo chytit.“

„Co to má společného s mým pomocníkem Petrem? A co s domem pána z Vartemberka?“

„Hned se k tomu dostaneme. To víno není špatné, nemyslíte? Je z naší městské vinice na strahovských svazích. Víte, že tam podle legendy pěstoval víno už kníže svatý Václav? Ale vidím, že vás to nezajímá… Tedy dobrá. Poslední loupež se stala před měsícem v domě zlatníka Aschenbechera. Tentokrát to ale bylo trochu jinak než v předchozích případech. Lupiče vyrušil náš ponocný. Ti lotři byli dva. Vrhli se na něj a zabili ho. Ale ponocný ještě stihl zatroubit na poplach. Oba zloději se i s lupem dali na útěk. Naštěstí sídlí náš rychtář v téže ulici, kde stojí dům zlatníka Aschenbechera. Se dvěma biřici je začal pronásledovat. Jednoho se podařilo zastřelit, ale druhý přelezl zeď a přes zahradu zmizel i s lupem v jednom paláci. Asi vám došlo, že hovořím o domě nejvyššího purkrabího.“

„A přesto vám ten lupič unikl?“

„Přesto… Anebo možná právě proto. Jak se to vezme,“ řekl nepřátelsky Vít Kokořovský. „Naši biřici hned obestoupili palác a hlídali ho až do rána. Pak jsem osobně požádal nejvyššího purkrabího o svolení, abychom mohli jeho dům prohledat. Odmítl to, ale slíbil, že nechá své sídlo prohledat královskými vojáky. To prý také udělal a vzkázal mi, že nic nenašli. Ani lupiče, ani ukradené šperky.“

Jiří Adam z Dobronína zamyšleně upil z číše. Víno bylo trpké, stejně jako to, o čem s malostranským purkmistrem jednal. Přesto ho jeho vyprávění zaujalo. Trochu lhostejně podotkl, že to nic nedokazuje. Lupič mohl mít štěstí a nějak zmizet.

„Původně jsem také pochyboval, že by nejvyšší purkrabí lhal,“ přikývl Vít Kokořovský povýšeně. Na stůl položil masivní zlatý prsten zdobený řezaným černým

onyxem a dodal, že se mu dostal do rukou před deseti dny. „Pochází z lupu u zlatníka Aschenbechera. V kartách ho na Starém Městě pražském prohrál Jakub z Vartemberka. Okamžitě jsem nechal dům pána z Vartemberka hlídat. Chtěl jsem Jakuba předvést před městské právo. Jenže nevychází ven. Z domu neodešel, to vím jistě. Nakonec jsem nejvyššího purkrabího požádal, abych mohl jeho nevlastního syna vyslechnout. Odmítl to s tím, že Jakub odjel z města. To je už druhá jeho lež."

„To je jistě zajímavé. Chcete mi naznačit, že to nějakým záhadným způsobem souvisí s mým uvězněným pomocníkem Petrem?"

„Jan z Vartemberka ukrývá svého nevlastního syna. Asi tuší, že jsme mu na stopě. Jako vysoký zemský představitel si nemůže dovolit žádný skandál."

„Za pomluvu nebo křivé obvinění zemských úřadů vás může čekat oprátka," přísně malostranského purkmistra upozornil Jiří Adam z Dobronína.

„Možná. Ale mnohem dřív se bude na šibenici houpat váš pomocník Petr. Pokud mi ovšem nepomůžete Jakuba z Vartemberka chytit. Pochopte, uloupeného zlata a šperků je skoro za sto tisíc kop grošů! Umíte si vůbec takové jmění představit?"

„Především si umím představit, co říká zákon a kde začíná zvůle a bezpráví…"

„Nejsme na cvičení z rétoriky! Najděte ukradené šperky a naše městská rada zapomeneme na smutný fakt, že váš pomocník je zloděj. Vlastně bezvýznamný zlodějíček. Dáme mu milost."

„Vypátrám toho zloděje. I když vůbec nevěřím, že jím je Jakub z Vartemberka. A vy propustíte mého pomocníka a veřejně se mu omluvíte, že šlo o politováníhodný omyl!"

„Dobře," souhlasil velkomyslně malostranský purkmistr. „Ale ne dřív, dokud nebudou ukradené šperky ležet tady na mém stole!"

„Do té doby ubytujete bakaláře Petra ve slušné komnatě, kde se topí a svítí. Není zločinec, proto nebude spoutaný. Bude dostávat pořádně najíst a budete se k němu chovat slušně. Kromě toho mi dovolíte, abych ho občas navštívil!“

„Až na poslední podmínku vše ostatní splníme. Tady máte popis ukradených šperků. Jejich požehnaně. Seznam má tucet hustě popsaných listů.“

Jiří Adam z Dobronína věděl, že nemá cenu smlouvat. Bakaláři Petrovi bezprostřední nebezpečí nehrozilo. Stal se kartou ve hře malostranských konšelů. Nutno dodat, že ve hře falešné. Nezbývalo mu nic jiného než na ni přistoupit. Přelétl pohledem pečlivě napsaný seznam. Pak se optal, kdo byl onen muž, kterého zastřelili, když rychtář s biřici pronásledoval zloděje.

„Nikdo neví… Byli se na něj podívat konšelé zbylých pražských měst. Dokonce jsme sem pozvali rychtáře okolních vesnic a některé šenkýře. Musel to být cizinec. Víc se nám nepodařilo zjistit.“

Královský písař sarkasticky poznamenal, že po roce pátrání toho moc není. Pak vstal a chladně se rozloučil.

VI.

Jiří Adam z Dobronína odcházel z malostranské radnice s hlavou plnou starostí. Měl zlost, ale věděl, že musí jednat velice obezřetně. Potřeboval si v klidu srovnat myšlenky, proto zamířil do prvního šenku, který byl po ruce. Nesl lákavý název U Spokojeného jedlíka.

Hostinec nebyl veliký a všechny stoly byly obsazené. Nerozhodně se zastavil na prahu a uvažoval, zda by nebylo lepší otočit se a odejít. Potřeboval klid na přemýšlení a ne hlučnou společnost. Ale než se rozhodl, objevila se u něho usměvavá a příjemně baculatá šenkýřka. Zdvořile se uklonila: „Jen dál, urozený pane. Pro vás místo najdu.“ Houkla na mladíka v nevýrazné šedivé kazajce, aby sebral džbánek a sedl si k jinému stolu.

Královský písař zaslechl, že ho oslovuje jako Petra. Sevřelo se mu srdce obavami a mladíkovi navrhl, aby zůstal sedět, že se na lavici vejdou oba. Pak u šenkýřky objednal víno. Důrazně upozornil, že chce nějaké dobré.

„Ale jistě, urozený pane. Sklep mého šenku je vyhlášený vynikajícími víny,“ ukláněla se ochotně. „Máme mělnické z biskupských vinic, ale také klášterní z rakouského Melku… Chcete sladké, nebo raději suché?“

„Suché, ale ne trpké! A dones mi něco k jídlu,“ nařídil Jiří Adam z Dobronína a pak se zvědavě zadíval na mladíka u stolu. Měl pohublou nezdravě bledou tvář, ale byl urostlý a nepůsobil špatným dojmem. S překvapením si všiml, že se v obličeji podobá dobromyslné šenkýřce. I mladík si ho zvědavě prohlížel, pak se k němu naklonil a s veselými jiskřičkami v očích poznamenal: „Teta má ve všech sudech jenom vlastní. Má pěknou vinici v Tróji…

Ale chutí si její víno s cizími nezadá ani v nejmenším. Nemyslete si, že vás chce okrást. Budete platit stejně jako ostatní, kteří si objednali domácí víno. Teta se jen někdy trochu vytahuje. Nebožtíka mého strýce nemilovala tolik jako tenhle hostinec. Ale abych nezapomněl… Jmenuji se Petr Bílek a jsem student.“

„Proč žaluješ na svou tetu?“ optal se královský písař spíše ze zdvořilosti, než aby ho to doopravdy zajímalo. Musel myslet na svého uvězněného pomocníka.

„Jenom jsem žertoval… Někdy jsem zbytečně prostořeký, i když studuji práva,“ odpověděl pokorně mladík. Napil se a pokračoval: „Teta Barbora má zlaté srdce. Původně jsem bydlel v koleji na Starém Městě pražském. Jenže grošů není nikdy nazbyt, a tak jsem se přestěhoval sem. Pomáhám a nemusím nic platit. Víte, kolik peněz dneska stojí škola? Jenom za lekce…“

„Nenechte se od něj balamutit, urozený pane,“ přerušila svého synovce šenkýřka a na stůl postavila hnědou mísu s několika kusy pečeného kuřete, ošatku s chlebem a džbánek vína. „Student? Jó, bejvávalo! To by nesměl mít palici po mém bratrovi! Teď mi zůstal na krku. Ale já si nestěžuji… Budete si přát ještě něco?“

Jiří Adam z Dobronína zavrtěl hlavou, a sotva odešla, zadíval se trochu vyčítavě na mladíka. Ten se nejdřív tvářil vzpurně, ale pak se začal rozpačitě omlouvat: „Teď zrovna nestuduji, to je pravda, ale po vakacích budu určitě zase pokračovat!“

„Neudělal jsi zkoušky?“

„Mám přece palici po otci,“ zasmál se suše. „Je písař v Táboře a druhého tak chytrého člověka nenajdete. Ne, zkoušky jsem složil všechny… Jenže dneska není důležité, kolik toho víte, ale jak se chováte. A já měl smůlu. Nedávno mě malostranský rychtář nachytal v trochu choulostivé situaci. Prý kontrola počestného spaní… A jako z udělání ta dáma byla vdaná. Naštěstí to bylo v zahradě za domem. Nechtěl jsem, aby ji potrestali za mou

špatnost. Snažil jsem se je zdržet, aby mohla utéct. Vrhl jsem se na ně a začal se prát. Jeden biřic upadl, ale chytil mě za nohavice. Tak jsem ho kopl do obličeje a přerazil mu nos. Pak mě přemohli. Rychtář mi nabídl, že mě propustí, jako by se nic nestalo, pokud prozradím jméno té roztomilé bytůstky, která jim zatím zmizela. Je to lotr a chtěl ji vydírat, to je jasné. Neprozradil jsem ji, tak mi vysázeli deset ran holí a postavili mne na pranýř. Konšelé navíc žalovali rektorovi. Vyloučil mne ze školy, ale je to slušný chlap. Slíbil, že mne na podzim přijme zpátky a mohu pokračovat, protože mám dobrou hlavu a byla by mě škoda. Ale otec se nic nesmí dozvědět. Proto jsem zůstal u tety.“

„Doufám, že si z toho vezmeš ponaučení,“ řekl královský písař navyklým přísným tónem. Vzápětí si uvědomil, že plácá hlouposti, ale mladík to tak zjevně nebral. Zasmál se a odpověděl, že si ponaučení určitě vezme a příště se bude milovat jen na takových místech, kde ho nechytnou. Jiří Adam z Dobronína se rovněž zasmál a upil z číše. Musel připustit, že víno je výtečné. Dokonce váhal, zda si nemá objednat ještě jeden džbánek. I když mu bylo s tímhle upovídaným mladíkem dobře, měl spoustu práce. Zaplatil a přátelsky se rozloučil.

Už v šenku královskému písaři došlo, že se musí vrátit do paláce pána z Vartemberka, protože klíč k malostranským událostem ležel beze vší pochybnosti tam. Ve starobylém paláci zastihl jen Lucii. Když se ohlásil, přijala ho okamžitě. Měla na sobě bílé smuteční šaty, které ostře kontrastovaly s jejími tmavými vlasy. Kolem očí měla stopy slz a na první pohled byla velice skleslá. Stěžovala si, že má horkost a asi onemocněla.

Jiří Adam z Dobronína se omlouval, že chápe její neštěstí, ale povinnost mu přikazuje co nejrychleji vypátrat zločince. Velkoryse ho zarazila, že je dcera nejvyššího purkrabího, a proto mu rozumí. Celý život ji učili, aby ctila

úřední povinnosti svých rodičů. Z jejího hlasu zněla trpkost.

Královský písař si ji mlčky prohlížel, jako by chtěl lépe pochopit skrytý smysl toho, co právě řekla. Překvapilo ho, jak je krásná. Ve tváři měla pravidelné rysy jako socha antické bohyně. Jednu takovou kdysi v Římě viděl. Byla z bílého chladného mramoru. Stejně mu připadala Lucie. O něco důrazněji pokračoval: „Potřeboval bych objasnit pár drobností, kterým nerozumím. Jde o to, že okna vašich pokojů vedou do zahrady. Palác stojí na svahu a není tedy problém z okna do zahrady vyskočit. Nebo se tudy vrátit. Samozřejmě nepozorovaně. Dělávali to vaši bratři?“

„Samozřejmě,“ přikývla a přes její bledost se královskému písaři zdálo, jako by trochu zrudla. Zaváhala a celkem zbytečně dodala, že tuhle cestu používala i ona.

„Co strážní? Neprozradili to někdy panu purkrabímu?“

„Ti? Zahrada se většinou vůbec nehlídala, jen palác. Všichni poddaní jsou skopové hlavy a vojáci obzvlášť!“

„Co přesně znamená, že se zahrada většinou nehlídala? Pokud vím, během posledního týdne se to změnilo.“

„To je pravda. Vysvětlovala jsem to i Janovi z Vracova,“ řekla zdánlivě lhostejně a zvědavě se podívala královskému písaři do očí. Otupělá skleslost ji pomalu opouštěla. „Strážných tu dříve bývalo jen pár. Ty ostatní nechával otec na našich panstvích. V Praze je podle něj bezpečněji než za hradbami. A ti, kteří tu byli, měli spíše zdůraznit jeho postavení, než aby doopravdy hlídali. Proto jsme od dětství přes zahradu utíkali bez problémů ven z domu.“

„Ale teď palác hlídají i královští vojáci!“

„Ty sem otec posílá, jen když se něco děje. Naposledy loni na svatého Martina, co byly ty nepokoje tovaryšů. Otec tvrdí, že martínkovat by se mělo zakázat. A teď jsou tady taky, už skoro týden. Nedáte si číši vína?“

Jiří Adam z Dobronína přikývl a s chutí se napil. Lucie mu hrdě vysvětlovala, že palác stojí na místě, kde se kdysi rozkládaly vinice. Po vinařích zůstaly hluboké a chladné sklepy, v nichž víno výtečně zraje. Když palác nedávno poctil svou návštěvou Ferdinand I. Habsburský, sám český král víno pochválil. A to je co říci, protože se o něm tvrdí, že je znalec.

Poslouchal ji jen na půl ucha. Malostranský purkmistr měl zřejmě pravdu, že se přes zahradu mohl dostat do paláce lupič, prchající od zlatníka Aschenbechera. Tehdy na této straně domu nikdo nehlídal. Ale v případě Jindřichovy vraždy to muselo být jinak. Co když bylo otevřené okno falešná stopa? Bakalář Petr sice zjistil, že strážný v noci zahradu na nějakou dobu opustil, jenže to nikdo nemohl předem vědět. Královský písař pochyboval, že by se nějaký pobuda odvážil do paláce vlézt, když se strážný mohl kdykoli vrátit. Zkušený zloděj by si nejdříve obhlédl terén, a pokud by zjistil, že palác hlídají vojáci, šel by krást jinam. Ten, kdo Jindřicha zavraždil, zkušenosti měl. To bylo vidět na první pohled podle způsobu, jakým místnost prohledával.

Počkal, až Lucie skončí s chválou vartemberských vinných sklepů, a vrátil se k tématu: „I když to s případem zdánlivě nesouvisí, potřeboval bych pochopit ještě něco, urozená panno. Jaký vztah měl vlastně Jindřich k Jakubovi? Znám oba a vím, že jsou úplně jiní. Jeden divoký a nezodpovědný, druhý tichý… Alespoň tak se mi to jevilo, je ovšem pravda, že jsem s nimi nežil pod jednou střechou. Řekněte mi, jak spolu vycházeli doma?“

„Nic není opravdu takové, jak se může zdát při letmém pohledu. Netvrdím, že by se navzájem milovali. Jenže kde se mají příbuzní doopravdy rádi? Tady to bylo ještě složitější. Jakub není ve skutečnosti zlý. Je jen nešťastný. Od mládí ho nikdo nemá rád. Jeho matka Kateřina je neuvěřitelně sobecká. Má ráda jen sebe. A můj otec je především úředník… Navíc je Jakub nevlastní. Jakub to

cítil, a proto se pořád hádal. Je to stejné, jako když bijete psa. Taky vrčí a kouše. Když jsem byla mladší, nenáviděla jsem ho. Teprve později jsem poznala, že je jiný.“

Lucie se odmlčela, jako by chtěla naznačit, že už řekla dost. Ale královský písař naléhal, aby pokračovala. Chvíli váhala, než odhodlaně pokračovala: „Je to asi tak půl roku. Bylo pozdě v noci, když se Jakub objevil v mé komnatě. Měl trochu vypito, ale ne moc. Chtěla jsem ho vyhodit, jenže úpěnlivě prosil, aby směl zůstat. Chvíli jsme se dohadovali, než jsem svolila. Sedl si na zem k lůžku a povídali jsme si. Snad poprvé v životě mluvil upřímně. O své samotě a o životě. Tehdy jsem pochopila, jaký je doopravdy. Spát jsme šli až ráno. Jenže druhý den to byl zase ten starý Jakub. Jako by bylo kouzlo noci pryč… Škoda! Ale stejně jsem nezapomněla.“

„Možná se Jakub cítil odstrkovaný, ale pravda je, že utrácel víc, než dostával. Kde vlastně ty peníze bral? Měl jich prý pořád dost,“ nadhodil Jiří Adam z Dobronína skoro bez zájmu. Nesměl dát najevo, o co mu ve skutečnosti jde. Lucie byla v sentimentálním rozpoložení a musel toho využít.

„Kdo vám řekl, že Jakub mívá peněz dost? Otec mu dává méně než Jindřichovi nebo mně. Ani od matky toho moc nedostane. Jakub má svůj měšec pořád prázdný. Když potřeboval, půjčoval si od Jindřicha. Ale málokdy vracel.“

„O Jakubovi se říká, že je štědrý. V šenku často platil za celou společnost. Není to divné?“

„Rozhazuje Jindřichovy stříbrňáky. A v poslední době i moje…,“ tiše opáčila Lucie a odvrátila oči. Královský písař ji nechal být a mlčel. Věděl, že musí být trpělivý. Pokud se chce přiznat, udělá to i bez jeho naléhání. A pokud ne, nedostane z ní stejně nic.

Lucie upila vína a váhavě pokračovala: „V posledních měsících mu dávám skoro všechno, co dostanu od otce. Od té noci, kdy mi otevřel svou duši, k němu cítím mnohem víc… Nevykládejte si to špatně! Je mi ho líto!“ Rozplakala

se, popadla královského písaře za ruku a prosila: „Řekněte mi pravdu! Kde je Jakub? Všichni o něm mlčí. Co je s ním?“

Jiří Adam z Dobronína ji pohladil po vlasech. Cítil dívčin zmatek a bylo mu jasné, že Jakub nebyl jediný člověk v tomhle honosném paláci, který zoufale toužil po citu a pozornosti druhých. Konejšil ji, že všechno dopadne dobře. Musí ovšem o Jakubovi vědět všechno. Počkal, až si Lucie setře kapesníčkem slzy z očí, a poznamenal, že chápe, proč Jakubovi půjčovala peníze ona, ale proč mu je dával i Jindřich, když Jakub své dluhy neplatil?

Lucie stále držela jeho ruku, jako by hledala ochranu. Trochu smutně se usmála: „I když je Jakub mladší, byl silnější. Jindřich každému raději ustoupil. Pokud Jakub náhodou něco vyhrál a hned to neutratil, vracíval mu alespoň něco. I tak si Jindřich stěžoval, kolik to za všechny ty roky dělá. Byl pečlivý a vedl si přesné záznamy. Ale asi před měsícem mu Jakub všechno vrátil.“

„A vám?“

„Mně ne… Já si záznamy nevedu. Vím jen, že Jakub vyhrál nějaké šperky a ty dal Jindřichovi. Alespoň tak mi to Jindřich řekl.“

„Tak vyhrál šperky… O ty se obvykle v hospodách nehraje. Netušíte, kam se ty šperky mohly podít? Neukradl je nakonec Jindřichův vrah? To by přece mohl být důvod, aby ho zabil!“

Dívka položila prst na ústa na znamení, že prozradí tajemství. „Ty šperky mám u sebe já! Jindřich mi svěřil truhličku, protože se bál, že je Jakub bude chtít zpátky. Tedy, on se hlavně bál, aby mu je Jakub neukradl, až mu dojdou peníze. Ale tohle by Jakub nikdy neudělal. Řekla jsem to Jindřichovi, ale zlobil se, abych nebyla naivní, že nelze věřit nikomu a nevlastním bratrům už vůbec ne.“

„Mohl bych ty šperky vidět?“ požádal ji královský písař a nedokázal skrýt nedočkavost. Ale Lucie zavrtěla hlavou, že dala mrtvému bratru slib.

„Mrtvému už nepomůžou. Ale mohou zachránit živé. Co když právě na těch špercích závisí Jakubův život?“ namítl okamžitě. V duchu se styděl, že používá tak laciné triky, jenže neměl čas se s Lucií dohadovat.

Dívka váhala jen chvilku. Pak mlčky vstala a sundala obraz, který visel nad jejím lůžkem. Za ním byl malý výklenek a v něm prostá dřevěná truhlička se zámkem. Podala ji královskému písaři a rozmrzele podotkla, že nemá klíč. „Já vlastně ty šperky ani neviděla. Jindřich nechtěl, abych se dívala dovnitř. Možná se bál, že bych si chtěla něco nechat. I když Jakubovi peníze půjčoval, byl neuvěřitelně šetrný. Mě se na rozdíl od bratra nebál…“

Jiří Adam z Dobronína vytáhl dýku a přes dívčiny protesty zámek urazil. Zvedl truhličku a obrátil ji dnem vzhůru. Na stůl se s tichým zvonivým chřestěním vysypala záplava nádherných šperků – zlaté prsteny se smaragdy a rubíny, náhrdelníky zdobené perlami, tepané spony s malachity a honosná čelenka zdobená křišťálem. Královský písař vytáhl seznam, který dostal od malostranského purkmistra. Nemusel hledat dlouho. Čelenka byla, stejně jako ostatní klenoty, mezi šperky, uloupenými z domu zlatníka Aschenbechera.

Opatrně je začal ukládat zpět do truhličky. Přitom Lucii v rychlosti seznámil s tím, jak byly uloupeny a co se stalo bakaláři Petrovi. „Snažně vás prosím, dovolte mi, abych je vrátil. Jednak je to spravedlivé, ale současně zachráním svého pomocníka, kterého jen kvůli nim uvěznili.“

Lucie z Vartemberka téměř nezaváhala. Zvedla truhličku a podala mu ji s grácií kněžny. Přitom tiše podotkla, aby myslel i na Jakuba, až bude pokračovat v pátrání. Královský písař přikývl a trochu nedůvěřivě upozornil, že by Jakub musel Jindřichovi dlužit celé jmění, aby mu na srovnání dluhu dal takovou spoustu zlata.

Dívka pokrčila rameny a bylo zřejmé, že i ona uvažuje o všem, co se právě dozvěděla. Trochu rozpačitě

opakovala, že se Jakuba nechtěla ptát a Jindřich jí toho také moc neprozradil.

Jiří Adam z Dobronína přikývl a truhličku ukryl pod plášť. Lucii na rozloučenou slíbil, že všechno dopadne dobře. Když odcházel, měl neodbytný pocit, že nálezem šperků se všechno jen komplikuje. Nic totiž nedokazovalo, že by šperky dal Jindřichovi opravdu Jakub. Nevěřil tvrzení, že by je Jindřich dostal na úhradu dluhu. Klenoty měly hodnotu několika desítek tisíc kop grošů. Tolik peněz nemohl Jakub nikdy od bratra dostat. Jako hráč musel navíc dobře znát hodnotu zlata a nebyl by tak hloupý, aby dal Jindřichovi všechny šperky, pokud byla výše dluhu jen zlomek jejich ceny. Na druhou stranu malostranský purkmistr zjisti], že Jakub prohrál v kartách jeden z ukradených prstenů. Ale teď nebyl čas o nesrovnalostech uvažovat. Hlavní bylo osvobodit bakaláře Petra z vězení.

VII.

Jiří Adam z Dobronína nezamířil na malostranskou radnici, ale vydal se do svého domu v Kaprové ulici. Chtěl si pořídit vlastní seznam klenotů, které odevzdá. Bylo zřejmé, že pár kusů chybí.

Posadil se ke krbu, přitáhl malý stolek, na který jindy stavěl číši s vínem, a šperky opatrně rozložil. Sotva ořezal husí brk, aby mohl začít psát, ozvalo se nesmělé zaklepání. Hned mu došlo, že to je Rozárka. Otevřely se dveře a dívka nedočkavě vstoupila. Hned na prahu se ptala, zda už ví, kde je Petr.

Královský písař chtěl vstát a vyjít jí vstříc. Doufal, že si nevšimne šperků na stolku, protože je zakrývala truhlička. Jenže stáří bývá při rychlých pohybech ošemetné. Zavadil o stolek, který se naklonil, a jak ho chtěl zachytit, zvrhl ho. Šperky se rozlétly po podlaze jako kapky zlatého deště.

„Tak to vidíš, Rozárko, jak jsou královské úřady neobratné," pokusil se celou věc zlehčit. „Pomůžeš mi sesbírat je? Až klenoty odevzdám, přivedu ti Petra, nemusíš se bát. Ale v případě, že bys byla ochotná vzdát se ho, mohli bychom si šperky nechat… Víš, jak by ti slušely?"

Rozárka se zamračila, ale okamžitě jí došlo, že ji jen škádlí. Vyplázla na něj jazyk, klekla si a rychle začala klenoty sbírat. Než královský písař postavil povalený stolek zpět ke krbu, byla hotová. Podala mu truhličku, která byla po pádu na podlahu na jednom místě naštípnutá. Královský písař ji opatrně vrátil na stolek a požádal Rozárku, aby mu pověděla, co ve městě zjistila.

„Víte, urozený pane, že práce vyšetřovatele není vůbec pěkná?“ začala trochu rozpačitě.

„Naše řemeslo by nebylo vůbec potřeba, pokud by se lidé nedopouštěli zločinů,“ uklidňoval ji královský písař. „Proti špatnosti nemůžeš bojovat jen čestně… Co se stalo?“

„Vyhledala jsem paní Sabinu, jak jste si přál. Ve svém nevěstinci mne přijala hrozně pěkně. Dala mi peníze a chtěla mi pomoct. A já…“

„Zajdu za ní a omluvím se. Pokud je chytrá, pochopí to. Peníze samozřejmě vrátím. Bylo to alespoň k něčemu?“

„Měla jsem možnost seznámit se s jejími děvčaty. Stačilo, abych vyslovila jméno Jindřich z Vartemberka, hned všechny věděly, o kom je řeč. I když mají zakázáno mluvit o svých zákaznících, mezi sebou nemluví skoro o ničem jiném. Začaly se smát, že jen zřídka se najde zamilovaný šlechtic. A hned začaly dorážet na jednu drobnou černovlásku. Jmenuje se Anežka a byla celá v bílém na znamení smutku. Jindřich totiž chodíval výhradně za ní. Prý sliboval, že si ji jednou vezme za ženu. A dával jí spoustu dárků.“

Rozárka na okamžik zabloudila pohledem k truhličce a významně dodala: „Dal jí také dva šperky! Ukazovala mi je. Nádherná práce. Musely stát spoustu peněz.“

„Podívej se na tenhle soupis,“ řekl Jiří Adam z Dobronína a posunul před ni hustě popsané listy papíru. „Tohle je seznam ukradených šperků. Pár leží v téhle truhličce. Ale zbytek stále chybí. Nedokážeš podle popisu poznat, jestli některý z nich neměla u sebe ta Anežka?“

Rozárka přejela pohledem po vrchním listu a trochu rozpačitě podotkla, že podle popisu se to pozná těžko. Ale na dalších stránkách byly u některých popisů i jednoduché kresby. Odkládala jeden list za druhým. Teprve u předposledního se zarazila a začala studovat jeden obrázek. Pak na něj položila prst a řekla, že tohle je on. Tenhle přívěšek dal Anežce Jindřich z Vartemberka.

Královský písař spokojeně přikývl. Jak předpokládal, šlo o šperk z poslední loupeže v domě zlatníka Aschenbechera.

„Odvedla jsi kus skvělé práce," pochválil ji. „Kvůli paní Sabině se netrap. Jdi připravovat večeři, já zatím odnesu truhličku se šperky malostranskému purkmistrovi. Nechci ji mít přes noc doma. Ale pokud bych se zdržel, ne abys mi zase spílala, že jídlo vystydlo! Doufám, že ti přivedu Petra."

„Dej Bůh," řekla a zbožně se pokřižovala. Královský písař se na ni překvapeně podíval, protože jindy okázalými projevy zbožnosti neplýtvala. Sotva odběhla, vyložil znovu šperky na stůl a udělal jejich soupis. Pak si vzal plášť s kloboukem a vyšel do mrazivého soumraku. Ke Kamennému mostu to měl jen pár kroků. Prošel bránou a chvátal přes řeku k temným obrysům hradeb Menšího Města pražského.

I když Vít Kokořovský už na radnici nebyl, sluha pro něho hned běžel. Než královský písař dopil číši horkého vína, purkmistr přichvátal. Měl to ostatně pár kroků, jeho dům stál na rynku.

„Nečekal jsem, že vás uvidím tak brzy, pane královský písaři. Stalo se něco, že jste mne vytrhl dokonce od stolu?" začal zvědavě. Na chvíli dokonce odložil svou arogantní povýšenost.

Jiří Adam z Dobronína beze slova otevřel truhličku a na stůl vysypal šperky. Vedle nich položil svůj soupis a požádal, aby je purkmistr překontroloval a pak potvrdil, že mu klenoty řádně odevzdal.

Malostranský purkmistr překvapeně hvízdl a na okamžik se usmál. S úctou dodal, že musí výjimečně složit poklonu královským úřadům. Šperky rychle prohlédl, seznam potvrdil městskou pečetí a podal královskému písaři. Truhličku uložil do masivní okované truhlice a pečlivě ji zamkl.

„Malostranská městská rada vám děkuje, urozený pane z Dobronína!" oznámil purkmistr chladně a formálně se

uklonil na znamení, že jednání skončilo. Královský písař zůstal sedět. Chvíli bylo ticho, než ostře upozornil, že to přece není všechno.

Vít Kokořovský se sladce optal, zda nalezl ještě jiné ukradené šperky, nebo snad ví, kde jsou. Pak s přehrávanou únavou v hlase dodal, že je pokročilá doba a on právě večeřel, když pro něho sluha přiběhl. Rád by se vrátil domů, pokud nemá jeho host ještě něco důležitého na srdci.

Jiří Adam z Dobronína pocítil intenzivní touhu toho muže udeřit. Byl snad ještě odpornější než podkomoří Hynek, a to bylo co říci. S předstíraným klidem upozornil: „Máme přece dohodu!“

Malostranský purkmistr přikývl. Rysy v jeho tváři ztvrdly. I on teď hovořil přísně a nesmlouvavě: „Ukradené šperky za bakaláře Petra. To, co jste přinesl, jsou šperky jen z jedné loupeže. Ale v Menším Městě pražském se staly čtyři, jak jistě víte. Pokračujte dál, urozený pane královský písaři. Pokud vám to půjde stejně dobře jako dosud, bude váš pomocník brzy volný!“

Jiří Adam z Dobronína zlostně udeřil pěstí do stolu. „Ctihodný pane purkmistře, požadujete víc, než kolik mohu. Chtěl jste šperky, které se ztratily v domě zlatníka Aschenbechera, pokud si vzpomínám. Ty jsem přinesl. Propusťte tedy bakaláře Petra a já slíbím, že udělám vše, abyste dostal i ty ostatní!“

„Nepamatuji se, že bychom se dohodli takto. Najděte všechny!“ odvětil Vít Kokořovský, vstal a zamířil ke dveřím. „Jakmile budou klenoty na mém stole, rád vám vyhovím!“

Královskému písaři se nechtělo domů. Neuměl si představit, co poví Rozárce. Věděl, že mu večeře stejně nebude chutnat. Přešel Kamenný most, a protože se na radnici příliš nezdržel, našel bránu ještě otevřenou, i když

už byla skoro noc. Řekl si, že když už je všechno špatně, kousne ještě do jednoho hořkého jablka. Minul svůj dům a pokračoval do nevěstince U Medové číše.

Několikrát se musel optat na cestu a pokaždé si všiml jízlivých úšklebků lidí, kterých se ptal. Nakonec nevěstinec našel. Mezi starobylými měšťanskými domy vypadal jako palác. Bylo zřejmé, že ho nedávno přestavěl vlašský stavitel v duchu nové módy. Před vchodem postával podomek a pod spodním okrajem jeho pláště vyčníval konec meče. Zastoupil královskému písaři cestu, protože ho neznal. Přesto se choval velice zdvořile.

Jiří Adam z Dobronína řekl, že musí mluvit s paní Sabinou. Přesto podomek ještě váhal. Tenhle dobře oblečený muž nevypadal na zákazníka. O poznání přísněji řekl, že musí vědět, o co jde, než ho pustí dál.

„Jde o tu novou holku, kterou dnes tvá paní přivedla," opáčil přísně královský písař.

„Stěžovala si?" rozzlobil se podomek. Dobře věděl, jak hanebně se ta holka zachovala. Rozmrzele očekával, že pozdní návštěvník se vytasí s úředním pověřením a podnik čekají potíže. K jeho velikému překvapení Jiří Adam z Dobronína řekl, že sejde za tu dívku omluvit.

Podomek ho trochu nedůvěřivě odvedl do malé komnaty v přízemí a požádal ho, aby chvíli počkal. Pak odběhl, ale hned byl zpátky. Zdvořile otevřel malá dvířka ukrytá v dřevěném obložení a řekl, že má jít nahoru sám. Zasmál se, že zabloudit nemůže. Sotva královský písař vešel na točité schodiště, dvířka zavřel a zvenku zajistil. Jiří Adam z Dobronína stoupal nahoru se smíšenými pocity. Hlavou se mu dokonce mihlo, zda nepadl do pasti. Ve vykřičených domech bylo možné všechno.

Oddechl si, teprve když našel dvířka na horním konci schodiště otevřená. Vstoupil do místnosti zařízené s vybraným vkusem. Osvětlovalo ji několik svícnů se spoustou hořících voskovic. Na stěně visely dva vlámské goblény, zobrazující útěk Aenea z hořící Tróje. Krb byl

obložený bílým mramorem a u něho stála dvě křesla s malým stolkem. Na desce ležela malovaná miska z mléčného skla s pečivem a sladkostmi. Ve vzdálenějším křesle seděla starší žena v tmavých šatech, vyšívaných stříbrem. Krk jí zdobil jemný zlatý řetízek. Obličej si zakrývala vějířem. Ukázala na křeslo proti sobě.

Jiří Adam z Dobronína se trochu rozpačitě posadil. Žena však svou tvář neodhalila. Příjemným hlasem se optala, čemu vděčí za tak vzácnou návštěvu. Královskému písaři se hned zdálo, že ten hlas zná, ale neuměl ho nikam zařadit. Rozpačitě začal vysvětlovat, že vyšetřuje vraždu syna nejvyššího purkrabího. Protože zjistil, že Jindřich z Vartemberka navštěvoval její dům, poslal svou služebnou, aby zjistila víc. Položil na stůl váček s penězi, který Rozárka dostala, a omlouval se, že je mu to celé trapné, protože se k jeho služebné zachovala tak velkoryse. Ale snad chápe, že z její strany nešlo o zlý úmysl.

„Být to někdo jiný, odskáče si to," řekla žena a složila vějíř do klína. Nebyla nalíčená, a přesto jí to slušelo. V mládí to byla krásná žena. Usmála se a vyčítavě dodala: „Kdybys, Adámku, přišel sám, řekla bych ti všechno a dokonce ráda."

Královský písař na ni vytřeštěně zíral. Teprve po chvíli vykoktal: „Kopretinko, kde se tady bereš?"

Žena k němu natáhla ruce, on vyskočil a políbil ji. Chvíli ji držel v náruči a mlčky se jí díval do očí. Pak se vrátil do křesla. „Tak ty jsi teď paní Sabina?"

„Už nejméně třicet let," odpověděla a nedokázala zakrýt trochu hořkosti v hlase.

„Já vůbec netušil…" koktal a vypadal ještě rozpačitěji, než když sem přišel. Potkat dávnou milenku není pro žádného muže snadné. Zvláště pokud ji měl rád a pak ji opustil, protože se živila jako nevěstka. Vzpomněl si na Rozárku a Petra. Jak často se historie opakovala?

„Jak bys mohl tušit, když ses přestal o mě zajímat?" vyčítala mu. „Vzal sis urozenou ženu a přestal mě

navštěvovat. Víš, co mě opravdu mrzelo? Že ses tehdy ani nepřišel rozloučit. Najednou jsi zmizel…“

„Musel jsem rychle odjet z Prahy, otec byl nemocný. Doma mě oženili, bylo to jeho poslední přání… Nemáš něco na pití?“

„Shledání po tolika letech si přípitek zaslouží,“ odpověděla smířlivě. Z tmavé masivní skříně zdobené řezbou přinesla karafu s hustým červeným vínem a dvě číšky. Z úplně stejné pil královský písař nedávno u nejvyššího purkrabího. Zvedl plnou sklenku a trochu rozpačitě se optal, zda jí může jako kdysi říkat Kopretina. Rezolutně zavrtěla hlavou a drsně opáčila, že ta je dávno mrtvá. Teď je paní Sabina. Dalo jí dost práce, než si mohla otevřít tenhle podnik. Na mládí nevzpomíná ráda, i když prožila také hezké chvíle. Třeba právě s ním.

Jiří Adam z Dobronína zbytečně rychle do sebe obrátil číšku s vínem a vstal. Řekl, že se ještě jednou za služebnou omlouvá, ale musí běžet.

„To už chceš jít? Čeká tě manželka?“

„Ovdověl jsem už před mnoha lety…“

„Tím spíše nechápu, kam pospícháš. Jsem ti snad protivná? Udělala jsem něco špatného?“ dorážela na něj. Své řemeslo ovládala a královský písař byl na vážkách, zda zájem o něj pouze hraje, nebo je skutečný. Přesto se znovu posadil ke krbu a rozpačitě poznamenal, že se jeho pátrání komplikuje.

Kdysi spolu probírali úplně vše a najednou pocítil touhu rozdělit se o své starosti. Začal, jak přijal do služeb Rozárku a bakaláře Petra a jak si na jejich společnost zvykl. Vyložil, co se Petrovi stalo na Menším Městě pražském, jak našel část ukradených šperků a jak ho malostranský purkmistr podvedl.

„Byl jsi vždycky příliš důvěřivý, Adámku. Jak ty vůbec můžeš pracovat v královské kanceláři?“ divila se paní Sabina a nalila mu další číšku.

„Jsem s rozumem v koncích," povzdechl si. „Co bys udělala na mém místě ty?"

„Ale, ale," vrtěla pobaveně hlavou. „Vidím, že ses přece jen něco naučil. Když jsem byla mladší, věřila jsem, že žena má milovanému muži nezištně pomáhat. Ale život mně dal lekci. Muž by ženu jenom využíval."

Královský písař nepatrně pokrčil rameny: „Možná nejsem tak úplně s rozumem v koncích, Sabino. Ale v každém případě by mě tvůj názor zajímal. Petra mám rád jako vlastního syna. Já tě nechci využívat. Ale kromě tebe nemám v Praze nikoho, komu bych mohl důvěřovat!"

Sabina spráskla ruce a vrtěla pobaveně hlavou: „Proč jsme my ženské tak pitomé? Že vám vždycky nakonec věříme… Víš, kolik je mi let a kolikrát jsem něco podobného slyšela?"

„Jsem už příliš starý na to, abych si vymýšlel něco nového. Když nechceš, tak nechceš!" opáčil rozmrzele a vstal. Popadla ho za ruku: „Vždycky ses urážel kvůli hloupostem, Adámku. Sedni si a pověz mi o Petrovi víc!"

Jiří Adam z Dobronína se chvíli bránil, ale Sabina ho zatlačila zpět a pak si mu sedla na klín. Pohladila ho po tváři a něžně políbila.

„Proč vám my muži na tohle vždycky skočíme?" zasmál se stejně pobaveně. „A prosím tě, posaď se do svého křesla. Bolí mě klouby a ty nejsi zrovna nejlehčí…"

„Sic transit gloria mundi," řekla Sabina. „Divíš se, že umím latinsky, viď? Několik let za mnou chodíval administrátor pražského biskupa, abys věděl. Tak už vyprávěj."

Královský písař v rychlosti shrnul vše, co se v posledních dnech událo kolem bakaláře Petra. Soustředěně poslouchala. Když skončil, optala se věcně: „Pokud tomu dobře rozumím, malostranský purkmistr nenechal s tvým Petrem sepsat protokol. Je to logické, jinak by tě nemohl vydírat. Obvinili ho a zavřeli, ale oficiálně ho zatím nevyslechli."

„Alespoň vidíš, jací jsou to lotři. Ale co z toho?“

„To jsi královský úředník? Vždyť tvého Petra vězní zcela proti právu. Nemůžeš zavřít nikoho, o jehož provinění nesepíšeš protokol. To vím náhodou přesně, protože jsem několik let chodila s písařem zemského sudího. Řekni, co by se stalo, pokud bys proti postupu malostranské rady vznesl oficiální námitku?“

„Okamžitě nějaký protokol napíší a donutí Petra, aby ho podepsal. Pak bude vše podle práva a já si nijak nepomohu. Spíše mu uškodím.“

„Máš pravdu. Ale co by se stalo, pokud by tvůj Petr zmizel? Co by bylo pak?“

„Okamžitě ho oficiálně obviní a dodatečně nechají sepsat protokol. Jen ho nebudou mít podepsaný. Ale s tím si asi nikdo nebude dělat těžkou hlavu. Petra prohlásí za zemského škůdce a začnou po něm pátrat v celém království.“

„To není tak jisté,“ namítla shovívavě Sabina. „Nezapomeň, že nemají dost důkazů. Měl by jim utéct!“

„Na to, aby ho obvinili, jich mají dost. Navíc si mohou vymyslet další,“ nesouhlasil královský písař. „Rozplést podobný případ je jako hrát šachy. Musíš mít rozmyšleno několik tahů dopředu a jednat trpělivě. Utíkat z vězení…“

„Já náhodou několik let chodila… ale nechme toho. Mě nebudeš učit hrát šachy! Zrovna ty. Tebe jsem vždycky porazila.“

„Protože jsi podváděla,“ bránil se královský písař dobromyslně. „A já dělal, že to nevidím, protože jsem tě měl rád.“

„Jsi milý… Tak budeme podvádět zase. Protože tak se šachy vyhrávají nejspolehlivěji. Říkám ti, Petr musí uprchnout z vězení. K čemu bude malostranským konšelům svědectví údajně okradeného měšťana? Ten prolhaný měšťan tvrdí, že zloděje viděl poprvé v životě. Nemůže teď prohlásit, že ho okradl bakalář Petr. Může zloděje jenom popsat. Něco jiného je ukázat prstem na

zločince, který sedí ve vězení, a něco jiného je popsat do protokolu člověka, pokud zmizí.“

„No dobře, ale co si od toho slibuješ? Bakaláře Petra zatýkali městští biřici. Ti budou svědčit rovněž.“

„Jakmile je purkmistr vyzve, aby oficiálně svědčili, vsadím se, že budou popisovat někoho, kdo vypadá úplně jinak než bakalář Petr!“

„Uznávám, že biřici jsou skopové hlavy a na jejich výpověď se dá spolehnout jen zřídka, ale tak moc se zase splést nemohou, Sabino!“

„Víš, co je na skopových hlavách nejlepší? Že rozumějí jen jediné věci – stříbrňákům. Stačí pár kop a uvidíš, jak pěkně budou skopové hlavy zpívat!“

„Já sice s žádnou právničkou nechodil, já jenom studoval na univerzitě, ale tolik si pamatuji, že podplácení svědků je zločin,“ upozornil trochu jízlivě. „Ale i kdybychom to udělali. Výpověď skopových hlav k osvobození mého Petra stačit nebude. Máš tu ještě toho údajně okradeného měšťana a malostranského rychtáře.“

„Měli by ti vrátit školné,“ zasmála se. „Je samozřejmé, že podplatíme i malostranského rychtáře.“

„Bude se bát purkmistra. Těch pár kop grošů mu za problémy s městskou radou stát nebude.“

„Kde jsi nechal svůj pověstný důvtip? Nebude se mu do toho chtít, ale jen do té chvíle, než svůj omyl uzná i Vít Kokořovský. Víš, já několik let chodila…“

Královský písař jí skočil do řeči a žárlivě se zeptal, zda nechce náhodou naznačit, že chodila s malostranským purkmistrem. V tom případě by hned odešel. Polichoceně se usmála a řekla, že si jako milence vždy vybírala čestné muže, a to Vít Kokořovský zjevně není. Chodila ale s jedním klenotníkem, a tak ví, že v případě podobných krádeží vypisuje zlatnický cech tučnou odměnu pro toho, kdo pomůže ukradené šperky vrátit. Pokud tedy zajde za malostranským purkmistrem a nabídne mu společně přepsat protokol v tom smyslu, že šperky našel purkmistr a

ne Jiří Adam z Dobronína, bude Vít Kokořovský určitě smířlivější. A z toho všeho vyplývá, že Petr musí uprchnout.

„To zní chytře. Ale nešlo by to přece jen bez toho útěku z vězení? Vít Kokořovský dostane nálezné, podplatíme rychtáře a biřice, to by přece mělo stačit? Utíkat z vězení je nebezpečné. Malostranští si ho dobře hlídají. A nemluvím o tom, že zloděje, který uprchne z vězení, čeká šibenice."

„Právě proto jsi se mnou vždycky v šachách prohrával," usmála se láskyplně a znovu dolila prázdné číšky. „Tvůj Petr je přece jejich hlavní trumf. Jakmile o něj přijdou, budou muset vyjednávat. Ale pokud zůstane v jejich vězení, mohou tě, Adámku, vydírat donekonečna!"

Královský písař váhal jen chvíli a znovu opakoval námitku, že malostranské vězení střeží biřici i v noci. Má kamenné zdi a v oknech dokonce železné mříže.

Sabina mávla rukou, jako by to byla bezvýznamná maličkost. Pak se rozmarně rozesmála a řekla: „Sice jsem nechodila s nikým, kdo utíkal z vězení, ale vím, jak to zařídit. Ty se zatím postarej o bezpečný úkryt pro svého Petra. Budeme potřebovat, aby na pár dní zmizel. Ale v žádném případě ho nevoď k sobě domů. I když jsi královský úředník, počítej s tím, že tě budou podezírat. A možná ti prohledají dům. Staroměstská rada bude stát při malostranské. Královská města si proti šlechtě vždycky pomáhala. Na to, aby vše dobře dopadlo!"

Sotva dopili, Sabina ihned dolila. Jiří Adam z Dobronína se bránil, že není zvyklý pít. „Poslyš, ty mě chceš opít!"

„Chtěla bych," zasmála se. „Ale máme ještě práci. Zorganizovat útěk z malostranského vězení není legrace!"

„Před chvílí jsi říkala, že je."

„Nehádej se! Chceš pracovat, nebo raději zůstat a opít se?"

„Teď budeme pracovat. To druhé třeba příště. A díky, Kopretinko!“

VIII.

Na mrazivé noční ulici královskému písaři alkohol rychle vyprchal z hlavy. I když byly městské brány zavřené, pár grošů stačilo, aby mu bičic otevřel malou postranní branku. Jiří Adam z Dobronína si v duchu řekl: Vida, další užitečná skopová hlava. Sám se divil, jak ho setkání s jeho dávnou milenkou potěšilo. Věřil, že s její pomocí dopadne všechno dobře.

Malostranský hostinec U Spokojeného jedlíka byl už zavřený, ale naštěstí byla šenkýřka i její synovec v šenku a uklízeli. Vyslechli ho a chvíli o ceně smlouvali, ale nakonec se dohodli. Petr Bílek bude několik dní bydlet v domě královského písaře a šenkýřka zatím ukryje bakaláře Petra. Protože si byli oba Petrové trochu podobní, neměl by být v jejich záměně žádný problém.

„Víte, urozený pane, já u sebe nikdy žádné lotry neukrývám," řekla mu na rozloučenou šenkýřka. „Ale když už jsem udělala výjimku a mám tu svého synovce, tak toho vašeho bakaláře tu snad vydržím taky. Zvláště když budu vědět, že naštvu naše konšely. Jsou tak důležití, že by se z nich jednomu chtělo zvracet. Takže Bůh s vámi!"

Jiří Adam z Dobronína Petra Bílka odvedl hned. Skopová hlava v bráně u Kamenného mostu si řekla o dvojnásobek a pak je pustila do města. I když byla celá Kaprová ulice setmělá, v jednom okně se ještě svítilo. Bylo Rozárčino. Královský písař tiše odvedl synovce malostranské šenkýřky do komnaty bakaláře Petra pod schody a potom se vydal k Rozárce.

Seděla na lůžku a zády se opírala o studenou zeď. Na sobě měla slabou plátěnou košilku, bledou tvář lemovaly husté černé vlasy, velké oči se leskly slzami a nesmírně jí to slušelo.

Královského písaře napadlo, že se trochu podobá Sabině, když ještě byla jeho Kopretinou. Než stačil cokoli povědět, aby ji uklidnil, natáhla k němu ruku sevřenou v pěst. Pomalu uvolnila prsty a na dlani se jí v mihotavém světle svíce zaleskl zlatý prsten s modravým safírem lemovaným šesti malinkými perličkami. Nešťastně řekla, že asi něco zkazila, protože ho našla při úklidu v jeho ložnici. Zakutálel se pod truhlici, když šperky kvůli ní spadly na zem.

„Kvůli tomu přece nebudeš plakat, Rozárko! Je naopak dobře, že spadl pod truhlici. Alespoň jsem ho nemusel odevzdat!“

„Co když ale na to přijdou? A nebudou chtít kvůli tomu Petra propustit? Jak to s ním vypadá?“

„Malostranský purkmistr je lotr. Šperky si vzal a Petra nechal ve vězení. Ne kvůli tomu jednomu ztracenému. Chce zpátky úplně všechny! Ale neboj se. Ještě tuhle noc bude Petr volný. Svým způsobem i díky tobě.“ V rychlosti jí pověděl o setkání se Sabinou, o plánovaném útěku z vězení a o tom, že mají v domě hosta. „Jmenuje se Petr a podobá se trochu tomu tvému,“ řekl na rozloučenou. „Spí v Petrově komnatě, tak ne aby sis je spletla!“

„Vy byste zasloužil,“ zasmála se trochu toporně. Pak vyskočila a objala ho. Přitom se znovu ujišťovala, že Petrovi opravdu nehrozí žádné nebezpečí, a chtěla vědět, kdy ho zase uvidí.

„Musíš to bez něj pár dní vydržet,“ řekl a rozpačitě se vymanil z její náruče. V duchu si uvědomil, že žádný muž není nikdy dost starý na to, aby mu byly lhostejné polibky mladé dívky. Rychle ji popřál dobrou noc a šel si lehnout.

Bakalář Petr ležel na tvrdé lavici zabalený do svého pláště. V místnosti bylo chladno, ale naštěstí už nebyl v odporném zatuchlém sklepení. Rukou si podpíral hlavu a přemýšlel. Došlo mu hned, že ho sem přestěhovali na zákrok jeho pána, ale nechápal, proč ho stále věznì. Proč ho nepropustili? Už s ním nejednali jako se zlodějem, to bylo dobré znamení. Ale vězněm zůstal a to se mu vůbec nelíbilo.

Najednou uslyšel šramocení a pak zapraskání, jako by někdo páčil dřevěnou okenici na okně. Vyskočil z lavice a popadl do ruky svíci, která dohořívala na stole. Došel k oknu přesně ve chvíli, kdy se okenice otevřely. Za oknem uviděl tvář neznámého muže, který rychle přiložil prst k ústům na znamení, aby zůstal zticha. Pak se horní půlkou těla vsoukal do úzkého okna a protáhl se do místnosti. Byl drobný a proti Petrovi vypadal jako dítě. Pošeptal mu do ucha, že ho posílá Jiří Adam z Dobronína, aby se nebál, že spolu uprchnou.

Bakalář Petr však váhal. Nezdálo se mu, že by jeho pán sáhl k takovému kroku. I když královský písař často tvrdil, že zdravý rozum je víc než hloupé rozmary úředníků, vždy ctil zákony. Přitom útěk z vězení nebyl ničím jiným než zločinem. Nerozuměl tomu. Ale mohlo se stát něco, o čem on nevěděl, a to jeho pána donutilo k razantnímu řešení. Chápal, že si v tuhle chvíli moc vybírat nemůže. Buď se svěří do péče toho neznámého, nebo zůstane zavřený a kdo ví, co mu hrozí. Nakonec si řekl, že je lépe riskovat než trčet tady.

Mužík ho mlčky sledoval, a jakmile pochopil, že půjde, beze slova zamířil k oknu. Protáhl se ven a začal slézat dolů. Bakalář Petr se vyklonil a uviděl chatrný dřevěný žebřík opřený o zeď. Venku byla tma a lehce sněžilo. Mužík slezl dolů obratně a rychle jako veverka. Ale Petr ještě váhal. Obával se, že ho žebřík neunese. Neznámý zatím dole netrpělivě gestikuloval. Nakonec si bakalář Petr řekl, ať se děje vůle Páně. S obtížemi se

protáhl úzkým okenním otvorem, a jak mohl nejrychleji, sjel po žebříku dolů. Prohnilé příčky sice praskaly, ale vydržely.

Neznámý Petrovi naznačil, aby se ukryl za jakousi bednou na odpadky, a uchopil vysoký žebřík. Přes nevelkou postavu si ho lehce přehodil přes rameno a zmizel ve tmě. Skoro hned byl zpátky. Rukou naznačil, aby ho následoval. Vyběhli ze dvora radnice a tmou utíkali podél zdí domů. Pak mužík odbočil do úzké špinavé uličky a ocitli se na rynku. Bakalář Petr si s úlekem všiml, že se vrátili k radnici, ale z přední strany. Mužík dvakrát zaklepal na vrata a utíkal dál. To Petra utvrdilo v přesvědčení, že se s ním hraje nekalá hra. Zřejmě šlo o to, aby zmizel a malostranští konšelé mohli tvrdit, že oni za nic nemohou, protože vězeň utekl. Rozhodl se, že na konci rynku odbočí do nějaké postranní ulice a svému průvodci zmizí. Tady už se uměl o sebe postarat sám.

Ale drobný mužík jako by něco tušil. Zastavil a s ústy roztaženými v širokém úsměvu tiše řekl: „Ty si vážně myslíš, že strážní o tvém útěku nic nevěděli?“

„Takže to je podraz? Já to tušil!“ vyhrkl Petr naštvaně.

„Je, ale ne na tebe,“ vykládal tiše mužík a neustále se ostražitě rozhlížel. Sáhl k opasku a vytáhl dýku s rukojetí nádherně cizelovanou stříbrem. Petr ji poznal hned, patřila Jiřímu Adamovi z Dobronína. Neznámý mu ji podal a řekl, že ji posílá jeho pán, aby mu věřil. A že postávat tady je hloupost, protože už to nemají daleko. Pak se zase rozběhl.

Bakalář Petr ještě na okamžik zaváhal. Kdyby teď zmizel, bude to nejjistější. Jenže pokud útěk opravdu zorganizoval jeho pán, musel mít hodně vážný důvod, aby porušil zákon. V tom případě by byla hloupost podnikat cokoli na vlastní pěst. Rozběhl se za neznámým.

Opustili rynek, prošli dvěma ulicemi a odbočili do tmavého průchodu mezi domy. Ocitli se ve dvorech, které přiléhaly k šedé hradbě stavení. Tady byla ještě větší tma než na ulicích. Mužík přelezl nízkou kamennou zídku a

pak ještě jednu, až se ocitli u nízkého vchodu do domu. Přízemí bylo omítnuté bílým vápnem, horní dvě patra ho nepatrně přesahovala a byla hrázděná. Neznámý otevřel dveře a křikl do tmy, že už jsou tady. Pak si dvěma prsty na znamení pozdravu klepl do krempy klobouku, otočil se a odběhl.

Bakalář Petr váhavě vstoupil do tmavé úzké chodby, na jejímž konci byly pootevřené dveře. Za nimi se svítilo a světlo dopadalo na dlaždice v chodbě. Zavřel dveře do dvora a uslyšel ženský hlas, který volal, ať jde dál. Váhavě prošel chodbou a ocitl se v šenku.

Na lavici seděla baculatá žena středního věku v měšťanském oděvu. Na stole před ní byly v misce zbytky nedojedené kaše. Vstala, uchopila do ruky svícen a přátelsky řekla: „Vítejte, pane Petře, v šenku U Spokojeného jedlíka. Jizbu jsem vám připravila v patře, pojďte prosím se mnou.“ Hovořila srdečně, i když se zdálo, jako by se trochu ostýchala.

Odvedla ho do malé komůrky s oknem do dvora. V místnosti bylo jen prosté lůžko, stolek a rozvrzaná židle. Zapálila svíci na stole a ukázala na několik papírů, které ležely vedle. „Než usnete, přečtěte si je. Jsou od královského písaře. A mějte klidnou noc!“ Původní ostýchavost byla ta tam. Pohledem zkontrolovala, zda je všechno v pořádku, pak se nepatrně uklonila a zmizela.

Bakalář Petr si rychle přečetl dopis od svého pána o průběhu pátrání i o tom, jaký podraz uchystal malostranský purkmistr. Měl co dělat, aby ho dočetl až do konce. Oči se mu samy zavíraly únavou. V polospánku si svlékl kazajku a nohavice a v košili se svalil na lůžko. Zabalil se do vlněné pokrývky a okamžitě usnul.

Netušil, jak dlouho spí, ale měl pocit, že právě teď zavřel oči. Uvědomil si, že jím někdo dost nešetrně cloumá. Prudce se posadil. Vedle lůžka stál drobný mužík, který ho odvedl z vězení.

„Omlouvám se, urozený pane," řekl a podal mu balíček převázaný kusem provazu. „Nesu vzkaz od vašeho pána. Prý to spěchá."

Bakalář Petr si rychle protíral oči, a protože neznámý se otočil ke dveřím, rychle ho zadržel: „Včera jsem ti ani nestačil poděkovat. Jak se jmenuješ?"

Mužík se zatvářil potěšeně a začal rozšafně vykládat, že původní jméno není důležité. Jemu říkají Prcek a nemá nic proti tomu, aby ho oslovoval stejně, protože si už zvykl. Pořád lepší než Železný zadek, jak říkají jeho příteli, protože pořád vysedává v hospodách.

„Malý postavou, velký činy," opáčil bakalář Petr veršem, který znal z jakéhosi dávného eposu.

Mužík se v rozpacích uklonil a vzápětí zmizel.

Bakalář Petr zívl a spustil bosé nohy na chladnou prkennou podlahu. Podíval se do okna a s údivem zjistil, že venku je světlo. Doléhal k němu hluk z šenku. Bylo zřejmě už dávno po ranní mši a dole seděli hosté. Jeho převlek chudobného mladíka zmizel a místo něj byl na stole složený jiný, mnohem honosnější. Zkusil si ho a s potěšením zjistil, že mu padne dobře.

Soukenné nohavice byly modré, k tomu hnědá kožená kazajka a fialový studentský baret s pérem. Vypadal pořád jako student, ale zámožný. Pod šaty našel opasek s rapírem, svou pistoli, váček s kulemi a prachovničku. Připnul si rapír a pistoli schoval za opasek. Zbraň dávala člověku pocit jistoty. Na háku vedle dveří visel ještě tmavý plášť.

Napadlo ho, že kdyby ještě dostal snídani, bude nejšťastnějším člověkem v křesťanském světě. Vzápětí se pokáral. Nejšťastnějším člověkem by byl v případě, že by mu snídani přinesla jeho Rozárka. Nebyl však čas na snění. Mužík, který si říkal Prcek, ho nevzbudil pro nic za nic. Posadil se ke stolu a rozbalil balíček. Uvnitř byl dopis, naditý váček s penězi, jeho karty a zlatý prsten s modrým safírem a šesti malými perličkami.

„Čím dál tím lépe," zabručel a dal se do čtení. Jiří Adam z Dobronína psal, že mu tentokrát nedává úkol, ale prosí o pomoc. Ať sám rozhodne, zda se do té věci pustí, protože může být nebezpečná. Potřebuje, aby obešel pár vyhlášených hráčských doupat na Menším Městě pražském a do hry vsadil zlatý prsten se safírem. Protože ví, že to s kartami umí, nepochybuje, že o prsten nepřijde, což je pro jeho plán důležité. Jde jen o to, aby se mezi malostranskými lotry rozneslo, že se prsten objevil. Pochází totiž z loupeže, která nějak souvisí s vraždou Jindřicha z Vartemberka.

Bakalář Petr si dopis ještě jednou přečetl a pak ho spálil. Věděl, že si nemá co rozmýšlet. Upravil se a zamířil dolů do šenku na snídani.

IX.

Jiří Adam z Dobronína právě vstával, když do jeho komnaty vrazil starý Jakub, který se před příchodem Rozárky staral o domácnost. Poslední dobou však trochu špatně chodil, proto mu královský písař svěřoval jen snadné úkoly. Všechnu práci v domě zastala Rozárka.

Starý sluha byl zadýchaný a vypadal nesmírně pobouřeně. Hned ve dveřích hlásil, že v mázhauzu přešlapuje staroměstský rychtář s několika biřici. Prý přišli uvěznit bakaláře Petra.

„Opravdu? To si ale pospíšili. Ani nenechají člověka dospat," zasmál se královský písař pobaveně.

„Ale urozený pane, oni chtějí odvést Petra," opakoval zděšeně starý Jakub a rukou si stíral pot z čela.

„Neboj se, nikoho neodvedou. Vyřiď jim, že přijdu hned, jen se obléknu. A nemusíš pospíchat. Kvůli nim opravdu ne… Když se něco vážného děje a člověk by potřeboval pomoc, o biřice nezavadíš. Ale jak jde o hloupost, připochoduje celý oddíl."

Královský písař si oblékl svůj černý šat zemského úředníka, zastavil se v kuchyni a vypil číši medoviny. Teprve pak sestoupil po schodech do mázhauzu. S ironií v hlase se optal, čemu vděčí za tak vzácnou návštěvu. Se staroměstským rychtářem Prokůpkem se znal spoustu let. Věděl, že to je hodný, ale v myšlení trochu těžkopádný muž.

„Omlouvám se, urozený pane Adame," začal rychtář, jemuž bylo tohle poslání zjevně nepříjemné. „Mám příkaz pana purkmistra, abych odvedl do vězení bakaláře Petra!"

„Jsem královský úředník a nemám důvod protivit se spravedlnosti! Chci jen vědět, co můj pomocník provedl!“

„To mi pan purkmistr neřekl.“

„Ale to by měl… Tak je to podle zemského práva. Nemůžeš někoho uvěznit, pokud nevíš proč. Ale i kdybys to věděl, zklamu tě. Tebe i pana purkmistra. Bakalář Petr tu není.“

„Urozený pane Adame, známe se léta a vy víte, že jen plním příkazy,“ rozpačitě se bránil rychtář Prokůpek. „Nechtějte po mně, abych s nepořízenou odešel! Strážný od brány dosvědčil, že jste se v noci vracel se svým pomocníkem z Menšího Města pražského. Brána byla zavřená a on vás pouštěl postranní brankou. Z domu nikdo neodešel a v komnatě vašeho pomocníka se ráno svítilo.“

„Vy sledujete můj dům? Dům královského písaře? Kdo to nařídil?“ rozzlobil se Jiří Adam z Dobronína.

„Není to tak… Jen si toho kdosi všiml…,“ koktal rychtář Prokůpek zmateně. Měl jasný úkol přivést bakaláře Petra. Víc nevěděl.

„Pak ten kdosi, co je tak všímavý, určitě ví, že tu můj pomocník není. A teď mne omluv, mám důležitou práci. Zemské záležitosti, rozumíš?“

Rychtář Prokůpek se nehnul ani o píď. Chvíli váhal, jak dál. Pak si představil purkmistra, jak na něj křičí, že je neschopný, a vymění ho za někoho chytřejšího. Musel něco udělat. Jenže moc na vybranou neměl. Křikl proto na biřice, aby prohledali dům. Ale Jiří Adam z Dobronína jim zastoupil cestu ke schodišti. Upozornil, že jeho dům mohou prohledat pouze v případě, že dostanou souhlas od nejvyššího purkrabího. Biřicové se tázavě podívali na rychtáře a pak se ochotně vrátili k vratům na ulici. Hádat se s královskými úředníky nebyla jejich povinnost.

Jiří Adam z Dobronína si chvíli prohlížel nešťastný obličej rychtáře Prokůpka. Pak smířlivě řekl: „Dávám ti slovo šlechtice, že v mém domě bakalář Petr není. Ale aby

tě purkmistr neplísnil, pojď se mnou. Provedu tě po domě. Jen tebe, biřici počkají tady!“

S potměšilým úsměvem, kterého si ovšem staroměstský rychtář nevšiml, ho odvedl do komnaty pod schody. Petr Bílek ještě ležel. Ukázal rukou na něj a optal se, zda už mu věří. Prokůpek znal bakaláře Petra dobře.

Rychtář rozpačitě souhlasil, že tohle opravdu není mladík, jehož má uvěznit. Jako by chtěl upozornit, že jeho není tak snadné ošidit, přísně dodal, že dosud ovšem neviděl zbylé místnosti. Třeba je bakalář Petr jinde.

Když prošli celý dům a sestupovali po schodech zpět do mázhauzu, rychtář Prokůpek hledal rozpačitě vhodná slova, aby se omluvil. Vrtěl nechápavě hlavou, jak je možné, že se pan purkmistr mohl tak splést. Sotva i s biřici odešel, oznámil královský písař starému Jakubovi, že teď musí do města. Aby vyřídil Rozárce, že mu má schovat snídani v peci. Jestliže malostranský purkmistr jednal tak razantně, bylo třeba dát mu za vyučenou. Vyšel na ulici a zamířil do domu Jana z Vracova.

Jak předpokládal, starého přítele zastihl v jeho oblíbené knihovně. Seděl u stolu a snídal. S plnými ústy ho přátelsky uvítal, zda si dá něco menšího s ním. To královský písař přijal rád. Sladká kaše ze sušeného ovoce byla vynikající.

Během jídla ho o všem informoval. Nakonec s truchlivým výrazem dodal, že bakalář Petr byl tak nerozvážný, že z malostranského vězení uprchl.

Jan z Vracova chvíli uvažoval. Oceňoval informace o nálezu uloupených šperků, protože tohle se bezprostředně týkalo případu, který vyšetřoval on. Pak se pobaveně rozesmál a rukou se plácl do kolena: „A víš, milý příteli, že tvůj pomocník udělal dobře, když z vězení uprchl?“

„Bakalář Petr je samozřejmě nevinný. Nikoho neokradl. Ale tím, že z vězení utekl, porušil zemské právo,“ oponoval mu s hranou tvorností královský písař. Pokud chtěl získat Jana z Vracova na svou stranu, musel

ho nechat, aby na vše přišel. Prokurátor neobyčejně rád jiné ohromoval svou učeností.

Ukázalo se, že se Jiří Adam z Dobronína nezmýlil. Prokurátor se zatvářil pobouřeně a řekl, že je načase ukázat městskému stavu, kde je jeho místo. Purkmistrové pražských měst by nakonec mohli ještě chtít řídit zemské úřady. Rozmarně se protáhl a dodal: „Teď měšťanům ukážeme, zač je toho loket! Hned po snídani zajdu za malostranským purkmistrem a vysvětlím mu, co je zemské právo. A tobě, Adame, upřímně děkuji za zprávu o špercích. Nevěřil jsem, že splníš, cos minule slíbil. Víš stejně jako já, že ten, kdo dopadne Jindřichova vraha, může počítat s vděkem nejvyššího purkrabího. Jsi čestný muž a to já umím ocenit. Tedy… k stáru jsi čestný muž," opravil se honem, protože křivdy z mládí se zapomínaly těžko. Přesto se tvářil přátelsky. „Jen jez. Až případ uzavřeme, pozveš zase ty mě. Vlastně jsem v tvém domě nikdy nebyl…"

Po snídani vyrazil Jan z Vracova na Pražský hrad. Nejvyšší purkrabí Jan z Vartemberka ho přijal okamžitě, i když měl dojednanou schůzku se zástupci jihočeských měst. Nedočkavě se zeptal, co zjistil nového.

„Ten případ je dost složitý," začal prokurátor naučeným tónem. Na chvíli zaváhal a pak upřímně dodal, že nebýt Jiřího Adama z Dobronína, přešlapoval by na místě. S jeho pomocí zjistil několik důležitých detailů, které zřejmě pomohou vnést do případu světlo.

„Je dobře, že spolupracujete," souhlasil nejvyšší purkrabí netrpělivě a podíval se na přesýpací hodiny, které odměřovaly čas na sjednanou schůzku.

„Víme už, že váš syn Jindřich byl večer před svou smrtí venku, i když stráže o tom nevědí nic. Vylezl oknem a zmizel jim přes zahradu. Tudy chodíval často. Obvykle do domu U Medové číše. To je…"

„Já vím, co se v tom domě provozuje," přerušil ho rázně Jan z Vartemberka. „To já ho tam uvedl. Jindřich jako by ani nebyl z mé krve. Byl nesmělý, chyběla mu dravost. Věřil byste, pane prokurátore, že se dokonce ve společnosti žen červenal? Paní Sabina slíbila, že ho dívky zasvětí. Podle zpráv, které mám, své slovo dodržela."

„A váš nevlastní Jakub?"

„Ten? Jemu drzost nechyběla nikdy, zato mu obvykle chyběly peníze. Nikdy mu nestačily, i když jsem mu dával dost. Proč se ptáte na něho?"

Jan z Vracova v duchu zaregistroval, že nejvyšší purkrabí mluví o obou synech v minulém čase. Jako by byli oba mrtví. Ani v tom mu zřejmě Jiří Adam z Dobronína nelhal. Zřejmě pátral po Jakubovi. Ale teď neměl čas o něm přemýšlet. Zatvářil se neurčitě, jako by se hluboce omlouval, a optal se, kdo se stane po Jindřichově smrti dědicem vartemberského jmění.

„Divná otázka, pane z Vracova. Ještě jsem o tom nepřemýšlel. Až bude vhodný čas, učiním zápis do zemských desek. Chcete snad tou otázkou něco naznačit?"

„Jako prokurátor musím zvážit všechny okolnosti," odpověděl se strojenou důležitostí. „Věřím však, že Jindřichova smrt s dědictvím nesouvisí. I když se podobné věci stávají. Dokonce v těch nejvznešenějších rodech, to nemůžete popřít."

„Dobrá… Co máte dál?"

„Vraťme se k vašemu nevlastnímu synovi. Já se totiž domnívám, že Jindřichova smrt souvisí s tím, co dělá nebo dělal váš Jakub. Malostranský purkmistr tvrdí, že má prsty v loupežích, které se v posledním roce staly v domech malostranských zlatníků!"

Nejvyšší purkrabí zrudl zlostí a uhodil pěstí do stolu. Křičel, skoro se neovládal: „Vím o tom drzém nařčení. Je neslýchané, co si měšťané dovolí!"

„Purkmistr Kokořovský nechal dokonce uvěznit pomocníka mého přítele pána z Dobronína. Neprávem, to

snad ani nemusím dodávat. Bakalář Petr má sloužit jako rukojmí. Pan Kokořovský požaduje, aby Jiří Adam z Dobronína pátral po těch ukradených špercích ve vašem paláci. Pokud neposlechne, nechá toho nevinného mladíka oběsit. Nemusím říkat, že nějaké obvinění si vymyslí vždycky.“

„Takhle je to,“ přikývl Jan z Vartemberka se zdánlivým klidem. Ale prokurátor dobře věděl jedno: pokud o někom z vlivných velmožů platilo, že není radno stavět se mu do cesty, byl to nejvyšší purkrabí. „Pane z Vracova, zastavte se neprodleně u mého písaře, ať vám připraví plnou moc. Ještě dnes prošetříte mým jménem, jak je možné, že malostranská radnice uvěznila bez mého vědomí služebníka zemského úřadu. A nemějte ohledy!“

X.

Po snídani se bakalář Petr vrátil do podkrovní komůrky v šenku U Spokojeného jedlíka. Čekala ho spousta hodin nudy. Hazardní hry se přes den nehrávaly. Do večera zbývala spousta času. Chvíli se díval z okénka na dvůr, ale to byla ještě větší nuda než civět do stropu. Lehl si a dřímal.

Zaslechl zavrzání pantů. Otevřel oči a posadil se. Ve dveřích stála šenkýřka a dobromyslně se usmívala: „Poledne zvonili nejméně před dvěma hodinami. Že se nehlásíte o oběd, pane Petře? Připravila jsem vám ho v kuchyni. Pro jistotu… Šenk je plný a sedí tam i dva konšelé. Aby vás nemohli okukovat.“

Bakalář Petr se rychle upravil a nachystal si věci na hru. V kuchyni dostal misku hrachové kaše. Nebyl pověrčivý, ale kdykoli jedl hrách, dařilo se mu. Misku pečlivě vylízal, zdvořile poděkoval a zamířil ven. Chvíli bloumal kolem hospod a pozoroval, jak to v nich chodí. Snažil se odhadnout, kde by našel profesionální hráče. Ale bylo ještě brzy. Nakonec zamířil do šenku U Zlatého páva, kam chodíval hrát Jakub z Vartemberka. Jak předpokládal, nebyla to žádná špeluňka, ale vybraně zařízený podnik pro nejvyšší společnost. Prostorná jizba měla obdélníková okna vždy dvě vedle sebe, podle vlašské módy rozdělená zdobeným kamenným sloupkem. Na stěnách byly v mosazných držácích voskovice a na zemi dokonce koberce, i když trochu prošlapané.

Zastavil na prahu a zvědavě se rozhlížel. U stolů sedělo jen několik hostů, zřejmě zámožní měšťané. Obsluhovaly je tři mladinké sklepnice. Šenkýře by si

člověk snadno spletl s bečkami, které stály u zadní stěny. Petr zamířil k prvnímu volnému stolu a posadil se. Nikdo ho tady neznal a nemohl se proto hned pídit, kde se hraje. Hazardní hry byly přísně zakázané. Hráči se obvykle ukrývali v zadních komorách, které měly východ na dvůr. Proto rychtář jen zřídka někoho přistihl.

U okaté sklepnice si objednal džbánek rýnského vína a přimhouřenýma očima se rozhlížel, jako by se nudil. Rychle pochopil, jak to tu chodí. Vedle sudů byla nízká dvířka s kamenným ostěním, zdobeným reliéfy ve tvaru vinné révy. Za nimi se ukrývala hráčská komnata. Nedaleko vchodu se vysoký hromotluk v kožené kazajce opíral o stěnu a oknem sledoval ulici. Pokud by se blížil někdo, kdo by vypadal na bířice, okamžitě mohl hráče varovat.

Bakalář Petr se na něj upřeně zadíval a neuhnul očima, ani když si ho hromotluk všiml. Muž v kožené kazajce po něm rychle přejel pohledem, skoro neznatelně kývl a pak se zase obrátil k oknu. Petr věděl, že prohlídka dopadla dobře. Měl na sobě slušné oblečení, ale to byl jen první krok k tomu, aby ho pustil hrát. Vzal do ruky džbánek, došel k hromotlukovi v kožené kazajce a zdvořile mu nabídl, aby se s ním napil.

„Nepiji s každým," odvětil líně. „Kdo vlastně jsi? Neznám tě!"

„Jenom projíždím. Studuji, ale ne tady v Praze. Dneska mám náhodou spoustu času. Řekl jsem si, že bych se mohl pobavit. Co ty na to?"

Hromotluk natáhl ruku, napil se a pak vše vyplivl z okna. Křikl na sklepnici, aby tohle svinstvo dala prasatům a donesla něco pořádného, hosté že by se šidit neměli. Udělala směrem k němu necudné gesto a dál si ho nevšímala.

Bakalář Petr věděl, že i tohle patřilo k hráčskému řemeslu. Hromotluk si hrál na poctivce, který chrání zájmy hostů. Nabídl Petrovi, že pokud hledá zábavu, věděl by o

šikovné holce, která toho umí strašně moc a skoro nic za to nechce.

„Doufám, že u ní máš větší autoritu než u té drzé sklepnice!“ zasmál se bakalář Petr ironicky. „Děkuji, možná později. Ale v tomhle si většinou umím poradit sám.“

„Tak co jiného bych mohl pro tebe udělat, študáku? Líbíš se mi.“

„Pít se mi nechce, na holku je brzy. Co bys mi tak poradil?“ protahoval bakalář Petr rozhovor. Věděl, co se sluší, pokud ho tu nikdo nezná. Musel dát hromotlukovi čas, aby si ho prohlédl a rozmyslel se. Vlastně jen na něm záleželo, jestli ho pustí dál.

„Každá zábava stojí peníze, to doufám víš?“ řekl chlap v kožené kazajce a vycenil zuby, což snad měl být přátelský úsměv.

„Rád riskuji,“ souhlasil bakalář Petr.

„Neuraz se, študáku, žáci mají obvykle hluboko do kapsy. Jim peníze stačí tak akorát na holku a pár džbánků vína.“

„Nejsem obyčejný student,“ ušklíbl se bakalář Petr. Vzal muže za ruku a vsunul ji pod svůj plášť, kde měl u opasku zavěšený naditý kožený měšec. Hromotluk váček zkušeně potěžkal, chvíli ho mnul v prstech, aby se přesvědčil, že uvnitř jsou opravdu peníze. Nakonec se spokojeně usmál a ruku vytáhl ven. Přátelsky dodal: „Ne, ty opravdu nejsi obyčejný student.“

„Tak jaká zábava by se pro mne našla?“ dorážel bakalář Petr. Mluvil tiše s klidným důrazem na každém slově. Sáhl pod plášť a vytáhl tři stříbrňáky, které vtiskl hromotlukovi do dlaně. Ten přikývl a poznamenal, že by možná o něčem věděl. Bez dalších řečí pootevřel nízká dvířka a dovolil Petrovi, aby se protáhl dovnitř. Pak je rychle zavřel a vrátil se na své místo u okna. Práce pro něj skončila. Teď už zase jen sledoval, co se děje na ulici.

Komnata s klenutým kamenným stropem, v níž se bakalář Petr ocitl, nebyla veliká. Ale bylo v ní příjemné teplo, protože u boční stěny stál krb a v něm praskala buková polena. Stěny byly omítnuté bíle a viselo na nich několik obrazů ve vyřezávaných rámech, znázorňujících pijácké scény. I tady ležel na zemi koberec. Uprostřed místnosti byl kulatý stůl a kolem sedělo šest vybraně oblečených mužů nejrůznějšího věku. Přestali hrát a zvědavě si ho prohlíželi.

Zdvořile se uklonil a představil se jako Jan z Holiče. Dodal, že studuje v Bologni a do Prahy přijel s jistým poselstvím. Sáhl pod plášť, na stůl položil plný měšec a posadil se do volného křesla. Víc říkat bylo nejen zbytečné, ale mohlo by se to považovat i za nezdvořilé. Pro hru stačily jen dvě věci – mít jméno a peníze. Muži mlčky přikývli a vrátili se ke hře. Bakalář Petr je napjatě sledoval a snažil se určit, kdo z nich je skutečný hráč. Rychle poznal, že většina mužů u stolu nemá příliš zkušeností, jen dva byli profesionálové. Starší měl husté černé vousy a vrásky na čele, mladší byl štíhlý chlapec s naivníma pomněnkově modrýma očima. Před ostatními dělali, že k sobě nepatří. Starší vousáč vyhrával. Ležela před ním největší hromada stříbrňáků. Jeho mladší pomocník neměl skoro nic. Jeho rolí během hry nebylo vyhrávat. Měl přihrávat, hecoval ostatní a pomáhal zvyšovat sázky. Bakalář Petr věděl, že bude muset chvíli čekat, než někdo z hráčů přijde o zbylé peníze a hru vzdá. Podle hromádky grošů, které měl před sebou jeho soused, odhadoval, že to bude trvat dvě, nejvýše tři hry.

V odhadu se nezmýlil. Po dvou hrách jeho soused rozmrzele vstal a řekl, že pro dnešek končí. Nalil si víno, ale zůstal v místnosti a sledoval hru. Bakalář Petr okamžitě zaujal jeho místo. Muž s černými vousy rozdával, a jak Petr předpokládal, dostal dobrou kartu. Profesionální hráči vždycky nechávali nováčka první hru vyhrát, aby ho navnadili a pak ho mohli snáze obehrát. Petr vsadil, a když

už se zdálo, že shrábne celý bank, udělal nejpitomější chybu, jaká byla vůbec možná. Peníze vyhrál jeden z hráčů, který už před sebou neměl skoro nic. Spokojeně stříbrňáky shrábl na svou stranu a zasmál se, že chtěl právě skončit, ale zdá se, že se štěstí obrací, takže bude ještě chvíli pokračovat.

Tak to šlo několik kol. Petr hrál, jako by karty držel poprvé v životě. Poměrně rychle přišel o většinu peněz. Věděl, že ostatní u stolu ho odepsali jako hlupáka, který brzy nebude mít ani na zaplacení útraty. Zbývalo mu jen pár grošů, když hru ukončil další hráč. Petr navrhl, že by teď mohl pro změnu rozdávat on, když je na tom tak špatně. Všichni souhlasili, někteří s hodně jízlivými úšklebky. Petr se rychle připravil na vysokou hru. Ve vlašských zemích se naučil spoustu triků s kartami a byl přesvědčený, že tady je nikdo nezná. Měl obratné prsty a věděl, jak s kartami pracovat.

Rychle rozdal a smutně ukázal na nepatrnou hromádku stříbrňáků před sebou. Řekl, že by nerad skončil, sotva se dostal do hry, a navíc právě dostal dobrou kartu.

„Hrát může jen ten, kdo má čím zaplatit," zabručel trochu nerudně muž s černým vousem. Vyhrál zatím nejvíc, proto byl pro dnešní den nejvyšší autoritou u stolu.

Petr sáhl do váčku a vytáhl zlatý prsten se safírem. Položil ho před sebe a řekl: „Pravda, peníze už nemám, ale mohu nabídnout do hry tohle. Co vy na to?"

Muž s černým vousem uchopil prsten a chvíli ho studoval. Pak přikývl: „Je pravý. Beru!" Prsten si nechal a před bakaláře Petra přesunul větší část svých peněz. I když to byla slušná částka, nebyl to ani zlomek hodnoty šperku. Bakalář Petr přesto nadšeně poděkoval.

Začala hra a Petr vsadil vysoko. Ostatní hráči jeden po druhém pokládali karty na stůl na znamení, že končí. Hromada peněz uprostřed stolu rostla. Nakonec bylo v banku tolik, že muž s černým vousem neměl už hotové

peníze a vsadil zlatý prsten se safírem. Ve hře pokračoval už jen on a bakalář Petr.

Muž s černými vousy byl stále spokojený. Koupil lacino drahý prsten a předpokládal, že během jediné hry vyhraje zpátky všechny peníze, které za něj zaplatil. Tohle se nepovede každý den. Jeho mladičký pomocník s pomněnkovýma očima skončil hru už dávno. Teď postával stranou za bakalářem Petrem a nenápadně se mu díval do karet. Přes stůl dával svému kumpánovi znamení, jaký list ten naivní mladík drží v ruce. Muž s černým vousem vyměnil jednu kartu a vítězoslavně vyložil list před sebe. Pak natáhl ruku, aby shrábl peníze, protože věděl, že jeho protihráč nemá v ruce nic.

Bakalář Petr mu ruku zarazil a optal se, jak si může být jistý, že vyhrál, když ještě ani neví, jaké karty má on. Muž s černými vousy pokrčil rameny a ironicky ho vybídl, aby se tedy pochlubil. Bakalář Petr vyložil karty. Byly jiné, než jaké před chvílí svému kumpánovi hlásil mladík s pomněnkovýma očima. A byly pochopitelně mnohem vyšší. Bakalář Petr ke zděšení obou profesionálních hráčů shrábl výhru a stříbrňáky začal ukládat do dvou měšců. Přitom spokojeně vykládal, že jim děkuje za hru. Už se obával, že prohraje, ale jak vidět, přímluva jeho patrona svatého Antonína, k němuž se během hry modlil, mu pomohla. Ovšem s přímluvou svatých by to člověk neměl přehánět. Bylo by rouhání pokračovat dál. Co kdyby ho svatý Antonín opustil? Rozhodl se proto, že raději skončí.

Muž s černými vousy vyskočil a zlostně křičel: „Tak to tedy ne, študáku! Takhle se u nás nekončí. Odejdeš, až ti to dovolíme my!“

„Na to nemáme právo,“ ozval se jeden z mužů, který už neměl nic a hru jen sledoval.

„Ale máme,“ přidal se rychle mladík s pomněnkovýma očima. „Kdo ví, jak vůbec vyhrál? Všichni jste viděli, jak nemožně hraje. Nás řečmi o svatém Antonínovi nedojme. Pokud ovšem…“ Zmlkl, protože se na něj jeho starší

kumpán zlostně obořil, aby mlčel. Ve spravedlivém rozhořčení chtěl nařknout onoho vlašského studenta z falešné hry. Protože se mu díval do karet, věděl, že má pravdu. Jenže kdyby to řekl, odhalil by, že oni dva dělají totéž. Pokrčil proto rameny a tiše se omlouval, že se nechal unést. Přímluvu světců nemůže samozřejmě nikdo popírat. Pak se vrátil na své místo u stolu.

Bakalář Petr věděl, že ti dva ho odejít nenechají. A pokud ano, půjdou za ním a může skončit s dýkou v zádech. Tak se to dělávalo, pokud jeden profesionální hráč napálil jiného. Proto smířlivě navrhl, že si s nimi zahraje ještě jednu hru o všechno, co právě vyhrál. Ovšem pod podmínkou, že pak může svobodně odejít. Všichni bez váhání souhlasili.

Muž s černými vousy navrhl, že by karty neměl v téhle hře rozdávat on. Bakalář Petr souhlasil, ovšem pod podmínkou, že je nebude rozdávat ani muž s černými vousy. Jak předpokládal, ihned se ozval mladík s pomněnkovýma očima, že by se toho mohl ujmout on. Hráči souhlasili a bakalář Petr si všiml, jak si ti dva oddechli. Byli si skoro jistí, že dostanou prohrané peníze snadno zpátky. Jenže netušili, že Petr do balíčku karet vsunul několik falešných a ty pravé ukryl v kapse, kterou měl všitou na vnitřní straně své kazajky.

Sotva mladík s pomněnkovýma očima rozdal karty, vyhrnul si Petr rukávy a rozmarně vykládal, že to dělá proto, aby pak někdo nemohl tvrdit, že to bylo jinak, kdyby mu náhodou svatý Antonín zase pomohl. Přitom se upřeně díval na muže s černými vousy. Ten soustředěně studoval list, jako by se ho to netýkalo. To Petra utvrdilo v přesvědčení, že jeho soupeř má nějaké karty ukryté v rukávu. Kdyby je tam neměl, okamžitě by udělal totéž, co on, aby se vyhnul případnému pozdějšímu nařčení. Bakalář Petr pocítil na okamžik trochu zklamání. Ti dva, i když byli profesionálové, moc vynalézaví nebyli. Teď už si byl jistý, že jeho plán vyjde.

Hra začala a všichni, kterým ještě zbyly nějaké peníze, se přidali. Rychle ale odpadli. Po prvním rozdávání zůstal ve hře jen Petr a muž s černými vousy. Stejně jako v té předešlé. Petrovi neušlo, že si jeho protihráč nenápadně vyměnil dvě karty za ty, které měl v rukávu. Tušil přesně, jaký list si nachystal, protože v balíčku některé karty chyběly a jiné byly dvojmo.

Na stole ležela veliká hromada peněz. Vlastně všechno, co měli u sebe. Bakalář Petr navrhl, že je asi zbytečné protahovat to dál. Zamyslel se a dodal: „Aby to bylo zajímavější, navrhuji, abychom neukázali všechny karty najednou, ale budeme je vykládat na stůl střídavě po jedné."

„Když myslíš, študáku, že se to bude svatému Antonínovi líbit víc," ironicky se usmál muž s černým vousem. Byl si jistý vítězstvím. Kdosi za ním tiše poznamenal, že bezbožné řeči se nevyplácejí, ale on si ho nevšímal. V ruce držel čtyři esa a jeho soupeř nemohl mít lepší kartu.

Petr položil na stůl srdcového tambora, muž s černými vousy pikové eso, Petr srdcovou dámu, jeho protihráč kárové eso, Petr srdcového krále, soupeř trefové eso. Petr zaváhal a muž s černým vousem se jízlivě optal, zda jim nechce namluvit, že má srdcovou postupku. Jedině ta by mohla být vyšší, jenže to by musel mít eso.

„A víte, že mi ho svatý Antonín dopřál?" usmál se bakalář Petr a položil na stůl poslední kartu. Bylo to srdcové eso. Muž s černými vousy udělal skoro současně totéž. I on měl srdcové eso.

„Ale… to nejde!" vykřikli skoro současně hráči, kteří hru sledovali.

„Někdo hraje falešně," křičel mladík s pomněnkovýma očima a natahoval se pro peníze na stole. Jiný z přihlížejících mužů ho chytil za ruku a donutil posadit se zpátky.

„Prohlédněte ta srdcová esa," vybídl muže u stolu bakalář Petr. „Třeba poznáme, kdo tu hraje falešně. Ale ubezpečuji vás, že moje karty jsou pravé."

Stačil letmý pohled, aby přihlížející hráči zjistili, že falešné je srdcové eso, které leželo před mužem s černými vousy. Byla to jedna z karet, které bakalář Petr tajně podsunul do balíčku, když ho předával mladíkovi s pomněnkovýma očima. To pravé ukryl pro sebe.

Jeden z obehraných mužů tasil dýku, popadl muže s černými vousy pod krkem a křičel, že ho na místě zabije. Téměř ihned se přidali ostatní. Přišli o peníze a teď měli možnost pomstít se. Ale bakalář Petr je překřičel: „Prolévat krev je smrtelný hřích. To by byla hloupost! Rychtář by nakonec ještě potrestal nás. Prošacujte ty dva a položte na stůl, co u nich najdete. Každý si vezměte tolik, o kolik vás obehráli. Já si odnesu jen své peníze. S tím, co jsem vyhrál díky svatému Antonínovi, nepřijde nikdo zkrátka. A ty dva vymáchejte ve Vltavě. Venku mrzne, budou si to pamatovat. Pokud je tu ještě někdy potkáte, nechte jim napráskat."

Horké hlavy zchladly. Když bakalář Petr odcházel, ostatní se s ním loučili jako s nejlepším přítelem. Zvali ho na návštěvu, pokud by ho zase někdy cesta přivedla do Prahy. Oba spoutané hráče potom odvlekli.

Bakalář Petr věděl, že pro něj dnešní večer neskončil. Vydal se do šenku Za Černou louží, který stál na břehu řeky pod Kamenným mostem. I tady byla vyhlášená herna. Sem chodívali hráči, kteří nebyli tak zámožní jako společnost v hostinci U Zlatého páva. Chvíli si zahrál, ale narazil na zkušeného soupeře a měl co dělat, aby si odnesl, co vsadil. Hlavní ale bylo, že i tady viděli jeho zlatý prsten se safírem. O to šlo především. Do třetice si zahrál na předměstí v šenku Před Zbraslavskou bránou, kam chodívala především spodina. Vyhrát nebylo obtížné, většina neznala triky profesionálních hráčů. O to obtížnější

bylo od stolu odejít. Nakonec se musel s jedním soupeřem porvat, a teprve když tasil rapír a vytáhl pistoli, pustili ho.

XI.

Bakalář Petr to stihl zpátky na Menší Město pražské na poslední chvíli. Sotva prošel Zbraslavskou bránou, strážný ji za jeho zády zabouchl a důležitě zajistil masivní závorou. Byla už tma a v dálce zněl zvon ohlašující klekání. Pokračoval uličkou k rynku, neměl kam spěchat, v hostinci na něj kromě jídla nic lepšího nečekalo. Na chvíli se zastavil na můstku přes mlýnský náhon, opřel se o kamenné zábradlí a bezmyšlenkovitě se díval dolů na vodu, která líně směřovala kamsi do tmy. Byl po odpolední hře unavený, trochu ho bolela hlava. I když se dokázal v prostředí hazardních hráčů pohybovat, byla to vždycky trochu sázka na náhodu. Najednou si připadal jako ta voda v náhonu. Také se žene do tmy, občas narazí na kámen, odrazí se a pokračuje dál. Jenže kam vlastně? Zoufale se mu zastesklo po Rozárce. Snad poprvé ho napadlo, jak pěkné by bylo, kdyby s ní měl syna.

Najednou si všiml dvou mužů v tmavých pláštích a se širokými klobouky na hlavách, kteří stáli opodál a o něčem tiše diskutovali. Měl dojem, že už je dneska několikrát zahlédl. Naposledy u Zbraslavské brány. To nemohla být náhoda. Královský písař ho varoval, že až se vytasí s kradeným prstenem, lupiči si ho najdou. I když se chovali nenápadně, bakaláře Petra oklamat nemohli. Vydal se po ulici směrem k šenku U Spokojeného jedlíka, jako by se nic nestalo. Přitom zajel rukou pod plášť, připravil si pistoli a druhou ruku položil na jílec rapíru. Na chvíli se zastavil, jako by uvažoval. Po očku sledoval ty dva. Šli pomalu za ním a najednou zpomalili. Ani oni nebyli začátečníci. Dobře věděli, že by bylo nápadné zastavit se.

Zabočili k domu a otevřeli vrata, jako by se tam loučili. Bakalář Petr zamířil do úzké postranní uličky. Došel na její konec, tam se obrátil a vracel se zpět. Jak předpokládal, ti dva kráčeli proti němu. Když se míjeli, odvrátili tváře, a protože měli klobouky vražené hluboko do čela a v uličce byla tma, do tváří jim neviděl. Ale všiml si, že mají pod plášti zbraně.

Sotva se minuli, rozběhl se bakalář Petr, aby byl co nejdřív zpátky na hlavní ulici k rynku. Tam bylo přece jen bezpečněji. Ohlédl se a zpozoroval, že muži v pláštích se rozběhli za ním. Jeden držel v ruce meč. Bylo zbytečné hrát si na schovávanou. Pochopil by, pokud by ho chtěli ve vší tichosti v nějakém zákoutí přepadnout, ale honit se s ním po ulicích, to mu připadalo jako hloupost. Mohli potkat biřice nebo nějaké měšťany. Blížil se ke konci křivolaké uličky a znovu se ohlédl, zda přece jen pronásledování nenechali. Dlažba tu byla nerovná a na několika místech vyčnívaly kameny. Petr o jeden škobrtl, a protože byl mráz, uklouzl ještě po zamrzlé kaluži. Marně se snažil udržet rovnováhu a nakonec se poroučel k zemi.

Přesně v té chvíli se na rohu uličky objevil vysoký muž hrubého vzezření s kyjem v ruce a máchl jím ve směru, kde měl Petr před zlomkem okamžiku hlavu. Jenže útočník nečekal, že mine. Prudkým švihem ztratil rovnováhu a poroučel se k zemi také. Bakalář Petr vytáhl pistoli, uchopil ji za hlaveň a vší silou udeřil muže její rukojetí do hlavy. Hromotluk vydal těžký vzdech, rozhodil ruce a ztratil vědomí.

Zatím se přiblížili oba muži v černých pláštích. Jeden měl v ruce meč a druhý rapír. O jejich úmyslech se nedalo pochybovat.

Bakalář Petr namířil pistoli, zmáčkl spoušť… a nic! Prach v pánvičce mu pádem na zasněženou zem zvlhl. Neměl čas, aby dosypal z prachovničky nový. Bleskurychle se postavil na nohy, tasil rapír a kolem levé ruky si omotal plášť. Couvl k domu, aby měl krytá záda.

Koutkem oka zahlédl, že se na opačném konci uličky objevil další muž s mečem v ruce a hnal se k nim.

Tři na jednoho, to nejsou dobré vyhlídky, uvědomil si rozmrzele. Aby měl alespoň minimální šanci, musel jednoho vyřídit, než doběhne třetí útočník. Naznačil, že se chce dát podél zdi domu na útěk. Oba muži v pláštích udělali krok dopředu, ale Petr se prudce otočil a bodl. Měl štěstí, jednoho zasáhl přímo do hrudi. Těžce zraněný muž klopýtl, vykřikl více překvapením než bolestí a pak se svalil na zem. Rapír mu vězel mezi žebry hluboko v těle a Petr neměl nejmenší naději ho vytáhnout. Umírající muž se zmítal v křečích a rapír se zlomil.

Uličkou přibíhal třetí muž. Bakalář Petr odskočil ke zdi, aby se vyhnul druhému útočníkovi, a tasil dýku, protože jinou zbraň už neměl. Nemínil prodat svůj život lacino. Přibíhající muž byl menší postavy, proti němu mohl mít Petr šanci, pokud by se zbavil toho druhého. Popadl pistoli a vší silou ji hodil tomu vyššímu na hlavu. S dýkou v ruce se chtěl vrhnout na posledního. Jenže ten si ho nevšímal. Ve chvíli, kdy pistole udeřila vyššího útočníka do obličeje, menší ho probodl. Nad nimi se otevřelo okno a hysterický ženský hlas začal ječet, že se stala vražda, a volal o pomoc.

Muž, který přiběhl jako poslední, vytáhl z těla zabitého muže svůj meč, otřel ho o jeho nohavice a starostlivě se optal: „Nestalo se vám něco, urozený pane?“

V uličce byla tma a bakalář Petr mu do obličeje pořádně neviděl, ale hlas znal. Ve spojení s drobnou postavou se nemohl splést. Před ním stál Prcek, mužík, který ho vysvobodil z vězení v malostranské radnici. Než stačil odpovědět, probral se k vědomí hromotluk v kožené kazajce, který na Petra zaútočil jako první. Vyskočil, a když zjistil, že přepadení se nepovedlo, začal utíkat.

„Za ním!“ vykřikl Petr. Mužík sice protestoval, ale pak se rozběhl také. Prchající muž zůstal jediný naživu a mohl by vypovídat.

I když byl Prcek drobné postavy, utíkat uměl skvěle a bez obtíží Petra dohnal. Hromotluk si však před nimi udržoval náskok. Oběhl rynek a zamířil do jedné ze strmých ulic, které vedly do svahu k Pražskému hradu. I když byl zraněný, na jeho pohybu to nebylo znát. Svůj náskok dokonce ještě nepatrně zvýšil. Utíkali úzkou uličkou, která byla tak strmá, že na jednom místě bylo dokonce několik schodů. Ulici lemovaly temné štíty vysokých domů. Tady stály starobylé paláce královských úředníků a také nová stavení vlašských umělců. Na rohu hromotluk v kazajce zabočil dolů, ale po několika krocích změnil směr a po úzkém schodišti utíkal jinou uličkou zase do kopce. Kličkoval, ale pronásledovatele setřást nedokázal. Nakonec se ocitli v široké ulici na horním konci města těsně pod hradbami. Hromotluk v kazajce klopýtal a bylo zřejmé, že mu docházejí síly. Otevřel vrata jednoho z menších paláců a zmizel uvnitř. Vrata za sebou s hlasitým prásknutím zavřel a zajistil závorou.

„I když nám uklouzl, víme alespoň, odkud je," těžce oddechoval bakalář Petr. „Ještě chvíli a vzdal bych to. Víš, či je to palác?"

„Rytíře Bořivoje z Chýše," oddechoval drobný mužík. Vůbec nemohl popadnout dech. „Máme štěstí, že si vybral zrovna tenhle dům. Je v pasti!"

„Uteče nám! Paláce mají zahrady. Ten lotr může proběhnout domem a zmizet zadem," namítl bakalář Petr. Ale Prcek vrtěl hlavou, že to tak není. Během řeči se stále zajíkal. „Domy na protější straně ulice zahrady mají, ale tyhle ne. Za nimi jsou totiž městské hradby. Znám tenhle palác. Vzadu nemá žádný vchod a dokonce ani okna. Je přilepený ke zdi sousedního domu, který zabíhá za něj. Jak říkám, chlap je v pasti. Zůstanu a budu hlídat, aby neutekl."

„Zůstanu s tebou…"

„Hloupý nápad. Utíkejte do šenku U Spokojeného jedlíka, co vám nohy stačí. Za chvíli bude město plné

biřiců. Vás chytit nesmějí. Podruhé bych vás asi z vězení dostat nedokázal.“

„Díky, už podruhé jsi mi pomohl. Štěstí, že ses tam objevil, Prcku!“

Drobný mužík se pobaveně zasmál: „Celý den vás sleduji a mám za úkol zasáhnout, pokud by vám něco hrozilo. Na štěstí věří jenom, neurazte se, urozený pane, hlupáci.“

V šenku U Spokojeného jedlíka se bakalář Petr probudil za svítání. Ležel s rukama pod hlavou a v duchu si opakoval vzrušující události předešlých dnů. Pravda byla, že se nenudil. Pak zaslechl vrzání prken na chodbě. Pro jistotu sáhl pod polštář a vytáhl pistoli. Pomalu se otevřely dveře a na prahu stál Jiří Adam z Dobronína.

Místo pozdravu svého pomocníka pokáral, že ho vítá pěkně na to, jak dobré mu nese zprávy.

„Takové snad ani nejsou,“ povzdechl si bakalář Petr a pistoli rychle schoval zpátky pod polštář. „Leda snad, že by zabili malostranského purkmistra. Nebo mu alespoň někdo napráskal.“

„Nu, tak dobré zprávy zase nemám, ale tvé vyhnanství na Menším Městě pražském končí. Vít Kokořovský uznal, že se zmýlil, a zprostil tě všech obvinění.“

„Neříkejte mi, urozený pane, že se v něm hnulo svědomí.“

„To opravdu ne. Ale já mám vlivnější přátele. Alespoň vidíš, že i královské úřady jsou někdy užitečné.“

„Škoda, že vlivné přátele nemají všichni neprávem obvinění,“ trochu prostořece opáčil bakalář Petr, vyskočil z lůžka a začal se oblékat.

Královský písař se zatvářil rozmrzele a optal se, co vlastně chce. Udělal pro něj, co mohl. A udělal by to pro každého, pokud by mohl pomoci. Ale nežijí v království nebeském a ani Kristus nedokázal pomoci všem.

„Já to tak nemyslel," omlouval se provinile bakalář Petr. „Znáte mě, někdy mluvím rychleji, než myslím a…"

„Ne, v tom to není," usmál se královský písař. „Když jsi byl malý, otec tě zřejmě málo řezal. Já už tě na stará kolena nepřevychovám. Potřeboval bys nad sebou pevnější ruku."

„Třeba Rozárku?"

„Dobrý nápad… Ale teď k naší věci. Zajímáte vůbec, jak to bylo se svědomím malostranského purkmistra?"

„Že se ptáte! Ale co kdybychom si to řekli dole v šenku? Mám strašný hlad."

Jiří Adam z Dobronína přikývl a navrhl, že půjde napřed, ať se Petr upraví a přijde za ním. Pak zmizel na chodbě. Seběhl po schodech do téměř prázdného šenku a usadil se ke stolu u pece, kde bylo nejtepleji. Poručil džbán horkého vína a něco k jídlu. Než to šenkýřka přinesla, přihnal se bakalář Petr a posadil se na lavici proti němu.

Královský písař nespěchal. Teprve když byla na stole ošatka s plackami a miska se sýrem, dal se do řeči: „Včera zemský prokurátor navštívil malostranského purkmistra. Měl pověření od nejvyššího purkrabího znovu vyslechnout svědky ve tvé kauze. Každý však popisoval zloděje jinak. Lidská paměť bývá krátká, a když jí navíc pomůžeš několika stříbrňáky, pak… Ale to sem nepatří. Vít Kokořovský zuřil. Navíc se prokurátor vytasil se svědectvím několika dívek, žes byl v době krádeže v nevěstinci U Medové číše. Nakonec musel malostranský purkmistr přiznat, že zloděje nelze konfrontovat se svědky, protože utekl. A když ještě připustil, že dosud nestihl sepsat protokol, křičel na něho zemský prokurátor déle, než kdyby ses modlil deset otčenášů. Vít Kokořovský musel připustit, že zřejmě kradl někdo, kdo se za tebe jen vydával. Tady je listina, v níž malostranská rada prohlašuje, že jsi bezúhonný muž."

„Asi si ji doma pověsím nad lůžko, aby to viděla všechna děvčata, která tam za mnou přijdou," ušklíbl se

bakalář Petr jízlivě. Ale hned zvážněl: „Děkuji, urozený pane. Vy byste mě snad zachránil, i kdybych toho měšťana doopravdy okradl. Co se povídá o mém včerejším přepadení?“

„V malostranských šencích se nevypráví o ničem jiném než o podivném studentovi, který obehrál nejlepší hráče. Krysy vylezly z děr. Ti lotři jednali rychle. Štěstí, že to dopadlo takhle. Chlapi, které jste s Prckem zabili u Zbraslavské brány, jsou lotři, které hledají po celé zemi.“

„Co když mě chtěli jenom okrást? Všichni viděli, že mám peníze a zlatý prsten k tomu. Třeba to s mladým Vartemberkem a uloupenými šperky vůbec nesouvisí.“

„Ale souvisí. Ten třetí, který vám utekl, tě přece přepadl s kyjem v ruce. Copak takhle se loupí ve městě? Ne! On se tě pokoušel omráčit, protože tě chtěli dostat živého. Doufali, že jim ukážeš cestu ke zbylým šperkům. Pokud by tě chtěli okrást, probodnou tě a nebudou dělat takové psí kusy.“

„Dejme tomu… Pak ale víme, kde hledat. Ten chlap nám utekl do paláce jednoho rytíře…“

„Bořivoje z Chýše. Prcek tam hlídal celou noc, ráno do paláce vrazil rychtář s biřici a celý ho prohledal. Od sklepa až pod střechu. Ale nic, ten chlap tam nebyl. Prcek přísahá, že se z ulice ani na okamžik nehnul a utéct tedy nemohl. Rytíř z Chýše zase přísahá, že neví, o koho jde, protože žádného podobného chlapa nezná. V noci prý sice slyšel v přízemí hluk, ale když seběhl dolů, nikoho už nenašel, jen pootevřená vrata na ulici. Rychtář pak vyslechl jeho služebníky, ale také nic neviděli a podobného chlapa neznají. Nakonec tedy odešel, ale palác dal tajně hlídat. Víc se zatím nedá dělat.“

„Ten chlap, kterého jsme honili, za sebou zavřel vrata a zajistil je závorou. Pokud rytíř z Chýše tvrdí, že je našel pootevřené, lže.“

„Třeba opravdu vyklouzl ven…“

„Jestliže Prcek řekl, že hlídal celou noc, pak z paláce neunikla ani myš!“

„Možná… Víš, co je zajímavé? Ty to nahoře u hradeb moc neznáš a v té tmě sis určitě nevšiml, že přímo proti domu rytíře z Chýše leží vartemberský palác!“

„Co když Jakuba unesl Bořivoj z Chýše? Pokud společně kradli šperky… Že rychtář nikoho nenašel, nemusí nic znamenat. Bořivoj z Chýše může mít komplice. V tom případě Jakuba vězní u něj,“ chrlil ze sebe nápady bakalář Petr. Královský písař ho s úsměvem poslouchal, a když skončil, káravě připomněl, že sám před chvílí přiznal, že někdy mluví rychleji, než myslí.

„Kdybys mi neskočil do řeči a ctil šediny královských úředníků, řekl bych ti víc,“ pokračoval Jiří Adam z Dobronína a dolil prázdné číše. „Bořivoj z Chýše vlastní v jedné vesnici nad Zbraslaví dvorec. Ta vesnice se jmenuje Lipence. Nestálo by za to nenápadně se tam porozhlédnout?“

„Oficiálně?“

„Řekl jsem nenápadně! Bořivoj z Chýše je rytíř a jako urozený člověk má svá práva. Pokud v Lipencích opravdu Jakuba z Vartemberka vězní, než bych získal souhlas královské komory prohlédnout dvorec, odveze ho jinam a nic mu nedokážeme. Malostranský rychtář proto zařídil, že před domem rytíře z Chýše postává biřic a okatě ho střeží. Chvíli bude trvat, než se s tím náš rytíř nějak vypořádá. V žádném případě si ale netroufne poslat do Lipenců příkazy hned, protože se bude bát, že by je rychtář mohl zadržet. Jde nám teď o čas, musíš vyrazit co nejdřív. Nejlépe hned.“

„Pokud Jakuba najdu, co pak?“

„Hlavně neriskuj! Jak to vypadá, do krádeží šperků je zapletený někdo z rodiny pána z Vartemberka. Pokud Jakuba najdeš, sdělím to nejvyššímu purkrabímu, ať rozhodne sám, co dál. Jde přece o jeho syna!“

XII.

Bakalář Petr rychle dojedl, královského písaře požádal, aby pozdravoval Rozárku, pak si osedlal koně a vyrazil. V Lipencích byl ještě před poledním zvoněním. Zastavil v prvním statku u cesty a za stříbrňák dohodl s majitelem usedlosti, že se mu postará o koně. Nechal si ukázat, kde leží dvorec pána z Chýše, a dál se vydal pěšky.

Dvorec byl postavený z kamene a vypadal spíše jako tvrz než rolnická usedlost. Byl obehnaný vysokou zdí a za ní byly vidět tmavé šindelové střechy. Petr odhadoval, že v takovém dvorci slouží víc než jeden nebo dva čeledíni. Měl by tedy být opatrný.

Prošel širokými klenutými vraty, nad nimiž byl do pískovce vytesaný reliéf s erbem rytířů z Chýše. Dvůr byl prázdný. U hnojiště stála ohrada s několika prasaty a všude pobíhaly slepice a několik husí. Naproti vratům byla veliká roubená stodola, po levé ruce obytná budova s pavlačí a na opačné straně chlévy a špejchar. Z chléva se ozýval falešný zpěv někoho, kdo tam právě kydal hnůj. Bakalář Petr vstoupil do síně obytného stavení. Ještě ani nestačil zavřít dveře, když z kuchyně vyběhla žena s rozcuchanými vlasy, ale jinak poměrně slušně oblečená, a rozkřikla se, co tu chce.

„Omlouvám se, ctihodná panno," začal Petr vemlouvavě. Žena už nebyla nejmladší a podobné oslovení jí určitě nepříslušelo. Jenže každou stárnoucí ženu potěší, pokud ji muž považuje za mladší. Petr podle jejího letmého úsměvu pochopil, že naslepo vystřelený šíp zasáhl. Odvážně pokračoval: „Jsem student a mířím do

Prahy. Na cestě jsem od božího rána a dneska jsem ještě neměl v ústech. Nebojte se, já nežebrám!

Mám peníze a rád zaplatím. Ve vesnici mi řekli, že tady není žádný zájezdní hostinec. Tak jsem si řekl, že požádám o pár soust k obědu tady. A jak vidím, zvolil jsem dobře. Kde je hezká kuchařka, tam se vždycky dobře vaří. Najím se a půjdu, nebudu obtěžovat. A budu se za vás modlit. Neumíte si představit, ctihodná panno, jak smutný je život člověka, když mu kručí v žaludku. To je ještě horší než ten zpěv, který jsem zaslechl na dvoře z chléva…“

Kuchařka se rozesmála a škádlivě ho pleskla rukou, aby mlčel. „Pusa ti jede jako šlejfířovi. To vás učí ve škole?“ V duchu rychle uvažovala, jak se má zachovat. Pán nařídil každého pocestného vyhodit a na žebráky pustit psy. Jenže tenhle chtěl zaplatit. A ty peníze by si mohla nechat. Navíc ji oslovil jako ctihodnou pannu. Pro jednou nebude snad zle. A navíc se to pán těžko dozví. Je v Praze a jeho pohůnci žalovat nebudou. Nikdo si nechce pohněvat kuchařku. Pro jistotu ho ještě jednou přejela pohledem. Vypadal slušně a musela přiznat, že se jí líbí. „Tak pojď dál. Hlady tě umřít nenechám,“ řekla smířlivě a zamířila zpátky do kuchyně. Petr šel za ní. Ve dveřích musel hodně sklonit hlavu, aby se neudeřil o kamenné ostění.

Posadil se na lavici ke stolu a rozepnul si koženou halenu. V kuchyni bylo na rozdíl od venku příjemně teplo. Hned začal na kuchařku dorážet, jak moc jí to sluší a že má určitě spoustu nápadníků. Ať se přizná, kolik chlapů ve dvorci se po ní otáčí.

„Slouží tu čtyři. A ani jeden nic moc,“ ohrnula pohrdavě ret.

„Ale někdo ve vesnici mi říkal, že prý tu viděl ještě někoho cizího. Prý je mladý, pěkný a vůbec nevychází ven. Mám proti němu šanci?“ pokračoval vyzývavě, jako by ji opravdu sváděl.

„Že ho někdo viděl?“ uklouzlo jí bezděčně. Pak se zamračila a řekla, že je nějak moc zvědavý a jestli by nebylo lepší, aby přece jen šel o dům dál. Bakalář Petr vstal, objal ji zezadu a políbil na krk. To už si byl jistý, že tu někde mladý Jakub bude. Kuchařka se k němu přitiskla a přivřela slastně oči. Petr se jí v duchu omlouval, jenže to nemohl udělat jinak, vzbouřila by celý dům. Vytáhl šátek, zacpal jí ústa a bleskurychle ji dotlačil k lavici. Na háku u pece visely nějaké řemeny a kus provazu. Sebral je a spoutal jí ruce i nohy.

„Nezlob se! Ale takhle to bude lepší. Řekni, že jsem tě přepadl, aby se na tebe pán nezlobil, žes mne pustila dál. Fakt jsi hezká holka… třeba se u tebe někdy později zastavím.“ Z výrazu její tváře pochopil, že pokud by to udělal, nejspíše by mu vyškrábala oči. Ale to ho netrápilo.

U pece sebral těžké dřevěné poleno, které potěžkal, jako by to byl kyj. Spokojeně přikývl, že přesně tohle hledal. Pak vyšel z kuchyně a pečlivě za sebou zavřel. Po schodech se vydal do patra. I když našlapoval opatrně, prkna pod ním vrzala, ale naštěstí si toho nikdo nevšiml. Hned v první místnosti nad schodištěm narazil na zrzavého pořízka v kožených nohavicích, který seděl v křesle u stolu a dřímal. Před sebou měl džbán s pivem a tesák. V rohu místnosti ležel na hromadě slámy spoutaný mladík v honosných, ale špinavých a pomuchlaných šatech. V ústech měl roubík a přes oči uvázaný kus černého hadru.

Než se stačil zrzavý pořízek vzpamatovat, bakalář Petr ho udeřil polenem do hlavy. Muž hekl a svalil se na podlahu. Petr ho rychle spoutal a do úst mu vrazil roubík, který vytáhl z úst spoutaného mladíka. Dýkou mu přeřezal pouta, hadr z očí si zajatec strhl sám.

„Ticho!“ nařídil bakalář Petr tiše. „Jsi Jakub z Vartemberka?“

Mladík přikývl. Vypadal hodně zbědované. Jeho tělo neslo zřetelné stopy mučení. Věznitelé ho bili a pálili ohněm a na několika místech byly vidět zanícené rány. Na

zápěstích měl krvavé otlačeniny od pout. Mžoural, protože si oči jen pomalu zvykaly na denní světlo.

„Já vím, že vás každý pohyb bolí, urozený pane," řekl bakalář Petr. „Ale musíme si pospíšit. Jsem pomocník královského písaře a jsem tady sám. Takže chápete, že…"

Jakub z Vartemberka nebyl změkčilý jako mnoho jeho urozených vrstevníků. Přikývl a rychle si masíroval ztuhlé svaly. Pak s bolestivou grimasou ve tváři vstal a přikývl na znamení, že to půjde. Ze stolu sebral tesák a tiše se optal, co dál. Chodit ale pořádně nemohl, po cestě ze schodů se musel opírat o stěnu. Petr ho posadil na lavici v síni, aby si chvíli odpočinul. Sám se vyplížil na dvůr. Ve stáji našel čeledína, který si stále ještě zoufale falešně prozpěvoval. I toho Petr omráčil polenem. Rychle osedlal dva koně a vyvedl je ven.

Jakmile byl na dvoře, Jakub z Vartemberka se vybelhal z obytného stavení, a co mu síly stačily, běžel k němu. Petr mu pomohl do sedla a sám se vyšvihl na druhého koně. Ale to se již ve vratech stodoly objevil starší muž s vidlemi a začal křičet na další, kteří zatím nebyli vidět, aby je zastavili.

„Jedeme!" křikl bakalář Petr a vyrazili vraty ze dvora na náves.

„Díky," řekl prostě Jakub z Vartemberka. „Kam?"

„Do Prahy, kam jinam! Vydržíte to?"

„Musím," řekl mladý šlechtic a popohnal patami koně. V jeho tváři byla patrná bolest, jakou mu rychlá jízda na koni působila. Sotva projeli Lipencemi, museli trochu zpomalit. Klusali po cestě mělkým údolím mezi loukami dolů k Vltavě.

Bakalář Petr byl zvědavý na to, co mu Jakub o svém únosu poví, jenže věděl, že vyptávat se ho teď je čirý nesmysl. Hlavní bylo dostat ho do bezpečí. Doufal jen, že je nebude nikdo pronásledovat. I když měli náskok, nejeli tak rychle, aby dobrým jezdcům unikli v případě, že by se za nimi vydali.

U řeky odbočili na širokou cestu, která vedla po břehu až k hradbám Menšího Města pražského. Minuli zlíchovský kostelík na nevysokém oblém návrší a pokračovali řídkým lesem k brodu přes Košířský potok. Jakub z Vartemberka byl bledý vyčerpáním a v sedle se držel z posledních sil. Petr ho povzbuzoval, že za chvíli dorazí do smíchovské osady a tam už snad budou v bezpečí. Přesně v té chvíli za sebou uslyšeli dusot kopyt.

Bakalář Petr zastavil a na okamžik se zaposlouchal. Podle zvuku to bylo několik koní a cválali hodně rychle. „Těm neujedeme," řekl rozmrzele. „Máme jedinou možnost. Vyměníme si pláště a já se je pokusím odlákat. Jeďte dál sám."

„Rytíř neutíká z boje," opáčil hrdě Jakub z Vartemberka.

„Heleďte, urozený pane, hloupostí jste nadělal už spoustu," řekl přísně bakalář Petr. „Pokud to přežiji, můžete mne pak odměnit. Nebo potrestat za drzost. Ale teď budete poslouchat, jasné? Bez vás nikdo neobjasní smrt vašeho bratra. Jindřicha totiž zavraždili, jestli to nevíte!"

„Poslechnu! Bůh ať tě chrání! A… děkuji!" Jakub z Vartemberka rozepnul přezku a podal plášť Petrovi. Vzal si jeho, patami popohnal koně a vjel do mělkého brodu. Těžce zvedl ruku a vznešeně pokynul na rozloučenou.

Bakalář Petr věděl, že nemá moc času. Především musel zabránit tomu, aby pronásledovatelé jeli za Jakubem. Popohnal koně a zajel ke košaté vrbě, jejíž holé větve spadaly až k potoku. Tam se ukryl. Zkontroloval pistoli a pro jistotu dosypal na pánvičku střelný prach. Do druhé ruky uchopil rapír. Snažil se uklidnit dech.

V zákrutu cesty se objevil jezdec. Byl to onen zrzavý pořízek, který spoutaného Jakuba hlídal. Kolem hlavy měl obvaz. Za ním jeli další dva a podle zvuku kopyt Petr odhadoval, že za nimi cválá ještě čtvrtý, který se někde opozdil.

Petr neměl do téhle chvíle čas přemýšlet, jak to udělá, aby Jakuba zachránil a sám z toho vyklouzl se zdravou kůží. I když to nebylo rytířské, namířil na zrzavého pořízka, který cválal první, a vystřelil. Zasažený muž sebou trhl, jako by narazil do něčeho tvrdého, vzepjal se v třmenech a zvrátil se dozadu. Kůň polekaně uskočil do strany a shodil jezdce na zem. Zařehtal a rozběhl se pryč. Přitom vyhazoval směšně zadníma nahoru. Mech kolem těla umírajícího muže se barvil rudou krví.

Druzí dva jezdci vůbec nezpomalili, jen na sebe cosi křikli a pak se rozdělili. Přikrčili se v sedlech a naklonili se do strany, aby je co nejlépe chránily boky koní. Velikým obloukem cválali ze dvou stran k vrbě, za níž se ukrýval bakalář Petr. V té chvíli se v zákrutě objevil poslední pronásledovatel. Na okamžik se překvapeně zastavil, ale pak se rychle rozjel k nim. Všichni tři se chovali s přehledem vojáků. To nebyli vylekaní venkovští čeledíni. Proti těm by měl bakalář Petr dobré šance. Ale proti zkušeným žoldnéřům byly jeho naděje mizivé.

Nabít podruhé nestihl, ti tři byli příliš rychlí. Vyšvihl se do sedla a vyrazil po břehu Košířského potoka k vinicím, které se rozkládaly na svahu na protější straně údolí. Patami tloukl koně do slabin a hnal ho nízkým mlázím podél lesa. Ohlédl se přes rameno a s radostí zjistil, že se všichni tři ženou za ním. Jakub z Vartemberka byl zachráněn. Plášť, který si vzal, je dokonale zmátl.

Bakalář Petr byl dobrý jezdec. I když se po břehu potoka nejelo snadno, udržoval si stále stejný náskok.

Otěže si obtočil kolem jedné ruky a za jízdy začal nabíjet. Nebylo snadné vytáhnout z váčku kuli, vložit ji do hlavně, utěsnit, z prachovničky nasypat na pánvičku střelný prach, pootočit doutnák a zkontrolovat zámek s křesadlem. Oddechl si, když to bylo hotové, protože každou chvíli hrozilo, že sletí a zlomí si vaz. S nabitou pistolí v ruce bylo zase o něco veseleji. Nechtěl střílet za jízdy, aby měl jistotu, že zasáhne.

Přitáhl otěže a přesně v té chvíli kůň klopýtl a zadní nohy mu sklouzly do potoka. Prudce poskočil, aby získal ztracenou rovnováhu, a bakalář Petr vyletěl obloukem ze sedla. Dopadl do křoví, které trochu ztlumilo jeho pád. Ucítil bodavou bolest v předloktí, ale zdálo se, že ruku si nezlomil. Nezlomil ani rapír, což považoval za mnohem důležitější. Jen pistole mu vyklouzla a zapadla někam do povadlé loňské trávy.

Překulil se do strany a těžce se postavil. Kůň udělal ještě několik kroků, pak se zastavil a ohlédl, jako by se chtěl podívat, co se vlastně stalo. Po cestě se k nim řítil první z mužů, kteří Petra pronásledovali. Zvedl rapír a sekl. Petr se rychle přikrčil, ale špička ho stejně lehce zasáhla do ramene a roztrhla kazajku. Ještě před chvílí se radoval, že má skoro vyhráno, a teď se zdálo, že za chvíli bude konec. Po břehu se blížili zbylí jezdci.

Bakalář Petr se vrhl do polámaného křoví, do něhož před chvílí spadl. Chtěl zmizet v lese. Musel se však hodně přikrčit, protože kolem se prohnal další útočník. Jak se Petr tiskl k zemi, rukou se dotkl něčeho kovově chladného. Srdce mu poskočilo radostí, protože to musela být jeho pistole. Doufal jen, že tentokrát prach nezvlhl jako včera v noci. Zvedl pistoli, zamířil na záda jezdce, který ho právě minul, a stiskl spoušť. Ozvala se křaplavá rána a muž se s bolestivým výkřikem zřítil ze sedla přímo do potoka. Petr hodil pistoli po třetím z útočníků. Trefil se do ramene a tím ho na chvíli zbrzdil. Vyskočil s rapírem v ruce a rozběhl se k lesu. Zamířil do hustého křoví, za nímž byla hradba nízkých smrků.

Zbylí dva pronásledovatelé vyrazili na koních za ním, ale záhy zjistili, že pěšky to bude rychlejší. Terén byl nerovný a větve stromů sahaly skoro až k zemi. Koně nechali být a utíkali s rapíry v rukách. Udržovali si odstup asi třicet kroků a Petra drželi mezi sebou, aby mu nedovolili uhnout do strany. Chovali se stejně, jako když

se štve jelen. Petr mohl utíkat jen přímo a byla pouze otázka času, kdy narazí na překážku a ti dva ho dostihnou.

Nemělo cenu ztrácet dál síly. Petr věděl, že lepší bude postavit se jim někde, kde to bude pro něj výhodné. Zahlédl malou mýtinu se starým bukem. Doběhl k němu, opřel se o jeho kmen zády a otočil se. Měl štěstí, že ti dva byli běsní zlostí. Místo aby zaútočili společně, sotva se přiblížil první, hned se na Petra vrhl. Ten odrazil jeho výpad a bolestivě zranil útočníka na boku. Sotva zraněný muž ustoupil, zaútočil druhý, ale i jeho výpad Petr bez větších obtíží vykryl. Uvědomil si, že protivníci jsou obratní šermíři. Sáhl k opasku a tasil dýku, aby si alespoň trochu pomohl.

Jeho protivníci těžce oddechovali a něco si šeptali. Pak se vrhli na bakaláře Petra společně. Jeden zaútočil na hlavu a druhý na tělo. Tohle Petr znal. Skrčil se, takže výpad na hlavu šel do prázdna. Rapírem srazil zbraň druhého muže a vkleče mu vrazil dýku do stehna. Pak se překulil na bok a přes záda se kotoulem postavil. Zatím to šlo dobře. Ale nesměl dát protivníkům příležitost, aby znovu společně zaútočili. Podruhé tolik štěstí mít nemusel.

Vyrazil hlasitý křik a vrhl se na muže, jehož bodl do stehna. Noha silně krvácela a zraněný muž nestihl uskočit včas. Petr mu vrazil rapír do břicha. Ztratil tím sice jen nepatrnou chvilku, ale poslední muž jí přesto dokázal využít. Zaútočil a jeho výpad Petr už nestačil vykrýt. Ucítil bolest v hrudi. Z posledních sil chytil útočníka za ruku, přitáhl ho blíž a vrazil mu svou dýku do krku.

Vzápětí ucítil bakalář Petr na jazyku sladkou pachuť krve, klesl na koleno a ztratil vědomí.

XIII.

Blížil se večer a zbožní křesťané dleli na poslední mši před nešporami, když před domem královského písaře v Kaprové ulici zastavil jezdec na zpěněném koni. Uvázal ho ke kruhu vedle vrat a vběhl do mázhauzu. Rozárka vyhlédla polekaně z kuchyně a zeptala se, co se děje. Ale muž zadýchaně tvrdil, že musí mluvit výhradně s jejím pánem. Odvedla ho tedy do jizby v patře. Zůstala však tiše za dveřmi, které nechala nenápadně pootevřené, a poslouchala. Co když se to týkalo jejího Petra?

Zaprášený muž se zdvořile uklonil a představil se jako David Kopřiva, rychtář vesnice Smíchov. Trochu nesouvisle začal vykládat: „Jde o vašeho služebníka. Michal, to je můj soused, jel se dřevem a na cestě našel ležet mladíka. A kousek od něj osedlaného koně. V jeho plášti objevil tenhle list. Na něm je váš podpis, a tak jsem si myslel, že…“

„Co je s ním?“

„S tím člověkem? Je vyčerpaný. Asi spadl z koně a omdlel. Na těle má spoustu podlitin. Ale naštěstí tam neležel dlouho, Michal ho objevil včas. Je podchlazený, ale omrzliny nemá.“

Královský písař letmo přelétl pohledem list. Bylo to osvědčení malostranského purkmistra, že bakalář Petr je bezúhonný člověk. Jeho podpis svědka byl úplně dole. „Chci ho vidět,“ řekl královský písař rezolutně. List složil a pečlivě schoval.

„Když jsem odjížděl, byl ještě v bezvědomí. Ale myslím, že teď už to s ním bude lepší. Má žena mu

připravila horkou lázeň, nechal jsem svařit víno s medem. A ještě…“

„To mi povíš po cestě,“ přerušil ho netrpělivě Jiří Adam z Dobronína. Než stačil cokoli nařídit, objevila se ve dveřích Rozárka a nesla plášť podšitý bobří kožešinou a čapku. Přitom prosila, zda může jet také. Královský písař souhlasil a radil jí, aby se dobře oblékla, za chvíli bude noc, a kdo ví, kdy se vrátí.

Ještě před uzavřením městských bran stihli přejet po Kamenném mostě a ulicemi Menšího Města pražského se dostali na cestu ke Smíchovu. Do usedlosti smíchovského rychtáře dorazili za tmy.

Na dvoře se koní ujal čeledín a rychtář Kopřiva je uvedl do svého domu. Trochu rozpačitě se omlouval, že tak vzácnou návštěvu, jako je královský písař, nehostí často a žena nestačila ani uklidit. Otevřel dveře do světnice a zdvořile se uklonil na znamení, že mohou vstoupit. Než stačil královský písař poděkovat, Rozárka vběhla dovnitř a utíkala k lůžku, kde pod pokrývkou ležel zraněný mladík. V místnosti bylo šero, osvětlovaly ji pouze dvě svíce. Proto teprve u lůžka poznala, že to není její Petr. Mladík byl bledý a spal. Hluk u dveří ho probudil a trochu polekaně na Rozárku mžoural.

„Kdo jsi?“ optala se ho nepřátelsky.

Jiří Adam z Dobronína zatím došel k lůžku, objal ji konejšivě kolem ramen a odpověděl za zraněného, že to je Jakub z Vartemberka. Pak se obrátil na mladého šlechtice, zda se cítí natolik silný, aby odpověděl na několik důležitých otázek. Především, co je s jeho pomocníkem bakalářem Petrem.

„Je to odvážný muž. I když ne rodem, srdcem je skutečný rytíř,“ řekl Jakub tiše. Snažil se hovořit vznešeně, ale bylo zřejmé, že ho každé slovo bolí. Požádal o trochu horké medoviny a pak pokračoval mnohem prostěji, jak ho bakalář Petr v Lipencích osvobodil, společně utíkali, u Košířského potoka si vyměnili pláště a rozdělili se. On jel

co nejrychleji dál, aby našel pomoc, ale najednou se mu zatočila hlava a víc si nepamatuje. Probudil se až tady a je rychtářce neobyčejně vděčný, protože ho ošetřila.

Jiří Adam z Dobronína musel dát zapravdu jeho nevlastní sestře Lucii. Když si Jakub na nic nehrál, byl to celkem příjemný mladík. Nechal si ještě jednou přesně popsat, kde se s Petrem rozdělili. Pak odvedl Rozárku ven. „Musí odpočívat," vysvětloval a na čele měl starostlivé vrásky.

„Pokud by se ve Smíchově váš pomocník Petr objevil nebo naší vesnicí projížděl, věděl bych to. Půjdeme ho hledat!" oznámil rychtář Kopřiva. Své ženě nařídil, aby se postarala o pomocnici královského písaře. Sám rychle oběhl vesnici. Za chvíli vyrazil ze Smíchova houf vesničanů s hořícími loučemi v rukách. Mířili po cestě podél řeky ke Košířskému potoku. V jejich čele jel na koni Jiří Adam z Dobronína.

I když byla noc a nebe se zatáhlo temnými mraky, místo zápasu našli snadno. Objevili také těla čtyř mrtvých mužů. Ale Petrovo se jim najít nepodařilo. U těla jednoho zabitého našel královský písař pistoli svého pomocníka. Srdce se mu sevřelo úzkostí. Pokud by bakalář Petr žil, proč tam pistoli nechával? Občas Petr Rozárku škádlil, že s pistolí toho prožil už tolik, že je skoro jako jeho žena. Pokud by byl Petr ale opravdu mrtvý, kde bylo jeho tělo? Důkladně prohledali les v místech, kde našli těla zabitých mužů. Ale kromě krvavých stop neobjevili nic.

Mrtvé naložili na vůz a pomalu se vraceli zpátky do vesnice. Jiří Adam z Dobronína mlčel. Věděl, že v tuhle chvíli nemůže víc pro svého pomocníka udělat. Sotva vjeli do dvora rychty, Rozárka vyběhla z domu. Vrhla se k vozu, a když mezi mrtvými těly Petrovo nenašla, vděčně se pokřižovala. „Určitě žije," řekla s pevnou nadějí. „Zítra budeme v hledání pokračovat. Kolem je spousta chalup a usedlostí. V některé by ho mohli ošetřovat. Třeba je v

bezvědomí. Nebo nemůže chodit, stejně jako pan Jakub. Ale já cítím, že žije!“

„Tady zůstat nemůžeme,“ zchladil její nadšení královský písař. „Musíme se vrátit do Prahy.“

„Takhle pozdě v noci? Vždyť mrzne. Zůstaňte u nás alespoň do rána, urozený pane,“ přemlouvala ho hned rychtářka, která stála zjevně na Rozárčině straně. Nakonec se dohodli, že zůstane jen Rozárka. Zítra v doprovodu smíchovského rychtáře objede okolní usedlosti. Ale Jiří Adam z Dobronína se chtěl vrátit kvůli vyšetřování do Prahy hned. Navíc doufal, že mohli jeho pomocníka minout a ten už odpočívá ve své komnatě. Ale když se těsně po půlnočním zvonění vrátil domů, zklamaně zjistil, že tam není. Šel si lehnout, ale nemohl usnout. Hlavou se mu honily obavy, co je s Petrem.

Jiří Adam z Dobronína nespal dobře a vstal za svítání. Uvědomil si, že dnes mu Rozárka snídani nepřipraví. Pocítil zvláštní nostalgii. Nešlo o jídlo, ale jeho dům byl najednou prázdný. Zašel do komory, uřízl si kousek slaniny a v kuchyni sebral včerejší, už trochu okoralou placku. Najedl se a vyšel na ulici. I když zvon ještě nesvolával na ranní mši, zamířil za prokurátorem Janem z Vracova.

Jeho dávný přítel ho uvítal trochu upjatě, ale na rtech mu hrál stále pobavený, trochu ironický úsměv. „Už jsem si začal zvykat na tvé pozdní noční návštěvy a včera jsem skoro nemohl usnout, protože ses tu neobjevil. Teď vidím, že na stará kolena měníš své zvyky. Takhle brzy vstávají jen děvečky a čeleď. Stalo se něco?“

„Ani já nemohl usnout, milý příteli,“ řekl vážně královský písař a posadil se do křesla. Vděčně přijal od sluhy číši s horkým vínem, upil a začal vyprávět, co vše se stalo poté, kdy donesl svému pomocníku list, v němž ho malostranská rada zbavila obvinění z krádeže.

„Petr včera osvobodil Jakuba z Vartemberka. Sice jsem ho varoval, aby byl opatrný, ale zřejmě to jinak nešlo. Nemusím ti snad vykládat, že právě Jakubův únos byl tajný úkol, který mi dal nejvyšší purkrabí," dodal a žíznivě dopil horké víno. Prokurátor mu sám číši dolil.

Jiří Adam z Dobronína se znovu napil a pak skromně podotkl, že tím jeho poslání vlastně končí. Vyšetřování Jindřichovy vraždy nechává na svém příteli, jak mu hned na začátku slíbil.

Jan z Vracova roztržitě přikývl, jako by ho neposlouchal. Začal si mnout ruce. Královský písař věděl, že tohle dělával jeho starý přítel pokaždé, když se chystal k něčemu důležitému. Prokurátor se chvíli odhodlával, než pokračoval: „Milý Adame, začali jsme ten případ spolu. Spolu ho i dokončíme. A pokud by nás náhodou čekala nějaká odměna, o čemž ovšem nejsem zcela přesvědčený, jak znám nejvyššího purkrabího, spravedlivě se rozdělíme."

„Rád to s tebou dokončím," souhlasil Jiří Adam z Dobronína. „Co navrhuješ?"

„Zatím jsi na všechno důležité přišel ty… Nu, já bych asi začal u rytíře Bořivoje z Chýše. Teď už ho můžeme obvinit. Pro začátek zatím z únosu Jakuba z Vartemberka."

„Znovu prohledáme jeho palác. Ale tentokrát důkladně. Pokud narazíme na toho chlapa, který chtěl zabít mého pomocníka, dobře. Ale tentokrát bych se především pokusil najít ty ukradené šperky. Nebo alespoň nějaké. Potřebujeme důkaz, že rytíř z Chýše má prsty v loupežích u malostranských zlatníků. Až mu dokážeme tohle, snad se dozvíme, jak to bylo s Jindřichovou vraždou."

„Trochu se obávám toho, co vlastně zjistíme," povzdechl si Jan z Vracova. „Hned někoho pošlu do Smíchova, aby hlídal mladého Jakuba. Řekněme, že mám starost, aby ho lupiči nechtěli znovu unést. Ale mohl by třeba chtít zmizet i on sám. Pokud má opravdu prsty v těch loupežích, jeden nikdy neví…"

„Souhlasím, že opatrnost nikdy neškodí. Ale rýsuje se mi trochu jiný obraz o jeho účasti na těch zločinech," řekl Jiří Adam z Dobronína neurčitě. „Zatím je to ovšem pouhý dojem, nemám nic konkrétního."

„Opravdu si myslíš, že s tím Jakub nemá nic společného? Šperky se našly v paláci pána z Vartemberka. Zavraždili jeho nevlastního bratra Jindřicha. Komu tahle vražda prospěje nejvíce? Přece Jakubovi! Kdo by ho mohl obvinit, když byl celou dobu zajatý v Lipencích? Ale co když je to celé jinak? Jakub z Vartemberka je hráč. A lotr, na to nezapomínej!"

„Vzpomínáš, co nás učil na univerzitě mistr Pavel?" optal se Jiří Adam z Dobronína. „Za lotra můžeš s čistým svědomím označit pouze takového člověka, proti kterému máš důkazy, na základě nichž ho předáš soudu!"

„Chceš mě poučovat? Anebo rovnou naštvat?"

„Neříkal jsi, že tenhle případ uzavřeme společně?"

„Já hlupák si myslel, žes na stará kolena přišel k rozumu," povzdechl si Jan z Vracova. „Tak si důkazy proti Jakubovi z Vartemberka budu muset opatřit sám."

„Nechceš ho snad vyslýchat? Není na tom dobře."

„Opravdu myslíš, že jsi kdysi na lekcích ze zemského práva dával pozor jenom ty?"

„Já nejen dával pozor. Dokonce jsem jim i rozuměl," ušklíbl se královský písař provokativně.

„Tak příjemný den to dneska mohl být. A musím potkat tebe," bručel Jan z Vracova. „Nechám vyslechnout služebníky Bořivoje z Chýše. A pokud mě budou štvát jako ty, předám je katovi. Královské písaře mučit nesmím, ale poddané ano."

„Co uděláš s rytířem Bořivojem?"

„Zatím ho požádám, aby neopouštěl palác. Škoda, že…," zarazil se a mávl rezignovaně rukou.

Jiří Adam z Dobronína se rozesmál, že mu velice dobře rozumí. „Nechtěl jsi náhodou říci, milý příteli, že je

škoda, že nemůžeš totéž nařídit i mně? Jenže nejde o nás dva, ale o to, co je pravda.“

„Ty toho nenecháš?“ zabručel Jan z Vracova, ale o poznání klidněji. „Dáš si ještě trochu vína?“

„Nepřidáš mi do něj bolehlav?“

„Přidal bych, ale zrovna mi došel,“ odpověděl nevrle zemský prokurátor, doplnil číše a připil si na zdárné skončení případu.

XIV.

Bakalář Petr otevřel oči. Nad sebou uviděl šikmou stříšku pletenou z proutí. Ležel v jakémsi chatrném přístřešku na udusané zemi. Pod sebou měl hromadu suché trávy a jelení kožešinu. U vchodu hořel oheň a nad ním visel otlučený kovový kotlík. U protější stěny stály dva špalky jako sedátka a vedle nich bylo na zemi pár hrnců, několik dřevěných misek a v nich dvě lžíce. To bylo veškeré zařízení. Zjistil, že hruď a levé rameno má pečlivě ovázané kusem nepříliš čistého plátna. Na jednom místě látkou prosákla krev, ale byla už zaschlá.

Vzpomněl si na útěk z Lipenců a nejasně i na boj. Ruce spoutané neměl, což znamenalo, že nejen přežil, ale zřejmě i zvítězil. Cítil se velice slabý a měl vyschlo v ústech. Toužil pít, ale nebyl tu nikdo, koho by požádal. A sám se zvednout nedokázal. Napínal uši, jestli zvenku neuslyší nějaké zvuky. Ale doléhalo k němu jen povrzávání korun stromů, které se ohýbaly ve větru.

Netušil, jak dlouho tak ležel. Chvíli se modlil, ale pak toho nechal a raději vzpomínal na Rozárku. Musel žít. V tom mu představa půvabné černovlásky pomáhala mnohem lépe než víra ve vzkříšení. Zdravou pravou rukou si opatrně osahával tělo a snažil se poznat, kde přesně ho zranili. Bylo to těžké, protože ho bolel každý, i sebemenší dotek. Nakonec dospěl k názoru, že ho bodli někam pod levé rameno, ale nezasáhli ani srdce, ani plíce. Uvědomil si, jaké měl štěstí. Tolik si pamatoval z lekcí medicíny v Bologni, že na podobná zranění se umíralo zřídka.

Pak zvenku zaslechl dívčí prozpěvování. Vzápětí se ve vchodu přístřešku objevila hubená, asi dvanáctiletá dívka.

Na sobě měla dlouhou, mnohokrát spravovanou plátěnou košili, která sahala až pod kolena. To byl její jediný oděv, i když byla pořádná zima. Na nohách měla dřevěné sandály obalené slámou.

„Konečně," řekla, když si všimla, že má otevřené oči a zvědavě si ji prohlíží. „Jak se jmenuješ? Mně říkají Píšťalka."

„Dej mi napít," zaprosil chraptivě.

„Ježíš, promiň," vyhrkla lítostivě, sebrala misku a hnala se ven. Vzápětí byla zpátky, klekla si k Petrovi na zem a opatrně mu ji přidržovala u úst. Voda byla nádherně ledová.

Bakalář Petr vypil skoro všechno a teprve pak se představil.

„Ty jsi královský úředník?" vykřikla překvapeně a položila si ruku na ústa, jako by tomu nemohla uvěřit. I když byla dítě, chovala se jako dospělá.

„Každý dělá něco. Čím je tvůj otec?"

„My jsme uhlíři," odpověděla a rukou opsala kruh kolem sebe. Hrdě dodala, že tohle všechno je jejich. Pak mu rychle vyprávěla, jak ho otec našel dole v údolí u potoka. Protože ještě dýchal, hodil si ho na záda a přinesl sem. Ona ho ošetřila, neboť v létě sbírá byliny a umí léčit. Pak se omluvila, že má práci. Sedla si k ohništi, do kotlíku nakrájela trochu povadlé zeleniny a přidala kus masa. Bakalář Petr nepochyboval, že její otec tajně pytlačí.

„Potřeboval bych doručit vzkaz do Prahy," řekl jí. „Dobře zaplatím."

„Teď to nejde. Dokud hoří milíř, nemůžu se hnout ani na krok. Musím se starat o otce a ten se zase stará o milíř. Víš, co peněz dostane, až bude hotový? Pro naše uhlí jezdívají kováři z celého okolí, protože máme nejlepší. A někdy dostaneme i deset grošů. Věřil bys tomu?"

„Když odneseš ten vzkaz, dostaneš celou kopu," řekl sípavě. Hovořilo se mu špatně.

Na to však Píšťalka nereagovala. Slovo kopa jí nic neříkalo a bakalář Petr pochopil, že nemá cenu smlouvat. Dokud všechno dřevo v milíři nezuhelnatí, nemá cenu doufat, že by se odtud hnula. A že by sem někdo zabloudil, o tom silně pochyboval. Optal se alespoň, kdy její otec milíř zapálil.

„Včera. Hned jak tě sem přinesl," zasmála se, že na tak jednoduchou věc nepřišel sám. Jak by mohl být její otec dole u potoka, kdyby už milíř hořel?

Petr si povzdechl a spíše pro klid svědomí se ještě zeptal, jak dlouho to bude trvat, než budou hotovi.

Holčička se podrbala přemýšlivě v hlavě a řekla, že když to půjde dobře, tak asi týden. Pak nalila polévku do misky a přičapla k němu. „Vezmi si. Potřebuješ nabrat sílu." Krmila ho opatrně a trpělivě. Teprve když všechno snědl, naplnila misku podruhé a odběhla za otcem k milíři.

Hned po ranní mši vtrhli do paláce rytíře Bořivoje z Chýše královští vojáci. Vedl je prokurátor Jan z Vracova. Doprovázel ho malostranský purkmistr, i když to nebyla jeho povinnost. Ale v domě zastihli jen několik služebníků. Bořivoje z Chýše ani jeho správce nenašli. Když včera malostranský rychtář prováděl prohlídku, byli v paláci oba. Nikdo je neviděl odcházet. Zřejmě však něco tušili a pod rouškou tmy se v noci vytratili. Malostranský purkmistr chtěl hned uzavřít brány a prohledat město dům od domu, ale Jan z Vracova mu to rozmlouval. Pokud rytíř Bořivoj z Chýše utekl, musel být už dávno za hradbami.

V téže době Jiří Adam z Dobronína oznámil nejvyššímu purkrabímu, že jeho nevlastní syn Jakub je v bezpečí. Jan z Vartemberka tu zprávu přijal celkem lhostejně. Pak se optal, zda už ví, kdo zavraždil jeho Jindřicha. Když dostal zápornou odpověď, rozmrzele ho propustil, aniž se vůbec zajímal, kdo Jakuba unesl a proč. Královský písař odcházel se smíšenými pocity. Znovu si

vyčítal, že jak je starý, tak je hloupý. Bylo naivní očekávat, že mu bude vysoký zemský úředník vděčný.

Z paláce purkrabství zamířil do Bílé věže, kde kat vyslýchal služebníky rytíře Bořivoje z Chýše. Jan z Vracova seděl u stolu, sledoval průběh tortury a rozmrzele popíjel horkou medovinu, protože v klenuté kobce bylo chladno. Z odpovědí vyslýchaných mužů bylo zřejmé, že o zločinech svého pána nevědí vůbec nic. Stranou se o pulpit opíral mladý písař a zíval.

„Vědí alespoň, kam zmizel rytíř Bořivoj a jeho správce?“ optal se Jiří Adam z Dobronína, sotva sestoupil po úzkém schodišti do sklepem věže.

„Spali v čeledníku,“ pokrčil rameny Jan z Vracova otráveně. „Ráno byl palác prázdný. Nic neviděli, nic neslyšeli, nic nevědí… Ovšem mistr ostrého meče zatím zkoušel jenom palečnici. Ještě zkusíme táhnout je na žebříku a možná jim nechám pálit boky. Ale obávám se, že nám stejně nic víc neprozradí.“

„Znáš můj názor na torturu,“ zavrtěl nesouhlasně hlavou královský písař a posadil se vedle Jana z Vracova. Počkal, až mu katův biřic naplní číšku, a pak se napil. Horká medovina byla hořká a voněla jako louka plná květin. Zvedl číšku proti očím a zálibně sledoval opalizující zlatavý odlesk tekutiny. Přitom vysvětloval, že by dal přednost rozumu před zbytečným násilím.

„Já věděl, že dnešní den nebude stát za nic,“ zavrčel Jan z Vracova, aby splnil svou povinnost. Pak se svého přítele optal, co by tedy dělal on.

Královský písař zopakoval, že by nejdřív měli zhodnotit všechny stopy, které mají k dispozici. A že by rád věděl, zda se něco našlo v paláci rytíře Bořivoje z Chýše.

„Použil jsem torturu právě proto, že se tam nenašlo vůbec nic. Malostranský rychtář se svými lidmi prohledal každou škvíru. Po špercích nebo lupičských maskách ani stopa. Nenašel dokonce ani žádný černý plášť. Pokud je

Bořivoj z Chýše opravdu náš lupič, musel ho někdo varovat. Měli bychom vyslechnout Jakuba z Vartemberka!“

„V tuhle chvíli nám nepomůže.“

„Jsi jasnovidec?“ mračil se Jan z Vracova.

„Ne, jen uvažuji bez předsudků. Ani já nemám Jakuba rád, ale proč podezírat jen jeho? Je sice pravda, že dům rytíře Bořivoje stojí v ulici přímo proti paláci nejvyššího purkrabího, jenže jsou tu přece i další Vartemberkové!“

„Nevěřím! Bořivoj a Jakub, dva lupiči. To přece dává smysl!“

„Co Jindřichova vražda? A proč by Bořivoj z Chýše Jakuba unesl, věznil a posílal dopisy jeho otci, pokud by patřil k jeho bandě?“

„Tak dobře, připusťme, že je Jakub nevinný. Pak by ale klidně mohla být náhoda, že ty dva paláce jsou v jedné ulici. Protože kromě Jakuba je nespojuje vůbec nic.“

„Když jsem vyslýchal dceru našeho purkrabího, nabídla mi Lucie výtečné víno. Chlubila se, že mají hluboký sklep, protože palác stojí na místě, kde se kdysi rozkládaly vinice a sklepy vinařů,“ řekl zdánlivě bez souvislosti Jiří Adam z Dobronína. Chvíli si dlaní zamyšleně hladil bradu a pak se obrátil na vyslýchané muže. Optal se, jaké víno pil rytíř Bořivoj.

„Víno?“ vyhrkl nejstarší z nich překvapeně. Kat vyslýchané rozvázal a všichni si teď masírovali zkrvavené prsty.

„Ano, víno,“ potvrdil přísně Jan z Vracova. „Mistr ostrého meče ti pouze lámal prsty. Uší se snad nedotkl. Alespoň zatím! Ale jestli se budeš tvářit takhle pitomě, nechám ti je uříznout. Ptáme se na víno, rozumíš?“

„Rozumím,“ koktal vyděšený sluha. „No, pán kupoval obvykle jen jednu nebo dvě bečky, protože v našem sklepě víno dlouho nevydrží. Rychle zkysne. Pokud se to náhodou stalo, nechával ho nám. Pro hosty raději objednával pití z nějakého hostince.“

„Neříkejte, že máte v paláci špatné sklepy," přerušil ho Jiří Adam z Dobronína. „Jak je možné, že se v nich víno neudrží, když tam kdysi byly vinice?"

„To nevím, ale sklepy jsou tam úplně mizerné," ochotně potvrzoval jiný služebník. „Vlastně je tam jen jeden docela malý pod schody. Je v něm teplo, tam nic dlouho nevydrží. Používá se jako komora na harampádí. Kdepak na víno! Já se narodil v Litoměřicích a o sklepech vím své."

Královský písař spokojeně přikyvoval. Dopil medovinu a oznámil, že konečně je všechno jasné. Jan z Vracova důstojně souhlasil, ale když vystupovali po úzkých schodech ven z kobky, polohlasně zabručel, že se rád nechá poučit, jak může zteplalé a trpké víno objasnit vraždu a krádež šperků.

XV.

K paláci rytíře Bořivoje z Chýše dorazil průvod ozbrojenců v čele s Janem z Vracova, právě když zvony na věžích pražských kostelů odbíjely poledne. Zemský prokurátor nechal několik vojáků na ulici a se zbytkem zamířil do domu. Nízkými dvířky z mázhauzu sestoupili po ošlapaných schodech do klenutých sklepem pod palácem. Sluha nelhal. Byly tu jen tři komory zavalené rozlámaným nábytkem, starými sudy a dokonce zbytky kočáru.

Jan z Vracova se obrátil na svého přítele a rozmrzele ho požádal, aby ho laskavě poučil, co tu vlastně mají hledat. Královský písař nařídil vojákům, aby veškeré harampádí vynosili ven.

„Já myslel, že chceš chytit zločince. A ty mu místo toho uklízíš palác," popichoval ho Jan z Vracova. „Pokud chceš najít ty ukradené šperky, musím tě upozornit, že sklepy malostranský rychtář prohledal."

„A myslíš, že tu taky zametl?" optal se Jiří Adam z Dobronína a ve tváři se mu usadil spokojený výraz.

„Zase si ze mě utahuješ? Na to ti neskočím! V životě už jsi mi provedl takovou spoustu lotrovin, že bych ti nevěřil ani něco mnohem důvěryhodnějšího! O co jde?"

„Je tu jen staré harampádí a sklep se zdánlivě vůbec nepoužívá. Přesto na podlaze není žádný prach. Kdo tu zametá? Že by tu nechával rytíř Bořivoj uklízet, aby nebyly v prachu vidět jeho stopy? Mohly by třeba prozradit, co tu dělá. Nebo lépe řečeno, kde je průchod do spodních pater," vysvětloval trpělivě královský písař a povzbuzoval vojáky, aby si pospíšili. Prokurátor se přidal.

Netrvalo dlouho a jeden z nich křikl, že na to přišel. Za velikým sudem byl u země částečně zazděný otvor se schody, které směřovaly dolů do tmy. Jiří Adam z Dobronína k nelibosti svého přítele podotkl, že někde tu musel být a on to tušil.

„Byla to náhoda!“ protestoval Jan z Vracova a zvědavě nahlížel do otvoru. Ale ve tmě nebylo nic vidět.

„Dřív bývaly pod Hradem vinice a pod všemi domy jsou původní vinné sklepy. Hluboké, vysekané do skály. Že by pod tímhle palácem nebyly? Žádná náhoda, milý příteli, ale logika!“

„Co ti říká tvá logika o rytíři Bořivojovi? Myslíš, že se ukrývá někde dole?“

„Kde jinde?“

„Jděte dolů. Ale opatrně,“ nařídil Jan z Vracova vojákům. Dva se zapálenými loučemi začali sestupovat dolů. Sotva udělali několik kroků, třeskla rána, jejíž zvuk se v klenutém prostoru vracel v několikanásobné ozvěně. Jeden z vojáků vykřikl, pustil hořící louč na schody a skutálel se dolů. Druhý se otočil a rychle utíkal zpět. Jakmile byl v bezpečí, k otvoru zaklekli tři vojáci s mušketami a začali pálit do tmy. Další za nimi jim nabíjeli. Sklep se plnil štiplavým kouřem spáleného střelného prachu. Do práskání výstřelů se ze tmy ozval bolestný mužský výkřik.

Vojáci vypálili ještě tři rány, pak tasili meče a utíkali po schodech dolů. Vzápětí se ozval křik a řinčení zbraní, ale vše rychle utichlo. Velitel vojáků zdola křikl, že urozený pan prokurátor může bez obav k nim, protože lupiče přemohli.

Jan z Vracova a Jiří Adam z Dobronína sestupovali po ošlapaných schodech do spodních pater sklepů. I když už tam mělo být bezpečno, šli trochu váhavě. Byli úředníci, ne vojáci. Nízká klenba působila tísnivě.

Pod schody uviděli ležet na zemi v kaluži krve mrtvého královského vojáka a ještě jakéhosi hromotluka v kožené kazajce. Královskému písaři ihned došlo, že odpovídá popisu muže, který přepadl s kyjem v ruce jeho pomocníka Petra. U zdi stál správce rytíře Bořivoje. Byl zraněný na rameni. Jeden z vojáků mu poutal ruce. Od schodů se dál pozvolna svažovala úzká chodba. Po stranách bylo několik průchodů do bočních komor.

„Kde je rytíř Bořivoj?“ vyštěkl Jan z Vracova na správce.

„Běžel tam,“ naznačil muž pohybem hlavy do chodby.

„Jdeme!“ nařídil prokurátor. Velitel vojáků uchopil hořící louč a vydal se jako první dál. Ostatní kráčeli v zákrytu za ním. V nejbližší komoře bylo staré lůžko, truhlice a rozvrzaná židle. Tady se zřejmě ukrýval zabitý muž v kožené kazajce. Další komoru uzavíraly pevné dubové dveře s kováním. Jeden z vojáků pistolí ustřelil zámek a otevřel. Uvnitř našli starobylou truhlici a v ní spoustu váčků s penězi a hromadu šperků. Nikdo nepochyboval, že pocházejí z krádeží u malostranských zlatníků. Další komory byly prázdné.

Pokračovali chodbou, až narazili na schody, které vedly nahoru. Jiří Adam z Dobronína se podíval starostlivě na Jana z Vracova a křikl na vojáky, aby se neloudali. Polohlasně dodal, že to je zřejmě východ, který může končit v paláci pánů z Vartemberka. Směr by odpovídal. A nejen směr. I to, co se zde v posledních týdnech stalo.

Vojáci skoro utíkali. Schodiště bylo dlouhé a končilo malými dvířky, která byla zavřená. Chvíli trvalo, než se jim podařilo vyrazit je. Ocitli se v honosně zařízeném rytířském sále, který Jiří Adam z Dobronína znal. Dvířka, kterými přišli, byla ukrytá v kamenném ostění krbu. Dávní stavitelé zřejmě tohle schodiště vybudovali proto, aby sloužící mohli nosit hostům víno přímo ze sklepa.

„Rychle," křikl Jan z Vracova na vojáky. „Někde tady musí být rytíř Bořivoj! Najděte ho. Nesmí nám uprchnout."

Královští vojáci zamířili do mázhauzu, ale tam se jako na povel zastavili. Na schodišti stál Bořivoj z Chýše, v ruce měl pistoli a před sebou držel jako štít Lucii z Vartemberka.

Chladně oznámil: „Jsem tu, ale nemíním tu zůstat. Všichni zpátky do rytířského sálu. Zůstane jen pán z Vracova. Poslouchej, prokurátore, co požaduji. Chci tři koně. Dva budou osedlaní a na třetím bude v pytlích nejméně deset tisíc ve stříbře.

Zajistíš mi volný průchod k Horní bráně. Nikdo ji nebude střežit a bude samozřejmě otevřená. Pokud se o cokoli pokusíš, dcera pana purkrabího zemře. Nemám co ztratit, nebudu váhat ani okamžik!"

„Pokud myslíš, že takhle se chová rytíř… Co bude pak?" optal se Jan z Vracova pohrdavě.

„Pokud mne necháte běžet, jako rytíř slibuji, že až budu na zemských hranicích, propustím ji."

„Pošlu pro pana purkrabího…"

„Nebudu čekat tak dlouho," rozkřikl se rytíř Bořivoj zlostně. Lucie byla na pokraji mdlob.

„Kde máme vzít rychle tolik peněz?"

„Copak jich tam dole nemám v truhlici dost?" ušklíbl se jízlivě rytíř. „Ještě ti zbude. Abych nezapomněl, do jednoho pytle dej všechny šperky. Když už to dopadlo takhle, nenechám je tady. Tak hloupý nejsem."

Jan z Vracova musel slíbit, že všechno zařídí přesně tak, jak si rytíř přál. Pak se vrátil do sálu. K jeho překvapení tam Jiří Adam z Dobronína nebyl. Ale neměl čas o tom přemýšlet. Dvěma vojákům poručil, aby do pytlů složili peníze a šperky z truhlice ve sklepení a odnesli je na ulici. Dva další měli někde sehnat tři koně. Pak pospíchal do mázhauzu a uklidňoval rytíře Bořivoje, že všechno bude za chvíli připravené.

„Žádnou léčku! Až budou koně před vraty, všichni vojáci sejdou dolů do sklepa a ty osobně je tam zavřeš, jasné?“ nařizoval Bořivoj z Chýše. Na čele se mu leskl pot a nepatrně se mu chvěla ruka s pistolí. Janovi z Vracova bylo jasné, že má strach. Jestli propadne panice a Lucii zastřelí, bude to i jeho konec. Tohle by mu nejvyšší purkrabí nikdy neodpustil.

Čas se pomalu vlekl. Lucie dýchala trhaně, jako by se dusila. Kdyby ji rytíř Bořivoj nedržel, zhroutila by se na podlahu. V očích měla slzy a chvěla se. Pak se z ulice ozval zvuk koňských kopyt. Jan z Vracova vyhlédl ze vrat a spokojeně oznámil, že koně jsou tady. Jeho vojáci právě na hřbet jednoho z nich přivazují pytle s penězi a šperky.

„To byla doba,“ ušklíbl se jízlivě rytíř Bořivoj. Zdálo se, že pomalu získává ztracený klid. „Naložit pytle na koně vám trvalo déle než mně ty šperky ukrást. Teď všichni dolů do sklepa. Na ulici nebude ani noha, jasné?“

V tu chvíli se nad ním ozvaly kroky. Rytíř Bořivoj z Chýše se otočil a smýkl Lucií tak nešetrně, že ji div neporazil. Na horním konci mramorového schodiště stála paní z Vartemberka. Byla bledá stejně jako její nevlastní dcera, ale v očích měla energický výraz.

„Co tu chceš?“ křikl rytíř Bořivoj a výhružně proti ní obrátil ústí pistole. Ale Kateřina se ho nelekla. Chladně poznamenala, že ho dosud považovala za rytíře. Teď vidí, že je obyčejný lotr. A chrapoun k tomu.

„Co si to dovoluješ?“ třásl se rytíř hněvivě.

„Prosím, nechte ho být, urozená paní,“ napomínal ji nešťastně Jan z Vracova. Ale Kateřina z Vartemberka si ho nevšímala. Pomalu se vydala po schodech dolů.

„Stůj!“ varoval ji Bořivoj z Chýše. „Budu střílet!“

„Když to uděláš, dokážeš jenom, že jsi lotr. A navíc hlupák. Pokud vystřelíš, je to tvůj konec. Možná mě zabiješ, ale ostatní se na tebe vrhnou a nechtěla bych být v tvé kůži. Nech Lucii. Je to ještě dítě. Pokud chceš rukojmí, vezmi si mě. Já se nesesypu tak snadno. Jestliže ujedeš s

Lucií, nedopadne to dobře ani pro jednoho z vás. Se mnou máš šanci.“

Rytíř Bořivoj chvíli uvažoval a pak přísně upozornil: „Ale žádné levoty!“

„Takhle mluví a přemýšlí spodina. Já jsem urozená dáma,“ opáčila pohrdavě manželka nejvyššího purkrabího. Rytíř přesto počkal, až Kateřina z Vartemberka dojde až k němu, teprve pak pustil Lucii. Dívka se téměř v mdlobách zhroutila na schody. Okamžitě popadl její nevlastní matku a strhl ji před sebe. Povýšeně jí nařídil, aby pomalu sestupovala dolů, ale aby si dala pozor, že na ni stále míří.

Jan z Vracova stál pod schodištěm v mázhauzu a přemýšlel, zda může rytíře Bořivoje zastavit. Ale skoro ihned dospěl k přesvědčení, že nemůže dělat vůbec nic, nemá-li ohrozit manželku nejvyššího purkrabího. Tohle zjištění ho velice rozladilo. Napadlo ho, kde vůbec Jiří Adam z Dobronína je, neboť nikdy není tam, kde by měl být. Rytíř Bořivoj se svým rukojmím zatím došel na konec schodiště a přesně v té chvíli se nahoře objevil královský písař. V ruce držel pistoli.

Další události se seběhly ve zlomku okamžiku. Rytíř Bořivoj z Chýše obrátil pistoli proti Jiřímu Adamovi z Dobronína a křikl, aby nechal hloupostí a nehrál si na hrdinu. Kateřina z Vartemberka odstrčila rytíře Bořivoje, ale ten ji chytil za ruku a přitáhl zpátky. Pak třeskly dva výstřely. Výstřel z rytířovy pistole minul královského písaře a vedle jeho hlavy se odštípl kousek dřeva z obložení chodby. Současně Bořivoj z Chýše vykřikl bolestí a oděv na jeho hrudi se začal barvit rudou krví. Pomalu se sesunul k zemi a Kateřinu z Vartemberka strhl s sebou.

Jan z Vracova se k nim rozběhl a po schodech dolů utíkal i královský písař. Kateřina z Vartemberka ležela pod tělem urostlého rytíře a pokoušela se ho odstrčit, aby mohla vstát. Byla bledá a na šatech měla spoustu krve.

„Kdo ti tohle dovolil? Takhle riskovat!“ křičel Jan z Vracova na svého starého přítele. „Co kdyby ses netrefil?“

„Ale já přece nestřílel,“ odpověděl klidně Jiří Adam z Dobronína, natáhl ruku a pomohl manželce nejvyššího purkrabího vstát.

„To já střílela,“ vysvětlovala bledá Kateřina z Vartemberka. Rozevřela dlaň a v ní měla ukrytou malou pistoli.

„Ale jak…,“ koktal nechápavě zemský prokurátor. Pak se obrátil na Jiřího Adama z Dobronína a přísně ho požádal, aby mu to laskavě vysvětlil.

„Je to jednoduché. Tohle byla jediná možnost, jak osvobodit Lucii a jeho zadržet. Paní Kateřina je statečná žena. Dohodli jsme se, že na chvíli odlákám pozornost rytíře Bořivoje a ona ho zastřelí. To je celé.“

„No dobře, ale jak ses k ní dostal? Žádné zadní schodiště tu přece není.“

„Vyběhl jsem na ulici, oběhl palác a oknem ze zahrady jsem se dostal do komnat v prvním patře. Nezapomeň, že dům stojí na svahu. Stejnou cestou se dostal do domu i rytíř Bořivoj, když utíkal s ukradenými šperky. Vlastně tím celý případ začal.“

„Mohu vás požádat, urození páni, abyste si tohle všechno řekli později?“ ozvala se Kateřina z Vartemberka. Zamířila po schodišti k Lucii, která ležela tam, kde ji rytíř Bořivoj z Chýše nechal. Klekla si k ní a trochu rozpačitě ji hladila po tváři.

„Drahá maminko…,“ špitla Lucie vděčně a hlavu si položila do jejího klína.

„Nechám sepsat protokoly a udělám seznam šperků. Ježíšmarjá, ty mě ale dneska štveš, Adame!“ podotkl přátelsky Jan z Vracova.

XVI.

Prokurátor Jan z Vracova seděl ve své knihovně a trpělivě čekal, až se objeví Jiří Adam z Dobronína. Celý den byl nabitý událostmi. Nezastavil se vlastně od chvíle, kdy zemřel rytíř Bořivoj z Chýše. Za účasti malostranského purkmistra předal nalezené šperky představenému cechu zlatníků. Musel sepsat vše, co se nalezlo v domě rytířů z Chýše, neboť majetek propadl králi. A postaral se také o uložení zločincova těla v kapli, neboť stále to byl urozený člověk. I když případ skončil, stále měl pocit, že mu chybí tečka. Některým událostem totiž stále nerozuměl.

Jiří Adam z Dobronína se objevil ve dveřích přesně ve chvíli, kdy zvony odbíjely večerní nešpory. I když byl případ uzavřen, netvářil se spokojeně. Ustaraně svému příteli vysvětlil, že se dosud nevrátila ze Smíchova jeho hospodyně Rozárka. Po jednom vesničanovi jen vzkázala, že pokračuje v hledání, ale po Petrovi jako by se slehla zem.

„Zítra pošlu pár vojáků, aby pročesali les kolem Košířského potoka," slíbil Jan z Vracova. „Neboj se, najdeme ti ho. Ale teď mi prozraď, jak to celé vlastně bylo? Především nerozumím tomu, proč rytíř Bořivoj zabil Jindřicha z Vartemberka, když už měl v rukách Jakuba."

„Šlo samozřejmě o uloupené šperky. Před chvílí přivezli Jakuba z Vartemberka do Prahy. Soukromě jsem ho vyslechl, ale moc toho neví. Nebo nechce vědět. Jenže v hrubých rysech je to stejně jasné."

„Zkusím hádat. Jakub byl do loupeží zapletený. Ale teď už mu to nikdo nedokáže. Dobrovolně se nepřizná a

mrtvý rytíř ho neprozradí," bručel nespokojeně Jan z Vracova.

„Pořád stejná písnička! Jsi vůbec ochotný připustit, že Jakub o těch loupežích nevěděl?"

„Vždyť sám dal ukradené šperky Jindřichovi na úhradu svých dluhů!" namítl hned prokurátor.

„Tohle víme od jeho sestry Lucie. Ale Jakub to popírá a já mu věřím. Jindřich totiž lhal!"

„Chceš tvrdit, že do bandy rytíře Bořivoje patřil Jindřich z Vartemberka? To je nesmysl!"

„Jistě, nepatřil k ní," souhlasil klidně královský písař. „Jindřich se do toho všeho připletl tak trochu omylem, asi jako Pilát do Creda. Začalo to tu noc, kdy rytíř Bořivoj vyloupil dům zlatníka Aschenbechera. Ponocný ho přistihl a on musel prchnout. Utíkal, ale měl pronásledovatele v patách. Pochopil, že má jedinou šanci. Přes zahradu vlezl do paláce nejvyššího purkrabího, protože věděl o tajné podzemní chodbě do svého domu. A také o tom, že Jakub nechává v noci okno otevřené, když chce tajně zmizet z domu. Jenže měl smůlu. Jakub byl ještě ve své komnatě, protože se zdržel a teprve se chystal odejít. Když k němu tedy rytíř Bořivoj vlezl, pochopil Jakub okamžitě, že by na tom mohl vydělat. Nabídl své mlčení za část šperků. Ale protože nebyl čas, aby se hned rozdělili, nechal si Jakub jako zástavu truhličku se všemi šperky a rytíř Bořivoj utíkal přes sklepy domů."

„Až sem tomu rozumím," přikývl zemský prokurátor. „A plně to odpovídá mému přesvědčení, že Jakub je lotr. Co bylo dál? Jak se k tomu připletl Jindřich, pokud lhal Lucii?"

„Jakub si vzal dva šperky a truhličku ukryl. Pak se vydal do města. Jeden šperk prodal a druhý později prohrál v kartách. Až sem to vím od Jakuba. Dál se ale musím opírat jen o logiku. Sotva Jakub zmizel, vešel do jeho komnaty Jindřich. Nejspíše něco zaslechl, a protože mu bratr dlužil peníze, udělal něco, co není čestné a nakonec

ho to stálo život. Prohledal bratrovu komnatu a našel šperky. Řekl si, že má právo nechat si je. Druhý den si přišel rytíř Bořivoj pro svůj lup, ale Jakub ty šperky nenašel. Po pravdě tvrdil, že se ztratily, ale Bořivoj z Chýše mu samozřejmě nevěřil. Nějakou dobu Jakubovi vyhrožoval, a když neuspěl, unesl ho a začal vydírat jeho nevlastního otce. Jindřich si truhličku uschoval u Lucie, ale jeden šperk věnoval nevěstce, kterou miloval. Tím si podepsal ortel smrti. Jakmile rytíř Bořivoj zjistil, že šperky má u sebe pravděpodobně Jindřich, v noci se za ním vypravil do jeho komnaty. Protože přišel skrze sklepení, nikdo ze strážných ho nemohl vidět. Jindřichova komnata byla prázdná a Bořivoj z Chýše ji začal prohledávat. Jenže pak se objevil Jindřich a Bořivoj, než aby riskoval, že vyvolá poplach, ho v panice zabil. Sám jsi viděl, že nebyl zvlášť odvážný. Ale protože Bořivoj šperky nenašel, nechal si Jakuba jako rukojmí.“

„Vše jsi založil na logice a Jakubově výpovědi. Ale co když to bylo jinak?“ namítl rozmrzele Jan z Vracova. „Vždyť jsou i jiné možnosti. Co když Jakub ty ukradené šperky Jindřichovi doopravdy dal? Ne kvůli svým dluhům, nýbrž proto, aby rytíř Bořivoj jeho nevlastního bratra zabil. Získal by tím nárok na podstatnou část dědictví po Janovi z Vartemberka.“

„Nebuď jako inkvizice! Ta také hledá všude jen úklady ďábla. Kdybys totiž měl pravdu, byl by Jakub geniální pitomec. Dokázal by předpovědět vraždu, která byla založená na řetězu náhod, a současně by se nechal uvěznit a mučit. Pokud by ho můj pomocník neosvobodil, nevěřím, že by to přežil. Tobě se jen nechce přiznat, že by ten hodný a poslušný Jindřich mohl svého nevlastního bratra okrást, viď?“

„Proč musíš mít nade mnou pořád navrch?“ povzdechl si Jan z Vracova. „Myslíš, že si z toho Jakub vezme alespoň nějaké ponaučení?“

„Šanci by měl dostat. Dosud měl pocit, že ho nikdo nemá rád. Teď o něj pečuje jeho matka i Lucie. Řekl bych, že péče dvou milujících žen je trest více než dostatečný, nemyslíš?“

„Tak dobře! Abys věděl, k té péči o něj přiložím své polínko i já. Až budu celou historii vyprávět našemu purkrabímu, trochu ji upravím. Řeknu, že rytíř Bořivoj ukradené šperky v zahradě ztratil a Jindřich je našel. Zbytek nechám podle tvé verze. A tak to dám i do protokolu. Vlastně je mi obou tak trochu líto.“

„Odkdy prokurátor lituje lidi?“

„Asi jsem se nakazil od tebe. Dobré skutky jsou horší než černý mor,“ bručel Jan z Vracova. „Ale jestli chceš, přijď mě zase navštívit.“

Rozárka seděla nešťastná u stolu v jizbě smíchovského rychtáře. Objela s ním všechny vesnice v okolí, navštívila každou usedlost i domy, které stály o samotě – pastoušky, mlýny, valchu a pily na potoce. Ale nikde žádnou stopu po Petrovi nenašla. Vesničané se svými psy prohledali bez úspěchu les kolem Košířského potoka. Zdálo se, že Petr v boji nezahynul, jinak by našli mrtvé tělo. Ale na druhou stranu bylo divné, kam mohl zmizet a co s ním je, že neposlal žádnou zprávu. Rozárka si zoufala, ale odmítala se vzdát.

Ráno se na rychtě objevili vojáci v barvách českého krále. Jejich velitel, snědý rytmistr s tmavým ježatým knírem a okurkovitým nosem, se nejdříve rychtáře Kopřivy podrobně vyptal, co vše zatím podnikl. Pak chytil Rozárku za bradu a řekl, aby se nebála, že jí toho frejíře najde. A pokud ne, ať si z toho nic nedělá, na světě je spousta jiných hezkých chlapů, například on.

Rozárka ho odstrčila a zlostně odsekla, že kdyby byli všichni chlapi tak chytří a krásní, jako je on, většina dívek zůstane raději pannami. Vojáci se začali hlasitě

pochechtávat a rytmistr, do hloubi duše uražený, odešel a práskl za sebou dveřmi.

„Tos neměla," káral ji rychtář Kopřiva. „Vojáci jsou sice neurvalí pitomci, jenže je potřebuješ."

„A je to důvod, aby se člověk na pitomce usmíval?" bránila se rozzlobeně.

Rychtář Kopřiva řekl Rozárce, že je ještě příliš mladá a nezkušená. Tohle přešla mlčením. Pak jí začal vysvětlovat, že i pitomci mají v řádu křesťanského světa místo. Jinak by je přece Bůh nestvořil. A pak, kdo má právo soudit druhé? Ten rytmistr si o ní myslí totéž, co ona o něm.

Rozárka mlčela a cítila, že se jí do očí derou slzy. Rychtářova žena manžela napomenula, aby si podobné řeči nechal na přástky a ohromoval jimi sousedky. Pak donesla přeslici s koudelí a Rozárka až do odpoledne předla, aby byla alespoň nějak užitečná. Kdykoli uslyšela na dvoře hluk, běžela se podívat z okna, ale vždy se zklamaně vrátila k práci.

Teprve před soumrakem se na dvoře objevil rytmistr. Přijel sám. Rozárka nechala předení a vyběhla na dvůr. Snědý voják seskočil z koně, a když ji uviděl, pokusil se usmát. Počkal, až dojde k němu, pak ji chytil za bradu a řekl, že jejího milého našli.

„Žije?" vyhrkla Rozárka a cítila, jak prudce jí bije srdce. Očima se vpíjela do rytmistrových rtů, ukrytých pod hustým neupraveným knírem.

„Žije," přikývl a hned dodal, že je sice zraněný, ale přežije to. Nemusí se o něj strachovat, protože celou dobu o něj pečuje velice hezká mladá dívka. A že snad proto o sobě nedal vědět.

Rozárka svěsila hlavu a tiše řekla, že se bude modlit za jeho uzdravení. Chtěla se vrátit na rychtu, ale rytmistr ji zadržel.

„Počkej ještě… Zapomněl jsem něco důležitého. Té dívce ještě není ani dvanáct let a…"

Rozárka se prudce otočila a zaječela, že takového pitomce, jako je rytmistr, v životě nepotkala. Chtěla říci ještě něco, ale ve vratech se objevili královští vojáci a na nosítkách z větví opatrně přinášeli zraněného bakaláře Petra.

Rytmistr se hlučně rozesmál svému výtečnému vtipu, až se dlaněmi plácl do stehen. Rozárka se okamžitě rozběhla k nosítkům, ale pak jí to připadlo hloupé. Zastavila se, ohlédla a vděčně mu poděkovala. To vojáka pobavilo ještě víc, ale ona už si ho dál nevšímala.

KLÁŠTERNÍ
KOSTNICE

I.

Bylo ospalé odpoledne na konci zimy. Drobně poprchávalo a ze škarp u cest mizely poslední zbytky sněhu. V příkopu pod hradbami Pražského hradu vyrazily sněženky. Něžné bílé kvítky vypadaly trochu smutně mezi odpadky, které se tam během zimy nahromadily. Přísná nařízení nejvyššího purkrabího totiž většina služebnictva nerespektovala, neboť bylo jednodušší vyhodit smetí z okna než odnést ho ke káře na nádvoří, která denně odpadky z hradu odvážela.

Jiří Adam z Dobronína se líně protáhl. Dlaní si prohrábl vousy na bradě, které nenápadně prokvétaly stříbrem, a vstal od stolu. Byl to už starší muž a mohl být dávno na odpočinku. Jenže neměl rodinu a představa klidného života v rodovém dvorci na Vysočině ve společnosti čeledínů a děveček, zástupu poddaných a stáda dobytka mu připadala otřesná. Být královským písařem v úřadě zemského komořího bylo mnohem zábavnější. I když dnes to tak nevypadalo. Už druhý den nebylo co dělat. Král Ferdinand I. Habsburský byl i se svým dvorem ve Vídni a úředníci, kteří v Praze zůstali, dělali všechno možné, aby nemuseli dělat nic.

Vládla tu tak velká nuda, že po obědě poslal svého pomocníka bakaláře Petra domů, aby se raději věnoval Rozárce, která sloužila v jeho starobylém domě na Starém Městě pražském. Skoro s vděkem přivítal staříčkého sluhu, který mu přišel oznámit, že by s ním rád hovořil nějaký prelát. Jméno návštěvník nechtěl prozradit, a to samo o sobě vzbuzovalo naději na zajímavý rozhovor.

„Přiveď ho," vybídl sluhu a vrátil se do křesla. Otevřel první knihu, která byla po ruce, a namočil ořezaný husí brk do kalamáře s inkoustem. To, že nebylo co dělat, nemuseli jiní vědět.

Nečekal dlouho. S tichým zavrzáním pantů se otevřely nízké dveře, natřené temně hnědou barvou. Objevil se vysoký muž, který mohl být podle vrásek kolem očí ještě starší než Jiří Adam z Dobronína. Tváře však měl hladce vyholené. Když vstupoval do kanceláře, musel sklonit hlavu, aby se neudeřil o kamenné ostění. Ihned se však napřímil a dál kráčel s hrdě vztyčenou hlavou. Na první pohled se jednalo o mnicha.

Byl celý v bílém. Bílý měl nejen hábit, ale i cingulum ovázané kolem pasu a biret na hlavě. Přes ramena měl přehozený krátký pláštík. Královský písař si nebyl jistý, k jakému řádu patří. V království jich působily více než tři desítky, ale řeholníci nosili velice podobné hábity. V bílých chodívali dominikáni, premonstráti, cisterciáci, pauláni a řada dalších. Kdo se v nich měl vyznat?

Jiří Adam z Dobronína nestranil přijímání podle římského způsobu ani podobojí. K Bohu se obracel vždy upřímně a bylo mu jedno, jaký ornát má na sobě kněz. Co však poznal na první pohled, byla skutečnost, že návštěvník je významným prelátem. Na prstu měl nádherný prsten s tmavým berylem a v ruce třímal zlacenou opatskou berlu. Královský písař vstal a zdvořile mu nabídl místo v křesle.

Prelát vděčně přikývl, rukou si upravil hábit a důstojně se usadil. Berlu si ponechal jako odznak svého úřadu v ruce. Příjemným sytým hlasem, v němž nebylo stáří vůbec znát, řekl: „Mé řádové jméno je Norbert. Stejně se jmenoval zakladatel našeho řádu. Jsem generálním vikářem české cirkárie a opatem strahovského kláštera."

Tedy premonstrát, uvědomil si Jiří Adam z Dobronína. Na věže strahovského kláštera viděl z okna své kanceláře. První otázka byla vyřešená. Ovšem ta důležitější, proč

opat přišel, zatím ne. Nechtěl spěchat a už vůbec ne se vyptávat. Církev odmítala, aby se královští úředníci starali o její záležitosti. Preláti podléhali pouze církevním soudům a správa věcí církevních byla nezávislá na královské moci. Představitelé církve se od počátků křesťanství řídili vlastními předpisy a někdy také i morálkou.

Byl to svět uzavřený sám do sebe. To platilo vždy a nyní obzvlášť. Téměř po století, které uplynulo od krvavých husitských bouří, se do českého království vraceli vyhnaní příslušníci katolického kléru. Opatrnost duchovních vycházela z nepřátelství, s nímž se na mnoha místech setkávali. Dvůr českého krále nebyl výjimkou, i když sám Ferdinand I. Habsburský všemožně usiloval o obnovu katolické církve. Ale vlivní představitelé zemských stavů byli proti. Nebyla v tom ani tak víra v kalich jako obava o majetek. Nikdo nechtěl vracet statky, které předkové uchvátili. Bez ohledu na to, zda podporovali papeže, či utrakvisty.

Téměř blankytně modré oči opata Norberta lemovalo husté obočí. V zarudlých tvářích měl masité rty. Podle obličeje bylo těžké udělat si představu o jeho povaze. Právě když Jiří Adam z Dobronína došel k tomuto závěru, prelát se ujal slova: „Přicházím v důvěrné záležitosti. A věřím, že u vás najdu pomoc.“

„Jde o záležitost řádu?“ optal se opatrně královský písař a pohodlně se opřel ve svém křesle. Zatleskal, aby jim sluha donesl víno. Bylo zřejmé, že se hovor protáhne. Opat to ocenil souhlasným přikývnutím. A zase se rozhostilo ticho. Oba vyčkávali.

Stařičký sluha položil na stůl dva baňaté romery z nazelenalého skla a naplnil je skoro až po okraj vínem. Sotva odešel, připili si.

„Máte dobré víno. Ovšem ani v našich klášterních sklepech nemáme špatné,“ pochválil ho se zjevnou snahou o přátelský tón opat Norbert. Vrátil číši na stůl a jazykem

olízl rty. „Vidím, že jste uvážlivý a trpělivý muž. To jsou vlastnosti, které šlechtí každého křesťana. Ptal jste se, zda jde o záležitost našeho řádu. Nuže, odpovídám, že ano. Jste ochotný pomoci?“

„Úřad zemského komořího pomáhá každému, kdo podléhá pravomoci našeho milostivého krále a kdo o to požádá,“ odpověděl Jiří Adam z Dobronína s důležitou nadutostí, jakou se vyznačovala většina služebníků zemských úřadů. Nepoužíval tenhle tón často, ale v tomto případě věděl, že nemůže udělat nic jiného.

Předpokládal, že strahovský opat mu odpoví něco stejně bezobsažného a nadutého, třeba to, že každý křesťanský panovník má povinnost církev hájit. Ale opat Norbert ho překvapil. Jeho výraz se změnil. Místo přátelské shovívavosti stiskl přísně rty a stáhl obočí, jako by se mračil. Svou opatskou berlou lehce udeřil o podlahu. „Pane královský písaři, i když trpělivost šlechtí křesťana, nemohu souhlasit se způsobem, jakým mi odpovídáte. Chci jednoznačnou odpověď!“

„Ještě jste se na nic nezeptal,“ stejně přísně opáčil Jiří Adam z Dobronína.

„Řeknu to tedy jinak. Náš řád potřebuje diskrétní pomoc od zkušeného muže, který stojí mimo církev.“

„Proč se obracíte právě na mne? Jsem jen obyčejný písař a…“

„Skromnost může být stejně tak znamením moudrosti, jako hlouposti a lenosti,“ přerušil ho opat Norbert káravě. Byl to muž, který rád poučoval. Jiří Adam z Dobronína věděl, že to je vlastnost většiny prelátů, stejně jako jeho nadřízených v královské kanceláři.

Opat se napil, protože trochu chraptěl. Vlhké počasí mu nedělalo dobře. Hned pokračoval: „Jste nejvhodnějším mužem. Proto vím, že vaše skromnost je znamením moudrosti, které si vážím a kterou náš řád potřebuje. Zvažovali jsme dlouho, než jsme zvolili vás.“

„Říkáte, že jste volbu zvažovali. S pražským arcibiskupem?“

„Tahle záležitost je diskrétní, jak už jsem řekl. Budete o ní mlčet jak před osobami světskými, tak i duchovními. A zvláště přede všemi, kteří mají co do činění s Jeho arcibiskupskou Milostí. Protože tuším, že bych se stejně nevyhnul otázce, kdo mne za vámi poslal, odpovím hned. Byla to královna Anna. Stejně jako její jagellonští rodiče, je i ona věrnou příznivkyní našeho řádu. O vás má vysoké mínění.“

Jiřímu Adamovi z Dobronína se vybavila jemná, někdy trochu pobledlá tvář panovnice. Na rozdíl od svého manžela byla tichá a měla ráda své české poddané. Většinou ji vídal ve společnosti krále. Sedávala mlčky vedle něho na trůnu a přijímala hold dvora. Hovořil s ní jen několikrát. Všiml si však, jak vždy pozorně poslouchala, pokud jejímu královskému manželovi vyprávěl o svém pátrání. Přesto nevěřil opatovu tvrzení o vysokém mínění, které o něm údajně královna má. Jenže neměl čas zkoumat detaily.

Byl stále zvědavější, o co ve skutečnosti jde. Už to, že za ním strahovský opat přišel, místo aby ho pozval do kláštera, bylo hodně neobvyklé. Postavení nejvyššího představitele premonstrátského řádu v českém království bylo přece nesrovnatelně významnější než jeho, královského písaře. Pozoruhodné bylo i to, že opat připustil právo královských úřadů zasahovat do záležitostí řádu. A dokonce bez vědomí arcibiskupa.

„Jde o doksanský klášter,“ vysvětloval strahovský opat. Výraz jeho tváře se znovu změnil. Teď nebyla přísná ani laskavá. Vypadala unaveně jako tvář někoho, kdo musí proti své vůli opakovat smutný příběh. „Možná víte, pane královský písaři, že v něm sídlí klášterní řeholnice řádu svatého Norberta. Premonstrátky jsou podřízeny výhradně mně. Organizace naší řehole se odlišuje od ostatních řádů. Ale o tom později. Víc vám zatím nepovím. Nejprve od

vás vyžaduji přísahu na svatý kříž, že vše, co se dozvíte a co zjistíte, po skončení případu zase zapomenete.“

Jiří Adam z Dobronína se obrátil za sebe, kde na stěně visel kříž. Ale opat Norbert ho okamžitě zarazil.

„Ne, tady ne! Navštivte mne na Strahově. Budete přísahat v klášterní kapli. Přiveďte i svého pomocníka a tu dívku, která vám slouží. Budou přísahat rovněž!“

„Rozárka je služebná v kuchyni… Nemá s mým úřadem nic společného,“ namítl opatrně Jiří Adam z Dobronína. Rozárka mu při vyšetřování pomohla už mnohokrát, ale neuměl si představit, čím by mohla být užitečná při pátrání na církevní půdě.

„Všechno se v klášteře dozvíte. Ať ta dívka přijde určitě! Její účast je nezbytná. Jedná se o vyšetřování v komunitě řeholnic. Přijmu vás po nešporách. Všechny tři.“

Aniž opat Norbert počkal na souhlas, požehnal Jiřímu Adamovi z Dobronína a bez rozloučení odešel.

II.

Jiří Adam z Dobronína měl na sobě černý šat tradičního střihu s nevelkým krajkovým okružím kolem krku. Na hlavu si nasadil baňatý klobouk s pérem a u pasu se mu houpala stříbrná dýka. Bradýř mu zastřihl vousy a královský písař teď vypadal jako dokonalý portrét zemského úředníka.

Jeho pomocník bakalář Petr byl oblečený podle poslední vlašské módy, na kterou si potrpěl, ale nijak výstředně. Zato Rozárka se celé odpoledne trápila, co si má vzít na sebe. Nakonec si oblékla starý splývavý černý šat bez jediné ozdoby a hlavu si zavinula do prosté bílé loktuše. Vůbec nevypadala jako svobodná a krásná dívka, spíše jako chudobná kajícnice. To se jí zdálo nejvhodnější, neboť s žádným opatem v životě nejednala. Když vcházeli do strahovského kláštera kolem fortny, bakalář Petr jí pošeptal, jak moc jí to sluší, a vzápětí ji rozpustile zezadu štípl, div nevypískla.

Přísahu mlčenlivosti složili v kapli svaté Voršily do rukou opata Norberta. Pak je strahovský opat odvedl k malým dvířkům v presbytáři vedle sakristie. Přitom vysvětloval: „Teď půjdeme do mé pracovny. Je sice v prostorách klauzury, kam je laikům vstup zakázán, ale existují výjimky. Touto chodbou se tam lze tajně dostat. Byla postavena už za časů našeho zakladatele knížete Vladislava II., on i jeho žena Gertruda ji používali. Tudy za mnou chodívá i královna Anna. Je to cesta určená výhradně pro nejvznešenější návštěvy," dodal a přísně se podíval na Rozárku.

Chodba byla úzká, ale poměrně vysoká, klenutá masivními žebry. Ve stěně po levici se nacházela malá okénka. Protože se venku setmělo, doprovázeli je dva mniši s hořícími lampami.

Pracovna strahovského opata byla rozlehlá místnost s nádherným nábytkem z tmavého dřeva. Mezi okny stála knihovna a na stěně visely portréty zemřelých opatů. Vedle dveří praskala v mramorovém krbu dubová polena a místnost byla na rozdíl od chladné kaple příjemně vyhřátá. Mniši, kteří je doprovázeli, zapálili voskovice na stole i ve svícnech na stěnách. Pak se tiše vzdálili.

Opat Norbert usadil hosty do křesel v řadě před svým stolem. Sám se posadil do nádherného opatského trůnu s vyřezávaným opěradlem, který musel být starý stovky let. Nezdržoval se zdvořilostními projevy a šel přímo k věci.

„Doksanský klášter je od nejstarších časů určený pro kontemplativní život urozených žen z nejlepších rodů. Naše sestry nemusí žít jako benediktinky či dominikánky společně s chudobnými laickými sestrami. Jsou izolované od ostatního světa a věnují se výhradně službě Bohu. Proto nás znepokojuje, že v posledním týdnu už dvě sestry zemřely. Zdá se, že násilnou smrtí. Jedna ze zabitých je neteří hlavní dvorní dámy královny Anny… Proto je třeba odhalit pravdu. Ovšem je tu problém. Naše řádové regule nedovolují žádnému premonstrátovi vstoupit do prostor určených sestrám. Současně žádné premonstrátce nedovolují opustit prostor, v němž žije. Sestry nesmějí hovořit s nikým mimo vlastní komunitu, dokonce ani s bratry premonstráty ne! Jediný kontakt s vnějším světem smí udržovat abatyše. Ta předává převorovi požadavky sester. Většinou písemně a ukrytá za mříží. O zbytek se postará převor. Mým jménem spravuje majetek doksanského kláštera. Řídí hospodářství, jedná s laickými pomocnicemi kláštera i poddanými… Rozumíte? Sestry žijí zcela uzavřené před okolním světem. Řeholnice, která

do kláštera vstoupí, opustí ho jen jednou. Mrtvá na márách, aby ji mohli pohřbít.“

„Mužská větev premonstrátského řádu žije zcela jinak,“ podivil se Jiří Adam z Dobronína. O životě premonstrátek věděl pramálo.

„Jsme řádem, který uctívá Pannu Marii. V duchu odkazu svatého Augustina se snažíme docílit dokonalosti života ve víře a vzdělání. Zatímco premonstráti usilují o šíření víry a lásky mezi věřícími, premonstrátky žijí v odloučení. To je jediný rozdíl. Ale to teď není podstatné. Jak už jsem řekl, v doksanském klášteře se stal zločin. Bůh ho potrestá, až viník předstoupí před jeho soud. Jenže naše vznešená královna Anna trvá na tom, abych chránil zbylé sestry. Zločinec má stanout co nejdříve před soudem pozemským… Je jediná možnost, jak toho dosáhnout. Vaše služebnice vstoupí do řádu a stane se vašima očima, pane královský písaři.“

„Ale jen do doby, než najdu vraha,“ ohradila se živě Rozárka. „Já nemíním opustit klášter až na márách…“

„To nech na rozhodnutí božím,“ trochu uraženě se ohradil opat Norbert. „Co může být vznešenějšího než služba Bohu? Pokud vím, máš co napravovat, dcero. V Plzni jsi se živila jako nevěstka…“

Rozárka nerada vzpomínala na smutné období svého mládí, než vstoupila do služeb královského písaře a zamilovala se do bakaláře Petra. Trochu neuctivě poznamenala, že svatá Maří Magdalena dělala totéž, co ona.

Opat se zachmuřil ještě více. „Jistě, ale ona učinila pokání a sloužila Ježíši Kristu! Hlásala víru v jeho zmrtvýchvstání.“

„Já také učinila pokání,“ ohradila se okamžitě. Královský písař ji mnohokrát prosil, aby neodpovídala lidem, kteří se o její názor stejně nezajímají. Jenže nedokázala mlčet, pokud měla pocit nespravedlnosti.

Zarputile pokračovala: „Od té doby i já sloužím pravdě. Pomáhám urozenému pánovi z Dobronína.“

Opat Norbert udeřil zlostně dlaní do desky stolu. „Tak dost! Rouhání nedovolím!“

„Nikdy jsem nedělala nic pro potěšení z hříchu,“ umíněně odporovala. „Nikomu se nechce zemřít hlady. Kdo je větší hříšník? Já, nebo premonstrátka, která má co jíst, a přesto vraždí?“

V opatově pracovně se rozhostilo ticho. Strahovský opat Norbert celou duší věřil ve své pastorační poslání, ale byl také vzdělaný a moudrý. Pohledem se skoro vpíjel do Rozárčiny tváře, pak se usmál a obrátil se na královského písaře: „Máš stejně chytré služebníky, jako jsi ty sám. Věřím, že úkol splníš. I když by tvé služebné pokora slušela nesporně více než projevy, které zavánějí kacířstvím. Ubezpečuji však to děvče, že v doksanském klášteře zůstane jen tak dlouho, jak sama bude chtít. Věřím však, že jednou i ona najde svou cestu!“

Rozárka chtěla upozornit, že už ji našla, ale pak si to rozmyslela. Pochopila, že to, co strahovský opat řekl, byl z jeho strany důstojný ústup.

Opat Norbert ji chvíli pozoroval a po chvilce tiše dodal, že k tomu, co právě řekla, musí přidat ještě malou poznámku. Všechny konventy, kde žijí jejich sestry, vynikají neobyčejnou zbožností, neboť do nich vstupují sestry, které už svou cestu životem našly. Jen doksanský je tak trochu výjimečný. Ne že by tam žily sestry méně zbožně, ale některé tam nevstoupily ze své vůle. Doksanský konvent slouží ke kontemplativnímu životu dcer z nejvýznamnějších šlechtických rodů. Snad proto se v jeho zdech usadil had pošetilosti, neboť v dnešním světě se křesťanské ctnosti nalézají spíše mezi lidmi chudobnými.

Jiří Adam z Dobronína nemínil s tímhle názorem polemizovat, i když by mohl jmenovat desítky případů, které opatův názor vyvracely. Pokud se někde usadil had

pošetilosti, pak to bylo v celém křesťanském světě, mezi chudobnými i zámožnými. Raději požádal strahovského opata, aby mu o vraždách řekl více.

„Sám mnoho nevím," povzdechl si Norbert posmutněle. „Jako první zemřela sestra Jana. Právě ona je příbuzná první dvorní dámy. Před několika dny byla zabita ještě sestra Eusebia. Obě byly probodnuty úzkou dýkou. Ale i když nechala abatyše Marie celý konvent prohledat, nic takového se nenašlo. A ven se zbraň dostat nemohla. Je to skutečně záhada!"

Jiří Adam z Dobronína spolu s bakalářem Petrem odjeli z Prahy hned následujícího dne. Rozárka zůstala ve strahovském klášteře. Opat Norbert byl názoru, že dva dny budou stačit, aby ji naučil všemu, co musí jako budoucí premonstrátka znát.

Královský písař oblékl bílý řádový hábit. Přijal jméno bratr Adam a dostal od opata pověření sepsat inventář doksanské klášterní knihovny. Ta po strahovské bibliotéce patřila k nejlepším, jaké řád vlastnil. Starý bibliotékář Vilém miloval knihy a byl horlivý křesťan, ale jinou kvalifikaci neměl. Nedávno zemřel a místo zůstalo neobsazeno. Bakalář Petr doprovázel svého pána jako donát, tedy služebník premonstrátského řádu, který nemusel skládat řeholní slib.

Drobně poprchávalo, občas zadul silný poryv větru, ale zima nebyla. Cestovali v opatově kočáru, který měl na dvířkách erb se dvěma zkříženými biskupskými berlami.

Jiří Adam z Dobronína studoval drobnou knížku, kterou od opata dostal. Obsahovala dějiny premonstrátského řádu a zásady duchovní služby. Bakalář Petr mu nahlížel přes rameno, ale po chvíli ho to přestalo bavit a raději se díval okénkem na ubíhající krajinu. Přitom poznamenal, jak je mu líto Rozárky, pokud se bude muset tohle vše naučit.

Královský písař neodpověděl. V chladném počasí ho pobolívala záda a cítil každý otřes nerovné cesty. Byl mrzutý, navíc ho trápily starosti. Vyšetřoval snad všude, kde to jen bylo možné. Na královském dvoře, ve městech i na venkově, na hradech, tvrzích i opuštěných samotách. Ale v ženském klášteře dosud ne. Uměl si představit, jak obtížné to bude. S řeholníky to nikdy nebylo snadné. A s řeholnicemi to bude ještě obtížnější. Navíc s řeholnicemi urozenými a zcela izolovanými od ostatního světa. Co by za to dal, kdyby nemusel do Doksan! Jenže přání české královny odmítnout nemohl. Zavřel knihu a upravil houni, kterou měl přehozenou přes nohy. Studený vítr zvedal závěsy v okénkách a pronikal do kočáru.

Cesta se vinula mírně zvlněnou krajinou podél Vltavy. Odbočili na Velvary a nedaleko libochovické tvrze přejeli po mostě přes Ohři. Záhy odpoledne se za řídkým lesíkem vynořily věže chrámu a za chvíli i střechy kláštera. Doksany vypadaly jako menší městečko.

Klášter byl obehnaný ze všech stran budovami a kamennou zdí. Cestu k bráně lemovaly chalupy laických služebníků, zahrady a také pole. Dovnitř se vjíždělo širokou bránou zdobenou sochami apoštolů. První nádvoří sloužilo hospodářskému provozu. Vypadalo jako veliký venkovský dvůr. Přejeli ho, aniž kočí přitáhl koním opratě. Nižší bránou pokračoval kočár kolem fortny na druhé nádvoří. To bylo podstatně menší. Po pravé straně stál kostel Narození Panny Marie, k němu příčně přiléhal honosný konvent premonstrátek. Opačnou stranu nádvoří uzavíralo převorství strahovských premonstrátů, kteří o klášter pečovali. Nádvoří bylo pečlivě uklizené a dva čeledíni právě odváželi na voze bláto a odpadky.

Uvítal je převor Hieronymus. Ani on netušil, jaké je jejich skutečné poslání. Pečlivě pročetl list opata Norberta, uctivě políbil pečeť a trochu se podivil, že mu jejich příjezd neoznámil vznešený bratr opat dříve. Omlouval se,

že nic nevěděl, proto nejsou cely k ubytování připravené. Zavolal tři služebníky, aby vše okamžitě zařídili.

Hieronymus byl otylý muž se širokým dobromyslným obličejem. Na první pohled bylo zřejmé, že v praktických problémech se orientuje lépe než v učených duchovních disputacích. Jiřímu Adamovi z Dobronína byl na první pohled sympatický a byl si jistý, že to je muž, jemuž se dá do určité míry věřit. Nebyl sice chytrý, ale ani vychytralý.

Pak jim převor představil bratra Joachima, který byl celeráriem a měl na starosti kuchyni. Ten byl na rozdíl od převora hubený. Bylo mu kolem čtyřiceti let, měl živé oči a stejně příjemný obličej jako převor. I když vypadal vážně a zřejmě se smál jen výjimečně, s Hieronymem si určitě dobře rozuměl. Ujal se bakaláře Petra a pomohl mu odnést zavazadla do budovy převorství. Petr dostal menší komůrku hned v sousedství svého pána. Obě místnosti měly prosté zařízení a byly pečlivě uklizené. Převor Hieronymus zatím prováděl Jiřího Adama z Dobronína klášterem.

Teprve když se ozval hlas zvonu, odvedl ho na mši a pak do refektáře, kde se podávala společná večeře pro premonstráty i laické služebníky. Bratra Adama představil jako nového bibliotékáře. S představováním bakaláře Petra čas neztrácel. Byl jen donátem a takových tu žila spousta.

Premonstrátů pobývalo v Doksanech jen deset. Část z nich byli staří mužové, kteří tu dožívali svůj řeholní věk. Hovořili s laskavou srdečností a Jiří Adam z Dobronína cítil z jejich slov mnohem větší upřímnost, než na jakou byl zvyklý z královské kanceláře. Čas se zde odvíjel beze spěchu podle přesného řádu.

Jídlo královského písaře potěšilo. Měl po dlouhé cestě příšerný hlad. Kaše s masem byla nejen výtečná, ale bylo jí dost. S rozkoší si přidal. Už dlouho nejedl s takovou chutí. Překvapeně zjistil, že bolest zad zmizela. Rozmrzelost ho přešla. Začal se těšit, až se dá do vyšetřování.

III.

Bakalář Petr spal špatně. Tohle místo se mu nelíbilo. V klášteře se cítil stísněný, všechno kolem mu připadalo jako obraz, který se pohybuje, ale chybí mu duše. Měl strach o Rozárku. Pokud v tomhle případě někomu hrozilo nebezpečí a možná i smrt, pak to byla ona. Nakonec vstal za svítání, ještě dříve, než se ozval zvon svolávající na matutinu, první ranní mši.

Klášterní nádvoří bylo prázdné a brána zavřená. Rozmrzele se zastavil a rozhlížel se. Umínil si, že všechno pečlivě prohlédne. Čím lépe to tady bude znát, tím větší má naději Rozárce pomoci, pokud by jí hrozilo nebezpečí. Ještě v Praze se dohodli, že bude královskému písaři posílat zprávy napsané na lístcích papíru, které bude nechávat v chrámu. Strahovský opat Norbert doksanský chrám znal dobře a věděl, že za křtitelnicí je ve zdi výklenek, který zakrývá váza. V zimě v ní bývalo sušené polní kvítí. Kolem ní procházely řeholnice na mši. Byl to ideální úkryt.

Na mši chodívaly premonstrátky jako první. Jejich místo bývalo v zadní části chrámu za ozdobně vyřezávanou dřevěnou mříží. Tam zůstaly po mši, dokud všichni věřící chrám neopustili. Teprve pak se vracely do svého konventu, aby se s nikým nepotkaly. Vhazovat zprávy do vázy byla jediná možnost. Dohodli se na jednoduchém znamení. Pokud bude ve váze rudá růže, má ve výklenku za vázou odpověď či pokyny.

Bakalář Petr neměl včera příliš času, aby si chrám prohlédl. Hned po příjezdu se jich ujal převor a pak se účastnili společné večeře. Proto se tam vydal nyní. Vchod

byl otevřený neustále, aby věřící mohli vstoupit v kteroukoli denní i noční hodinu. Uvnitř bylo šero a klenba, podpíraná masivní sloupy, se ztrácela ve tmě. Chrám Narození Panny Marie působil chladnou důstojností, stejně jako opat Norbert. Bakalář Petr zamířil ke křtitelnici. Zvuk jeho kroků se nesl ke zdem z šedých kvádrů, lámal se a jeho ozvěna se s nepatrným zpožděním vracela zpět. Uvědomil si, že není sám. Zastavil se a ohlédl.

U bočního oltáře stáli dva kostelníci a zapalovali tlusté voskovice v masivních svícnech. Bakalář Petr před nimi nechtěl prohlížet vázu u křtitelnice, proto změnil směr. Došel k bočnímu oltáři, pokřižoval se a kostelníky pozdravil.

„Ty jsi ten nový?“ optal se zvědavě starší z nich, hubený muž s bílými vlasy a tváří zbrázděnou hlubokými vráskami. „Já se jmenuji Michal a můj mladší pomocník Kvěch.“

Petr se představil rovněž a řekl, že nemohl dospat, protože si chtěl prohlédnout doksanský chrám, proslulý svou nádherou. To oba kostelníky zjevně potěšilo.

Mladší se trochu shovívavě pousmál a pak se obrátil na svého druha: „Já to dodělám… Možná by si zasloužil, abys mu ukázal i kryptu.“

Bělovlasý kostelník okamžitě souhlasil. Přitom vysvětloval, že to je nejstarší část kláštera, která přežila drancování, když husité klášter vypálili. „Jsou tam pohřbené všechny abatyše. A je tam také skvostná kostnice… Krypta je samozřejmě uzavřená. Převor tvrdí, že to není nic, co by se mělo věřícím ukazovat. Ale my tam uklízíme, proto mám klíče. Jsi nám sympatický, tobě ji ukážu.“ Říkal to s nadšením, které si uměl bakalář Petr přeložit. Kostelníci určitě ukazovali kryptu každému a očekávali za to pár měďáků na přilepšenou.

Kostelník ani nečekal na souhlas a vydal se napříč chrámem dozadu k mříži, za níž se během mše ukrývaly sestry premonstrátky. Tam byla malá dvířka, která je

vyvedla ven na nádvoří. V rohu mezi chrámem a konventem byla zídka, zakrývající schody do podzemí. Dveře do krypty byly starobylé, pobité železem. Zámek zdobilo nádherné kování.

Bělovlasý kostelník dveře odemkl, křesadlem zapálil smolnou louč a vstoupil. Bakalář Petr musel sklonit hlavu, vchod byl nízký. Úzká chodba je dovedla do rozlehlé místnosti s nízkým stropem, podepíraným pěti řadami masivních sloupů. Na nich byly ve výšce očí vytesány do kamenných kvádrů ornamenty složené z květů, listů a podivných arabesek. Pokud si Petr stačil všimnout, na každém sloupu byl ornament jiný. U zdí stály kamenné náhrobky. Kostelník ho vedl podél nich a vysvětloval, které abatyše jsou zde pohřbené. Bakaláři Petrovi ta jména nic neříkala, ale nedal na sobě nic znát. Krypta měla na jedné straně těsně pod stropem malá větrací okénka, která venku ústila při zemi na nádvoří. Byl tu studený a suchý vzduch. Stavitelé svému řemeslu rozuměli výtečně.

Na konci krypty byl další úzký průchod. Neměl dveře a vanula z něj vlhkost a pach hniloby. Bělovlasý kostelník bakaláře Petra upozornil, že tudy sejde ke kostnici. Sestoupili po úzkých ošlapaných schodech do nevelkého sklepení. Bylo menší a strop podepíralo jen pár sloupů. Nebyla tu žádná větrací okénka, protože se nacházeli hluboko pod zemí. U stěn ležely vybělené kosti, systematicky srovnané podle velikostí v hraničkách a na hromadách.

„Jsou ze zrušeného klášterního hřbitova. Většinou pozůstatky jeptišek, ale také těch, kteří jim sloužili," vysvětloval kostelník. Mluvil tlumeným hlasem, i na něho působila ponurá stísněnost kostnice. Vedl bakaláře Petra podél hromad kostí a louč držel vysoko nad hlavou, aby bylo dobře vidět. Najednou se zarazil.

Bakalář Petr, který kráčel těsně za jeho zády, to uviděl současně s ním. Z hromady lebek vyčnívala horní polovina mužského těla. Hlava měla vlasy i kůži a zela v ní hluboká

rána pokrytá zaschlou krví. Ten muž byl mrtvý nejvýše den. Vrah ho zabil a zahrabal mezi lebky. Pohled na něj byl stejně neuvěřitelný jako děsivý.

„Znáš ho?“ optal se bakalář Petr a pozorně si zavražděného muže prohlížel.

„Jistě…,“ přikývl bělovlasý kostelník a zdálo se, že začne zvracet. „Donát stejně jako ty. Přijal jméno Hubert, protože rád lovil…“

„Sloužil tu dlouho?“

„Asi rok… Pojď pryč!“ vykřikl kostelník a rukou se chytil za hrdlo. Dusil se. Bakalář Petr mu vzal louč z ruky a rychle ho táhl ven na nádvoří.

„Co budeme dělat?“ naříkal převor Hieronymus, když se o mrtvém dozvěděl. „Něco takového se stalo v našem klášteře! Kdyby to byl alespoň obyčejný mord. Copak tohle mohl mít na svědomí člověk? V tom musí mít prsty ďábel…“

„Co nejrychleji pošli zprávu opatu Norbertovi, bratře. Než rozhodne, jak dál, pokusím se zjistit víc,“ navrhl Jiří Adam z Dobronína. Rychle si vymyslel legendu, proč nabízí své služby. S hranou skromností vysvětloval: „Mám určité zkušenosti… kdysi jsem byl přísedícím inkvizičního tribunálu. Vím, kde hledat stopy zla. A vím také, jak působení ďábla zabránit.“

„Jistě… Pokud k tomu dá vznešený bratr opat svolení, pak jistě…,“ koktal bezmyšlenkovitě převor. Zločin ho poděsil tak, že se nedokázal soustředit. Bál se udělat jakékoli rozhodnutí. Zdálo se, že se každou chvíli zhroutí. Byl zvyklý na klidný život v bezpečí kláštera.

Královský písař ho pozoroval a byl si téměř jistý, že důvodem převorova rozrušení nemusí být jen mrtvý v kostnici. Muselo se stát ještě něco. Anebo se převor začal něčeho obávat. Laskavě ho uklidňoval, že mu přece

nemůže nikdo vyčítat nedbalost. Ale Hieronymus si hryzal rty a s pohledem upřeným k zemi se snažil zmizet.

Jiří Adam z Dobronína ho uchopil za ruku a přísně poručil: „Tak a dost! Chápu, jsi vyděšený. Mrtvý v kostnici a předtím ty dvě sestry… Ale teď je třeba zachovat klid. Pokud tu řádí ďábel, je třeba okamžitě jednat! Nemůžeme čekat, až se vrátí posel ze strahovského kláštera s odpovědí milostivého opata, to je ti snad jasné?“

Převor se bolestně pokřižoval. Zdálo se, že ho rozhodnost nového bratra uklidnila. Otevřel ústa, jako by chtěl něco říci, ale na poslední chvíli si to rozmyslel. Měl vypoulené oči a vypadal jako ryba. Ještě chvíli váhal, ale nakonec vnitřní zápas prohrál. Musel se někomu svěřit. Znovu se pokřižoval a tiše řekl: „Tři, bratře Adame! Mrtvé sestry premonstrátky jsou už tři. Dneska mi ctihodná abatyše pověděla o další mrtvé. Sestra Brunhilda… našli ji na lůžku a v srdci měla ránu dýkou. Ale zbraň záhadně zmizela. Myslíš, že i tohle má na svědomí ďábel?“

„Jistě,“ přikývl vážně Jiří Adam z Dobronína. „Copak by věřící křesťan porušil přikázání boží a zabil bližního svého, pokud by ho k tomu nenavedl ďábel?“

„Musíme hned začít s modlitbami, aby nás Bůh před ďáblem ochránil. Svolám bratry do chrámu!“

„Počkej s tím ještě! Ďábel sice našeptává lidem zlé myšlenky, přesto netvrdím, že by zločinec nebyl odpovědný za své skutky. Ďábel se pokouší zmocnit myslí nás všech, ale jen člověk zkažený mu podlehne. Povinností inkvizitora je především usvědčit zločince. Pokud je potrestán člověk, který se dopustí hříchu, nebude ani ďábel. Rozumíš? Musíme začít vyšetřovat a ne se modlit.“

„Ale… na tvou odpovědnost!“ vyhrkl skoro s ulehčením převor Hieronymus.

„Při Bohu všemohoucím přísahám, že beru odpovědnost na svá nehodná bedra,“ souhlasil Jiří Adam z Dobronína. „Ale o mém úkolu zatím před ostatními bratry

pomlč. I to, že mám zkušenosti s inkvizicí. Mohli by se mne začít obávat a vážili by svá slova.“

„Ty myslíš, že někdo z nich…,“ s neskrývanou hrůzou šeptal převor a znovu se pokřižoval. „Ne, tomu nevěřím! Ale poslechnu tě, bratře. Co mi ostatně zbývá?“

Otočil se a s nahrbenými zády pomalu odcházel. Od včerejšího večera jako by zestárl o spoustu let.

Královský písař ho chvíli sledoval a pak se vydal za svým pomocníkem. Našel ho v živé rozpravě s několika čeledíny a celeráriem Joachimem. Změnil směr a odbočil ke vstupu do konventu premonstrátek, aby nerušil. Věděl, že Petr se může od čeledínů dozvědět víc než on od premonstrátů. Zavražděný donát byl služebník a o takové se mniši zajímali pramálo. Ale sotva ho bakalář Petr zahlédl, odpojil se od hloučku a spěchal za ním.

„Víc už mi stejně neřeknou,“ ohlašoval hned, jakmile dostihl královského písaře. „Pak vám všechno povím, urozený pane. Ale teď mi jde o něco jiného. Musíte napsat strahovskému opatovi, aby sem Rozárku za žádnou cenu neposílal! Víte, že v noci zavraždili další řeholnici?“

„Vím,“ přitakal Jiří Adam z Dobronína. „Dalo mi spoustu práce, než jsem to z převora dostal. Kroutil se, jako by prozrazoval bůhvíjaké tajemství. Odkud ses to dozvěděl?“

„Povídá se to mezi čeledí… Tak napíšete opatu Norbertovi?“

„Stejně ji sem pošle. Jednou se rozhodl a své plány nezmění. Nikdo jiný než Rozárka nemůže do konventu vstoupit. Nebo se chceš za jeptišku vydávat ty?“

„Jenže jsou už čtyři mrtví! Já…“

„Tři jeptišky… Nikdo netvrdí, že vražda toho mladíka v kostnici souvisí se smrtí řeholnic. Jeptišky byly probodnuté dýkou s úzkým ostřím, která se mimochodem nenašla. Ale Hubertovi vrah rozbil hlavu něčím těžkým – palicí, sochorem, dubovou stolicí, co já vím? Způsob zabití je zcela odlišný.“

„Do kláštera přišel zhruba před rokem. A s ním i jedna z řeholnic, které jsou teď mrtvé. Ta, co zemřela jako druhá. Jmenovala se Eusebia. Říká se, že se s ní důvěrně znal. I když se premonstrátky nesmějí s nikým stýkat, jednou pozdě večer je prý zahlédli spolu. Stáli u zdi, která odděluje zahradu jeptišek od ovocného sadu. Asi tu zeď přelezla. Mohli být tajní milenci… I když se prý zrovna hádali. Ale znáte to."

„Z lásky se obvykle nevraždí," rozmrzele namítl Jiří Adam z Dobronína. „Já se o Rozárku bojím stejně jako ty. Jenže jak bez ní zjistíš pravdu? Od čeledínů?"

Bakalář Petr mlčel. Bylo to snad poprvé, kdy se svým pánem hluboce nesouhlasil. Nemínil se přít. Rozhodl se, že Rozárce zabrání vstoupit do konventu premonstrátek za každou cenu. To, co v Praze vypadalo jako zábavná hra, tváří v tvář smrti svíralo srdce děsivým strachem. Proč už Rozárku nepožádal o ruku? Třeba by si ji pak strahovský opat nevybral.

Jiří Adam z Dobronína ho pozoroval a vraštil obočí. Pak ho otcovsky objal kolem ramen: „Tuším, Petře, o čem přemýšlíš… Jenže jsme zašli už příliš daleko. Ty sám jsi nasazoval krk mnohokrát. Jednou jsi mi řekl, když tě Rozárka prosila, abys to nedělal, že by ses jí už nikdy nemohl podívat do očí, pokud bys couvl. Jak já ji znám, myslí si v tuhle chvíli totéž. Možná bys ji dokázal donutit, aby pátrání v konventu nechala. Ale za jakou cenu? Stydět se sám za sebe je nejhorší věc, jaká může člověka potkat. Pokud budeš Rozárce bránit v pátrání, velice jí ublížíš. Modlím se, aby nad ní držel ochrannou ruku náš Pán. Dopadne to dobře!"

IV.

Rozárky se ve strahovském klášteře ujali dva staří mniši. Na jejich tvářích byl znát ostych, i když by mohli být klidně otci jejího zesnulého otce. Byli trpěliví a práce je těšila. Záhy ztratili původní rezervovanost a dokonce i žertovali.

Těsně před odjezdem si Rozárku pozval do své pracovny opat Norbert. Tentokrát ji nepoučoval o křesťanské morálce a dokonce ani nekáral. Na čele měl hlubokou vrásku a ruce se mu chvěly. Tichým hlasem ji vybídl, aby se posadila.

„Musím ti, dcero, něco důležitého povědět," začal rozechvěle. Rozárka překvapeně zvedla oči. Jeho sebejistota byla ta tam. Opat se na chvíli zamyslel, než pokračoval: „V Doksanech zemřela další řeholnice… sestra Brunhilda. Zahynula násilnou smrtí. Na té ženě mi velice záleželo. Byla totiž má neteř…"

„Jak se to stalo?"

„Ve spánku ji probodli dýkou, stejně jako ty před ní. Už tě nemohu nutit, abys jela do Doksan. Víš, já…," odmlčel se a svěsil hlavu. Rozárka pochopila, k čemu se chtěl přiznat. Když žádal královského písaře o pomoc, nešlo mu vůbec o komunitu jeptišek, ale jen o jednu z nich. A ta byla mrtvá.

„Vznešený opate, tím spíše tam musím odjet," namítla prostě. V klášteře žily další jeptišky. A smrt mohla hrozit kterékoli z nich.

„Bůh nechť ti žehná," odpověděl bez rozmyšlení. Sáhl na hromadu listin, ležící na stole. Rozárce podal papír hustě popsaný drobným úhledným písmem. „Ještě něco

bys měla vědět. Když člověk vstoupí do našeho řádu, vzdává se světského života. Odkládá jméno a přijímá nové. Napsal jsem ti rodná jména všech řeholnic, které žijí v Doksanech. Vedle jsou jejich současná řádová jména. Možná mne Bůh potrestá, protože to je skoro stejný hřích jako porušení zpovědního tajemství. Jenže v původu našich sester je možná vysvětlení hrůz, které se v doksanském konventu dějí. Má neteř se narodila v západních Čechách. Stejně jako ostatní mrtvé. Možná to nějak souvisí. Ze západních Čech pochází ještě pět dalších řeholnic. Nedej Bože, aby se něco stalo i jim.“

„Já se narodila v Plzni,“ poznamenala jakoby mimochodem Rozárka. List se jmény složila a ukryla ve výstřihu. Pobaveně si všimla záblesku rozhořčení v opatově tváři. Chvatně ji požehnal a dovolil odejít. Sotva však vstala z křesla, řekl měkce, téměř dojatě: „Jsi statečné děvče, dcero. Budu se za tebe modlit… A děkuji ti!“

Představa bakaláře Petra, že by dokázal na poslední chvíli zabránit vstupu Rozárky převlečené za premonstrátskou novicku do kláštera, byla trochu naivní. Z Prahy ji přivezl uzavřený kočár pozdě večer. Nikdo o jeho příjezdu nevěděl. Kočár zastavil před vchodem do budovy a vystoupili z něj dva mniši. Jeden zůstal s Rozárkou a druhý odešel pro převora. Našel ho v refektáři, protože byl čas večeře. Pošeptal mu do ucha, proč ho ruší. Převor Hieronymus se hned zvedl, aniž ostatním cokoli vysvětloval. Teprve když se vrátil, oznámil bratrům, že právě dorazila novicka. Jindy to říkával spokojeně a s hrdostí. Teď zněl v jeho hlase strach.

Večeřely i premonstrátky, když Rozárka vstoupila do ponuré budovy ženského konventu. Převor Hieronymus Rozárku usadil v malé komnatě, která byla jediná, kam měl povolený přístup. Místnost rozdělovala dřevěná mříž se závěsem. Tady s abatyší projednával všechny

záležitosti. S obavami se na Rozárku podíval a mlčky jí požehnal. Pak se otočil a odešel, jako by utíkal. Rozárka zaslechla hrkot kol odjíždějícího kočáru a těžký úder zavírajících se vrat. Pak vše ztichlo. V místnosti bylo chladno a matně ji osvětlovala malá lampička. Byla sama.

Abatyše ji nechala čekat. Na rozdíl od převora nejprve dojedla a pomodlila se. Rozárka už začala být netrpělivá, několikrát otevřela dveře a vyhlédla ven. Mnoho však neviděla, neboť na chodbě nebylo žádné osvětlení. Váhala, zda má jít někoho hledat a jestli o ní abatyše vůbec ví. Jednou zaslechla tiché škrábání a vzápětí kolem ní proběhla šedá krysa. Nakonec se přece jen ozvaly tápavé kroky a objevila se abatyše. V ruce držela hořící lampu.

Stejně jako premonstráti byla celá v bílém, ale hábit měla ušitý z hrubé vlněné látky. Hlavu si na znamení svého postavení zavinula do černého závoje. Na krku měla zavěšený těžký stříbrný kříž zdobený cizelováním a českými granáty. Strahovští mniši Rozárku poučili, že rudé kameny symbolizují krev a Kristovo utrpení. Na listu, který dostala před odjezdem od opata Norberta, se dočetla, že abatyše se původně jmenovala Hanelore z Perneggu a po vstupu do řádu přijala jméno Marie. Pocházela z rakouských zemí a jí zřejmě nebezpečí nehrozilo, na rozdíl od ostatních jeptišek ze západních Čech.

Abatyše Marie byla už starší žena. Byla štíhlá, měla malý špičatý nos, úzká ústa lemovaná jemnými vráskami a šedé nevýrazné oči. V mládí musela být krásná. Chodila pomalu, i když se nezdálo, že by ji sužovala nějaká choroba. Hlas měla pevný a nepříjemně rezavý.

„Ctihodný opat Norbert mi napsal, že přijedeš," řekla a zkoumala Rozárku pohledem, jako by smlouvala na jarmarku. Mluvila bez jediné známky zájmu nebo přátelství. „Vítej, sestro Rozálie! Jsi po cestě určitě unavená. Za chvíli začne večerní pobožnost, pak ti převorka ukáže celu, kde budeš spát." Otočila se a vyšla na chodbu.

Rozárka šla za ní. V ruce si nesla výtisk bible vázaný v kůži. To byla jediná věc, kterou si směla do kláštera přinést. Jinak nic jiného. Když byla mladší a živila se způsobem ne zrovna počestným, jednou ji na týden uvěznili. Do šatlavy si mohla vzít, co chtěla. Tady to ale bylo jiné, mnohem přísnější. Bibli jí dal strahovský opat. V ní ukryl listy čistého papíru a kus tuhy, aby mohla královskému písaři psát zprávy. Kromě knihy si však přinesla ještě něco. O tom strahovský opat nevěděl. Pod hábitem ukrývala dýku s krátkou čepelí, kterou dostala od Jiřího Adama z Dobronína. Bible a dýka, to bylo jediné, o co se mohla v případě nebezpečí opřít.

Abatyše Marie šla rychle, jako by pospíchala. Prošly setmělou chodbou k širokému schodišti, zdobenému sochami raně křesťanských mučednic. „Schody vedou k refektáři a také k dormitáři, kde jsou naše noční cely," upozornila lhostejně. Rozárka chápala její tón. Chodívala tudy celá desetiletí a určitě jí nepřipadalo nijak vzrušující, že tu schodiště je.

Obešly ho a zabočily do jiné chodby. Byla úzká a mnohem nižší než ta, kterou se vcházelo do konventu. I zde bylo chladno a tma. Chodba neměla okna a Rozárka si všimla, že dlaždice na podlaze pokrývá vrstva prachu. Tudy se určitě chodívalo zřídka. Trochu stísněně se optala, kam ji abatyše vede. Neodpověděla.

Došly k nízkým dveřím. Abatyše je otevřela a vstoupily do chrámu. Prostor pro premonstrátky se nacházel přímo proti hlavnímu oltáři v zadní části rozlehlé chrámové lodě. Od světa premonstrátů a laiků jej oddělovala mříž z vyřezávaného dřeva. U mříže klečelo asi dvacet bíle oděných jeptišek. Měly sepjaté ruce a vroucně se modlily. Mše už začala. Abatyše Marie se chvatně pokřižovala a Rozárku přísně napomenula, že přicházejí pozdě.

Po mši se Rozárky ujala postarší a velice tlustá premonstrátka. Představila se jako Albína a řekla, že je převorkou konventu a stará se o všechny světské záležitosti sester. Odvedla Rozárku do dlouhé chodby za refektářem, kde byl umístěn dormitář. Ukázala na jedny dveře a řekla, že to je její cela, v níž smí pobývat od večerní mše až do ranní a doporučuje, aby ten čas využila k modlitbám a spánku. Během hovoru si Rozárku prohlížela velice bezostyšně, jednou ji dokonce pohladila po zádech. V rozporu s jejími zbožnými slovy vyzařovalo z otylé premonstrátky cosi ordinérního a odporného.

„Možná tě ještě navštívím, abych ti řekla víc o životě v našem konventu," dodala na rozloučenou. Požehnala jí a odkolébala se.

Rozárka si oddechla. Jenže teď nebyl čas o převorce Albíně přemýšlet. I když se chovala divně, nebyl důvod podezírat ji jen kvůli tomu ze spáchaných zločinů. Divné se tu Rozárce totiž zdálo skoro vše. Věděla dobře, že nejdříve musí pochopit, jak tu spolu jeptišky žijí, než začne dělat závěry. Otevřela nízké dveře a zvědavě vstoupila.

Cela byla těsná a chladná. Nikde v dormitáři se netopilo a Rozárka měla pocit, že jí zimou stoupá od úst mlžný opar. Nedalo se to ale dobře poznat, protože všude byla skoro tma. Obytné křídlo konventu osvětlovalo jen několik malých lampiček. V cele stálo prosté dřevěné lůžko s jedinou tenkou přikrývkou, na stěně visel kříž a pod ním bylo klekátko. U okna byla ještě třínohá stolička a nevelký stolek. To bylo veškeré zařízení.

Bibli odložila na stolek pod oknem a posadila se na kraj lůžka. Sevřela dlaně a stiskla je mezi koleny. Prožila v životě řadu špatných let, musela dělat věci, na které nevzpomínala ráda, ale neuměla si představit, že by Bůh chtěl, aby na znamení pokání žila v podobném prostředí až do smrti.

Zaslechla tiché zaškrábání na dveře. Vstala a otevřela. Dovnitř vklouzla drobná mladinká jeptiška, která si ji prohlížela už během mše v chrámu. Rychle za sebou zavřela a prstem se dotkla úst na znamení, aby Rozárka mlčela. Přitiskla ucho ke dveřím a chvíli poslouchala. Rozárka si zatím sedla zpátky na kraj lůžka a pozorovala ji. Teprve po chvíli, když se jeptiška ujistila, že na chodbě je ticho, sedla si vedle Rozárky. Naklonila se k ní a šeptem se představila. Řekla, že přijala řádové jméno Placida, a Rozárky se optala, co provedla, že ji sem zavřeli.

Podle seznamu opata Norberta se Placida jmenovala Anežka z Gutštejna a pocházela ze západních Čech. Stejně jako ty zavražděné. Rozárka se stejně tiše optala: „Jak to myslíš, že mě sem zavřeli za trest?“

„Všechny jsme tady za trest,“ vysvětlovala Placida. „Když se urozená dívka dopustí něčeho, co se rodičům nelíbí, nebo když překáží sourozencům, co s ní? Do kláštera! Mě přistihli s jedním kovářem z našeho panství. Otec prohlásil, že jsem posedlá ďáblem, a po poradě s biskupem mne sem zavřeli. Řád premonstrátek je pro tohle ideální. Pohřbí tě zaživa. Cos provedla ty?“

„Vlastně nic,“ odpověděla Rozárka a nenápadně si hovornou sestru prohlížela. Nebyla si jistá, zda jí může důvěřovat. Vždyť Placida o ní nevěděla vůbec nic, přesto se jí důvěrně svěřovala. I když možná nebyla podezřívavost na místě. Jeptišky tu byly zavřené jako ve vězení. Co mohla ztratit?

Když ji ve strahovském klášteře připravovali na vstup do konventu, musela se naučit životopis svatého Norberta, dějiny řádu a jména významných opatů. A také předpisy pro řádový život. Ale legendu, proč vlastně do kláštera vstoupila, si nepřipravovala. Opat Norbert tvrdil, že v klášteře to nikoho nezajímá. Řeholník vstupuje do řádu bez minulosti a přijetím nového jména se znovu narodí do lepšího a zbožného života. Ale jak se zdálo, Placida se na svou minulost dívala úplně jinak.

Rozhodla se rychle. Nejlepší lež byla ta, v níž byla alespoň trocha pravdy. Začala vyprávět o svém životě, kdy se živila jako nevěstka v Plzni. Vymyslela si jen strýce konšela, který se za ni styděl a rozhodl, aby ji sem zavřeli.

„To musel být krásný život," zasnila se Placida. „Zítra zase přijdu a budeš mi o své práci vyprávět. Rychle usni, ať si odpočineš. Do rána je méně času, než by se ti mohlo zdát. Za svítání tě ta odporná tlustá baba vytáhne na mši." Něžně Rozárku objala a políbila. V jejím objetí bylo mnohem víc, než aby to Rozárka mohla brát jako symbol sesterské lásky. Pak vstala a zamířila ke dveřím. Pootevřela na škvíru a vyhlédla na chodbu, zda je prázdná. Pak se zarazila, jako by si na něco důležitého vzpomněla. Tiše Rozárku upozornila, aby se měla před převorkou Albínou na pozoru. Vzápětí zmizela.

V.

„Takové pátrání je na nic," stěžoval si bakalář Petr. Pomáhal Jiřímu Adamovi z Dobronína sepisovat v doksanské knihovně starobylé manuskripty, pergamenové listiny i tištěné knihy, zakoupené ve Veleslavínově expedici.

„Proč?" zvědavě se optal královský písař a přitom listoval nádherně iluminovanou biblí, která vznikla dávno před husitskými válkami a nějakým zázrakem unikla v časech drancování pozornosti kališníků.

„Protože tady nikdo nic neví, nikdo si ničeho nevšiml, a pokud ano, tak o tom nechce nebo nesmí hovořit. Jsme tu úplně zbytečně," pokračoval zlostně bakalář Petr. Byl hluboce rozčarovaný. Nevadilo mu, že se pátrání nepohnulo ani o píď. Trápily ho spíše obavy. Když včera přivezl kočár Rozárku, propásl ji. Ani ji nezahlédl a vyčítal si to. Jenže nemohl hlídat celý den na nádvoří.

„Ale to přece není pravda," oponoval Jiří Adam z Dobronína. Zavřel tlustý foliant vázaný v odřené kůži a odložil ho na hromadu ke knihám, které už zapsali. Vypadal spokojeně a Petrovi se zdálo, že ho práce v knihovně baví víc než vyšetřování. Téměř otcovsky, ale současně shovívavě, což Petr nesnášel, začal vysvětlovat: „Musíme být trpěliví. Od začátku jsme věděli, že to není běžné vyšetřování. Je to stejné, jako bychom chodili po Starém Městě pražském a vyptávali se na zločin, který se stal na Pražském hradě a lidé ode dvora by ho tajili. Půjde to hodně pomalu a informace budeme mít jen zprostředkované a většinou zkreslené. Přesto nemáš

pravdu, že bychom tu byli zbyteční. Něco přece jen už víme.“

„Ale nic důležitého,“ oponoval hned bakalář Petr. Když s ním jeho pán hovořil shovívavě, měl nutkavou potřebu hádat se.

„Jak to víš? Na začátku vyšetřování je přece důležité všechno. Ale vy mladí máte asi bystřejší rozum než my starci a poznáte, co je důležité a co ne. Pouč mne!“ opáčil Jiří Adam z Dobronína. Nedokázal zakrýt rozmrzelost a také trochu jízlivosti. Přesto se bakalář Petr neurazil. Trochu nepřesvědčivě souhlasil, že alespoň poznali prostředí. Něco odpovědět musel.

„Přestaň myslet na Rozárku! Uvědom si, že jindy má o tebe stejný strach, jaký máš teď ty o ni. Myslíš, že je jí jedno, pokud nasazuješ krk? Ale i když se o tebe bojí, kaši nespálí…“

„To je přece něco jiného,“ bránil se bakalář Petr vehementně.

„Opravdu? A v čem? Jsi snad méně smrtelný? Nebo tvou kůži neprorazí hrot dýky, zatímco její ano? Víš, v čem je problém? Že se vždycky bojíme více o ty, které máme rádi, než sami o sebe. Pokud tě to uklidní, stejně jako se bojíš o Rozárku, já se obvykle bojím o vás oba. A už dost o tom! Řekl jsi, že jsme alespoň poznali prostředí. Víme, kdy se chodí na mši a kdy se jí, kolik mnichů tu přespává a kolik koní mají ve stáji. Ale to je tak všechno.“

„Také víme, kolik tu mají knih,“ rozmrzele dodal bakalář Petr a ukázal na hromadu na podlaze. Už zase cítil nutkavou potřebu oponovat. Ale královský písař to velkomyslně přešel.

„Všem se staví na odiv dva světy, které žijí vedle sebe zdánlivě zcela odděleně. Konvent zbožných premonstrátek a komunita premonstrátů v čele s převorem. Jenže jeptiška, která vraždí, musí mít pomocníka. Stejně tak musí mít možnost stýkat se s ním. Svět řeholníků a jeptišek je od sebe zdánlivě oddělený honosnou fasádou budovy

konventu. Ovšem už jsme se dozvěděli, že se dá přelézt zeď, která odděluje zahrady. A to není zřejmě jediná možnost, jak se oba světy mohou stýkat. Mezi nimi existuje tajné spojení a jsem si jistý, že i spousta společných hříchů. Možná právě v tom je odpověď, proč se zde vraždí. V žádném jiném řádu jsem se nesetkal s tak zvláštní hranicí mezi mnichy a jeptiškami. Nikdy nevíš, co se může zrodit v mysli lidí, kteří žijí vedle sebe tak zvláštním způsobem."

Bakalář Petr soustředěně naslouchal. Pak se svého pána optal, jak dospěl k přesvědčení, že vražedkyně má pomocníka. Vždyť klidně mohla zabít i donáta, kterého našli zahrabaného v kostnici pod chrámem. Pokud to udělala v noci, měla dost času odtáhnout ho do krypty. Vchod leží jen pár kroků od vrat ženského konventu.

„Máš pravdu, že ho mohla zabít sama, a pokud má dost síly, odtáhnout a zahrabat mezi kosti," souhlasil Jiří Adam z Dobronína. „Ale problém stojí jinde! Kde ho vůbec potkala? Čeleď žije na prvním nádvoří, sem se přichází jen najíst do refektáře. Mohla ho teoreticky vylákat na vhodné místo a tam zabít. Ale jak by vzkaz doručila? Abatyše předává požadavky sester převorovi. Myslíš, že by nějaká jeptiška posílala přes ty dva tajně vzkaz nějakému donátovi?"

„Většina místních mnichů je dost starých," potvrdil bakalář Petr. „Řekl bych, že až na dva nebo tři je převor nejmladší. Proč by nemohl s vraždami pomáhat právě on?"

„Ani jeden z mnichů není tak bezmocný, aby byl důvod podezírat výhradně převora nebo ty dva či tři mladší bratry. Já bych zatím naše pátrání obrátil jinam, než něco zjistí Rozárka. Něco se totiž muselo stát, co řádění zla spustilo. Od opata Norberta víme, že poslední jeptišku přijali před rokem. Důvod k vraždám nebude tedy bezprostředně souviset s příchodem nové sestry."

„Ten zavražděný donát sem vstoupil rovněž před rokem," upozornil bakalář Petr. A ještě dodal, že jeho

příchod do Doksan se shoduje právě s dobou, kdy přijali poslední sestru, pokud nepočítá Rozárku. Nemohl si pomoci, musel na ni stále myslet.

„To je pravda. I tuhle okolnost musíme vzít v úvahu. Ovšem po Hubertovi přijali službu v klášteře ještě další mladíci. A mezi příchodem těch dvou, myslím Huberta a Eusebie, uplynula spousta času. Vraždit se však začalo teprve před několika dny," uvažoval královský písař. „Víme toho zatím opravdu příliš málo, abychom našli logický důvod, proč někdo začal vraždit."

„Sám jste řekl, že tohle prostředí není úplně normální," poznamenal neuctivě bakalář Petr a ukázal na zeď, za níž se nacházelo ženské křídlo budovy. Bibliotéka byla společná pro obě části kláštera. Dveře do ženského konventu byly ovšem pečlivě uzamčené a otevíraly se jen tehdy, pokud byla bibliotéka prázdná a vchod do převorství bezpečně uzavřený. Petr chvíli uvažoval a pak řekl první nápad, který mu připadal logický: „Třeba se některá z jeptišek chce stát novou abatyší…"

„Zatím umíraly jen nejmladší řeholnice, pokud vím," nesouhlasil královský písař. „Ty by těžko mohly uvažovat o úřadu abatyše. Musíme na to z jiného konce. Začněme od toho zavražděného mladíka. Co jsme se zatím dozvěděli? Že ho zahlédli s nějakou z mladších řeholnic. Já bych spíše sázel na tajnou lásku… I když mě vůbec nenapadá důvod, proč by kvůli tomu muselo zemřít tolik řeholnic."

„Zamilovaná a odmítnutá žena umí být krutější než sám ďábel," chytil se toho bakalář Petr. A aby dodal svému nápadu váhu, upozornil, že to není tak dávno, kdy řešili podobný případ v Boskovicích.

Ale jeho pán nesouhlasil: „To bylo něco jiného. Ke zločinu nedošlo v klášteře a ta dívka se pomátla na rozumu. Kdyby se dvě jeptišky teoreticky zamilovaly do stejného mladíka, mohla jedna ze žárlivosti zabít druhou a třeba i milence, který ji odmítl… Ve vlašských knihách

najdeš podobných příběhů spoustu. Ale to máš dohromady pořád nejvýše dva mrtvé. Tady už jsou čtyři, což jen potvrzuje můj názor na spisovatele. Skutečný život a literatura se spolu nerýmují. Osudy lidí nejsou romantické a lidská duše skrývá špatností mnohem víc, než unese papír. Motiv tajné lásky by se hodil do Dekameronu, ale ne za zdi doksanského kláštera. Mimochodem, víš, že tu mají nejnovější výtisk Boccaccia? To není zrovna cudné a bohabojné čtení."

„Pokud nejde o lásku, nejde určitě ani o majetek, protože vše patří premonstrátskému řádu a členové sami nemají nic. Jestliže se zabíjejí mladé řeholnice, které nemohly ohrozit postavení abatyše, nejde ani o osobní ambice. Co nám pak zbývá?"

„Neřekl jsem, že nemůže jít o lásku," přerušil ho Jiří Adam z Dobronína. „Sám jsi trochu neuctivě připustil, že tohle prostředí není úplně normální. Láska, o níž jsem hovořil já, je citem lidí, kteří žijí venku. I tady samozřejmě existuje vášeň. Jenže může mít takovou podobu, že s láskou nemá nic společného. Někdy to jsou smutné příběhy a těm se pero literáta raději vyhne. Už proto, že vášeň smíšená s beznadějí nemá s citem a láskou na základě svobodného rozhodnutí nic společného. Navíc existují i jiné emoce, které mohou být motivem zločinu. Strach, nenávist, pomsta, ponížení anebo jen obyčejné pomatení mysli. Nezapomeň, že jeptišky jsou zavřené za zdmi konventu a ne všechny nalézají ve službě Bohu uspokojení. Zvláště ty mladší… Ne, bez Rozárky ten případ nevyřešíme. Raději se zase pustíme do inventury knihovny. Je to lepší než filozofovat jako Platon. Ten říkával, že svět vidíme jako člověk, který sedí v temné jeskyni a vnímá pouze stíny lidí, procházejících kolem vchodu. I když byl pohan, měl v něčem pravdu."

„No dobře, ale co dál?"

„Víme už dost. Ale bohužel zatím jen o životě v mužské části kláštera," pokračoval Jiří Adam z Dobronína.

„Proto mám pro tebe speciální úkol. Abychom lépe poznali ty stíny, rozumíš? V noci se porozhlédneš v zahradě ženského konventu. Přelezeš zeď, abychom věděli, jak těžké je dostat se tam. Jestli to zvládnou jen mladé jeptišky, nebo by to dokázal i postarší premonstrát. Ale ať tě ani nenapadne navštívit budovu. Na Rozárku pro tuhle noc zapomeneš, jasné?“

„Potřeboval bych tvoji radu, bratře,“ řekl Jiří Adam z Dobronína, když na chodbě potkal doksanského převora. „Chybí mnoho knih, které jsou zapsané ve starých inventářích.“ Ve skutečnosti jich chyběly jen asi dvě desítky, což bylo zanedbatelné množství, pokud královský písař uvážil, že se nezapisovalo, kdo a co četl. Teoreticky se sice směly knihy číst pouze na místě, jenže občas si někdo zajímavý spis odnesl a později ho zase vrátil.

Královského písaře ve skutečnosti zaujala skutečnost, že bibliotéka a chrám byly jediné prostory, které navštěvovali mniši i řeholnice, i když samozřejmě odděleně. Věděl už, že jeden den v týdnu bibliotékář knihovnu pečlivě uzamkl pod dohledem převora a žádný mnich do ní nesměl vstoupit. Toho dne navštěvovaly knihovnu sestry premonstrátky. Měly vlastní vchod a také bibliotékářku. O to složitější bylo provádět inventuru, neboť o knihách vypůjčených jeptiškami žádný přehled neexistoval.

„To je mi líto, že knihy chybějí,“ opáčil bez zjevného zájmu převor Hieronymus. Byl pobledlý a kolem očí měl sedavé stíny, které svědčily o tom, že v posledních dnech špatně spí. Královský písař odhadoval, že knihovna se neřadila k jeho oblíbeným místům. Na rozdíl od opata Norberta nepůsobil dojmem humanistického vzdělance.

„Požádal bys před večeří bratry, pokud mají nějaké knihy u sebe nebo vědí o spisech, které leží jinde než v bibliotéce, aby mi o nich řekli? Jen tak zjednám nápravu.

Nezapomeň, že knihy stojí spoustu peněz," naléhal Jiří Adam z Dobronína.

Doksanský převor mlčky přikývl. Chvíli zdvořile čekal, zda si nebude nový řádový bratr ještě něco přát. Už se chtěl rozloučit, když ho napadlo něco, co ho samotného překvapilo. Vztáhl ruku a naléhavě řekl: „Počkej, bratře Adame. O jedné knize vlastně vím. Tedy… mám ji u sebe. Skoro jsem na ni zapomněl. Našel jsem ji v truhlici toho zavražděného mladíka. Každý, kdo umí číst, může čerpat ze studnice křesťanského vědění. Bibliotéka je otevřená všem. I když musím přiznat, že naši služebníci se raději věnují jiným zálibám. Netvrdím, že vždy zbožným… Zavražděný donát chodíval do knihovny pravidelně. Přátelil se totiž s bratrem Vilémem. To byl předchozí bibliotékář. Nedávno zemřel, proto jsi tady."

„Jak bratr Vilém skonal? Přirozenou smrtí, nebo násilnou?" napadlo okamžitě královského písaře.

„Bibliotékář Vilém byl už starý a nemocný muž. Nejméně dva měsíce byl upoutaný na lůžko. Když přišel jeho čas, vyzpovídal se a zemřel v pokoji."

„Kdo se v té době staral o bibliotéku? I když tam nějaké knihy chybějí, je tam celkem pořádek. Měl pomocníka?"

„Pomocným bibliotékářem je už několik let bratr Benedikt. Ale s knihovnou moc práce není. Ovšem… vybavilo se mi ještě něco. Je to trochu zvláštní, když tak o tom přemýšlím…" Převor Hieronymus se odmlčel a dlaní si mnul otylou, hladce vyholenou tvář. Trochu nejistě dodal, že zavražděný donát se s bibliotékářem Vilémem stýkal často. Výtečně si spolu rozuměli a Hubert pomáhal v knihovně uklízet. Byl tam častěji než bratr Benedikt.

„To je mi novinka," vrtěl překvapeně hlavou Jiří Adam z Dobronína. „Jsi první, kdo si toho všiml."

„Čeleď to vědět nemohla, pokud by se Hubert nepochlubil. Jenže on byl spíše zamlklý a o sobě nemluvil nikdy. O našem zbožném životě tady v převorství se na

předním nádvoří vypráví zřídka… To vysvětluje, proč jsem v jeho truhlici našel knihu, je to jasné?“ Vzápětí se netrpělivě omluvil, že má ještě práci, ale slíbil, že knihu večer přinese.

Královský písař souhlasil, že zájem prostého služebníka o knihy je trochu zvláštní. Tím spíše, že předchozí knihovník Vilém zemřel pouhé čtyři dny předtím, než došlo k první vraždě. Mohly události v klášteře souviset s bibliotékou? Co když právě smrt bratra Viléma otevřela pomyslné stavidlo zla?

Jiří Adam z Dobronína byl zvědavý, jakou knihu měl vlastně zavražděný Hubert u sebe. Doufal, že mu její titul třeba něco napoví. Proto pocítil veliké zklamání, když mu ji večer převor odevzdal. Šlo o latinsky psané martyrologium, vytištěné před několika lety ve Würzburgu. Stejná kniha vyšla i v českém překladu a doksanská knihovna ho vlastnila. Proč by zavražděný donát četl latinskou knihu, když byla po ruce česká? A uměl vůbec latinsky? Pak by musel mít dobré vzdělání. Na donáta až příliš dobré.

Na Huberta se bakalář Petr vyptával skoro všech služebníků, ale nikdo neuměl povědět nic jistého. Přesně jak předpovídal převor Hieronymus. V premonstrátském řádu žili lidé bez vlastní minulosti. Nebavili se o tom, co dělali dříve, dokonce se něco takového považovalo za nezdvořilé a téměř hříšné. O Hubertovi věděli všichni jen to, že rád lovil. I když se hon považoval za zábavu rozmařilou, a tedy světskou, jednou ročně se na panství kláštera pořádala velkolepá štvanice na jelena. Osobně se jí účastnil strahovský opat a sezval urozené hosty ze širokého okolí, především ty, kteří byli štědrými dárci řádu. Přípravy poslední štvanice se ujal Hubert. Všichni se shodovali, že to byl nejlepší hon, jaký v lesích doksanského kláštera proběhl. Hubert musel mít s lovením zvěře zkušenosti, to bylo zřejmé. Ale to bylo také jediné, co se o něm dalo zjistit, kromě faktu, že se u něho našla

kniha o životech křesťanských mučedníků v latinském jazyce. Všichni klášterní služebníci ovšem tvrdili, že se Hubert nikdy nezmínil o tom, že by ovládal latinu. Vylučovali to i řeholníci, když se jich na to Jiří Adam z Dobronína ptal.

VI.

První den pobytu v konventu Rozárku nesmírně zklamal. Chápala, že se nesmí příliš vyptávat, aby nevzbudila podezření, ale přesto doufala, že zjistí alespoň něco. Jenže den se nudně vlekl a neměla vůbec příležitost prohlédnout si budovu, v níž byla zavřená, natož promluvit si v ústraní s některou ze sester. S upřímným zděšením sledovala jednotvárný chod dne. Litovala jeptišky při představě, že tohle je celý jejich život. Teprve tady pochopila, co znamená kontemplativní služba.

Uvnitř konventu se nacházela nevelká kaple, zasvěcená blahoslavené Ricoveře, spoluzakladatelce řádu. Tam se všechny řeholnice odebraly hned po společné snídani a ranní mši. Rozsadily se do lavic, jedna se postavila k pulpitu a monotónním hlasem předčítala nekonečnou pasáž z evangelia svatého Jana. Jeptišky mlčky naslouchaly.

Rozárka si je nenápadně prohlížela. Asi polovina z nich byly už starší ženy, zjevně smířené se svým osudem. Seděly s apatickým výrazem, některé měly sepjaté ruce a neslyšně pohybovaly rty. Mezi nimi vynikala bibliotékářka Hedvika. Chodila trochu shrbená a opírala se o hůlku. Ale hlavu nosila hrdě vztyčenou. Měla pravidelné rysy ve tváři a kdysi musela být krásná, stejně jako abatyše Marie. Jinak ale byla jejím pravým opakem. Většinou se laskavě usmívala, a snad proto ji měly skoro všechny řeholnice rády. Vyzařoval z ní klid a jistota.

Mladší členky konventu se v kapli chovaly stejně pokorně jako starší jeptišky, přesto Rozárka v jejich tvářích četla, že myslí na jiné věci, než je zvěstování o

zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Sestra Placida se na ni několikrát vyzývavě podívala a jednou dokonce nenápadně přejela špičkou jazyka po rtech.

Rozárku to smyslné gesto neurazilo, Placidu litovala. Zachytila i pohled převorky Albíny. Tady v kapli se netvářila přátelsky. Tajená výzva ze včerejšího večera byla ta tam. Rozárka si původně myslela, že i převorka chová hříšné touhy. Ale teď je rozhodně neměla. Vyzařovala z ní zloba.

Rozárka se pokusila pohodlněji uvelebit na tvrdé dubové lavici. Bylo jí chladno a nenacházela tu nic, co by povznášelo duši. Chvíli roztržitě poslouchala monotónní četbu evangelia. Pak si všimla, že v poslední lavici sedí dvě mladé jeptišky a něco si šeptají. Abatyše Marie se po nich několikrát káravě podívala, ale nebraly to na vědomí. Když předčítání skončilo, napomenula je a uložila jim za trest půst až do večera. Trest přijaly pokorně s pohledem sklopeným k podlaze.

Z kaple se řeholnice společně odebraly k polední bohoslužbě. Na chodbě se k Rozárce přitočila otylá převorka. Chytla ji za ruku a stiskla tak silně, že se nehty zaryly do kůže. Polohlasně řekla: „Jsi tu nová a nic nechápeš. Varuji tě!“

„Před čím?“ překvapeně vyhrkla Rozárka a vytrhla ruku z bolestivého sevření. I když byla drobnější než převorka, měla určitě víc síly.

„Boj se především sama sebe! Opovaž se v noci opustit svou celu nebo kteroukoli ze sester pustit k sobě. Rozumíš?“

Než Rozárka stačila odpovědět, Albína sepjala ruce a se skloněnou hlavou pospíchala za ostatními jeptiškami, jako by se nic nestalo. Rozárka se téměř otřásla odporem při představě, že by se měla někdy s touhle odpornou ženskou střetnout. Téměř okamžitěji došlo, proč se k ní chová tak nepřátelsky. Vsadila by se, že jí šlo o Placidu.

Mši skoro nevnímala. Polední bohoslužba byla krátká a hned po jejím skončení se houf jeptišek odebral do refektáře. Podával se nesmírně skromný oběd, který sestával z řídké zeleninové polévky a tmavého chleba. Vedle Rozárky seděla postarší jeptiška, která jí celou dobu vykládala o tom, že měla již čtyřikrát zjevení. Navštívila ji Panna Marie a vyzývala k pokoře a zbožnosti.

Po obědě jeptišky zamířily do zahrady, samozřejmě opět společně. Vysvitlo slunce, i když stále foukal studený vítr. Převorka rozdala zahradnické nože a rozdělila práci. Řeholnice měly ořezávat zanedbané ovocné stromy a přerostlé keře, které lemovaly kamennou zeď. Rozárka si všimla, že záhony na podzim nikdo nezryl a většina byla zarostlá povadlým plevelem. Vypadalo to, jako by se o zahradu nikdo nestaral. Určitě nesloužila k užitku klášterní kuchyně. Spíše to kolem vypadalo, jako by práce tady byla za trest.

Během ořezávání stromů se Rozárka nenápadně přitočila ke dvěma jeptiškám potrestaným za to, že v kapli nedokázaly mlčet. Ze svého tajného seznamu věděla, že pocházejí ze západních Čech. Jedna přijala jméno Stanislava a druhá Mamerta. Byly dcerami šlechticů, jejichž panství ležela blízko sebe, a bylo pravděpodobné, že se znaly mnohem dříve, než do řádu vstoupily.

„Něco pro vás mám," oslovila je přátelsky, když si byla jistá, že je nikdo nesleduje. Sáhla pod bílý vlněný škapulíř, na jehož vnitřní straně měla všitou kapsu, a vytáhla krajíc chleba. Ukradla ho v refektáři ze společné ošatky. Tenhle způsob sblížení jí připadal nejjednodušší.

Stanislava, vyšší z obou jeptišek, hubená a kostnatá dívka s nehezkou tváří a nepatrně šilhavýma očima, si však podávaný chléb nevzala. Zkřivila rty a nepřátelsky na ni vyjela: „Co je ti po nás?"

„Copak nejsme sestry a nesloužíme společně Bohu?" opáčila Rozárka trochu nazlobeně. Chléb chtěla zase ukrýt, ale Mamerta, menší a na rozdíl od své družky neobyčejně

půvabná dívka, natáhla ruku a chléb si vzala. Hladově se do něj zakousla a plnými ústy Stanislavu napomínala, že nesmí všude vidět nepřátele, neboť nová sestra to určitě myslí dobře. Teprve pak si její ošklivější družka kus vzala. Sotva chléb dojedly, obě zamířily pryč, aniž poděkovaly.

„Nová, a už tak neposlušná," uslyšela za sebou tiše pronesenou výtku. Ani se nemusela otáčet, aby pochopila, že to je bibliotékářka Hedvika. Ucítila, že se jí o záda opřel konec tenké hůlky, kterou stará jeptiška používala při chůzi. „Neotáčej se. Abatyše Marie nás určitě pozoruje," pokračovala stará knihovnice tiše. „Jen jsem tě chtěla varovat. Konat skutky milosrdenství jistě šlechtí každého křesťana. Ale i dobré věci zvažuj! Pokud se budeš protivit abatyši, může ti to přinést spoustu nepříjemností. Věř mi. Já ji znám! Příště si dávej lepší pozor."

Po skončení práce v zahradě se členky konventu odešly umýt. Umývárna byla studená klenutá místnost s neomítnutými zdmi v přízemí nedaleko vchodu do budovy. U stěny stálo dlouhé dřevěné koryto, do něhož jeptišky nanosily ve vědrech ze studny vodu. Po umytí ji vypustily na podlahu a voda odtekla žlábkem do otvoru ve zdi. Teprve pak si řeholnice směly jít na chvíli odpočinout.

Rozárka rychle utíkala do své cely. Z bible vytáhla prázdný papír a olůvko. Byla v rozpacích, co má Petrovi napsat. Vždyť zatím nezjistila vůbec nic. Cítila se nesmírně opuštěná. Nakonec na lístek napsala, že ho miluje. Právě když papír skládala, otevřely se dveře a do cely vešla Mamerta. Rozárka rychle schovala lístek do rukávu hábitu, ale obávala se, že ho návštěvnice zahlédla. „Děje se něco?" optala se a nedokázala zakrýt rozladění.

Mamerta si jejího tónu všimla a okamžitě jí zmizel úsměv z tváře. „Nechci obtěžovat," odsekla a otočila se ke dveřím.

„Neutíkej, sestro, udělala jsi mi velikou radost," skoro vykřikla Rozárka a chytila ji za rukáv.

Mamerta byla asi tak stará jako Rozárka. Měla souměrný obličej, malý nos a velké modré oči. Její drobná postava se v širokém řádovém hábitu skoro ztrácela. Přikývla na znamení, že omluvu přijímá. Zůstala stát u dveří a zvědavě se dívala na rukáv, do něhož Rozárka ukryla list papíru. Chvíli váhala a pak ji naléhavým tónem varovala: „Jsi tu krátce, sestro. Mnoho věcí nevíš, ale zdá se, že máš dobré srdce. V noci nevycházej ze své cely… Měla bys něco vědět. Tři sestry z našeho konventu nedávno zemřely. Násilnou smrtí, vždycky v noci.“

„Řádí tu démon?“ vykřikla Rozárka s hraným zděšením a zbožně se pokřižovala.

Mamerta se na ni shovívavě podívala. „Jsi snad tak hloupá, abys věřila pověrám? Strachuj se spíše lidí. Někteří jsou nebezpečnější než sám ďábel. Jak vidíš, nemáme na dveřích zevnitř závory. Jen zvenku. To pro případ, že bychom byly za trest odsouzeny k pokání. Něco ti poradím. Když jdu spát, vždycky přesunu lůžko a opřu ho o dveře, aby se nedaly zvenčí otevřít. Udělej to taky, jestli nechceš…“

Jeptiška se odmlčela a chvíli o něčem přemýšlela. Stále měla pohled upřený na Rozárčin rukáv. Pak připomněla, že by jí měla vysvětlit něco důležitého, ale že na to není moc času. „Některé sestry přijaly svůj úděl s hořkostí, ale jsou pokorné a poslušné. I já jsem taková. Jiné však nedokázaly zkrotit sprostý chtíč, který z úradku ďábla trápí každého křesťana. A obzvláště toho, jehož víra není pevná a je ochotný podlehnout. Možná proto zde došlo ke zločinu. Neboť dvě ze zabitých sester, Jana i Eusebia, se tajně stýkaly s muži. Jak vidíš, ani zdi konventu nedokáží zastavit hřích. A žijí s námi i jiné sestry, které holdují sodomskému hříchu. Před těmi se musíš chránit sama. Proto si dveře každou noc zapři lůžkem, rozumíš mi?“

„Proč mi to říkáš? Chceš mě vyděsit?“ naříkala Rozárka a po očku sledovala drobnou řeholnici. Neuměla

se rozhodnout, proč ji vlastně přišla varovat. Z dobré vůle, anebo v tom byly intriky?

„Lepší je být vyděšený než mrtvý," opáčila přísně Mamerta. „A ještě něco ti poradím. Jez pouze pokrm ze společné mísy. A vodu si raději nos od studny sama. V zahradě jsem váhala, než jsem si od tebe vzala chléb. Jsi cizí. Stanislava mi pak důvěřivost vyčetla. Ale já ti věřím. A víš proč? Nebyla jsi tu, když zemřela první sestra… Proto si myslím, že s tím nemáš nic společného. Každý den se modlím, aby nám Bůh poslal někoho, kdo nás ochrání. Ale tebe neposílá Bůh, viď? Proč jsi tady? Posílá tě opat Norbert?"

„Jak jsi na to přišla?" překvapeně vyhrkla Rozárka.

„Jak už jsem řekla, nevěřím, že vraždy má na svědomí ďábel. Kdyby to ale byla náhodou pravda, předpokládám, že by se tu už dávno objevil inkvizitor. Jenže místo něho ses objevila ty. Můj otec byl v Plzeňském kraji hejtman. Umím si spočítat, kolik jsou dvě a dvě."

Z chodby k nim dolehl hluk. Mamerta otevřela dveře a vyhlédla. Byly slyšet chvatné kroky. Kolem dveří utíkala jedna z mladších jeptišek. Když zahlédla Mamertu, zvolnila a křikla: „Další sestra zemřela… Leží v zahradě!" Pak se zase rozběhla. Mamerta se podívala na Rozárku. Nezdálo se, že by ji ta zpráva vyděsila. Jako by si už zvykla. Pokrčila rameny: „Půjdeme se podívat? Tušila jsem, že se něco takového stane!"

„Proč? Říkala jsi, že se vraždí jen v noci!"

„V noci jsem na chodbě zaslechla kroky… Některá ze sester musela opustit svou celu. Protože ráno byly všechny sestry živé, muselo to přijít později. Není radno procházet se v noci po chodbách konventu. Trest přijde vždycky, to si pamatuj!"

Rozárka si uvědomila, že kroky, které Mamerta v noci zaslechla, musely patřit Placidě. Kolik vášně musela ta dívka v sobě chovat, když se odvážila navštívit ji. Ani na okamžik nezapochybovala, že v zahradě najdou její tělo. O

to víc ji překvapilo, když tam dorazily. Mezi keři vzadu u zdi leželo neforemné tělo, podobné plnému žoku. Mrtvá nebyla Placida, ale převorka. V srdci měla ránu, kterou mohla způsobit jedině krátká úzká dýka. Ale zbraň nikde kolem neležela. Od opata Norberta věděla, že se vražedná dýka hledala, ale zatím se nikdy nenašla.

Rozárku napadlo, že tahle smrt se přece jen vymyká těm předchozím. Převorka Albína nepocházela ze západních Čech a mezi zavražděnými jeptiškami byla nejstarší.

Na lístek pod vzkaz, že Petra miluje, stihla Rozárka ještě dopsat, že v zahradě zavraždili převorku. A že se jeptišky během dne spolu téměř nebaví a pokud, pak jen v noci, protože tu vládne hřích smilstva a dokonce i sodomský. Pak slovo smilstvo několikrát přeškrtla. Zdálo se jí hloupé mluvit tak o přirozených touhách mladých lidí. Po krátké úvaze ještě doplnila, že zbylé sestry jsou zbožné a nudné.

Večerní mše se protahovala a skončila dlouho po západu slunce. Lístek nenápadně ukryla v chrámu do výklenku za vázou. Doufala, že to je ta správná. Opat Norbert jí sice přesně vysvětlil, kam má vzkazy dávat, dokonce nakreslil plánek, ale rozlehlý chrám měl několik vedlejších kaplí, takže nebylo těžké zmýlit se.

Jakmile byla zpátky ve své cele, vytáhla dýku a položila si ji vedle sebe. Lůžko přesunula ke dveřím, jak jí poradila Mamerta. I tak ale nemohla usnout. Stále napínala uši a z dřímání ji každou chvíli vyrušily zvuky na chodbě. Zdálo se, že v dormitáři panuje přes pokročilou dobu čilý ruch. Kolem její cely muselo projít nejméně pět jeptišek, jak odhadovala podle zvuku kroků. Určitě bylo venku živěji než předešlé noci.

Pak někdo stiskl kliku a pokusil se otevřít dveře. Popadla dýku do ruky a posadila se. Toho, kdo stál za

dveřmi, první neúspěšný pokus neodradil. Znovu stiskl kliku a opřel se do dveří vší silou, takže se mu podařilo lůžko i s Rozárkou posunout a dveře pootevřít. Rozárka cítila na těle studený pot. Svírala rukojeť zbraně, až dostávala křeč do prstů. Škvírou mezi dveřmi a kamenným ostěním uslyšela rychlé oddechování. Pak nezvaná noční návštěvnice zatlačila na dveře znovu. Dřevěné nohy lůžka zaskřípaly na dlaždicích a Rozárka se posunula o další kus.

„Kdo to je?“ vykřikla s hrdlem staženým strachem.

„To jsem já, Placida,“ uslyšela ke svému obrovskému ulehčení z chodby ublížený, skoro plačtivý hlas. Vyskočila a odsunula lůžko. Dovnitř vběhla drobná jeptiška, celá zadýchaná, dveře za sebou okamžitě zabouchla a zády se o ně opřela.

„Tys mi dala,“ řekla Placida vyčítavě.

„Co chceš?“ zlobila se Rozárka a dýku ukryla pod přikrývku. Pozdní návštěvnice si jí naštěstí nevšimla. V očích se jí leskly slzy. Klekla si před Rozárku na zem, objala ji, hlavu si položila do jejího klína a pak se rozplakala. Naříkala, že nemohla popadnout dech. Rozárka ji s účastí hladila po vlasech. Placida nic nehrála. Byla na pokraji zhroucení. Rozárka se znovu zeptala, ale mnohem laskavěji, co chce.

„Albína… je mrtvá… zavraždili ji,“ vyrážela ze sebe mezi vzlyky. Nebylo třeba vysvětlovat víc. Rozárka okamžitě pochopila, že ji Placida milovala. Byla si jistá, že nešlo o platonický vztah. Vyprostila se z její náruče, ze džbánu nalila do hnědě glazovaného pohárku vodu a podala ho jeptišce. Ta se napila a to ji trochu uklidnilo.

„To je přece strašné,“ řekla Placida a pohárek postavila vedle sebe na podlahu. „Proč zrovna ji?“

„Zabili i jiné,“ řekla Rozárka s hranou lhostejností. Věděla, že teď má příležitost dozvědět se víc.

„Jenže proč zrovna Albínu?“ umíněně opakovala drobná jeptiška. Loktuše, jíž měla zavinutou hlavu, se svezla dozadu. Měla černé kudrnaté vlasy, které se v

matném světle olejové lampičky leskly jako tuha. „Teď už mám jenom tebe.“

„Musím tě na něco upozornit,“ ostře se ohradila Rozárka. „Žila jsem hodně hříšně. Ale vždy jsem hřešila pouze s muži, rozumíme si?“

„Já dříve taky, to jsem byla ještě skoro dítě,“ přikývla Placida truchlivě. „Než mě sem zavřeli… Jenže copak lze žít bez lásky? A všichni jsme tvorové boží. Když mi hoří tělo, potřebuji, aby mne někdo objímal a líbal. Abatyše mi jednou řekla, že potřebuji více pokory a tělo umrtvit. Hloupost! Copak chci být mrtvá?“ Placida si setřela slzy z očí. Mluvila s vášnivým přesvědčením, jako by na žal zapomněla.

„Jsem tu asi příliš krátce,“ smířlivě přikývla Rozárka. „Možná časem… Ale teď netoužím, aby mě líbala jiná žena, chápeš?“

„I tak je mi s tebou hezky,“ usmála se Placida a pokusila se Rozárku obejmout, ale ta ji odstrčila. Sice ohleduplně, ale rázně. Černovlasá jeptiška se odsunula s tváří sklopenou k podlaze. Pak se tiše zeptala: „Tak co budeme dělat?“

„Nejdříve bychom snad měly odhalit vraha! Pomůžeš mi? Copak nechceš Albínu pomstít?“

„Poslední dobou se mi vyhýbala,“ trochu nelogicky odpověděla Placida. „Byla raději se sestrou Brunhildou…“

„Ta je ovšem také mrtvá. Zemřela těsně předtím, než jsem přijela do Doksan, že je to ona?“ ujasňovala si Rozárka.

„Ano. Albínu její smrt mrzela. Včera mi řekla, abych k ní v noci přišla. Chtěla jsem se pomstít, proto jsem šla za tebou. Aby viděla, že se i já umím zlobit. Ale pak, když jsem tě viděla a mluvila s tebou… A to jsem taky Albíně řekla.“

Rozárka mlčky přikývla. Pochopila okamžitě změnu v chování zavražděné převorky, když s ní hovořila poprvé a pak druhý den. Žárlila, proto ta nenávist v hlase. Všechny

emoce a hříchy tohoto kláštera byly prosté a čitelné. Stačilo jen poznat vztahy mezi jeptiškami a také mezi řeholnicemi a mnichy sousedního převorství. V nich byla beze vší pochybnosti odpověď, proč se tady vraždí. Potřebovala by však vědět víc. Proto nahlas řekla: „Ten, kdo zabil Albínu, může chtít odstranit i tebe. To tě nenapadlo?“

Drobná jeptiška sebou trhla tak polekaně, že jí tmavé kučery spadly přes oči. Rychle si je začala upravovat. Zakňourala, proč je na ni tak zlá a zbytečně ji straší.

Rozárka nemilosrdně pokračovala: „Albína je mrtvá. Její milenka Brunhilda rovněž. A co ty první dvě? Jana a Eusebia, také nacházely zalíbení v sestrách? Nebo dokonce mezi sebou?“

Placida stále pofňukávala, ale snažila se odpovídat věcně: „Měly větší štěstí. Eusebia se scházela s nějakým mužem v zahradě. O sestře Janě toho moc nevím. Nevěděla ani převorka… Bibliotékářka Hedvika pouštěla Janu v noci tajně do knihovny. Pochybuji, že si tam četla ve svatých knihách. Víc ale nikdo ze sester neví. Jana se s námi odmítala o té věci bavit. Měla proti nám ostatním vždycky nějaké výhody. Abys rozuměla, její teta slouží české královně.“

Chvíli mlčela, pak rozhodně vstala a řekla, že už je pozdě. Zamířila ke dveřím, ale ještě než je otevřela, podívala se na Rozárku: „Souhlasím, musíme něco udělat… Máš mě alespoň trochu ráda?“

„Raději už běž,“ řekla rozpačitě Rozárka a proti své vůli se usmála. Placida na chvíli slastně přivřela oči. Pak vyšla do tmy a masivní dveře okované tmavými pláty železa opatrně zavřela.

Rozárka dveře své cely znovu zapřela lůžkem a lehla si. Nahmatala dýku a zavřela oči. Už dlouho tak špatně nespala. Měla zlost na celý svět, v němž existovaly kláštery podobné vězení a kde vedle skutečně zbožných žen musely ty zbylé svou pokoru pokrytecky předstírat.

Současně ale všechny řeholnice litovala. Neustále se jí vybavovala slova bible, aby na hříšnou ženu hodil kámen pouze ten, kdo byl bez viny.

VII.

I když noční nebe zakrývaly velké mraky, nebyla jejich vrstva souvislá a mezerami prosvítal sinavý měsíční svit, který dával krajině přízračný nádech. Studený vítr hnal v nárazech drobný sněhový poprašek. Bakalář Petr se opatrně vykradl na nádvoří a bránou ven. Obešel klášter a k zahradám se plížil zezadu. Kamenná zeď nebyla vysoká. Když se postavil na špičky, mohl si v klidu prohlížet zahradu premonstrátek.

Zeď byla postavená z velkých kamenů, ale malta ve spárách byla vydrolená. Zachytil se horního kraje, špičky bot zapřel do spár a hravě se vyhoupl nahoru. Tudy mohl přelézt každý, kdo nebyl mrzák. Přehodil nohy na druhou stranu, ale ještě chvilku váhal, než seskočil dolů. Právě vyšel zpoza mraků měsíc a matný svit zalil nezryté záhony, proschlé křoviny a holé pahýly stromů. Zahrada na Petra působila tísnivě. Každá zahrada vypadala po skončení zimy mrtvě, ale tohle bylo něco jiného. Jako by klášterní zahradou obcházel stín zmaru. Bakalář Petr váhal. I když zahrada vypadala pustě, měl pocit, že ho někdo pozoruje. Seděl na kamenné hradbě a namáhal oči, aby pronikl tmou. Nikde se nic nepohnulo. Slyšel jen svištění větru a vrzání větví. Nakonec se odrazil a skočil.

Dopadl na hromadu ostříhaných větví, které nebyly ve tmě vidět. Několik větví se s hlučným prasknutím zlomilo. Noha mu zapadla mezi ně, a když ji vytahoval, bolestivě si poškrábal lýtko. Tiše zaklel. Najednou zahlédl pohyb. Byl to jen mžik, ale byl si jistý, že to nebyl přelud.

Ještě štěstí, že si na noční výpravu oblékl černý plášť s kápí. Rychle si ji přehodil přes hlavu a cípy pláště stáhl k

sobě. Pokud se plížil podél zdi, nebyl téměř vidět. Opatrně našlapoval a dával pozor, aby zase nešlápl na pohozené větve. Povalovala se jich tu spousta. Jeptišky zřejmě prořezávaly stromy, ale větve nikdo neuklidil. Znovu zahlédl pohyb.

Někdo se ukrýval u keřů na opačné straně zahrady. Bakalář Petr se přikrčil a pozoroval cestičku, která vedla mezi keři k budově konventu. Uvědomil si, že musí být trpělivý, protože ten druhý o něm určitě věděl. Vzápětí se pobaveně opravil, protože ten, kdo se před ním v zahradě ukrýval, byla nejspíše jeptiška. Měl by tedy správně říci, že ta druhá o něm věděla. Seděl na bobku ukrytý za keřem s malými zelenými lístky a dlouhými trny. Takových byla podél zdi vysázená spousta.

Dlouho se nedělo nic, ale bakalář Petr byl trpělivý. Nic ve tmě na opačném konci zahrady neviděl, to znamenalo, že ani ta neznámá nemohla vidět jeho. Pokud byla opravdu žena, nehrozilo mu nebezpečí a byla jen otázka času, kdy se pohne. Vzpomínal na Rozárku a napadlo ho, zda je jeptiška, která se tam ukrývala, mladá a krásná. Do lýtka ho chytla slabá křeč. Krčil se bez hnutí u zdi a dostával na neznámou zlost. Nakonec už to nemohl vydržet. Opatrně se vztyčil, aby se odplížil k vedlejšímu keři, který byl vyšší. Tam by se mohl protáhnout.

V tu chvíli se nad ním mihlo cosi temného. Jako by na něj padal obří netopýr. Bakalář Petr měl štěstí, že se zrovna pohnul. Skrčil se, hmátl pod sebe, popadl silnou větev a zvedl ji nad hlavu. Vedle něho dopadl robustní člověk. I když byla tma, byl si Petr jistý, že to není mladá a krásná jeptiška. V duchu si spílal, jaký byl hlupák. Zatímco tu seděl a zíral do tmy, onen neznámý přelezl zeď, zahradu zvenku obešel a teď na něj shora zaútočil.

Větev, kterou Petr zvedl nad hlavu, mu zachránila život. V měsíčním světle se zablyštilo ostří dýky, která se po ní svezla. Ucítil úder a pálivou bolest v předloktí. Vyskočil a vší silou kopl směrem, kde předpokládal muže,

který se ho pokoušel zabít. Muž vykřikl bolestí, dýku pustil, vzápětí se otočil a rozběhl se přes zahradu k budově konventu. Petr cítil, že krvácí, ale přesto se snažil zákeřného útočníka chytit.

Sevřel pevněji větev, kterou stále držel v ruce, a rozběhl se za ním. Muž měl náskok několika kroků, ale protože zahradu dobře znal, obratně se vyhýbal záhonům a náskok ještě zvětšil. Doběhl ke dveřím a pokusil se je otevřít. Ale nepodařilo se mu to. Cosi křikl do tmy, protože ho to nejen překvapilo, ale hlavně pobouřilo. Stihl ještě do dveří zlostně kopnout, pak se rozběhl podél budovy do temného rohu zahrady. Tady byla zeď částečně pobořená, takže ji bez větší námahy přeskočil a zmizel.

Petra bolela zraněná ruka a věděl, že hnát se za cizím mužem do tmy je holé šílenství. Navíc se v okně v přízemí vedle dveří objevilo světlo. Otočil se a utíkal zpět k místu, kde došlo k zápasu. Měl štěstí, protože útočníkovu dýku našel skoro hned. Přesně ve chvíli, kdy se otevřely dveře budovy a do zahrady váhavě vyšlo několik jeptišek s hořícími loučemi v rukách, vyšvihl se na zeď a seskočil dolů. Dlaní zdravé ruky si tiskl poraněné předloktí a utíkal po cestě do polí. Oběhl vysoké křoviny a schoval se za nízkou kamennou zídku, která ohraničovala pastviny.

Nad zdí se objevily hlavy několika bíle oděných jeptišek. Držely louče a rozhlížely se, ale protože nic nebylo vidět, za chvilku toho nechaly a zmizely. Když se vše uklidnilo, vydal se bakalář Petr do kláštera a měl neuvěřitelnou zlost. Ale jen do chvíle, než začal přemýšlet, co tam ten druhý hledal a proč měl u sebe dýku. Závěr byl jediný. Ten muž chtěl zřejmě zavraždit další premonstrátku. Třeba zrovna Rozárku. V tom mu zabránil.

Ruku ošetřil Petrovi štolba. Zastihl ho v maštali u kobyly, která zrovna rodila. Starý služebník se nevyptával. Kusem plátna zranění ovázal, a když přivedl na svět

zdravé hříbě, odvedl Petra do své komůrky, ránu mu vyčistil a namazal jitrocelovou mastí. Pak se dobromyslně zasmál a dodal, aby si příště nechal na místní ženské zajít chuť, protože chlapi ve vesnici jsou jako břitva. A že dopadl ještě dobře, protože loni musel jednoho takového léčit skoro měsíc.

„Slib mi, že to nikomu nepovíš," prosil bakalář Petr a sáhl k opasku pro peníze. Štolba skromně upozornil, že to byla jeho křesťanská povinnost. Pak si peníze vzal a schoval je do ošoupaného koženého váčku. Když se loučili, slíbil, že bude Petra ošetřovat i v budoucnu, protože nevěří, že tohle byl jeho poslední zálet. A místní holky za nějakou tu pranici určitě stojí.

Svého pána vzbudil Petr ještě před svítáním. Jiří Adam z Dobronína se tvářil nevrle, nenáviděl ranní vstávání. V cele bylo navíc chladno a to mu na dobré náladě nepřidalo. Bolelo ho rameno a také záda. Ale jakmile začal Petr vyprávět, špatná nálada ho přešla. Pozorně naslouchal a občas svého pomocníka přerušil, aby se optal na nějaký detail. Když skončil, vzal si od něho dýku, kterou útočník ztratil v zahradě. Petra poslal pro džbánek piva a sám se zatím oblékl. To moc práce nedalo. Přes hlavu si přetáhl bílou premonstrátskou kutnu a kolem pasu ovázal cingulum.

Bakalář Petr našel v kuchyni celeráriа Joachima, který zrovna spílal kuchařovi, že zaspal. Za chvíli měla začít matutina, první ranní mše, a po ní se vždy podávala snídaně. Ale voda v kotli byla ještě ledová. Dal Petrovi džbánek vlažného ječného piva a přátelsky mu doporučil, aby se nikde nechlubil, že tu něco dostal, hlavně ne převorovi. Pak by sem chodil loudit každý a tolik zásob ve sklepě zase nemají.

„Mohu se tě na něco zeptat?" optal se bakalář Petr. Celerárius byl v dobrém rozmaru, a tak toho zkusil využít.

„Jistě, ale rychle. Ráno je vždycky strašně moc práce."

„Jde mi o toho donáta z kostnice. Prý dobře vycházel s předešlým bibliotékářem. A přitom měl knihovník Vilém pomocníka. Nevadilo to bratru Benediktovi?“

„Bratr na bratra nikdy nežárlí… A pak, bratr Benedikt je možná vzor zbožnosti, ale určitě ne pracovitosti, jestli mi rozumíš. A teď mne omluv…“

Bakalář Petr poděkoval, uchopil džbánek a schoval ho pod kutnu pro případ, že by na chodbě potkal někoho z řeholníků, kteří právě vstávali a ještě před mší pospíchali na latríny v přízemí.

Když vešel do cely svého pána, našel ho sedět zamyšleného v křesle. Jiří Adam z Dobronína se žíznivě napil a podotkl, že slasti starého člověka bývají prosté a skromné, neboť trocha teplého piva mu působí stejnou rozkoš jako nezodpovědným mladíkům krásná dívka. Podal džbánek svému pomocníkovi, aby si také zavdal. Bakalář Petr sice ochutnal už na chodbě, když pivo nesl, ale přiložil džbánek k ústům a upil. Pak ho postavil na stůl a zvědavě se optal: „Nechtěl jste svou poznámkou naznačit, že toho neznámého hnala do klášterní zahrady milostná touha, urozený pane? Šel jistě vraždit!“

„To byl jen takový povzdech,“ pousmál se královský písař. „Ale nemůžeš s jistotou tvrdit, že chtěl někoho zabít. To, že se vrhl na tebe, ještě nic nedokazuje. Mohl třeba bránit konvent jeptišek před podezřelým vetřelcem. Nebo se bál prozrazení. Ani to, že měl u sebe dýku, nic neznamená! Tahle dýka má široké ostří a všechny jeptišky byly probodnuté dýkou s ostřím úzkým. Těžko to mohlo být touhle zbraní. Téměř s jistotou bych řekl, že musel mít s nějakou jeptiškou dohodnutou schůzku. I když netvrdím, že zrovna milostnou.“

„Proč myslíte?“

„Vchod do budovy byl na závoru. Když ten muž před tebou utíkal, mířil ke konventu, jako by si byl jistý, že tudy unikne. Oba víme, že žádné dveře se v klášterech nezamykají. To je takový pradávný symbol pohostinství.

Proč to bylo jinak? Sám tvrdíš, že to musel v ženské části kláštera znát. Alespoň podle toho, jak se v zahradě pohyboval. Věděl, kde je vchod, a ani ve snu ho nenapadlo, že by byl na závoru.“

„Máte pravdu! Teprve když zjistil, že se nedá otevřít, dal se na útěk pryč ze zahrady. Vzápětí se rozsvítilo světlo v jednom okně vedle dveří. Pokud jeptišky spaly, tak rychle se tam žádná nemohla z dormitáře dostat. Takže je jasné, že na něj za dveřmi čekala.“

„Správně, Petře! Ale když zjistila, že jejího hosta někdo pronásleduje, zajistila dveře závorou, aby se vetřelec nedostal dovnitř a nekompromitoval konvent. Co z toho vyplývá?“

„Bylo jí jedno, jestli ho chytnu. Takže žádný tajný milenec!“

„To, co v běžném životě spojuje milence, nemusí v klášteře platit. I když si tělo s mučivou touhou žádá své, bývají srdce jeptišek vyprahlá. Mohla oprávněně předpokládat, že ti unikne. Což se také stalo. Otázka zní jinak. Co si myslela o tobě? Byl jsi vetřelec a ona nemohla tušit, co v zahradě hledáš. Mohla se tě bát.“

„Byla tma. Těžko mohla poznat, co se vzadu u zdi děje,“ namítl bakalář Petr a opatrně si masíroval poraněnou ruku.

„Pak je tu samozřejmě spousta dalších možností. Ukrytá jeptiška netušila, že tě ten muž chtěl zabít, možná s něčím takovým vůbec nepočítala. Sám jsi řekl, že těžko mohla ve tmě sledovat zápas. Mohla si však výsledek domyslet, když ten druhý začal prchat. Ale v takové situaci by jen málo žen uvažovalo s chladnou hlavou. První, co je napadne, bývá zapištět a zajistit dveře. Z toho nemůžeme odpovědně vyvozovat bohužel nic.“

„Takže má výprava byla zbytečná?“ trochu rozmrzele se zeptal bakalář Petr. Zatvářil se bolestně a významně pozvedl poraněnou ruku.

„To jistě ne. Víme však, že ženský konvent určitě nežije v takovém odloučení od okolního světa, jak se nám snaží všichni namluvit. Navíc máme dýku muže, který se snažil tajně proniknout dovnitř. To není málo! Ale tvá noční výprava má i jednu nepříjemnou stránku, Petře. Stal ses nepohodlným svědkem. Je možné, že se vrazi pokusí odstranit i tebe. Tiše a nenápadně, protože vrazi – a já jsem přesvědčený, že jsou nejméně dva – nemají co ztratit. Cizoložnou jeptišku by čekal stejně přísný trest jako vraha. Pro církev není mezi těmi zločiny moc velký rozdíl."

„Zločinci nemohou tušit, že jsem byl v klášterní zahradě zrovna já. Měl jsem černý plášť a na hlavě kápi," bránil se bakalář Petr. Ukázal na prázdný džbánek a optal se, zda má přinést další.

Královský písař odmítavě zavrtěl hlavou, že za chvíli začíná ranní mše. Chvilku uvažoval, zda lze s Petrovou úvahou souhlasit, ale hned ho napadla námitka: „Vraťme se k důvodu, proč jeptiška zastrčila závoru. Logicky se nabízí vysvětlení, že se nechtěla dostat do potíží. Jenže mohla mít ve skutečnosti zcela jiný záměr. Ďábelsky chytrý. Onen neznámý tě po rvačce nalákal ke dveřím a utekl. Nechtěl se vůbec ukrýt v konventu. Jen tě potřeboval dostat k okénku, kde čekala ona. Mohla si tě tak v klidu prohlédnout. Pokud to byli zločinci, muselo je zajímat, zda do zahrady vlezl zloděj, kterého mohou nechat běžet, nebo je to někdo, koho by se měli obávat. Ať už hřešili proti pátému nebo šestému přikázání."

„Ten muž, který přede mnou utíkal, do dveří zlostně kopl, když zjistil, že jsou na závoru. To nehrál," vzpomínal bakalář Petr. „A pak, všechno se seběhlo strašně rychle. Já myslím, že těm dvěma o mě nešlo. Měl bych být v bezpečí."

„Zločincům stačí optat se štolby. Každému určitě poví, koho ošetřoval. Za pár stříbrňáků ochotně zapomene na slib, který ti dal. Muž ze zahrady ví, že tě zranil. Ale i kdyby to nevěděl, jeptišky najdou ráno u zdi krev."

„Budu opatrný… Večer zajdu za štolbou a pokusím se zjistit, jestli se ho někdo na mé zranění nevyptával," slíbil bakalář Petr.

Jiří Adam z Dobronína přikývl. Pak se zasmál, jako by se snažil vzbudit zdání, že je v dobrém rozmaru: „To je mi případ… Jak mám královnu Annu Jagellonskou rád, za to, že nás sem poslala, by zasloužila výprask na holou."

„Pokud by k tomu mělo dojít, dobrovolně se hlásím jako exekutor. Prý je na svůj věk neobyčejně krásná," souhlasil bakalář Petr stejně bezstarostně. Ale ve skutečnosti měl strach. V doksanském klášteře se cítil stísněně. Temná zákoutí starodávného konventu ho děsila. Ač se podobným pocitům bránil, stále se mu vybavoval obraz mrtvého těla mezi lebkami v kostnici. Připadal mu jako pitoreskní výjev z Apokalypsy.

„Nemusíš mít všechno. Nech nějaké potěšení také starému muži," dobromyslně ho napomenul Jiří Adam z Dobronína. Pak zvedl ze stolu dýku a přemýšlel, co s ní budou dělat.

„Obyčejná zbraň bez ornamentů a monogramu. Takových se dá na jarmarku koupit dvanáct do tuctu. Po snídani se vyptám služebnictva, jestli ji náhodou někdo pozná," navrhl Petr. Byl rád, že mají konečně stopu, i když nevypadala moc nadějně.

„A já si promluvím s převorem. Budu tvrdit, že mám svědka, který viděl muže v zahradě jeptišek. Požádám ho jménem opata Norberta, aby nechal celý konvent pečlivě střežit, neboť nelze dovolit jakoukoli bezbožnost vůči premonstrátkám. Když nic jiného, třeba zabráníme dalšímu vraždění. Ale hlavně tomu, aby se ti dva mohli tajně scházet a domlouvat."

VIII.

Ani násilná smrt čtyř sester nerozčeřila poklidnou hladinu života v konventu doksanských premonstrátek tolik jako zpráva, že v noci vnikl do jejich zahrady muž. Mluvilo se o tom hned od rána, když zástup jeptišek kráčel ještě zšeřelou chodbou do chrámu na ranní mši. Rozárka zaslechla, že toho muže se podařilo zranit, protože u zdi se našly stopy krve a krev byla i na cestě ke vchodu do budovy.

Když jeptišky dorazily do chrámu, padla Rozárka na kolena a sepjala ruce. Dlouho už se nemodlila tak vroucně. Obracela se k Panně Marii a prosila, aby ta krev nepatřila bakaláři Petrovi. Obávala se, že se něco stalo, a proto ji chtěl tajně navštívit. Třásla se nedočkavostí, aby se mohla podívat do výklenku za křtitelnicí, jestli tam najde zprávu, která by ji uklidnila.

Po skončení mše chvíli otálela, jako by chtěla zbožně přidat ještě Zdrávas Maria. Jakmile zástup jeptišek zmizel v nízkém vchodu vedle boční kaple, vrhla se ke křtitelnici. Ke svému zklamání nenašla v úkrytu nic. Rychle sestry doběhla. Poslední kráčela Placida. Sotva se Rozárka ocitla vedle ní, černovlasá dívka ji něžně uchopila za ruku. Rozárka byla tak vyděšená, že se nebránila. Ztrápená duše dokázala hledat útěchu i tam, kde to církev přísně trestala.

Jeptišky se rozsadily v refektáři kolem stolu, aby posnídaly. Šeptané rozhovory o vzrušující noční události pokračovaly. Neustaly, ani když Mamerta, která toho dne obsluhovala ostatní, před ně postavila mísy s polévkou a ošatku s plackami.

„Sestry, napomínám vás k poslušnosti," ostře je okřikla abatyše Marie. „Chléb je boží dar, za který bychom měli našemu Pánu děkovat. Místo toho se věnujete světským záležitostem.

Hřích v těchto zdech nebudu trpět! Hovořit při jídle je proti reguli našeho řádu!"

„Máš pravdu, matko abatyše," řekla bibliotékářka Hedvika. Odporovat abatyši si mohla dovolit snad jen proto, že byla nejstarší ze všech řeholnic. Rozárka zjistila, že pocházela rovněž ze západních Čech. Sloužila však řádu tak dlouho, že ani opat Norbert netušil, jaké bylo její původní dívčí jméno. Na svůj seznam pouze poznamenal, že kdysi bývala abatyší. Později ji vystřídala sestra Marie. To bylo v době, kdy on ještě nebyl členem řádu. Víc se mu zjistit nepodařilo. Slyšel však, že se to stalo na výslovné přání stařičké bibliotékářky. Nikdy neslyšel jedinou stížnost, že by svého rozhodnutí litovala.

„Hovořit při jídle je jistě proti reguli," pokračovala Hedvika s tvrdohlavostí starých žen. Hlas však měla jasný a pevný. „Proti předpisům řádu je rovněž mlčení o věcech, které se týkají nás všech. Jsme komunita sester. Bývalo kdysi zvykem pořádat kapitulní sezení, aby bylo možno diskutovat o hříchu a hledat cestu k nápravě. Neměly bychom si třeba pohovořit o násilné smrti našich sester?"

„Ano, proč se o tom nesmí mluvit?" vykřikla okamžitě Mamerta, která roznesla mísy a usadila se na své místo ke stolu.

Na její stranu se přidaly všechny mladší jeptišky a po kratším váhání i ty starší. Některé hlasitěji, jiné s pohledem sklopeným k podlaze. Placida se naklonila k Rozárce a pošeptala, že je zvědavá, jak to celé dopadne. I když se abatyše a bibliotékářka na sebe usmívají, přísahala by, že se ve skutečnosti nenávidí. Ale přitom mají k sobě podivným způsobem velice blízko a ještě se nestalo, aby jedna řekla křivé slovo proti druhé.

„Povinností každé matky abatyše je chránit celou komunitu. Naše mysl se má především obracet k Bohu. O oněch smutných záležitostech jsem informovala opata Norberta. Tím jsem učinila, co je třeba," řekla s těžko skrývanou zlostí abatyše Marie. Chladnýma očima si měřila jeptišky u stolu. Ale tentokrát je umlčet nedokázala. Okamžitě se jich ozvalo hned několik, že na kapitulním zasedání trvají.

„Povinností matky je nejen sestry kárat, ale také jim naslouchat," řekla abatyše po kratším uvažování a dívala se s hněvivě staženým obočím do vráskité tváře staré bibliotékářky. „O důležitých věcech jsme vždy rozhodovaly společně. Tak tomu bude i nyní. Po obědě nepůjdeme pracovat do zahrady, ale sejdeme se v kapitulním sále. A teď vás nabádám k poslušnosti!"

Převor Hieronymus se netvářil právě přívětivě, když ho Jiří Adam z Dobronína požádal o soukromý rozhovor. A ještě rozhořčeněji vypadal, když zazněl dotaz, co ví o noční návštěvě cizího muže v zahradě sester premonstrátek.

„Jak ses o tom dozvěděl, bratře Adame?" zlobil se převor a čelo i tonzura v řídkých vlasech se mu leskly potem. Vypadal sklesle a unaveně. Od úsvitu se nezastavil, protože i jeho ta věc vyděsila. Hned ráno si stěžovala abatyše Marie. On o tom neřekl živé duši a nikdo neměl možnost s jeptiškami hovořit.

Podezíravě si nového bratra prohlížel. Něco mu na něm vadilo, hned když sem přišel. Po chuti mu nebyly ani jeho řeči, že působil jako přísedící inkvizičního tribunálu. Učené bibliotékáře si představoval jinak. Bývali to muži roztržití a nepraktičtí, kteří špatně viděli a všude chodívali pozdě, protože měli hlavu plnou knih a na řeholní povinnosti zapomínali. Tenhle bratr byl úplně jiný. Byl sice učený, ale tím podobnost s bibliotékáři končila.

Převor svraštil obočí a přísně se optal, od koho se o noční návštěvě dozvěděl, neboť to je tajemství.

„Je to podstatné?“ usmál se Jiří Adam z Dobronína. „Bůh ví vše a to přece stačí. Měl by ses spíše ptát, bratře převore, co udělat, aby se podobná bezbožnost neopakovala.“

„Všichni se denně modlíme.“

„Využil jsem své inkvizitorské zkušenosti, jak jsem slíbil. Mohu tě ujistit, že jde o případ pro schopného soudního vyšetřovatele. Zapomeňme na ďábla. Viník je mezi zlými lidmi.

Což logicky navozuje otázku – jak noční návštěva zahrady souvisí se smrtí sester, které tu v posledních dnech odevzdaly duše Pánu?“

„Ty nejsi knihovník,“ vyhrkl převor, jehož podezření dostalo najednou konkrétní obrysy. Uměl si spočítat, kdy se nový bratr v Doksanech objevil a o co se od té chvíle zajímá. On i jeho pomocník. Vztyčil proti němu prst, jako by žaloval: „Tebe poslal ctihodný opat Norbert, abys vyšetřil ta smutná úmrtí. Vzhledem k tvým inkvizitorským zkušenostem… Chápu!“ Přesto vrtěl pohoršeně hlavou, že něco tak důležitého před ním jeho představený zatajil. To bylo stejné, jako by prohlásil, že mu nedůvěřuje, nebo ho dokonce podezírá z účasti na zločinech, které se odehrávaly za zdmi ženského konventu. Zcela bez logiky vyhrkl: „Jistě, já jediný smím se ctihodnou abatyší Marií hovořit, ale…“

„Nikdo tě přece nepodezírá, bratře,“ rychle ho uklidňoval Jiří Adam z Dobronína. „Máš ve všem pravdu. A protože jsi dokázal odhalit záměry našeho ctihodného bratra opata, skláním se před tvým důvtipem. Chci co nejrychleji vrátit klid do tohoto kláštera. Měl bys mi pomoci. Ovšem diskrétně. Nikdo jiný nesmí o mém poslání vědět!“

„Jsou samozřejmé pravdy, jež není nutno vyslovovat nahlas,“ důstojně odpověděl převor Hieronymus. Bylo zjevné, že ho slova důvěry potěšila.

„Tak předně, necháš zahradu ženského konventu střežit,“ pokračoval královský písař, jako by považoval dohodu za uzavřenou. „Nejméně na dvou místech bude stát někdo ze služebníků kláštera. V noci jich může být klidně i víc. Přes zeď se nesmí nikdo dostat. Je to otázka života a smrti…“

„Rozumím. Ale také naší víry,“ souhlasil převor živě. Jako by ho jasně pojmenované kroky probudily k životu. Nebyl zvyklý řešit komplikované úkoly samostatně. Dostával úkoly od opata anebo na kapitulním shromáždění všech mnichů. Rozuměl dobytku a pěstování obilí. Jeho hlavní povinností bylo řídit klášterní hospodářství. Vše ostatní ho uvádělo ve zmatek.

Nahlas potvrdil, že nechá zahradu střežit, a pokorně se optal, čím by ještě mohl pomoci.

„Nejprve si musíme udělat přehled o lidech, kteří zde žijí, bratře převore. Nevšiml sis, že by se někdo choval podezřele? Kdo mohl v noci opustit svou celu? Je totiž zřejmé, že se někdo stýká s řeholnicemi…“

„Nikdy!“ vykřikl pohoršený převor. Ale vzápětí sám zaváhal. Šeptaly se různé věci, i když je dosud považoval za pomluvy. Zkormouceně se omlouval, že je tím vším otřesený, proto nedokáže uvažovat jasně. Zapomněl, že sem pronikla zloba vnějšího světa, kde platí jiná pravidla než mezi zbožnými řeholníky.

Jiří Adam z Dobronína rezolutně jeho názor odmítl. Řekl, že zlo je zlem všude, tady i venku. A že prostí křesťané nejsou o nic lepší nebo horší než mniši. Proto jediné, co lze řeholníkům v tuto chvíli vyčítat, je, pokud se chovají, jako by byli prostí křesťané, neboť si zvolili jiný úděl. Ale pokud kdokoli v klášteře porušuje regule řádu, neznamená to ještě, že je zločinec.

Převor Hieronymus ho poslouchal, přikyvoval a jen obtížně si rovnal vývody svého bratra do sledu, jemuž by rozuměl. Přitom uvažoval, zda opravdu mohl někdo z mnichů porušit přísný zákaz. Jenže pouze Bůh viděl do srdcí lidí. Jeden z bratrů, který přišel z vlašských zemí, rád pronášel různá přirovnání. Jedno z nich znělo, že do duší řeholníků a do melounů nikdo nevidí. Vždycky mu podobné řeči připadaly nabubřelé a hloupé.

Ted' musel s hořkostí přiznat, že je na nich veliký kus pravdy. Meloun se dal rozkrojit, ale jak poznat, zda jsou všichni bratři opravdu tak zbožní a čistí, jak se navenek tváří? Současně ho napadla myšlenka, která ho téměř zdrtila. Jak poznat, zda je opravdu tak zbožná a čistá, jak se tváří, abatyše Marie? Napadlo ho okamžitě další přirovnání onoho vlašského řeholníka: Blázen, kdo věří nepřátelům, a ještě větší blázen, kdo uvěří ženě.

„Na co myslíš, bratře?" optal se Jiří Adam z Dobronína, který s pobaveným úsměvem sledoval převora. Mnich se neuměl přetvařovat a přemýšlení mu vždy dalo takovou práci, že se každá myšlenka zračila v jeho obličeji.

„Hledám odpověď na otázky, které jsi právě položil," opáčil rychle Hieronymus. „Jenže bylo jich tolik a věc je tak složitá, že neumím odpovědět hned. Dej mi čas. Budu o všem přemýšlet. Odpoledne ti předám seznam duší, které zde žijí. O všech lidech ti povím tolik, kolik vím a kolik mohu."

Královský písař přikývl. Věděl, že převor je zvyklý posílat hlášení o počtu skotu ve stájích a o množství sklizených mandelů obilí. Tohle byl přesně úkol pro něj.

Bakalář Petr obcházel čeledíny, kteří na předním klášterním dvoře obstarávali hospodářství. Ukazoval jim dýku, kterou přinesl ze zahrady ženského konventu, ale jak předpokládal, všichni zamítavě vrtěli hlavami. Zbraň byla

tak obyčejná, že nikdo neuměl určit, čí je. Když už to skoro vzdal, zastavila ho mladičká děvečka, která poklízela stáj. Byla dcerou pastýře, měla zrzavé vlasy a pihovatou tvář. I když nebyla žádná krasavice, měla nápadníků stále dost, neboť v předklášteří žily jen tři svobodné dívky. Dobře to věděla a byla proto na sebe pyšná.

„Počkej," křikla na Petra pánovitě, jako by byla šafář, který má právo poroučet. Vidle zapíchla do kupy hnoje, dlaně si otřela o suknici a s pohupováním v bocích mu vyšla vstříc. Bezostyšně si ho prohlížela. „Tys ten nový, viď? Říkali, že se jmenuješ Petr."

„Jsem tu nový," přikývl zdvořile. I kdyby neměl hlavu plnou vyšetřování, nebyla typ dívky, který by ho zaujal. Roztržitě se optal, jak se jmenuje.

Potěšené odpověděla, že jí říkají Rozárka. To Petra rozladilo víc, než si byl ochotný připustit. Jako by tohle jméno bylo vyhrazeno pro jedinou dívku na světě a ostatní ho nosily neprávem. Vadilo mu oslovovat tak cizí ženy.

Zrzka ho pozorovala a neušlo jí, že mu něco vadí. Optala se, co se stalo. Měla příjemný hlas a nechovala se už tak vyzývavě jako zpočátku.

„Ale, tomu bys nerozuměla," mávl bakalář Petr otráveně rukou. „Mám starosti. Nezlob se, nemám teď náladu."

„Starosti má každý," pokrčila rameny. „Ale proto se nemusí lidé mračit. Umíš si představit, jak by to na světě vypadalo, kdyby se občas nezasmáli? Co tě žere?"

Sám nevěděl proč, ale její naléhání mu nebylo nepříjemné. Vytáhl dýku a ukázal ji dívce. Řekl, že zbraň našel a moc rád by věděl, čí je, protože by ji rád vrátil.

„A kvůli tomu máš mizernou náladu?" divila se upřímně. Natáhla ruku a dýku si vzala. Pečlivě ji prohlížela. Byla první, kdo byl ochotný se tím zabývat. Všichni před ní se na zbraň letmo podívali a hned běželi po svých. Pastýřova dcera mu ale chtěla pomoct. Dýku

vrátila a pak se usmála. Teď už se nechovala skromně a cudně. „Když ti pomohu, co za to?“

„Ty víš, čí je?“ zvolal překvapeně. Vůbec ho nenapadlo, že by si dýky mohla všimnout dívka. Většina příslušnic Evina pokolení zbraně neměla ráda.

„Neodpověděl jsi mi. Co z toho budu mít, když ti to povím?“ naléhala rozmarně a rukou si upravovala zrzavé vlasy.

„Co třeba dobrý pocit, žes pomohla spravedlivé věci?“

„To si pověs na šípek,“ poradila mu pobaveně. „Copak se ti nelíbím?“

„Jednu Rozárku už mám. Úplně mi stačí.“

„Rozárek není nikdy dost. Tak jak to bude?“

„Co si představuješ, že bych měl udělat?“

„Co třeba pozvat mě po práci na procházku? Ukážu ti okolí kláštera.“

„Tak okolí kláštera…,“ opakoval s tak nezaměnitelným dvojsmyslem, že se trochu začervenala. Ale pohledem neuhnula, byla zvyklá brát si, co se jí líbilo. Bakalář Petr se rozhodl rychle. Pokud věděla, komu dýka patří, musí to z ní dostat za každou cenu. Nahlas ji pochválil za vynikající nápad. Podotkl, že už ho také napadlo, aby mu někdo příjemný ukázal okolí.

Pastýřova Rozárka přikývla, jako by něco takového čekala. Měla ještě spoustu práce a nechápala, proč by povídáním ztrácela dál čas. Všechno už dohodli, co k tomu ještě říkat? Lehce se dotkla jeho ruky a mrkla na něj.

„Tak, a teď mi řekni, čí je ta dýka,“ naléhal bakalář Petr. Ale dívka si prstem cvrnkla o špičku nosu a zasmála se: „Túdle. Myslíš, že jsem dnešní? Povím ti to, ale až večer.“

Rozběhla se zpět k otevřeným vratům do chléva. Měla hezkou postavu, bakalář Petr se za ní díval a měl zlost. Ale trochu ho také trápilo svědomí. Měla totiž pravdu. Pokud by mu řekla, čí dýka je, večer by se na něco vymluvil.

Uvažoval, zda si dívka vymýšlí, aby ho mohla svést, nebo zda opravdu něco ví. Nakonec si řekl, že moc na vybranou nemá. Pokud do večera nezjistí majitele dýky, zkusí se to dozvědět od ní. Odpověď mohla být klíčem k odhalení vraha. A také k osvobození Rozárky. Té jeho, která teď byla zavřená v konventu premonstrátek a kdo ví, co jí hrozilo.

IX.

I když abatyše Marie vyzývala sestry ke zbožnému rozjímání, celé dopoledne si mezi sebou neustále něco tiše šeptaly. Jeptiška, na niž toho dne připadla povinnost předčítat v kapli svaté Ricovery z evangelia, se ani nesnažila, aby svatá slova pronikla k uším sester. Bez zájmu drmolila text a byla zjevně duchem nepřítomná.

Placida se usadila vedle Rozárky. Chvíli mlčela, ale pak to nevydržela a naklonila se k ní. Tiše šeptala, že v noci se na chodbě něco dělo. Sotva se totiž vrátila do cely, zaslechla kroky od knihovny. Potom někdo otvíral dveře sousední cely. Ale to ji právě děsí, protože vedle ní spávala sestra Jana. A ta je přece mrtvá.

„Nezkusila ses podívat ven?“ stejně tiše se jí zeptala Rozárka. I ona slyšela v noci na chodbě kroky. Dokonce několikrát.

„Bůh uchovej!“ vyděsila se Placida. Pronesla to však o něco hlasitěji a vzápětí ji abatyše Marie napomenula. Rozárka odvrátila pohled k oltáři svaté Ricovery. Nemělo cenu představenou konventu provokovat.

Abatyše jeptišky napomínala ještě několikrát, hrozila jim tresty, ale nakonec rezignovala. Na všech bylo znát, že čekají na jedinou věc – až se sejdou v kapitulní síni. Nakonec abatyše čtení z evangelia ukončila dříve, než bývalo zvykem.

Když přišly jeptišky do chrámu, poskočilo Rozárce srdce vzrušením. Ve váze byla čerstvá rudá růže. Znamení, že je pro ni připravena zpráva. Nemohla se dočkat, až bohoslužba skončí. Toho dne pospíchaly jeptišky z chrámu rychleji než jindy. Žádná tam zbytečně neotálela, proto

neměla problém vyzvednout si lístek, i když ho musela chvíli hledat. Byl pečlivě zastrčený ve výklenku a zapadl až dolů.

Rozárka doufala, že ho psal Petr osobně. Bezpečnější samozřejmě bylo počkat se čtením na odpoledne, až bude sama. Ale nedokázala ovládnout zvědavost. Dychtivě ho rozbalila a rychle přelétla pohledem. Psal ho Petr a začínal tím, po čem tolik toužila: „Rozárko, i já tě velice miluji. Chybíš mi…“ Rychle lístek sbalila a ukryla. To ostatní zatím nebylo důležité. Placida měla pravdu. I vězeň potřeboval pocit, že ho má někdo rád. A to tu byla Rozárka zavřená jen pár dní. Na rozdíl od ostatních řeholnic.

Jeptišky dohnala dříve, než dorazily do refektáře na oběd. Tentokrát byly mísy s kaší a masem plné až po okraj. Skoro všechny jeptišky se hladově pustily do jídla. Jindy jídaly pomalu a s chutí, ale tentokrát pospíchaly. Některé si dokonce popálily jazyk, protože z mís se ještě kouřilo. Většina snědla jen několik soust, protože kaše nebyla z nejlepších. Ale to nebyl hlavní důvod ke spěchu, řeholnice hnala nedočkavost. Jako na povel odložily po chvíli dřevěné lžíce, zbožně se pokřižovaly, a než je stačila představená pokárat, vstaly od stolu.

Ohromená abatyše Marie je okamžitě zastavila. Nepřívětivě upozornila, že je ochotná povolit kapitulní shromáždění, ale to neznamená, že nebudou respektovat její autoritu. A regule jasně říká, že oběd končí, až představená vyzve sestry k odchodu z refektáře. Musí je důrazně upozornit, že ona ještě nedojedla. A jak vidí, skoro všechny mísy jsou z poloviny plné. Je hřích přejídat se, ale stejně tak je hřích nechávat na stole boží dary, které věřícím Pán ve své laskavosti poskytuje. Proto je vyzývá, aby se posadily zpět ke stolu a pokračovaly v jídle. Refektář opustí, až ukončí oběd všechny. Tedy i ona.

Na její stranu se tentokrát postavila i bibliotékářka Hedvika. Laskavě sestry uklidňovala, že jim nic neuteče.

„Vidíš, ať tady uděláš, co chceš, stejně je to špatně," šeptala Placida Rozárce. Pak se dotkla její ruky a pokusila se ji pohladit. Ale Rozárka ucukla. Před očima měla obraz svého Petra, jehož vzkaz ukrývala v kapse. Uchopila lžíci a bezmyšlenkovitě si nabrala kaši. Placida se ale nedala odradit. I když bylo u stolu dost místa, zvláště teď po smrti několika řeholnic, sedla si k ní tak blízko, že se dotýkaly boky. Rozárka si okamžitě odsedla. Placida sklopila pohled a v očích se jí objevily slzy.

Jeptišky jedly pomalu a trvalo dost dlouho, než oběd skončil. Abatyše Marie si je přísně měřila a pozorně hlídala, aby vyjedly mísy až do dna. „To udělala schválně," šeptala Rozárce Mamerta, která seděla proti ní. „Nechce, abychom měly na kapitulní slyšení dost času. Proto je kaše tolik."

„Jídlo se přece vaří venku," namítla Rozárka a nabrala si další lžíci. Už nemohla, ale věděla, že musí jíst, jinak tu budou sedět třeba až do večera.

„To je pravda," souhlasila Mamerta. „Ale abatyše určuje, kolik jídla nám mají připravit. A jaké."

„Jídla máme víc jen proto, že nás je méně," vložila se do hovoru Placida. Už se zase tvářila normálně. „Navíc se kaše dneska asi připálila. Když je jídlo dobré, kuchaři ho ujídají a na nás moc nezbude. Ale když se jídlo nepovede, dostaneme všechno."

„Máš pravdu," povzdechla si Mamerta a odložila lžíci na stůl. Mísa stále ještě nebyla prázdná. „Nejdřív to chutnalo docela slušně, ale spodek je odporný. Kaše se musela připálit." Lžíce odkládaly i další jeptišky. V refektáři zavládlo tísnivé ticho.

Nakonec vstala stará bibliotékářka Hedvika. Jako by se stala mluvčím všech řeholnic. Obrátila se na abatyši Marii a řekla, že teď se všechny odeberou do kapitulní síně, protože pokrm je sice boží dar, ale pokud není chutný, není povinností sytých dojídat, co by možná hladové potěšilo, ale najedeného určitě ne. Aniž čekala na souhlas,

vydala se ke dveřím. Jeptišky po krátkém zaváhání za ní. Abatyše zůstala sedět u stolu. Teprve když se refektář vyprázdnil, vstala a s křivým úsměvem je následovala.

Jeptišky se rychle rozsadily na svá místa v kapitulní síni. Abatyše Marie zahájila disputaci společnou modlitbou. Pak stručně shrnula, že jejich konvent postihla řada božích ran, ale i když nikdo nemůže vědět, jaké jsou skutečné záměry Páně, souhlasí s tím, aby o věci hovořily.

Rozárka cítila nesmírnou únavu. V noci málo spala a teď se jí zavírala víčka. Měla na sebe zlost. Silou vůle otevřela oči. Překvapeně si všimla, že stará bibliotékářka, která seděla na opačné straně síně přímo proti ní, už spí. Nebo alespoň tak vypadá. Zavřené oči měla i Placida. Byla bledá a hlavu měla nachýlenou ke straně. Hovor v kapitulní síni pomalu utichal.

Rozárka vyskočila. „Otrávili nás!“ vykřikla zděšeně. Pak se jí zatočila hlava a poslední, co ještě vnímala, bylo, že padá k zemi.

Převor Hieronymus splnil svůj slib. Po obědě odevzdal Jiřímu Adamovi z Dobronína několik listů hrubého nahnědlého papíru, který byl levnější než bělený z Losin a který používal pro vyřizování běžné hospodářské agendy. Na něm byla jména všech řeholníků, donátů, čeledi i poddaných, kteří žili v předklášteří. U některých jmen byly křížky a jiná jména byla podtržená.

„Křížky označují ty, kdo jako zločinci nepřicházejí v úvahu. Buď jsou staří, nebo mimořádně zbožní,“ vysvětloval věcně. Když při posledních slovech postřehl nesouhlas, dodal rychle: „Jistě, míru zbožnosti může soudit jen Bůh. Ale přece jen mi dovol, bratře, abych prohlásil, že znám všechny obyvatele kláštera dobře… Ovšem je ještě jeden důvod, proč některé považuji za nevinné. Mnoho příslušníků našeho řádu musí zařizovat nejrůznější záležitosti mimo klášter. Máme rozsáhlé

hospodářství a mnoho spřátelených klášterů a farností. Lidé označení křížkem tu nebyli v některý z oněch smutných dnů, kdy umíraly sestry řeholnice. Rozumíš? Ta podtržená jména naopak označují osoby mladšího věku, které tu byly celou dobu a mohly tedy…“

Převor zmlkl a pokřižoval se, jako by chtěl zahnat zlo, které se mu zdálo přímo hmatatelné. I když chtěl pomáhat nalézt pravdu, měl pocit, jako by se potřísnil už jen tím, že obviňuje své bratry. Poznamenal chvatně, že úkol splnil a teď se půjde pomodlit. Ale Jiří Adam z Dobronína ho nepustil.

„V rámci spravedlnosti se tě musím zeptat ještě na jedno jméno, bratře převore. Tvé na seznamu nevidím. Do které skupiny řadíš sebe? Do té s křížem, neoznačené, nebo mezi osoby, jejichž jména jsi podtrhl?“

„Já klášter opouštím zřídka,“ odpověděl otylý převor upjatě. „Mám tu spoustu povinností a musím na vše osobně dohlížet… Nechávám na tobě, bratře Adame, kam mne zařadíš.“

„Promyslím si to… Ale ještě jedna věc mi vrtá hlavou,“ pokračoval královský písař. „Tělo donáta Huberta našel můj pomocník v kostnici pod chrámem. Vchod do krypty mu odemkl jeden z kostelníků a tvrdil, že druhý klíč máš jen ty. Existují ještě další klíče?“

Převor trochu nervózně zavrtěl hlavou. Nechápal, proč se najednou mluví o kostnici.

Jiří Adam z Dobronína takovou odpověď očekával. Pak vznesl dotaz, jak se v tom případě dostal vrah dovnitř. Převor otevřel ústa, neboť taková věc ho zatím nenapadla. Usilovně přemýšlel. Pokrčil rameny a nejistě vysvětloval, že klíče ukládá do truhlice ve své cele. Jejich příliš mnoho a jsou těžké, proto s sebou nenosí všechny, ale jen ty, které potřebuje. Najednou skoro vykřikl: „Zapomněl jsem… Existuje ještě třetí klíč. Ten vlastní abatyše Marie. Někdy se chodívají sestry pomodlit do krypty k hrobům

zemřelých abatyší. Ještě něco ti není jasné, bratře Adame?“ Chvíli počkal, pak se důstojně uklonil a odešel.

Královský písař se posadil na kamenné sedátko k oknu, které bylo ve výklenku před vchodem do knihovny. Dal se do pročítání seznamů. Jména mu nic neříkala. Ale protože je převor rozdělil podle postavení v rámci řádu, orientoval se rychle. Samotného jej překvapilo, kolik osob bylo na seznamu kromě deseti mnichů. Klášter měl rozsáhlé hospodářství a tomu odpovídal počet poddaných.

Rozhodl se, že při pátrání nebude zatím se služebnictvem počítat. Většina do budovy převorství přicházela zřídka. Na seznamu byli jako možní pachatelé označeni jen dva mniši a jeden donát. Tři osoby, to nebylo moc, pokud nepočítal ještě převora.

Jeptišky zavraždila nejspíše jiná řeholnice. Muž, který jí pomáhal, nemusel však být v Doksanech, když došlo k vraždám v konventu. Proto mohla být výchozí převorova úvaha mylná. S největší pravděpodobností však onen muž zabil donáta Huberta. Královský písař si řekl, že musí ještě požádat převora, aby na seznamu označil osoby, které byly v Doksanech tu noc, kdy sem s bakalářem Petrem přijel. Hned potom se našla v kostnici Hubertova mrtvola. Vzápětí mu došlo, že to nemá smysl. Hned po příjezdu ho Hieronymus představoval v refektáři. A pokud se pamatoval, bylo tam všech deset řeholníků. Nikdo tehdy nechyběl.

Královský písař si uvědomil, že takhle by se nikam nedostal. Měl by postupovat podle logického klíče. Jenže zločiny v Doksanech zcela postrádaly jakoukoli logiku. Něčím však začít musel. Proto se rozhodl začít u těch třech, které označil převor. Nejlepší bude spolehnout se na jeho intuici.

Jméno donáta Aloise mu neříkalo nic, ale mnichy si už pamatoval. Na seznamu byli dva. Bratr Benedikt, pomocník zemřelého knihovníka, a celerárius Joachim. Rozhodl se, že je večer oficiálně vyslechne. Rychle ještě

napsal vzkaz pro Rozárku a podrobně vylíčil, jak pokračuje vyšetřování.

Pak odemkl knihovnu a až do večera se věnoval inventuře knih. Bakalář Petr měl pravdu. Tahle práce ho bavila. Knihy mu připadaly jako něco věčného a moudrého, co nepomíjí. Na rozdíl od lidí a jejich špatností. Teprve když se za soumraku ozval hlas chrámového zvonu, vydal se na mši.

Bakalář Petr čekal u vchodu chrámu Narození Panny Marie a vypadal vyděšeně. Ani ostatní řeholníci nebyli klidní. Prostor za mříží, kde jindy zbožně klečely řeholnice, byl prázdný. Převor Hieronymus dokonce zašel do ženského konventu, jestli neleží nějaký vzkaz ve fortně, kde se setkával s abatyší. Ale nebylo tam nic. Odvážil se dokonce otevřít dveře do chodby a několikrát hlasitě křikl, aby abatyše Marie přišla dolů. Odpovědí mu byla jen dutá ozvěna jeho vlastního hlasu.

Kněz celebrující mši čekal dost dlouho, ale když bylo zřejmé, že řeholnice nepřijdou, prohlásil trochu nejistě, že Bůh čekat nebude. Roztržitě začal bohoslužbu. Nikdo ho příliš neposlouchal a všichni se stále ohlíželi k mříži. Jenže prostor na konci chrámu zůstal prázdný.

Okamžitě po mši se mniši v čele s pře vorem Hieronymem odebrali do refektáře. I když se měla podávat večeře, vykázali všechny služebníky. Celerárius Joachim nařídil kuchařům, aby lidem rozdělili jídlo do misek a nechali je sníst ho na chodbě.

Sotva zapadly za hloučkem mnichů dveře refektáře, rozhodil převor nešťastně ruce a optal se, co budou dělat. Přitom se díval na Jiřího Adama z Dobronína tak výmluvně, že se k němu obrátily pohledy i ostatních řeholníků.

Královský písař pochopil, že opatrnost musí stranou. Nemělo cenu hrát si dál na neškodného bibliotékáře. V budově, kde žily jeptišky, se zřejmě stalo něco vážného. Raději se ani nesnažil domyslet, co mohlo řeholnicím

zabránit v účasti na mši. Dlaní přejel po šedivějící bradce a navrhl, aby celerárius nechal donést pár džbánů s horkým vínem. Nikdo proti zjevnému porušení regule neprotestoval. Mniši byli zvyklí na jednotvárný řád dne a každé vybočení vítali.

Ještě než hubený sklepník donesl víno, začal Jiří Adam z Dobronína přesvědčovat mnichy, co je třeba udělat: „Stojíme před obtížným filozofickým problémem, na který mohou existovat dva zcela opačné názory, i když bychom je stejně tak dobře mohli považovat za neobyčejně blízké. Je to jen věc víry. Co se stalo našim sestrám, že nepřišly na mši? Na tenhle problém musíme nahlížet nejen podle regule premonstrátského řádu, ale i z hlediska hodnot, kterým nás učí Kristus. Pokud bychom dbali výhradně regule, budeme čekat, neboť nemáme právo vstoupit do prostor určených pro jeptišky. To je jeden pohled. Pokud však budeme pamětliví slov evangelií, pak budeme usilovat o pomoc bližnímu svému. V tom případě vstoupíme do ženského konventu. Je pravděpodobné, že sestry potřebují pomoc. A já se ptám, čemu dáme přednost? Reguli premonstrátského řádu sepsali lidé, ale evangelia jsou odkaz boží.“

Sotva skončil, ozvaly se hlasy nevole. Hned dva řeholníci protestovali, že reguli řádu sepsal svatý Norbert a jeho slova jsou pro každého premonstráta stejně svatá jako evangelia. Proti jejich názoru se ohradil jiný mnich a rozzlobil se, že evangelia pocházejí z rukou apoštolů. Mají tedy větší váhu než jakýkoli jiný náboženský předpis, neboť vše z evangelií vychází. Další řeholník upozornil, že nelze směšovat odkaz evangelií s předpisem pro život v řádu, neboť to by bylo stejné jako stavět liturgii proti kanonickému právu.

Řeholníci se probudili k nebývalé aktivitě. Šlo o spor, k němuž měli co říci. Učené disputace byly jejich denním chlebem. Jiří Adam z Dobronína je mlčky sledoval a upíjel z číše horké víno svařené s trochou koření. Zachytil pohled

převora Hieronyma, který jako by říkal, že to bratr Adam vzal za špatný konec. Ale královský písař se nepatrně usmál a zavrtěl hlavou, aby dal na srozuměnou, že ví, co dělá. Otylý převor se mu líbil čím dál víc, protože byl jediný, kdo se do plané disputace nezapojil.

Teprve když se řeholníci vypovídali a polemika uvázla na mrtvém bodě, aniž by se nalezlo teologicky správné řešení, ujal se slova převor: „Jistě je celý problém složitý a budeme se k němu ještě mnohokrát vracet, ale nyní prosím bratra Adama, aby navrhl, co dál. Přišel s pověřením bratra opata a má tedy právo rozhodovat o věcech, na nichž se nedokážeme shodnout…“ Jeden ze starších řeholníků se okamžitě ohradil, že něco takové nelze přijmout bez náležité disputace, ale převor ho neposlouchal. Rozmáchle se pokřižoval a jediným douškem dopil svůj pohár vína.

„Jak jste, bratři, správně konstatovali, v evangeliích ani v naší řádové reguli nelze najít jednoznačnou odpověď, co bychom měli dělat,“ začal klidně Jiří Adam z Dobronína. „Proto se musíme obrátit ke svému srdci, neboť v něm chráníme svou víru. Je naší povinností pomáhat slabým, nemocným i trpícím. K nim možná právě teď patří i naše řádové sestry. Proto navrhuji vstoupit do jejich konventu. Pokud se něco stalo, můžeme jim pomoci. Čím dříve, tím lépe.“

Jeho návrh zvedl bouři nevole. To, co vyslovil, bylo pro řeholníky tak nepředstavitelné, že se s podobnou představou neuměli vyrovnat. Alespoň před ostatními. Královský písař si ale nebyl jistý, kde končila jejich upřímná víra a začínalo sobectví a pokrytectví. Jenže takový svět byl a změnit ho nebylo v silách žádného člověka.

Nakonec jeden po druhém souhlasili, že opravdu jiné řešení není, pokud se sestry premonstrátky neobjeví. Současně jedním dechem dodávali, že na to, aby vstoupili do budovy konventu, je ještě příliš brzy. Vždyť sestry byly ještě na polední mši. Nakonec přijali návrh bratra

Benedikta, že do ženského konventu vstoupí zítra, pokud se sestry nedostaví na ranní mši matutinu. Jiří Adam z Dobronína marně namítal, že už by mohlo být pozdě. Jenže mnichy nepřesvědčil.

Bratr Benedikt jménem všech řeholníků požádal převora Hieronyma, aby posílil hlídky u klášterní zahrady. Navíc požadoval postavit dva muže také ke vchodu do budovy z nádvoří. Všichni s opatřením souhlasili, protože šlo o bezpečí jeptišek. Pak se řeholníci spokojeně rozešli do svých cel.

X.

Na schůzku s dcerou doksanského pastýře odcházel bakalář Petr ve špatném rozmaru. Být po jeho, vtrhl by do ženského konventu hned. Dokonce navrhoval, že se tam vypraví tajně, i kdyby se měl do budovy vloupat. Jenže Jiří Adam z Dobronína to zamítl. Věděl, že to je zbytečné riziko, protože klášterní služebníci by ho chytili. Proti celému řádu se postavit nemohli.

Když bakalář Petr procházel kolem fortny na hospodářský dvůr, ještě se zastavil a ohlédl. Ale všechna okna v budově ženského konventu byla temná. Nikde nepostřehl jedinou známku života. Sedavé průčelí se halilo do soumraku jako umírající do rubáše. Nebe bylo zatažené a mraky zahalily měsíc i hvězdy. Padal déšť se sněhem a fičel studený vítr. Bakalář Petr se ironicky usmál, že to je ideální počasí na procházku s děvčetem.

Pastýřova Rozárka čekala u stájí. Přes ramena si přehodila omšelý soukenný plášť neurčité barvy a na hlavu nasadila neforemný mužský klobouk. Sotva se objevil, zamířila k němu a smála se: „Tak přece jen jsi přišel. Já myslela, že se budeš bát.“

„A čeho, prosím tě? Snad ne tebe?“

„Mě nemusíš, ale ostatních ano. Myslím své nápadníky. A vůbec všechny mládence v předklášteří. Nemají rádi, když se kolem mě točí cizí chlapci.“

„Slyšel jsem,“ pokrčil lhostejně rameny a rukou poklepal na jílec svého rapíru. Rozárka si zbraně všimla teprve teď a s hraným zděšením vypískla: „Ty by ses kvůli mně bil? Mečem jako nějaký rytíř…“

„To je rapír,“ upozornil zdrženlivě.

„Ale bojovat se s tím snad dá, ne? Zasloužíš, abych na tebe byla hodná.“ Popadla ho za ruku a rychle vedla kolem fortny ven z kláštera. Po cestě potkali dva čeledíny, kteří se na ně bez zájmu podívali a šli po svých. Bakalář Petr se pastýřovy dcery optal, zda některý z nich není její nápadník, že by to s ním vyřídil raději hned, aby se pak nemuseli zdržovat. Pohodila trochu uraženě hlavou, protože jí došlo, že si z ní utahuje.

Za ruku ho však stále držela pevně, síly měla na rozdávání. Od rána do večera pracovala ve chlévě a to nebyla snadná práce. Prošli kolem nízkých chalup a odbočili na cestu, která vedla podél kláštera k zahradám a do polí. Bakalář Petr se po téhle cestě plížil minulou noc do zahrady ženského konventu.

U zdi potkali čeledína, který měl v ruce vidle a přes hlavu přehozený rozříznutý pytel. Držel stráž. Když je zahlédl, přátelsky jim zamával a poznamenal, že se jim diví, chodit ven v takovém počasí. Zívl a zasnil se, že by teď v hospodě bylo mnohem lépe.

Chvíli pokračovali bahnitou cestou, ale pak bakalář Petr zastavil a rozmrzele se optal, kam až ho chce vláčet.

„Kousek odtud je dřevěný seník,“ vysvětlovala ochotně a tahala ho za ruku, aby nezdržoval.

„Kde máš zástupy ctitelů, kteří budou bránit tvou počestnost?“ optal se ironicky. Měl už všeho dost. Byla mu zima, měl promočené šaty a čím dál byli od kláštera, tím byl nervóznější. Co když zatím přišly nějaké zprávy o jeptiškách? Popadl pastýřovu dceru kolem ramen a obrátil ji tváří k sobě: „Podívej, jsi hezká holka, to nemohu popřít. Ale já mám jinou. A jako klášterní služebník si nemohu vzít na svědomí hřích smilstva. Takže teď mi povíš o té dýce, pak se vrátíme a já ti na jarmarku koupím šátek. Nebo něco jiného. Tak mluv!“

„Nejsem helmrechtnice, abych se prodávala za peníze,“ rozzlobila se.

„Neprodáváš se. Já chci, abys mluvila pravdu, ne abys hřešila," upozornil ji přísně.

„A já zase chci, abys zbytečně nemluvil a hřešil," odpověděla vzpurně. Dychtivě ho objala, přitiskla se k němu a začala ho líbat.

„Sakra, nech toho," rozzlobil se, ale dalo mu dost práce vymanit se z její náruče, pokud nechtěl být hrubý.

Pastýřova dcera se rozplakala. Bakalář Petr jí nářek příliš nevěřil. Hustě pršelo a nedalo se poznat, co jsou slzy a co kapky deště. Uchopil ji za ruku a řekl: „A jak myslíš, že bych se cítil já, kdybych ti za zprávu o dýce platil svým tělem? Jako helmrecht…"

Rozárka chvíli sama se sebou bojovala a pak se hlasitě rozesmála. „Co blázníš? Co je helmrecht?"

„No, helmrechtnice je nevěstka a helmrecht je muž, který se musí stejně jako ona prodávat," vysvětloval přátelsky. „Já chci zůstat své milé věrný. Pokud bych ti vyhověl, byl bych helmrecht, protože bych to nedělal pro tvou krásu, ale abys mi řekla, čí je ta dýka."

„Ty jsi ale lotr! Proč jsi to neřekl hned a tahal mě v dešti až sem?" rozzlobila se. Pak se otočila a rychle se po cestě vydala zpět ke klášteru. Střevíce jí čvachtaly na rozbahněné cestě. Udělala několik rychlých kroků, ale uklouzla a div neupadla. Zastavila se a otočila. „Tak dobře. Chci pěknou červenou sukni. Koupíš mi ji?"

„Pokud mi povíš pravdu…"

Souhlasila, že chudá holka nemá na vybranou. Pak našpulila rty a řekla, že chce pěkný polibek na znamení, že slib splní. A že nebude smlouvat. Jestli to neudělá, neřekne už ani slovo.

Bakalář Petr poslechl. Líbali se dlouho, a i když se mrznoucí déšť změnil v husté sněžení, nebylo to tak nepříjemné. Teprve když se bakalář Petr vysvobodil z její náruče, povzdechla si, že je ho strašná škoda pro tu druhou, protože líbat umí skvěle. Pak řekla, že dýka patřila zemřelému knihovníku Vilémovi. Poznala ji hned, i když

je to jinak obyčejná zbraň. Její otec totiž tuhle dýku brousil a přitom nepatrně poškrábal rukojeť.

Ještě jednou se ujistila, zda jí sukni opravdu koupí, pak spokojeně uchopila Petra za ruku a vedla zpět. Když procházeli kolem zdi klášterní zahrady, čeledín na ně pobaveně křikl, že to vzali nějak rychle. Dodal, že jindy to Rozárce trvá mnohem déle. Pastýřova dcera ho zahrnula kletbami, o kterých se bakalář Petr domníval, že by se neměly vyslovit nahlas nejméně na míli daleko od kláštera. Rozárka křičela, až jí přeskakoval hlas. Čeledín se dobromyslně smál a Rozárka na něj nakonec přátelsky vyplázla jazyk a řekla, že odteďka má u ní utrum.

Za chvíli byli zpět na hospodářském dvoře doksanského kláštera. Rozárka navrhla, že by se na rozloučenou mohli ještě jednou políbit, ale bakalář Petr to rezolutně odmítl. Upozornil, že jsou příliš na očích a nerad by se kvůli ní bil s některým z jejích nápadníků, kteří je jistě závistivě sledují. Zvláště když pro to není nejmenší důvod, protože mezi nimi přece nic nebylo.

„Ale mohlo by být…," smlouvala naléhavě.

Zasmál se a přátelsky ji pleskl po mokré suknici. Pak zvážněl a řekl, že by vlastně potřeboval ještě něco. Ale že bude lepší popovídat si pod střechou. Zamířili do chléva, před kterým ležela hromada hnoje a v ní zapíchnuté vidle, jak je tam Rozárka večer nechala. Prudce se ochladilo a stát venku ve sněhové vánici byla hloupost i v případě, že by chtěl člověk konat pokání za své hříchy. Jenže k tomu měl bakalář Petr daleko.

Sotva vstoupili do chléva, požádal Rozárku, aby by mu vyprávěla o životě tady v klášteře. Pastýřova dcera sundala z hlavy promočený klobouk a rukama si upravovala husté rudé vlasy. Posadila se na řezací stolici. I když bylo uvnitř mnohem tepleji než venku, chvěla se zimou.

„Kdybys mne objal, dalo by se to tady vydržet," prosila a přitom drkotala zuby.

Petr sundal z ramen plášť. Byl na rozdíl od dívčina z drahého hustého sukna, a proto tak snadno nepromokl. Zabalil ji do něho a Rozárka se vděčně usmála. Byla jí opravdu zima. V duchu musela připustit, že plášť je lepší než náruč. Ve skutečnosti ji chuť na milování přešla už dávno. Ale v Petrově společnosti jí bylo dobře. Optala se, co by ho zajímalo, protože o životě mnichů moc neví.

„Vlastně bych potřeboval vědět jen jednu trochu choulostivou věc. Stýkáš se ty nebo nějaká jiná služebná s řeholníky… Myslím, jestli spolu…," trochu se zajíkl, když si všiml dychtivého dívčina pohledu.

„Na kazatelně se tomu říká tělesně hřešit," zasmála se rozmarně. V plášti jí bylo hezky a zimnice rychle ustoupila. „Ne, my z předklášteří s našimi premonstráty nic nemáme. I mně je to trochu divné. Nejsou tak zbožní, jak se tváří. Kdybys viděl, jak se po nás v kostele dívají. Zvláště v létě, když je vedro a moc toho na sobě nemáme… Poulí oči jako dobytče před připouštěním. Přesto se nikdo o nic nepokusil. A víš, proč to tak je? Mají totiž lepší milenky… Nemusím ti snad povídat, koho asi?"

„To si jen myslíš, nebo to víš?"

„Povídá se to… Heleď, není každý dřevo jako ty."

„Nezačínej zase! Prý zahlédli u zdi klášterní zahrady toho zavražděného donáta s nějakou jeptiškou. Takže můžeš mít pravdu."

„Viděli tam i jiné. Mnichy v bílém řádovém oděvu… Jenže nikdo si nechce pálit prsty. Před lety nechal převor ubičovat k smrti čeledína jen proto, že v hospodě vyprávěl, co viděl… Něco ti poradím. V tomhle klášteře je bezpečnější hřešit než se starat o hříchy druhých." Nepatrně rozevřela cípy pláště a začala si rozvazovat nepříliš čistou košilku.

Bakalář Petr pochopil, že víc se nedozví. Rty se letmo dotkl dívčiny tváře a navrhl, ať si dneska jeho plášť nechá. Vrátit ho může klidně až zítra. Pak rychle vyběhl ven a pospíchal do převorství. Přemýšlel o tom, co mu pastýřova

dcera prozradila. O mniších i o dýce. Měl pocit, že řekla něco důležitého, jenže nemohl přijít na to, co to bylo.

Na zemi ležela netknutá vrstva těžkého mokrého sněhu, který se mu lepil na škorně. Všude bylo ticho, čeleď bývala v noci doma. Zvlášť v tak špatném počasí. Právě procházel klenutým průjezdem, když mu na čelo dopadla studená kapka vody. Před ženským konventem zahlédl ve tmě dva muže zachumlané v pláštích, kteří střežili vchod do budovy. V tu chvíli ho napadlo, jak se dostat nepozorovaně k Rozárce. K té své. On i jeho pán museli být slepí, že přehlédli tak zjevnou věc.

Jiří Adam z Dobronína seděl na lůžku ve své cele, ruce držel sepjaté, jako by se modlil, ale nevyzařoval z něj klid pokorného věřícího. Sotva bakalář Petr vstoupil, vyskočil a klel, že se do ženského konventu dostanou kvůli hloupým předsudkům až ráno a to už může být pozdě.

Bakalář Petr uctivě poslouchal a skromně podotkl, proč se tam tedy nevydají hned. Ví, že kolem stráží neproklouznou a převora přemluvit nedokáží. Pak bez zdánlivé souvislosti poznamenal, že dýka, kterou útočník ztratil v klášterní zahradě, patřila zemřelému bibliotékáři Vilémovi.

Královský písař bez zájmu přikývl, ale téměř okamžitě mu došlo, že jeho pomocník chce něco naznačit. Svraštil obočí a uvažoval. Pokud vražedná zbraň patřila knihovníkovi, musí existovat spojitost mezi bibliotékou a zločiny. V tu chvíli mu to celé došlo. Chápavě se na něj usmál a optal se, zda náhodou nemíní to, co právě napadlo i jeho.

Bakalář Petr přikývl a upozornil, že si mohli ušetřit spoustu trápení, pokud by jim došlo hned, že knihovna je jediné místo v celém klášteře, kam se dá vstoupit z mužského i ženského křídla, neboť obě budovy spolu

sousedí. V tuhle chvíli ji navíc nikdo nestřeží, protože na knihovnu řeholníci při rozmísťování stráží zapomněli.

„Lidé trpí předsudky, že knihy, knihovny a knihovníci jsou čistí jako slova, která zbožné a učené spisy obsahují. Jenže zapomínají, že knihy, to není jen Písmo svaté, ale také knihy bezvěrců, hampejzníků a hlupáků. Proto všem zjevná spojitost klášterní knihovny se zločiny unikla," uvažoval spokojeně Jiří Adam z Dobronína. „Tenhle předsudek nám teď dobře poslouží. Skrze knihovnu se dostaneme dovnitř. Jen se obávám, že budeme muset vyrazit dveře. Zamykají se."

„Násilí je poslední možnost. To platí o lidech stejně jako o dveřích," zasmál se bakalář Petr. „Ve vlašských zemích jsem se naučil spoustu věcí, které sice nepatří mezi univerzitní dovednosti, ale které se mohou hodit. Mezi jinými i to, jak otevírat uzamčené dveře. Potřebuji jen silnější háček. Možná bych něco vhodného našel v kuchyni."

„Stále mě překvapuješ… Zajdi tam, teď bude určitě prázdná. Sejdeme se v bibliotéce."

Jiří Adam z Dobronína dolil do lampy olej, vyšel ze své cely a pokračoval ke dveřím na konci dlouhé studené chodby. Nepospíchal, proto ho bakalář Petr dohnal dřív, než dorazil do knihovny. Vítězoslavně zvedl ruku, v níž držel hák na zavěšování masa.

Sotva vešli do bibliotéky, zarazili se. Na první pohled bylo zřejmé, že ji někdo navštívil. Knihy, které královský písař odpoledne pečlivě srovnal, byly rozházené po podlaze. Vypadalo to, jako by o ně někdo ve tmě zakopl nebo v nich cosi v chvatu hledal. U dveří do ženského křídla se na podlaze rýsoval otisk střevíce. Byl krvavý.

Bakalář Petr rychle vsunul hák do otvoru pro klíč. Se zámkem zápolil jen chvilku, pak se ozvalo cvaknutí a dveře se otevřely. Váhavě vstoupili do temné chladné chodby. Všude bylo ticho. I je ponurost dávné budovy skličovala. Bakalář Petr tasil pro jistotu rapír.

„Předpokládám, že vnitřní dispozice konventu bude podobná převorství," upozornil tiše Jiří Adam z Dobronína. „To znamená, že tady je dormitář a dveře vedou do cel. Podívej se do některé, ale opatrně. Pokud tam jeptišky spí, ať je nevzbudíme."

Bakalář Petr rychle zjistil, že cely jsou prázdné. Lůžka byla pečlivě ustlaná. Ani v refektáři nikdo nebyl. Na stole stály mísy s nedojedenou studenou kaší, které nikdo neuklidil. Jako by řeholnice nějaká tajemná síla odnesla přímo od stolu. Byl to skličující pohled.

„Kde by jen mohly být?" uvažoval královský písař zaraženě. Pokračovali opuštěnou chodbou až ke vchodu do chrámu, nahlédli do kuchyně i do komor se zásobami. Pak objevili vysoké dveře zdobené nádhernou řezbou.

„To bude kapitulní síň," napadlo Jiřího Adama z Dobronína a stiskl kliku. Jakmile se dveře s vrzáním pantů otevřely, naskytl se jim hrůzostrašný pohled. Na podlaze ležela asi desítka řeholnic. Abatyši poznali podle tmavého zavinutí hlavy okamžitě. Ležela v tratolišti krve a v hrudi měla nevelkou, ale hlubokou ránu. Vražedná zbraň zmizela. Opět dýka s mimořádně úzkou čepelí. Královský písař se sklonil a zkoumal, zda by jí mohl pomoci. Ale abatyše byla už několik hodin mrtvá. Petr si jí nevšímal. Běhal od řeholnice k řeholnici, až našel Rozárku. Byla bledá, ale dýchala. Klekl si na podlahu a objal ji.

Jiří Adam z Dobronína si s ulehčením oddechl, když zjistil, jak se věci mají. Pak Petrovi nařídil, aby ji odnesl do své cely v mužské části kláštera. „Tady ji nenecháme už ani minutu, i kdyby mne měla královna potrestat. Prý konvent zbožných řeholnic…," rozčiloval se královský písař. „A přiveď převora. Nemá cenu hrát si ještě na schovávanou."

Bakalář Petr zvedl opatrně Rozárku ze země a pospíchal pryč. Sotva vyšel na chodbu, na okamžik se zastavil a něžně dívku políbil na tvář.

Rozárka si zpočátku nebyla jistá, co se děje. Zdálo se jí, jako by ji kamsi vlekli. Pootevřela oči, ale viděla jen zamlžené stíny. Několikrát se pokusila zaostřit pohled, ale nešlo to. Hypnotikum působilo ještě příliš silně. V ústech cítila odpornou hořkou chuť. Ale uvědomila si fakt, který ji potěšil. Nebyla mrtvá. Pokud se ji někdo pokusil otrávit, nevyšlo mu to. Vzápětí jí došlo, že ji nikdo otrávit nechtěl, jen uspat. Stejně jako ostatní jeptišky. Rychle se snažila vybavit, zda kaši jedly opravdu všechny. Ale myšlenky se jí rozbíhaly jako korálky z přetrženého náhrdelníku.

Přestala hledat ve svých vzpomínkách a snažila se soustředit na to, co se děje kolem ní. Někdo ji v náruči odnášel z kapitulní síně. Nad ní se míhaly neurčité barevné skvrny. To mohly být fresky na stropě chodby. Pak uslyšela bouchnutí dveří a vzápětí ucítila závan zatuchlého vzduchu. Vyděsila se. Co když ji chtějí uvěznit ve sklepě? Snažila se křičet, ale nedokázala vydat ani hlásek. Strašně se jí chtělo spát. Pak si s úlevou uvědomila, že je v knihovně.

Hlavou se jí znovu honily vzpomínky na poslední chvíle v refektáři. Kolem usínaly řeholnice. Přímo před ní ležela na podlaze stará knihovnice. I když spala, stále držela v ruce svou hůl. Pak vše zmizelo a Rozárka znovu usnula.

XI.

Jiří Adam z Dobronína s úlevou zjistil, že ostatní řeholnice jsou živé, jen usnuly vlivem silného hypnotika. Mrtvá byla pouze abatyše Marie. Odběhl do kuchyně, která se zjevně používala jen zřídka. Chvíli hledal v policích, až našel lahvici s pálenkou. Do džbánu nabral vodu, sebral plátěnou utěrku a pospíchal zpět do kapitulní síně. Začal rychle křísit spící řeholnice. Otíral jim čela vodou a do úst lil kořalku. Ale jeho snaha byla marná, k vědomí se neprohrála žádná. Látka, která je uspala, musela být mimořádně silná.

Z chodby zaslechl váhavé kroky. Jako by kráčel slepec, který si není jistý, co je před ním. Královský písař vstal a vyhlédl ze dveří. Před kapitulní síní stál převor Hieronymus v doprovodu několika mnichů. Nesli zapálené lampy a obličeje měli ještě bledší než spící řeholnice.

„Tys neuposlechl rozhodnutí naší kapituly, bratře Adame," řekl převor Hieronymus vyčítavě. Ale bylo zřejmé, že to říká jen proto, aby vůbec něco pověděl. Vypadal vyděšeně stejně jako ostatní premonstráti. Stoupl si na špičky a přes ramena královského písaře nahlížel do zšeřené místnosti. Přitom se starostlivě ptal, jak se sestrám daří.

„Jen spí, chvála Bohu. Ale abatyše Marie je mrtvá. Někdo ji probodl dýkou s úzkým ostřím. Jako ty jeptišky před ní. Zbraň samozřejmě zmizela. Je pravděpodobné, že vrah přišel zvenčí. Musel mít klíč ode dveří do knihovny," vysvětloval chvatně Jiří Adam z Dobronína. „Ale vyšetřování vraždy počká. Nejdříve musíme pomoci živým."

Nakonec se jako nejužitečnější ukázal celerárius Joachim. Kromě kuchyně obhospodařoval také klášterní lékárnu. Na rozdíl od ostatních mnichů se neostýchal dotknout spících jeptišek. Hned se ujal řízení prací. Namíchal jakousi odporně páchnoucí tinkturu a každé jeptišce vpravil pár kapek do úst. Všem změřil pulz, a pokud se mu zdál slabý, dal spící ženě čichat kafrovou sůl.

Na převorův příkaz odnesli mniši jeptišky do cel. Protože však netušili, jak jsou místa v dormitáři rozdělena, uložili každou tam, kde bylo zrovna místo. Celerárius osobně dohlížel, aby řeholníci zabalili sestry do pokrývek, protože na podlaze prochladly a potřebovaly teplo. Dva bratry poslal pro kovové koše se žhavými uhlíky, aby se vzduch v celách trochu ohřál. Když ho jeden ze starších mnichů napomenul, že topit v dormitáři je proti reguli řádu, poslal ho hodně neurvale k šípku. Ještě více se rozzlobil, když převor Hieronymus nařídil, aby všichni opustili konvent, protože jeptišky jsou už v bezpečí. Převora pokáral, že to je omyl laika, protože jeptišky dosud neprocitly.

„Ale právě proto musíme odejít. Až sestry procitnou, nesmí o nás nic vědět," bránil se převor rozmrzele. „Co kdyby si stěžovaly opatovi? Jak bychom vysvětlovali, že jsme sem vnikli?"

„Těžko," souhlasil celerárius Joachim jízlivě. Pak vážně oznámil, že tu zůstane i se svým pomocníkem, dokud jeptišky neprocitnou.

„Jsem převor a ty budeš poslouchat!" křičel Hieronymus a třásl se hněvem. Byl na pokraji sil a škubal nervózně ramenem.

Celerárius mu zdánlivě klidně doporučil, aby se raději staral o stáje, protože dobytku rozumí lépe než lidem. Zlomyslně dodal, že nechá dveře do cel sester otevřené, aby neustále viděl, co se uvnitř děje, protože jeptiškám hrozí nejrůznější nebezpečí. Kdyby třeba začala některá

dávit, mohla by se udusit. Zůstane tu, dokud si nebude jistý, že nebezpečí pominulo.

Když už se zdálo, že se na sebe vrhnou a hádka skončí rvačkou, zasáhl rezolutně Jiří Adam z Dobronína. Oznámil, že veškerou odpovědnost bere na sebe a celerárius Joachim tu zůstane, dokud bude potřeba.

Převor se pokřižoval a poznamenal, že už chápe Piláta Pontského. Otočil se a bez rozloučení odešel. Přesto se zdál spokojený. Nikdo mu nemohl vyčítat, že by se nesnažil obnovit pořádek. Konvent opustili i ostatní mniši.

Jiří Adam z Dobronína našel převora na chodbě. Stál u okna a zamyšleně se díval ven. Venku zatím přestalo sněžit. Závěje byly hluboké nejméně půl lokte. Nádvoří před ženským konventem bylo netknuté jako plátno po bělení. Stejně vypadala i zahrada za klášterem. Ve sněhu nebyla ani stopa.

„Víš, bratře převore, co to znamená?“ optal se Jiří Adam z Dobronína a ukázal na sněhovou nadílku za oknem.

„Vrah neopustil klášter. Nebo ještě lépe řečeno, neopustil budovu, kde žiju se svými bratry v Kristu. Zločin musel spáchat mnich.“

„Tím spíš musí celerárius Joachim hlídat řeholnice, než se probudí!“

„Tím spíš by tam neměl nikdo vkročit. Kde bereš jistotu, že vrahem není náš celerárius? Nebo že vrah celerária nezabije?“ namítl Hieronymus. V jeho hlase zněla beznaděj.

„Zvenku bezpečí jeptišek nezajistíš. U vchodů do konventu stáli klášterní služebníci, ale abatyše Marie je stejně mrtvá. Jediný způsob, jak v těchto zdech obnovit klid, je na chvíli zapomenout na předpisy a najít vraha.“

Převor pokrčil váhavě rameny a omluvil se, že nejdřív musí zařídit, aby bylo tělo zavražděné abatyše odneseno do chrámu. Slíbil, že se pak vrátí a mohou v hovoru pokračovat. Řešení je třeba hledat s klidnou hlavou.

Zvon na věži odbíjel půlnoc.

Rozárka otevřela oči. Nedokázala si v první chvíli uvědomit, co se děje. Ve své cele nebyla. Spočívala na cizím lůžku a byla noc. Místnost osvětloval jen mihotavý plamen lampičky na stěně. Opřela se o loket a nadzvedla se. Na dřevěné trojnožce uviděla sedět bakaláře Petra. Zády se opíral o stěnu a spal. Měl pootevřená ústa a tiše oddechoval. Rozárka si ho chvíli prohlížela. Byla šťastná, protože si uvědomila, že je v bezpečí. S Petrem po boku se nebála ničeho. Teprve teď se jí vybavily události posledních dnů.

Lehla si na záda, ruce složila pod hlavu a přivřela oči. Ale spát se jí nechtělo. V ústech cítila hořkost a toužila po vodě. Všimla si, že na stole stojí hnědý džbán, jenže nechtěla dělat hluk.

Kdyby jen tušila, co to všechno má znamenat. Než usnula, všimla si, že vědomí ztratily i ostatní řeholnice. Ale stalo se ještě něco. Jenže si nedokázala vybavit, co to bylo. Ať se trápila sebevíc, nemohla si vzpomenout. Protože oběd přežila, s největší pravděpodobností ho přežily i ostatní jeptišky. Někdo je chtěl jen uspat. Jenže proč? Že by se snažil zabránit disputaci v kapitulním sále?

Abatyše Marie dávala od rána najevo nechuť, aby se o zločinech veřejně hovořilo. Rozárka si byla jistá, že v jejím odporu nebyla jen přísnost a zbožná snaha dodržovat řád kláštera. Od chvíle, kdy Rozárka mezi jeptišky přišla, chovala se představená divně. Ale těžko se z toho dalo něco odvodit, protože tak se chovala vůči všem. Pokud měla něco sdělit, hovořila s přemáháním, jako by se bála. Rozárka si však byla jistá, že její okázalá zbožnost nebyla přetvářka. Vyznat se v abatyši Marii bylo skoro nemožné. Jak potom odpovědět na otázku, co se vlastně stalo?

Převalila se na bok, protože cítila mravenčení v kyčlích. Pod vlivem podivné substance spala skoro půl

dne. Teď ji bolelo celé tělo. Potěšeně si všimla, že se Petr ve spánku usmívá. Napadlo ji, zda myslí na ni. Ale hned se vrátila ke svému úkolu mezi doksanskými jeptiškami.

Jiří Adam z Dobronína ji pověřil pátráním. Měla být jeho očima, jak sám řekl. Dostala na sebe zlost, protože pokud byla očima, pak skoro slepýma. Ani za mák netušila, kdo mohl vraždy spáchat. Rozhodla se zrekapitulovat události krok za krokem.

Především ji trápilo, kdo a jak dal do jídla hypnotikum. Během oběda byly v refektáři na stole čtyři mísy. Uspávači prostředek byl zřejmě ve všech, protože jeptišky jedly každá z jiné mísy, obvykle z té, která byla nejblíže. Usnuly všechny, což mohlo znamenat, že látku musel do kaše přimíchat někdo už v kotli, když se jídlo vařilo. Ovšem pokrmy se připravovaly v kuchyni převorství pro celý klášter. Když bylo jídlo hotové, část pro jeptišky se oddělila a celerárius nebo někdo z jeho pomocníků mísy odnesl do formy v přízemí ženského konventu. Dvě řeholnice se každý den staraly o pokrmy a úklid. Ty mísy donesly do refektáře.

Službu měla Mamerta a knihovnice Hedvika. Pro jídlo šly společně. Těžko by se jedné podařilo nasypat hypnotikum nenápadně do všech čtyř mís, aby si toho druhá nevšimla. Navíc byla kaše hořká jen u dna, což znamenalo, že uspávači prostředek musel někdo přimíchat do jídla už během vaření. Jinak by byl hořký spíše vršek. Vše ukazovalo na to, že hypnotikum zamíchal do jídla jeptišek někdo v převorství. Důvod, proč něco takového udělal, byl Rozárce jasný hned. Potřeboval zavraždit další řeholnici.

Tenhle závěr ji zneklidnil víc, než byla ochotná přiznat. I když se mezi jeptiškami necítila zrovna nejlépe, začínala jim rozumět. Dívky litovala a měla je svým způsobem ráda. Představa, že by mohla být další mrtvá, ji vyděsila. Hlavou se jí honila jména a před očima se

objevovaly a zase mizely ženské tváře lemované bílými loktušemi. Ani nevěděla, kdy znovu usnula.

Jiří Adam z Dobronína seděl ve své cele na nepohodlné lavici z hrubě opracovaných prken. Na stole stál svícen s několika voskovicemi, které mihotavě osvětlovaly celou místnost. Studoval list papíru se jmény, která mu odpoledne předal převor Hieronymus. Měl mizernou náladu. Nejen kvůli další vraždě, ale také proto, že v noci zesílil mráz. V celách mnichů se netopilo a rozbolely ho klouby. Seděl zabalený do šedé soukenné pokrývky, ale příliš ho nechránila. Už se těšil, až bude zase doma v křesle u krbu, v němž budou praskat březová polena.

Jaký smysl vůbec klášterní život měl? Mniši mrzli, hladověli, vstávali před východem slunce, aby se zúčastnili ranní matutiny, skoro nikdy se nesmáli. A přes všechno zbožné odříkání se v klášteře vraždilo, mniši se tajně stýkali s jeptiškami, a kdo ví, jaké další hříchy tyhle temné zdi skrývaly. Ano, jaký to všechno mělo smysl?

I když Jiří Adam z Dobronína nebyl příliš přístupný kacířskému učení luteránů, musel připustit, že v jedné věci mají pravdu. A sice v tom, že skutečnou víru nosí člověk ve své duši a důležitější než okázalá zbožnost vystavovaná na odiv před ostatními věřícími je vlastní svědomí. Klášterní zbožnost nebyla ničím jiným než smutným divadlem pro okolí.

Na jeho přísném odsudku neměnila nic skutečnost, že mnozí řeholníci byli svému poslání oddaní celou svou duší. Vážil si opata Norberta, stejně jako mnoha dalších mnichů, které během života potkal. Přesto nedokázal v jejich snažení najít hlubší smysl. Zvláště proto, že v klášterech žili i lenoši, pokrytci, mluvkové, a jak v Doksanech poznal, i vrazi. Když ho trápilo revma, viděl v křesťanském světě jen samou špatnost.

Rozmrzele odložil papír na stůl a vstal, aby si protáhl ztuhlé klouby. Došel k okénku své cely a zahleděl se na zasněžené nádvoří. Teď už nebyla sněhová plocha netknutá. Od budovy převorství vedly k chrámu stopy mnichů, kteří odnášeli tělo zavražděné abatyše. Další stopy patřily služebníkům, kteří museli přes pokročilou noční hodinu vstát, aby byli po ruce. Klášter byl na nohou.

„Snad jsem nezapomněl na nic důležitého," ozval se od vchodu hlas převora Hieronyma. Dveře otevřel tak tiše, že si toho Jiří Adam z Dobronína ani nevšiml. Vzápětí otylý převor starostlivě dodal: „Mám ovšem znepokojivou zprávu."

„Jakou?" povzdechl si královský písař. Dnes už ho nemohlo překvapit vůbec nic. Ani převor nevypadal vyděšeně. Zřejmě si už zvykl na katastrofy, o nichž si ještě před dvěma dny myslel, že se nemohou nikdy stát. Za určité situace si člověk mohl zvyknout i na Armagedon.

Hieronymus si rukou otíral zpocené čelo. Královského písaře napadlo, jak je možné, že se převor i v takové zimě potí. Jemu samotnému byla zima, div se netřásl.

„Sestry řeholnice jsou chvála Bohu v pořádku. Probouzejí se a jsou jen vyděšené. A velice slabé. Celerárius Joachim mi oznámil, že většina zůstala na lůžku. Jakmile si ověřil, že už jim nehrozí žádné nebezpečí, opustil konvent. Tvrdí však, že jedna sestra zmizela. Prohledal celou budovu, ale nikde není. Někdo musel její tělo odnést, když jeptišky ležely omámené v kapitulní síni. Anebo ty zločiny spáchala ona a ze strachu uprchla. Je to záhada. Pro jistotu pošlu pár mužů, aby, jen co se rozední, prohledali okolí."

„Zbytečná námaha," usmál se proti své vůli Jiří Adam z Dobronína. „Ta ztracená sestra je tady. V cele mého pomocníka."

„Tady? V převorství?" vykřikl převor a do hlasu se mu znovu vloudil tón pohoršení. Jeho hlavní povinností bylo pečovat o konvent premonstrátek. Měl bdít nad jejich

zbožností. Ještě před chvílí si myslel, že ho už nic nepřekvapí. Ale překvapilo.

„Ta jeptiška je skutečně v této budově," opakoval královský písař a při pohledu na převora cítil, že už mu není taková zima. Bylo zajímavé, jak neškodné zlomyslnosti dokázaly zahřát tělo a potěšit duši. Aby zdůraznil význam svého sdělení, dodal, že sestra Rozálie je na lůžku a jeho pomocník bakalář Petr je s ní. Hned jak se probudí, zlíbá ji a požádá o ruku.

XII.

„Teď už jen schází, aby do našeho kláštera udeřil blesk, chrám vyhořel, přišla morová rána a luteráni," zabručel otylý převor rozladěně. Rychle se mu vracela ztracená rozvaha. Napadlo ho, že možná nebude tak zle, pokud se ukáže, že i tu novicku sem poslal opat Norbert. A hned se na to také zeptal.

Když královský písař přisvědčil, dodal převor: „Předpokládám, že ta řeholnice není jeptiška, stejně jako ty, bratře, nejsi mnich. Neobyčejnou radost by mi rovněž udělalo, pokud by se ukázalo, že se ani tvůj pomocník nezaslíbil premonstrátskému řádu. Nezaslíbil a v budoucnu se ani nehodlá zaslíbit."

„To ti mohu zcela určitě slíbit," přisvědčil Jiří Adam z Dobronína laskavě.

„Chvála Bohu," oddechl si převor Hieronymus s upřímným ulehčením a zbožně se pokřižoval. Pokud nemusel odpovídat za hříchy jiných, hned dostal lepší náladu. Ale vydržela mu jen chvíli. Vzápětí si uvědomil, že abatyše Marie zemřela násilnou smrtí. A vrahem je s největší pravděpodobností mnich. Skoro okamžitě se vrátila jeho zasmušilá letargie. S beznadějí v hlase se optal, co budou dělat.

„Nech přinést džbán horké medoviny. Ale opravdu horké, ať se z ní kouří. Pak se poradíme, jak toho lotra chytit," nařídil Jiří Adam z Dobronína.

Převor otevřel dveře a křikl cosi do tmy. Vzápětí se objevil celerárius Joachim s baňatým džbánem v ruce. Hořkosladce z něj voněla medovina. Se špatně skrývanou hrdostí se převor pochlubil, že s podobným přáním bratra

Adama počítal. Proto nechal medovinu ohřát dříve, než sem šel, aby se nezdržovali čekáním.

„Prozraď mi, bratře převore, jak je tohle možné?“ divil se Jiří Adam z Dobronína. „Mé myšlenky číst umíš, ale vrah nám pořád uniká…“

„Tvé myšlenky umím číst, protože vím, co bratrům chutná. S medovinou a pivem se setkávám denně. Ale s vrahy nikoli…“

„Možná nemáš pravdu. S naším vrahem se totiž vídáš denně. Jenže netušíš, že je vrah.“

„Jen Bůh vidí do duší křesťanů.“

„Tolik nepotřebujeme, abychom poznali, zda se někdo snaží něco skrýt. Nechová se v posledních týdnech někdo z mnichů divně? Třeba přichází pozdě na mše nebo na jídlo do refektáře. Nebo ještě lépe, odchází v noci tajně z převorství. Nemodlí se někdo horlivěji než jindy?“

„Ty považuješ horlivost v modlitbách za podezřelou?“ ohradil se okamžitě převor. „Co je divného na zbožnosti?“

„Člověk, jehož svědomí tíží hřích, prosí o boží milost horlivěji než nevinný křesťan.“

„Ani tak s tímhle výkladem nesouhlasím… Ale musím připustit, že v posledních týdnech se celerárius Joachim modlívá horlivěji než dříve. Kdysi jsem ho dokonce káral za jeho pohoršující nezájem o duchovní službu. Řekl jsem mu, že v chrámu docílí spásy duše jistěji než v kuchyni. Tuhle změnu jsem ovšem považoval za normální, neboť každý bratr dojde jednou prozření.“

„Teď už se na ni díváš jinak?“

„Proč mne trápíš, bratře Adame? Proč bych měl vidět špatnost v něčem, co až dosud naplňovalo mou duši štěstím?“

„Protože lidé už jsou takoví. Ještě někdo se chová podezřele?“

„Horlivěji se nemodlí nikdo. Ostatní bratři jsou zbožní dostatečně. Musím dokonce připustit, že většinou více než

já,“ povzdechl si převor a pokřižoval se. Královskému písaři se zdálo, že jeho povzdech mu šel opravdu od srdce.

Korpulentní převor se napil a spokojeně mlaskl. Jeho nálady a smutky se měnily každou minutu. Vzápětí trochu rozpačitě poznamenal, že by měl mezi podezřelými jmenovat ještě jednoho bratra. I jeho jméno je na seznamu, který odpoledne připravoval.

Jiří Adam z Dobronína posunul k popsanému papíru svícen, aby viděl lépe. Podtržená jména řeholníků byla jen dvě – celerária Joachima a Benedikta, pomocníka v knihovně. Královský písař prstem mlčky ukázal na druhé.

Hieronymus přikývl a trochu zaraženě vysvětloval, že se mu doneslo, že bratr Benedikt občas v noci opouští svou celu. Všimlo si toho několik řeholníků, ale nakonec se usnesli, že jde o projev mimořádné zbožnosti. „My si to vykládáme tak, že chodívá do chrámu a tam se modlí.“

„Viděl ho tam někdo v noci?“

„I když ani naše zbožnost není malá, my v noci spíme,“ opáčil důstojně převor. Na chvíli zaváhal a pak přiznal, že jednou se tam šel pro jistotu podívat. Ale bratra Benedikta nenašel. Možná se minuli.

„Co včera? Mohl být Benedikt tím mužem, který vnikl do zahrady ženského konventu?“

„Já bratry nehlídám. Ale budu k tobě upřímný, bratře Adame. Dneska ráno jsem si všiml, že spodní okraj Benediktova roucha je špinavý od hlíny. Kde jinde najdeš hlínu než v zahradách?“

„Mohl jsi být ke mně upřímnější dříve… Co tam podle tebe dělal?“

„Já myslím, že se hříšně stýkal s některou řeholnicí. Strašné pomyšlení, že? Pokud ovšem k tomu opravdu docházelo, pak se hřích stal v zahradě za konventem. Ta nespadá pod mou pravomoc. Před Bohem i před naším opatem je za vše, co se děje za zdí, odpovědná abatyše. Dokonce jsem jí jednou tuhle možnost naznačil.“

„Kdy to bylo?“

„Dříve, než zemřela sestra Jana. Ta byla zavražděna první," odpověděl převor a znovu se pokřižoval. Jako by mu teprve teď docházela vlastní slova.

„Promluvím s bratrem Benediktem."

„Neřekne ti nic, bratře Adame. I kdyby bylo mé podezření oprávněné, všechno popře. Pokud zhřešil, čekal by ho trest. Měsíce pokání a půstu v odloučení," zrazoval ho převor Hieronymus. „Já to dnes odpoledne zkusil. Odvedl jsem ho do chrámu a před oltářem jsem mu položil stejnou otázku. Urazil se a přísahal, že netuší, o čem mluvím."

„Říkáš, že jsi s ním navštívil odpoledne chrám?" zamyšleně opakoval Jiří Adam z Dobronína. Něco se mu nezdálo. Převorova výpověď totiž zpochybňovala podíl bratra Benedikta na vraždě abatyše Marie. Potřeboval by si přesně srovnat čas. On sám pracoval od oběda v knihovně. Pouze tudy se mohl do kapitulní síně dostat vrah. Ostatní vchody hlídali klášterní služebníci. V knihovně rovnal knihy až do večerní mše. Pokud si vzpomínal, žádný mnich na bohoslužbě nechyběl. Potom se s mnichy přesunul do refektáře, kde se až do noci přeli, zda mohou vstoupit do konventu jeptišek. Ani tam bratr Benedikt nechyběl. Kdy by tedy stihl abatyši Marii zabít? A jak by se tam vůbec dostal? Když se převora optal, kdy abatyše Marie přesně zemřela, rozmrzele zabručel, jak to má vědět.

„Je řada způsobů, jak takovou věc zjistit," vysvětloval mu trpělivě královský písař. „Pojďme do chrámu. Prohlédnu ji. V mládí jsem navštěvoval lekce medicíny na Vysokém učení pražském."

„Je přísně zakázáno, aby se jakýkoli muž dotýkal těla mrtvé abatyše…," vyhrkl převor. Ale než se stačil královský písař ohradit, pokrčil rezignovaně rameny a souhlasil, že tohle je výjimečná situace. Ale před ostatními bratry by o tom měli raději pomlčet.

V tu chvíli se otevřely dveře a do cely vrazil bakalář Petr. Převor pootočil hlavu, a když ho poznal, smutně

dodal, že na něj by skoro zapomněl. Pak se optal, zda už tu unesenou řeholnici požádal o ruku. Jiřímu Adamovi z Dobronína začaly cukat koutky úst, jak potlačoval smích.

I bakalář Petr se zarazil, protože něco takového ho zatím ani ve snu nenapadlo. Okamžitě mu však došlo, že to je dobrý nápad a má logiku. Jenže pobavený výraz ve tváři pána ho štval. Neměl rád, když si někdo utahoval z jeho citů k Rozárce. Převor Hieronymus ho zatím zvědavě sledoval. Jeho ta věc opravdu zajímala.

Bakalář Petr zavrtěl rezolutně hlavou, že na to teď není čas. Rozárka je chválabohu při vědomí a chce mluvit s urozeným pánem z Dobronína. Okamžitě se mu ale zadrhl hlas a Petr se provinile opravil, že ta novicka chce mluvit s bratrem Adamem. Převor to nekomentoval. Jen podotkl, že něco takového je v příkrém rozporu s regulí premonstrátského řádu. Jenže oni dva si stejně dělají, co chtějí, a na jeho zbožné doporučení nedají. Proto alespoň půjde s nimi a dohlédne, aby se vše odbylo v mezích cudnosti.

Rozárka vyprávěla Petrovi podrobně, jak v konventu žila. Také mu vysvětlila, proč musel jeptišky uspat někdo zvenku. Ale už když mu o svém podezření říkala, zdálo se jí trochu překombinované. Těch náhod bylo příliš mnoho najednou. Uvědomila si, že je třeba ještě několik detailů ověřit. Jenže aby to bylo možné, musela by se vrátit mezi řeholnice.

Nepochybovala, že Petr by jí to zakázal. U svého pána si tím jistá nebyla, protože jemu byla spravedlnost nad všechna nebezpečí. Jenže tohle platilo o něm samotném a Petrovi. Jak by to bylo s ní, to netušila. Předpokládala však, že ani královský písař nebude chtít znovu ji vystavovat nebezpečí. Ona však chtěla rozdělanou práci za každou cenu dokončit. Nakonec si řekla, že nejlepší bude o svolení neprosit.

Petra odlákala snadno. Sotva odešel pro královského písaře, opustila lůžko. Cítila se slabá a nepatrně se jí točila hlava, ale věděla, že už je v pořádku. Došla ke dveřím a položila na ně ucho. Jakmile si byla jistá, vyběhla na chodbu a utíkala do klášterní bibliotéky.

Předpokládala správně. Ve zmatku, který kolem uspaných jeptišek panoval, spojovací dveře nikdo nezamkl. Na chviličku zaváhala. Chodba v budově ženského konventu byla ponurá a temná. Napětím se jí rozbušilo srdce. Dokonce zaváhala, zda by přece jen nebylo lepší nechat pátrání pánovi. Jenže ihned jí došlo, že by v takovém případě hrozilo nebezpečí i Petrovi. Pomalu si vytvářela představu, jak se to celé mohlo seběhnout. Několikrát se nadechla a pak odhodlaně překročila práh. Dveře za sebou pečlivě zavřela a kráčela k celám řeholnic.

XIII.

Sotva Jiří Adam z Dobronína v doprovodu bakaláře Petra a převora Hieronyma vstoupil do cely svého pomocníka a uviděl prázdné lůžko s pokrývkou zmuchlanou a pohozenou ke stěně, okamžitě mu došlo, kam Rozárka zmizela.

„Vrátila se," spokojeně její odchod komentoval otylý převor a pokřižoval se. Pak se podíval na bakaláře Petra a okamžitě mu došlo, co mladík hodlá udělat. Bolestně zaúpěl: „Ne, do ženského konventu už nikdo nevkročí!"

„Myslíš, bratře převore?" optal se vyzývavě bakalář Petr. Na jeho stranu se okamžitě přidal i Jiří Adam z Dobronína. Prohlásil, že Rozárka není žádná řeholnice, je tedy vetřelcem, a proto do konventu nepatří. Mají tedy nejen plné právo, ale dokonce povinnost jít pro ni, pokud ji ovšem nevyvedou sestry samy, neboť Rozárka ve skutečnosti mezi zbožné sestry premonstrátky nepatří, což je přece logické.

Převor se chytil za hlavu. Už zase měl nutkavý pocit, že se mu samými starostmi rozskočí. Kdo se měl pořád s těmi otravnými chlapy dohadovat? Pokud s nimi bude souhlasit, obviní ho opat, že nedbal na dodržování klášterního řádu. Když je odmítne a něco se stane, obviní ho opat, že nehájil svědomitě životy bratrů a sester v Kristu. Rozhodl se proto, že nechá věcem volný průběh. Ať si s tím Bůh a opat poradí sami.

Aby si nezadal, předložil návrh, který se mu zdál dobrý: „Ano, vetřelkyně nemá v konventu co pohledávat. Dejme však sestrám čas, aby samy rozhodly, jak to udělají. Dojít pro někoho, kdo tam vnikl neoprávněně, je totéž,

jako poslat k jeptiškám dalšího vetřelce. Počkejme hodinu. Nebo dvě. V každém případě souhlasím, abychom tu nepříjemnou záležitost vyřídili před ranní mší. Bratři by ovšem neměli vědět, že jsme ještě jednou porušili nedotknutelnost ženského konventu. Celerárius Joachim byl poslední, kdo tam oficiálně vkročil, rozumíš?“

„Proč tolik pokrytectví?“ mračil se bakalář Petr.

Královský písař převora chápal. Chtěl svého pomocníka napomenout, ale Hieronymus shovívavě vysvětloval: „To není pokrytectví, pouze ochrana víry. Nic nemá na pokoru a poslušnost horší vliv než skutečnost, když se beztrestně porušují regule řádu. Dokonce s mým přispěním… Nesměšuj, mladý bratře, dogma a rozum. Neměli bychom zbytečně ztrácet čas. Půjdeme se podívat do chrámu na zesnulou abatyši?“

Bakalář Petr nespokojeně uchopil lampu, která visela na zrezlém háku na stěně, a vykročil ke schodům. Obloha se zatím vyjasnila a mráz zesílil. Zima se na chvíli vrátila a přidělala vrásky sedlákům, protože stromy už začínaly rašit.

V chrámu bylo chladno téměř jako venku. Všem třem mužům stoupal od úst mlžný opar. Došli k oltáři, uklonili se a pokřižovali. Tělo abatyše Marie leželo na nízkých dřevěných márách, zdobených nádhernými dřevořezbami zobrazujícími tanec smrti. Tenhle motiv, oblíbený ve francouzských chrámech, přinesli do českých zemí právě premonstráti. Mrtvá řeholnice byla přikrytá bílou látkou.

Jiří Adam z Dobronína odhrnul cíp posmrtného rubáše a položil mrtvé ženě dlaň na čelo. Pak se pokusil zvednout jí ruku. Ale nešlo to. Skoro spokojeně řekl: „Myslel jsem si to… I když vezmeme v úvahu, že tady leží nějakou dobu v pořádné zimě, její tělo je úplně ledové. Posmrtná strnulost se dostavuje až po několika hodinách. Abatyši museli zavraždit kolem poledne, nejspíše hned po obědě. Mrtvá je nejméně deset hodin. Na to vsadím své úřednické šediny.“

„A je to důležité?“ optal se zvědavě převor. Na chvíli zase zapomněl na své zbožné nářky. Pozorně poslouchal, protože tohle ho zajímalo.

„Je to důležité! Dokonce velmi,“ vysvětloval Jiří Adam z Dobronína. „Od oběda až do večerní mše jsem byl v bibliotéce. V té době nemohl nikdo přes knihovnu do ženského konventu vstoupit. Jiným vchodem rovněž ne. Všude stáli klášterní služebníci. I když si o jejich svědomitosti nedělám iluze, nevěřím, že by dovnitř kohokoli pustili. Přitom někdo cizí prošel večer knihovnou. Mylně jsme proto dospěli k závěru, že po mém odchodu vnikl do kapitulní síně přes knihovnu vrah a připravil abatyši Marii o život. Jenže ona zemřela mnohem dříve. Ten pozdní návštěvník to udělat nemohl.“

„Časově to opravdu souhlasí,“ doplnil nahlas bakalář Petr. „A je tu ještě jedna věc. V knihovně jsme našli u dveří stopy krve. Pokud by onen neznámý abatyši Marii zavraždil, měl by krev spíše na rukách a na oděvu. Pokud však byla mrtvá dřív, je logické, že kolem jejího těla bylo tratoliště krve. Všude bylo šero, onen člověk si krve nevšiml a šlápl do ní, proto ta stopa v knihovně. Je skoro jisté, že když objevil vraždu, propadl panice a dal se na útěk. V knihovně narazil do srovnaných knih a rozházel je po podlaze. Vše sedí. Jenže co tam chtěl?“

„Pokud nezabil abatyši Marii, není to zatím důležité. Ptát se musíme spíše na to, kdo ji doopravdy zavraždil. A jak? Kudy se mohl dostat vrah kolem poledne do ženského křídla? Navíc mi vadí i ta podivná souhra náhod,“ vysvětloval rozmrzele královský písař. „Někdo řeholnice uspí a zavraždí abatyši Marii. A ten samý večer někdo jiný poruší nedotknutelnost ženského konventu.“

„Co když existuje ještě jiný vchod, o kterém nevíme? Třeba tajná chodba z kostnice?“ navrhl převor a rukou si přejel po čele. Jiří Adam z Dobronína si překvapeně uvědomil, že se Hieronymus potí i tady, pod vznosnou

klenbou doksanského chrámu. Trochu nedůvěřivě se zeptal, zda o podobné chodbě někdy slyšel.

Převor zavrtěl hlavou a řekl, že to byl jen nápad. Ale klášter byl postaven před staletími ještě za časů přemyslovských knížat. Z té doby se nezachovaly žádné stavební plány. Vyloučit se proto nedá vůbec nic. Pak bílou látkou ohleduplně zakryl tvář mrtvé abatyše a zamířil k východu z chrámu, lemovanému honosně zdobeným kamenným portálem. Ozvěna jeho kroků se rozléhala kostelem, lámala se o žebra klenby a tlumeně se vracela dolů.

Bakalář Petr se obrátil na královského písaře a zvědavě se optal, co teď budou dělat. Pokud chtějí čekat až do ranní mše, mají spoustu volného času. Jít spát je nesmysl, stejně jako hledat tajný průchod do konventu mezi tisíci vybělenými kostmi v kryptě. A bratr Benedikt jim zřejmě nepomůže.

„Převorovi se nepřiznal ani před oltářem," souhlasil Jiří Adam z Dobronína. „Přesto s bratrem Benediktem promluvím. Ale sám. Mne poslal opat Norbert, a pokud bude lhát, zařídím, aby ho čekaly krušné dny. Pokud není hloupý a nevraždil, zvolí menší zlo, zvláště když mu slíbím, že o jeho poklescích pomlčím. Nám přece nejde o to, co měl s jeptiškami, ale kdo je vrahdí. Ty se zatím podívej s převorem do kostnice. Nemyslím, že je hloupý nápad rozhlédnout se tam."

„Věříte, že tajná chodba existuje?"

„To ne. Ale pořád neumím spojit smrt donáta Huberta s vraždami jeptišek. Třeba najdeš něco, co jsme přehlédli. Nezapomeň, že jsme neměli možnost kryptu pořádně prohledat, aby to nebylo nápadné ostatním řeholníkům. Teď je pro to vhodná příležitost."

Jakmile vstoupila Rozárka do potemnělé chodby dormitáře, strach z ní spadl. Za zády měla dveře do

knihovny a tedy únik ke svobodě. Rychle se vydala do své cely. Vzala si dýku, kterou tam měla schovanou, a ukryla ji pod řádový hábit. Pak šla navštívit Mamertu. Jak předpokládala, chodba byla liduprázdná a všude vládlo ticho. Řeholnice odpočívaly a spaly. Ani Rozárce nebylo ještě zcela dobře. Došla ke dveřím Mamertiny cely, otevřela je a vstoupila. Chvíli trvalo, než si její oči zvykly na šero v místnosti. Lampa zhasla a byla hluboká noc. Do svítání zbývalo několik hodin.

„Kdo to je?“ ozvalo se kňourání pod přikrývkou. Rozárka okamžitě poznala, že to je hlas sestry Placidy. Žádná jeptiška neuměla fňukat tak plačtivě.

„Neboj se, to jsem já, Rozárka,“ uklidňovala ji. Došla k lůžku a posadila se na jeho kraj.

„Tys přišla za mnou?“ uslyšela radostný výkřik. Placida odhodila pokrývku, vrhla se Rozárce kolem krku a se slzami v očích ji začala líbat. Rozárka se rezolutně vymanila z její náruče a optala se, co tady dělá.

„Já… nevím. Spím,“ odpověděla Placida zaraženě. Stáhla se do rohu lůžka, rukama objala kolena a opřela se zády o stěnu.

„No dobře, ale proč jsi v Mamertině cele?“

„Probudila jsem se tady. Já myslela, že jsem ve své. Všechny jsou stejné a já se neodvážila vstát. Slyšela jsem takové divné zvuky. Těžké kroky. Jako by se po chodbě procházeli muži. Myslela jsem, že šílím. To ten strach.“

„Nezešílela jsi. Byli to bratři řeholníci… Někdo totiž zavraždil abatyši Marii.“

Placida se vyděšeně pokřižovala a nevěřícně se optala, zda se nemýlí. Podotkla, že až do téhle chvíle si myslela, že sestry vraždí právě abatyše. Jenže když je i ona mrtvá, musí svůj názor opravit.

„Proč sis myslela, že vraždí ona?“ zeptala se zvědavě Rozárka. Vstala, došla ke stolu a s potěšením zjistila, že ve džbánu je voda. Napila se a do pohárku nalila Placidě. Ta vodu vypila jedním douškem a natáhla ruku na znamení,

že chce ještě. Jenže džbán už byl prázdný. Rozárka se nabídla, že zaskočí do refektáře, kde stávala veliká putna. Ale Placida to odmítla, že by se sama bála.

Pak začala s omluvným výrazem ve tváři vzpomínat: „Vlastně jsem ji nepodezírala ani tak já, ale sestra Albína. Byla totiž mnohem chytřejší."

„Převorku zavraždili v zahradě a tys ji měla ráda," ujasňovala si Rozárka. Nesouhlasila s Placidou. Jí byla Albína vrcholně nesympatická a o její chytrosti se neměla možnost přesvědčit. Jenže staré české přísloví říkalo, že láska je slepá. To zjevně platilo i mezi řeholnicemi.

Placida trochu stydlivě upřesnila, že slovo ráda není přesné, protože Albínu milovala. Rukou si setřela slzy z očí, ale hned pokračovala: „Vlastně proto se mi svěřovala. Rozuměly jsme si a věřily. Myslíš, že by obvinila abatyši před někým cizím?"

„Nemáme čas. Mluv k věci. Co Albína věděla?"

„Pořád někam pospícháš… Abatyše Marie se pohádala se sestrou Janou těsně předtím, než jsme ji našli zabitou. To by nebylo tak neobvyklé, ale Albína zaslechla, proč se hádají. Abatyše sestře Janě vyčítala, že se v knihovně setkala s jakýmsi Hubertem. Toho nedávno našli rovněž zavražděného. Albína byla přesvědčená, že ty vraždy spolu souvisejí. Jak jsem řekla, byla moc chytrá… Ten Hubert se navíc tajně stýkal se sestrou Eusebií a ta je rovněž mrtvá. Albína ty dva viděla v noci v zahradě. Dokonce dvakrát."

„A kvůli tomu podezírala abatyši Marii?" divila se trochu nedůvěřivě Rozárka.

Placida zavrtěla hlavou, až jí vlasy spadly do čela. „Albína tak naivní nebyla. Rozhodla se pátrat na vlastní pěst. Zašla za bibliotékářkou a ptala se, zda by bylo možné, aby se v knihovně tajně scházela sestra s nějakým mužem z kláštera. Neřekla samozřejmě, o koho jde. A víš, co jí odpověděla? Že by se tomu nedivila, protože před časem si od ní abatyše Marie vyžádala klíče od knihovny."

„Tomu nerozumím, Placido. Pokud měla klíče od knihovny abatyše, musela by tam sestru Janu pustit sama. Proč by jí to potom vyčítala?“

„Je to trochu zamotané. Albína tomu asi rozuměla, ale já ne. Zjistila však ještě něco. A víš od koho? Od sestry Brunhildy. Ta pocházela stejně jako Jana ze západních Čech. Měly k sobě od dětství hodně blízko. Jana si těsně před smrtí stěžovala Brunhildě, že se stala strašná věc. Vyprávěla jí právě o té schůzce, kterou jí abatyše Marie vyčítala. Měla se prý sejít s mnichem, s nímž se tajně stýkala, ale omylem se tam objevil Hubert. Než stačila utéct, dorazil i její mnich a strašně se rozzuřil. A teď se podrž! Hubert se prý bránil, že tam přišel jen proto, že dostal vzkaz v nějaké knize. Prý byl od abatyše Marie, a proto musel poslechnout, jak jistě mnich chápe.“

„Jak se ten mnich jmenoval?“

„To se Albíně nepodařilo zjistit. Brunhilda to původně nechtěla prozradit. Řekla jí to, teprve když se s Albínou sblížila… místo mě. Jenže hned potom zavraždili Brunhildu a druhý den i Albínu. Umíráme jedna po druhé. Teď i abatyše Marie. Všem nám hrozí smrt. Já se z toho zblázním! Nechci umřít. Prosím, obejmi mě!“

Rozárka trochu ostýchavě poslechla. Drobná tmavovlasá řeholnice byla na pokraji zhroucení. Rozárka ji hladila po vlasech a konejšila. Placida neměla v tuhle chvíli myšlenky na hříšné potřeby těla. Tiskla se k ní jako dítě, které hledá ochranu u rodičů. Pak zaslechly vrznutí pantů. Rychle se ohlédly. Ve dveřích stála stará bibliotékářka.

Opírala se o hůlku a přes své stáří vypadala důstojně. Spokojeně řekla: „Tady jste! Takže kromě abatyše Marie jsme všechny živé a zdravé, chvála Bohu. Vím, byl to těžký den. Ale naše regule hovoří jasně. Nesmíte zůstávat v noci spolu, milé sestry. Rozálie, jsi tu nová a možná ani netušíš, že objímat jinou sestru je hřích. Zítra vám oběma uložím pokání. Teď se vrať do své cely.“

„Co je ti do toho, sestro Hedviko? Nejsi abatyše, abys poroučela!“ vykřikla popuzeně Placida a chytla Rozárku za ruku, aby jí zabránila odejít.

„Jsem stará a nemíním se o úřad abatyše ucházet, i když jsem ho kdysi zastávala,“ opáčila bibliotékářka pokorně. „Pokud ovšem abatyše zemře, podle regule řádu rozhoduje nejstarší sestra. A to jsem já. Ráno uspořádáme kapitulní sezení a zvolíme novou představenou. Sama jsem se kdysi správy naší komunity vzdala a na tom nemíním nic měnit. Do té doby mne však budete poslouchat! Stala se hrozná věc, ale kvůli tomu nepřestaneme být jeptiškami.“

„Mám to stále na paměti,“ řekla Rozárka upjatě a trochu se rděla hanbou, protože za slovy staré bibliotékářky cítila výčitku, která sice nebyla oprávněná, ale tím více ji mrzela. Do rána moc času nezbývalo. Teď se jí naskytla příležitost promluvit si i s bibliotékářkou. Ta jistě věděla víc než Placida. Hlavně to, jak to bylo s klíči od knihovny.

Vstala a zadívala se jí do tváře. Řekla, že se omlouvá, ale byly vyděšené, neboť se ukázalo, že abatyše Marie dovolila, aby se jedna ze sester tajně stýkala v knihovně s mužem. To je pro ně tak nepředstavitelná věc, že nevědí, co si počít.

„Kdo vám to řekl?“ chladně se zeptala knihovnice a pevněji sevřela hůlku, až jí zbělely klouby na ruce.

„Prý o tom věděla převorka Albína… A možná i další sestry. Je možné, že právě v tom je vysvětlení všech hrůz, které nás pronásledují,“ pokračovala Rozárka. Věděla, že jí nezbývá než riskovat. Stará bibliotékářka musela vědět o knihovně všechno. A k abatyši Marii měla ze všech řeholnic nejblíže.

„Pokud jsem knihovnu spravovala já, nic takového nebylo možné,“ odvětila odměřeně. „Ale připouštím, že bez mého vědomí se takové věci mohly dít. Právě o tom jsem chtěla dnes mluvit na shromáždění v kapitulním sále.

Řízením osudu se nekonalo. Zítra, až se sejdeme k volbě nové abatyše, řeknu vše, co vím. A teď do svých cel, sestry!“

Rozárku doprovodila na chodbu, laskavě jí požehnala a počkala, až zmizí ve své cele.

Sotva Rozárka zavřela dveře, položila na ně ucho a poslouchala, jak slábne ozvěna kroků staré bibliotékářky. Nemínila tu zůstat a tím méně spát. Pokud se měla dozvědět pravdu, musela jednat.

XIV.

Sotva vyšli z chrámu Narození Panny Marie, královský písař zamířil k budově převorství, aby vyslechl bratra Benedikta. Petr požádal převora Hieronyma, aby se ještě jednou podívali do krypty pod kostelem.

„Bez tebe tam nemohu, bratře převore," vykládal mu pokorně. „Kromě kostelníků a zavražděné abatyše jsi jediný, kdo má klíč. Rád bych kryptu prohledal. Něco mi na tom celém nehraje. Dostat se do kostnice je obtížné, proč tedy vrah ukryl Hubertovo tělo zrovna tam? Vždyť jinde by to bylo jednodušší."

„Jak to mám vědět?" krčil otylý převor rameny, ale poslušně změnil směr chůze. Zamířili k rohu konventu, odkud vedly schody do podzemí. I Hieronymovi tahle otázka vrtala hlavou. Kostelníky z vraždy podezřívat nemohl. On sám měl svědomí čisté. Vše ukazovalo na abatyši Marii. Jenže vraždit v kostnici by z jejího hlediska byla naivní hloupost. Ukrýt tam Hubertovo tělo bylo stejné jako ukázat prstem sama na sebe.

Už dříve ho samozřejmě napadlo, že to mohlo být i jinak. Abatyše mohla klíč půjčit některé sestře. Ta její důvěřivosti využila a nastražila zločin tak, aby podezření padlo na abatyši. Aby to vše vzal čert! Okamžitě se zbožně pokřižoval. Tahle noc byla opravdu výjimečná. Věděl, že do rána bude muset řádovou reguli porušit ještě mnohokrát.

Brodili se závějemi těžkého sněhu. Po večeři nikdo v tomhle koutě nádvoří nebyl. Mraky zmizely a vysvitl měsíc. Stále mrzlo, ale vyjasnilo se a bylo zřejmé, že zítra bude slunečné počasí. Převor sáhl k opasku, u něhož měl

svazek klíčů. Chvíli se jimi probíral, než našel ten pravý. Sestoupil po ošlapaných schodech a odemkl nízká dvířka. V bočním výklenku bylo křesadlo a několik voskovic. Převor jednu zapálil a odhodlaně vkročil do krypty. Vzduch byl suchý a bylo tu mnohem příjemněji než venku.

„Napadá tě vysvětlení, proč vrah ukryl Hubertovo tělo právě tady?“ optal se bakalář Petr trochu rozpačitě. Byl toho problému plný a neměl rád, pokud se stalo něco, co nedokázal vysvětlit. Chtěl vrah někoho postrašit? Nebo varovat? Proč vůbec zahrabal mrtvé tělo mezi lebky v kostnici? V tom byla víc než nenávist a něco takového zcela postrádalo logiku. Vzápětí si vzpomněl na slova svého pána, že v činech většiny řeholníků a řeholnic nelze logiku hledat. Ti lidé se příliš zabývali vlastním nitrem.

Převor celou cestu mlčel, ale teď cítil potřebu povědět k tomu své. On se na rozdíl od jiných řeholníků zabýval praktickými problémy, to si bakalář Petr s ulehčením uvědomil hned. A podle toho také uvažoval: „Pokud by vrah Hubertovo tělo odtáhl sem a jen ho nechal v kryptě ležet, řekl bych, že chtěl, abychom ho našli co nejpozději. Sem se často nechodí. Byl by to ideální úkryt, pokud by ses tu ovšem náhodou neobjevil ty. Jenže to nevysvětluje, proč bylo zahrabané mezi kostmi. Pokud by ho chtěl vrah pouze na čas ukrýt, byla to zbytečná námaha.“

Bakalář Petr se na převora povzbudivě usmál a pochválil ho. To otylého preláta potěšilo, i když ocenění pronesl pouhý donát. Od jeho pána by ho těšilo mnohem víc. Postavil voskovici na jeden z kamenných náhrobků dávno zemřelých abatyší a chvíli si mnul ruce. Přestal se potit a zřejmě mu byla zima. Chvíli se rozhlížel, jako by hledal něco, čeho by se mohl ve svých úvahách chytit. Pak si všiml omšelého náhrobku v rohu, který částečně ukrýval masivní sloup. V tu chvíli skoro překvapeně vyhrkl: „Ale jistě, takhle to muselo být! Pohled na tělo zahrabané mezi lebkami musel být odporný… Co když právě tohle vrah chtěl? Aby ten, kdo mrtvého objeví, uviděl odpudivý výjev

vymykající se lidskému rozumu? Tělo jsi samozřejmě neměl najít ty, ale naše zbožné řeholnice. Abys rozuměl, včera byl svátek ctihodné Wilfriedy, první abatyše tohoto kláštera. Je pohřbená tamhle v rohu. A každoročně se tady v kryptě ve výročí její smrti sestry společně modlí. To se mělo odehrát včera. Netuším, jestli tu vůbec byly. Ale jedno vím jistě. Pokud bys Huberta nenašel ty, určitě by ho objevily ony…“

„Ty jsi ale chytrá hlava,“ pochválil ho bakalář Petr znovu. Vzápětí zchladil převorův samolibý úsměv, když ještě dodal, že je bystrý tak, jako by ani nebyl mnich.

„Cos potřeboval vědět, to už víš. Takže snad půjdeme,“ zabručel nakvašeně korpulentní převor, ale bakalář ho požádal, zda by se mohli ještě jednou podívat do kostnice.

„Co čekáš, že tam najdeš?“ váhal Hieronymus, ale nakonec uchopil voskovici a vydal se k úzkému průchodu do spodního patra krypty. Prošli nízkou chodbou a ocitli se mezi hromadami kostí. V kostnici zapáchal vzduch hnilobou a ještě něčím, co dráždilo nos. Převor kýchl a rozmrzele zabručel, že se zřejmě nastudil. I když Petr kostnici prohledal pečlivě, neobjevil nic, co by mohlo souviset se smrtí donáta Huberta.

Při odchodu mu převor ukázal náhrobek vedle vchodu do krypty, kam pohřbí abatyši Marii. Pochvaloval si, že se pro každou abatyši připravuje náhrobek už za jejího života, protože každý věřící by měl myslet na smrt. To říkal přísně s káravě zdvihnutým prstem, jako by Petrovi hrozil.

Sotva dozněly na chodbě kroky bibliotékářky Hedviky, opustila Rozárka svou celu. Chvíli trvalo, než našla celu, kde odpočívala Mamerta. Sama nevěděla proč, ale měla dojem, že od ní by se mohla dozvědět nejvíc. Mamerta jí připadala bystřejší než většina ostatních jeptišek. Jak

předpokládala, dveře nešly otevřít, protože je zapřela lůžkem.

Zaklepala a tiše oznámila, že to je ona, Rozárka. Uslyšela odsunování nábytku a pak se dveře na škvíru pootevřely. Mamerta vyhlédla, ale teprve když si ověřila, že to je pravda, otevřela dokořán. Byla bledá a vyděšená. Hned za ní zase zavřela a dveře pečlivě zajistila.

„Je načase s tím skoncovat, nemyslíš?“ řekla Rozárka a posadila se.

„Někdo s tím už skoncoval. A teď zabije i mě,“ opáčila apaticky a sedla si k ní. Chytla ji za ruku a třásla se strachem.

„Nerozumím!“

„Víš, všechno je to tak trochu i moje vina,“ naříkala Mamerta. V hlase měla beznaděj. „Měla jsem promluvit dřív. Teď jsem poslední, kdo ještě může vraha usvědčit. A on to ví.“

„On? Takže jeptišky zabíjí muž? Kdo je to?“

„Neznám jméno. Ale viděla jsem jeho tvář,“ svěřovala se řeholnice a na čele se jí perlily krůpěje potu. V očích měla horečnatý lesk a suché rty rozpraskané. Nepatrně se chvěla a Rozárku napadlo, že na ni ještě působí hypnotikum. Mamerta jedla vždycky hodně a s chutí. Určitě snědla kaše víc než ostatní jeptišky.

„Není to náhodou ten mnich, který se scházel se sestrou Janou?“ vyptávala se Rozárka.

„Co o tom víš?“

„Něco mi prozradila Placida. Jí o tom pověděla převorka Albína. Nejsi sama, kdo o vraždách ví.“

„Placida je hloupá a pořád fňuká… Znala jsem ji ještě z domova. Už tehdy propadla sodomskému hříchu. Proto ji zavřeli sem… Ale to sem teď nepatří. Vyprávěla ti, že se Jana setkala s jakýmsi donátem?“

„Ano, s Hubertem… ale že šlo o omyl.“

Mamerta požádala o vodu, napila se a o trochu klidněji pokračovala: „Určitě jsi pochopila, že náš život tady je

smutný. Některé nacházejí útěchu v náruči jiné sestry, další tajně vyhledávají mužskou společnost. Tady se nic neututlá. Na to je náš konvent příliš malý. Pomáhaly jsme si, aby se nic nedozvěděla abatyše Marie. Všechny ji nenávidíme. Je přísná, ale taky zatrpklá a úplně bez srdce. Vlastně byla…“

Na chodbě se ozvaly rychlé a rázné kroky. Rozárku napadlo, že se zřejmě vrátil nějaký řeholník. Nevěnovala tomu pozornost.

Mamerta zatím pokračovala: „Po první vraždě se začalo šeptat, že Janu zabila Eusebia. Abys rozuměla, Eusebia milovala Huberta. A on ji. Službu tady v klášteře přijal jen proto, že sem rodiče zavřeli Eusebii. Znala jsem oba. Ještě z doby, kdy jsem žila doma. Tu lásku jsme jim všechny přály. A taky trochu záviděly…“

„Uměl Hubert latinsky?“ přerušila ji Rozárka. Vzpomněla si, že jí Petr vyprávěl o latinské knize, kterou u něho našli. A o knize se zmínila i Placida.

„Co blázníš? Proč by měl umět latinsky?“ divila se Mamerta. „Byl přece myslivec…“

„To já jen tak. A Eusebia sestru Janu nezabila?“

„Samozřejmě ne. Tu noc měla veliké bolesti. Ona své měsíční cykly snášela hodně těžko. Byla jsem s ní. I když se to nesmí… A tak vím, že svou celu neopustila. Když se začalo povídat, že zabila sestru Janu, bála jsem se přiznat, že jsem porušila řád. Uběhly tři dny a obviňování sestry Eusebie bylo pořád hlasitější. Byla z toho nešťastná, proto jsem za ní v noci zašla a slíbila, že se při snídani sestrám přiznám a zbavím ji křivého nařčení. Když jsem od ní odcházela, všimla jsem si, že dveře do knihovny jsou otevřené. Šla jsem se tam podívat, ale bibliotéka byla prázdná. Nějaký mnich právě odcházel, zahlédla jsem jeho tvář, jak mizí ve dveřích do převorství. Zavřela jsem dveře a běžela to oznámit sestře Hedvice. Rozzlobila se a šla dveře zamknout. Ráno byla sestra Eusebia mrtvá. Hned mne napadlo, že ji probodl ten mnich… Ale raději jsem

mlčela. Sestry pochopily, že Janu Eusebia nezabila, a co bych z toho měla, kdybych se přiznala? Od té doby se na noc zavírám. A strašně se bojím!“

Jiří Adam z Dobronína byl velice zklamaný. Bratra Benedikta nemohl nikde nalézt. Nebyl ani v budově převorství, ani v hospodářských budovách na předním dvoře. Dokonce ani v kostele ho nikdo neviděl. Vraty kláštera neprošel, to by ho musel zahlédnout fortnýř. Nakonec hledání nechal a zrovna přemýšlel, co udělá, když přiběhl bakalář Petr. Trochu roztržitě se ho zeptal, zda v kostnici něco našel a co dělá převor.

„Odešel si odpočinout do refektáře. Říkal, že je zbytečné lehat si, protože mu prý stejně nedáte pokoj.“

„Začíná se mi líbit… Vyřiď mu, aby vzbudil pár řeholníků a společně všechno prohledali. Bratr Benedikt zmizel. Je pravděpodobné, že právě teď je u jeptišek. Musíme ho co nejdříve najít. Já půjdu do knihovny a ty zaběhni do klášterní zahrady. Zkus se dostat k řeholnicím zadem. Pokud tam bratr Benedikt je, přiveď ho. Třeba i násilím!“

Bakalář Petr beze slova přikývl. Pokud šlo o ženský konvent a o Rozárku, byl ochotný udělat cokoli. Převor přijal úkol s trpitelským výrazem mučedníka. Pak se starostlivě zeptal, zda by nechtěl i on pomocníky, protože Benedikt je silný muž. Petr souhlasil a požádal, aby je poslal do zahrady, on zatím půjde napřed. Vzápětí vyběhl na dvůr. Proběhl kolem fortny a po zasněžené cestě pádil ke kamenné zdi, která oddělovala sady.

Zahrada za ženským konventem vypadala pořád stejně bezútěšně. Bakalář Petr se pozdravil s čeledínem, který u zdi hlídal. Řekl mu, že přichází z příkazu převora Hieronyma. Pak přelezl zeď a pokračoval ke vchodu do konventu. K jeho překvapení byl opět zamčený. Že ho

minule uzamkla řeholnice, která se ukrývala uvnitř, to chápal. Ale ve snu ho nenapadlo, že bude zamčeno i teď.

Vytáhl hák, kterým už otevřel dveře v knihovně. Obával se, že zevnitř bude klíč a jeho námaha bude zbytečná. Hák však vsunul do zámku bez potíží. Otočil jím a uslyšel klapnout západky. Jenže ani pak dveře neotevřel. Kromě zámku byly dveře zajištěné závorou. To bylo hodně neobvyklé.

Pokud nějaká řeholnice chtěla, aby se tudy nikdo nedostal do konventu, stačilo otočit klíčem. Jenže ten klíč v zámku nenechala. To znamenalo, že spíše chtěla, aby se žádná řeholnice nedostala ven. Ale proč ještě zastrčila závoru? V tu chvíli se objevili tři klášterní služebníci, které poslal převor Hieronymus. Zvědavě se rozhlíželi, protože tady ještě nikdy nebyli. Mluvili tiše a uctivě, jako by stáli před oltářem.

„Vyrazte dveře," nařídil bakalář Petr.

Příliš neotáleli a vrhli se do díla. Jenže se jim to nepodařilo. Dveře byly masivní a pobité železem, navíc bylo zřejmé, že jsou kromě závory zabarikádované ještě něčím těžkým. Nakonec marné snahy nechali.

„Tak tu alespoň hlídejte," nařídil bakalář Petr. Pak se rozběhl přes zahradu k místu, kde byla poškozená zeď, protože tudy to měl do kláštera nejblíže. Nepochyboval, že se uvnitř ženského konventu připravuje další vražda. Běžel, co mu síly stačily, aby se dovnitř dostal přes knihovnu.

XV.

„Ty myslíš, že i Janu zabil mnich, kterého jsi zahlédla v knihovně?“ uvažovala Rozárka. Pomalu přecházela po nevelké klášterní cele. „Škoda, že nevíme, s kým se Jana scházela. Co když to bylo jinak? Jana se omylem potkala s Hubertem a zahlédl ji její milenec. Dostal zlost a začal žárlit. Má to logiku, protože v knihovně se zřejmě Hubert scházel s Eusebií. Mohl tam Janu potkat už dřív. A mohlo mezi nimi k něčemu dojít…“

„To není možné,“ zarazila ji Mamerta okamžitě. „Eusebia se s Hubertem scházela výhradně v zahradě. To vím jistě, řekla mi to. Pokud se Hubert objevil v bibliotéce, nešel tam za Eusebií. A navíc, kdyby se scházeli v knihovně, jak by se Eusebia dostávala dovnitř? Neměla klíče a dveře se pečlivě zamykaly. Na rozdíl od zahrady.“

„Nu a jak se do knihovny dostala sestra Jana?“

„To netuším… Někdo jí musel otevřít.“

„Albína tvrdila, že klíče od bibliotéky si k sobě vzala abatyše Marie.“

„Nesmysl! Když jsem tehdy v noci našla dveře do bibliotéky otevřené, sestra Hedvika je šla zamknout. Klíče měla u sebe ona.“

„Zatraceně,“ zaklela Rozárka, pak se honem pokřižovala, protože si uvědomila, kde je. „Je to nějaké zamotané. Proč vůbec Hubert do knihovny lezl, pokud jindy chodíval do zahrady? Podle Placidy dostal vzkaz. Po smrti se u něho našla latinská kniha. Ty tvrdíš, že latinsky neuměl. To znamená, že knihu neměl proto, aby si v ní četl. V ní mu někdo poslal vzkaz. Placida si myslela, že abatyše Marie.“

Mamerta připustila, že to je možné. Tu noc před svou smrtí se jí Eusebia svěřila, že jí Hubert stačil povědět, že do knihovny ho pozvala abatyše. Přísahal, že s Janou nikdy nic neměl a miluje jen ji, Eusebii. Trochu se prý kvůli tomu pohádali, ale nakonec se zase udobřili.

Rozárka souhlasila, že nejasných věcí je spousta. Třeba to, jak se sestra Jana vůbec do uzamčené knihovny dostávala. Pouštěla ji tam abatyše Marie, nebo stará bibliotékářka? A která z nich vlastně měla klíče?

„Ta, která měla klíče, mohla vraždit, protože…“ Mamerta větu nedokončila. Zděšeně se obrátila ke dveřím. Někdo se do nich vší silou opřel a vzápětí je přes jejich odpor otevřel. Na prahu stál muž středního věku v bílém hábitu premonstrátského řeholníka. Měl hladce vyholenou dobromyslnou tvář, šedé bezvýrazné oči a trochu povislé koutky úst. V ruce držel nůž. Se zájmem se na obě dívky podíval, pak se obrátil do chodby a křikl, že už je našel. Vzápětí vstoupil do cely.

Rozárka couvla k oknu. Kdyby ji hledal bakalář Petr, přišel by sám. Navíc cizí mnich držel v ruce nůž. Vůbec se jí to nelíbilo.

Na nohy vyskočila i Mamerta. Strach a beznaděj, které ji ještě před chvílí úplně dusily, z ní spadly. Popadla do ruky dřevěnou stolici a výhružněji zvedla nad hlavu. Nepřátelsky se mnicha optala, co tu pohledává, a pak ho varovala, aby koukal zmizet. Přes rameno upozornila Rozárku, že to je mnich, kterého zahlédla v knihovně tu noc, kdy byla zavražděna Eusebia.

Za premonstrátským mnichem se objevila bibliotékářka Hedvika. Opírala se o hůlku a ve tváři měla unavený výraz. Chvíli obě dívky mlčky pozorovala a pak laskavě řekla, aby se posadily zpátky na lůžko a nedělaly potíže, protože by měly něco vědět.

„Ale až odejde ten mnich,“ zavrtěla hlavou Rozárka a rukou nenápadně zajela do vnitřní kapsy svého hábitu.

Nahmatala rukojeť dýky, kterou tam před chvílí ukryla. Dávala jí pocit jistoty.

„Co bychom měly vědět?“ přidala se k ní nepřátelským hlasem Mamerta. „Že vraždí naše sestry?“

„Slyšela jsem konec vašeho rozhovoru,“ usmála se stará knihovnice. Její úsměv byl zlý a v očích měla téměř nepříčetný výraz nenávisti. „Něco si musíme vyjasnit. Máte totiž skoro ve všem pravdu. Ale ne zcela. Sestru Janu jsem nevylákala do knihovny já, ale Hubert. Chtěl se jí zmocnit, protože byl smilník. Jenže Huberta milovala Eusebia a žárlila na svou sokyni v lásce. To ona zabila sestru Janu. Ona a Hubert mohli za její smrt. Za smrt nešťastné řeholnice, kterou miloval Benedikt,“ dodala něžně a obrátila se na mnicha. Ten těžce oddechoval a nůž svíral křečovitě v ruce.

„Tak to nebylo,“ umíněně opakovala Mamerta. „Byla jsem s Eusebií celou noc, kdy sestra Jana zemřela a…“

Stará knihovnice ji neposlouchala. Obrátila se na mnicha a ostře mu nařídila: „Nedá se nic dělat, Benedikte…“

Mnich přikývl a zvedl nůž. Mamerta zaječela a pokusila se udeřit ho stolicí. Obratně uhnul a prudkým úderem pěsti ji srazil k zemi. Dívka upadla tak nešťastně, že se při pádu udeřila do hlavy a ztratila vědomí. Mnich do ní pro jistotu ještě kopl. Pak na ni položil nohu, aby nemohla vstát, pokud by se probrala. Choval se jako zkušený hospodský rváč. To Rozárka poznala na první pohled. V šenku prožila mládí a viděla hodně surových chlapů. Žádný si nezadal s tímhle řeholníkem.

Sevřela dýku a čekala. Zápasu se nebála, v životě se prala mnohokrát. Měla výhodu v překvapení, až vytáhne zbraň. Mnich ale váhal, protože o něčem usilovně přemýšlel. Pak se staré bibliotékářky zeptal, jak mohla být ta omráčená jeptiška celou noc s Eusebií, když přece Eusebia zavraždila Janu.

„Nepřemýšlej, od toho tu nejsi! Rychle to skonči, nebo chceš, aby nás tu našli?“ chvěla se zlostí sestra Hedvika.

„Mamerta ví, že Eusebia Janu nezabila,“ vykřikla naléhavě Rozárka. Pochopila, že pro Benedikta je z nějakého důvodu důležité, aby se dozvěděl, kdo sestru Janu doopravdy zabil. A že ho stará knihovnice úmyslně udržuje v omylu.

„Chci znát pravdu!“ umíněně odporoval mnich.

„Tak zabij alespoň tu novou. Všechno viděla. A až se Mamerta probere, můžeš z ní pravdu dostat,“ peskovala ho bibliotékářka Hedvika.

Rozárka se pohrdavě podívala na starou jeptišku a řekla, že si sesterskou lásku představovala jinak. Proto do řádu vstoupila. Přitom nenápadně vytáhla zpod hábitu ruku s dýkou. Rozhodla se, že musí odvést pozornost a pak zaútočit.

„Milé děvče, i já si kdysi představovala sesterskou lásku jinak,“ odpověděla stará bibliotékářka hořce. „Jen tím, že si oblékneš řádový oděv a změníš jméno, se nestaneš lepším člověkem. Já to bohužel pochopila příliš pozdě.“

„Proto jsi zavraždila pět sester? A chceš zabít další?“ křičela Rozárka. Nenápadně se sunula podél zdi do rohu, aby mezi ní a mnichem Benediktem ležela stolice, která vypadla Mamertě z ruky.

„Mé ruce jsou čisté. Vraždy má na svědomí abatyše Marie,“ vykřikla stará bibliotékářka. Něco ji velice rozčililo, skoro se neovládala. Třásla se zlostí a těžce oddechovala.

„Kdo vlastně zabil mou Janu? Říkala jsi, že Eusebia. Teď tvrdíš, že ji má na svědomí abatyše Marie! Jak to bylo doopravdy?“ naléhal trochu těžkopádně mnich. Ale nůž stále držel hrotem výhružně obrácený proti Rozárce.

„Nejdřív to tady skonči. Pak ti všechno povím,“ slíbila stará bibliotékářka znovu. Už se zase ovládala. Hovořila chladně a břitce. „Nějakého zločince musíme opatovi

předložit. Ta husa, co leží na zemi, je k tomu ideální. Už jednou jsem ti to všechno vysvětlila, opakovat se nebudu!“

„Tomu přece nikdo neuvěří,“ skočila jí do řeči Rozárka.

„To není tvá věc,“ chladně jí odsekla bibliotékářka.

„Heslem našeho řádu je hledání pravdy,“ pokračovala Rozárka a cítila, jak jí napětím vlhne dlaň. Déle se hovor protahovat nedal. Potřebovala by na chvíli odlákat mnichovu pozornost. Ale stále ji soustředěně sledoval.

„Měla sis vybrat jiný řád,“ odsekla jí stará jeptiška nerudně. „Benedikte, nemáme moc času! Nebo to mám udělat já sama? S tebou je práce!“

V tu chvíli se Mamerta probrala k vědomí. Zaječela a vší silou se zakousla Benediktovi do nohy. Vykřikl bolestí, upustil nůž a couvl ke dveřím. Ten okamžik Rozárce stačil. Tasila dýku a vrhla se na něj. Útok sice odrazil, ale Rozárce se podařilo zranit ho na ruce. Mamerta zatím sebrala nůž, který mu vypadl z ruky. Se dvěma zbraněmi byly jejich vyhlídky více než dobré.

Mnich nevypadal vyděšeně ani naštvaně. Zůstal klidně stát a Mamerty se optal, zda může na Krista odpřisáhnout, že byla s Eusebií celou tu noc, kdy byla zavražděna sestra Jana.

Než stačila překvapená jeptiška odpovědět, zaječela stará knihovnice: „Hlupáku… Snad sis nemyslel, že ti povím pravdu?“ Bleskurychle pootočila ozdobným držadlem své hůlky a vytáhla dýku s neobyčejně úzkým ostřím. Rozárce bylo hned jasné, že právě touhle zbraní byly zavražděny všechny řeholnice. Včetně abatyše Marie. Knihovnice bez jediného zaváhání vrazila mnichovi dýku do zad. Ještě než se s překvapeným výkřikem zhroutil na zem, vyběhla na chodbu a zabouchla dveře. Bylo slyšet, že zvenku zasunuje závoru. Rozárka a Mamerta se ocitly s umírajícím mužem samy. Zavřené jako ve vězení..

XVI.

Když zadýchaný bakalář Petr vběhl do knihovny, našel tam svého pána, převora Hieronyma a celeráriа Joachima.

„Něco se uvnitř děje," oznámil převor, sotva vstoupil. Stál u dveří do ženského křídla a ucho měl položené na masivních dřevěných dveřích. „Slyšel jsem křik, jako by někoho zranili a…"

„Rozárka!" vykřikl bakalář Petr a rozběhl se k převorovi, ale zakopl o hromadu knih a div se nesvalil na podlahu. Převorovy oči se navzdory napjaté situaci usmívaly. Rychle ho uklidňoval, že hlas, který slyšel, byl mužský. Pokud je uvnitř někdo zraněný, jeptiška to určitě není.

„I tak musíme dovnitř! A to hned," naléhal bakalář Petr.

„I já myslím, že je ten správný čas," přidal se na jeho stranu Jiří Adam z Dobronína. „Ohledů na reguli jsme měli dost!"

Převor kupodivu souhlasil, ale hned upozornil, že se nemusejí dovnitř dostávat jako zloději, protože má klíč. Vsunul ho do zámku, otočil, ale dveře se mu otevřít nepodařilo. Byly zajištěné závorou stejně jako ty ze zahrady. Petr se do nich opřel spolu s převorem, ale byla to marná snaha. Klášter postavili před staletími jako pevnost. Na tom nezměnilo nic ani drancování v časech husitství, požár a pozdější přestavby.

„Proč tam vůbec bratr Benedikt šel?" vyptával se královský písař a posadil se na hromadu vzorně srovnaných knih. Sám je tam skládal a věděl, že spočívá na klenotech křesťanské víry. Byly tu spisy Tomáše

Akvinského, Jana Zlatoústého, svatého Augustina i opisy papežských encyklik. Pozoroval otylého převora, který zcela vypadl z role zbožného představeného. Zlostně kopl do dveří a odplivl si. Celerárius Joachim byl naproti tomu ztělesněný klid. Seděl ospale u stěny a stěží držel oči otevřené. Bakalář Petr navrhl, že dojde pro sekeru a dveře rozbije. Ale Jiří Adam z Dobronína odmítl použít hrubou sílu. Řekl, že si nejdříve musí ujasnit, co tam uvnitř budou hledat. Teprve pak má smysl dveře rozbít.

„Musíme najít Rozárku. A taky Benedikta," odpověděl Petr a podle hlasu bylo zjevné, že mu dochází trpělivost. Zase cítil nutkavou potřebu odporovat svému pánovi.

„Jenže bratr Benedikt se k ničemu nepřizná. A pochybuji, že Rozárka mohla za tak krátkou chvíli zjistit víc," vysvětloval královský písař.

„Zbytečné průtahy. Opat Norbert z Benedikta přiznání dostane. Má na svědomí pět řeholnic včetně abatyše Marie," hartusil bakalář Petr.

„O tom pochybuji…," přerušil ho převor Hieronymus. „Ne že by náš ctihodný opat nedokázal Benedikta přinutit, aby řekl pravdu. Ale nebyl jsi u toho, když jsme o možné Benediktově vině diskutovali s bratrem Adamem. Vylučujeme, že by abatyši Marii zabil někdo zvenku. Přes knihovnu se tam nikdo dostat nemohl, stejně jako z nádvoří nebo hlavním vchodem. Abatyši zabila jeptiška."

„Kaši s hypnotikem jedly všechny jeptišky. A všechny také usnuly. Nebo mi chceš tohle vyvrátit?" protestoval bakalář Petr. Jeho umíněný odpor živil spíše strach o Rozárku než logika. I jemu už došlo, že tady něco nehraje. Ale v každém případě by byl klidnější, pokud by se Benedikt ocitl pod zámkem.

Celerárius Joachim se k převorovu překvapení přidal na Petrovu stranu. Ospalost z jeho tváře zmizela. Namítal, že tu našli rozházené knihy a nelze tedy popřít, že v knihovně někdo byl. A to, že dveře jsou zamčené, nic neznamená. Vrah měl pravděpodobně klíč.

„Já myslel, že jediný má převor. Ty víš o jiných klíčích?“ divil se Jiří Adam z Dobronína. I převor Hieronymus vypadal překvapeně, ale ještě více rozhořčeně. Celerárius Joachim trochu uraženě zdůraznil, že on sám samozřejmě žádný nemá. Ale viděl ho u bratra Benedikta.

„Nechám vyměnit zámky,“ přerušil ho převor Hieronymus. „Tobě uložím pokání později. Měl jsi mi o tom povědět! Ale i kdyby měl bratr Benedikt klíč od těchto dveří, nevysvětluje to, jak by se mohl odpoledne nepozorovaně dostat dovnitř a zabít abatyši Marii.“

Královskému písaři se na spisech církevních teologů sedělo dobře. Kůže, v níž byly knihy vázány, byla příjemnější než tvrdá a studená lavice. Měl už teorii, jak se vše asi mohlo seběhnout. Teď byla nejvhodnější příležitost vyrukovat s ní. Začal trochu váhavě: „Co když to bylo úplně jinak! Nezapomeňte, že nám zjevné věci často unikají jen proto, že se upneme na jediný výklad. Církevní otcové, na jejichž spisech právě sedím, o tom napsali desítky pojednání… Dejme tomu, že některá řeholnice kaši nejedla. Jen dělala, že ji jí. Když ostatní usnuly, probodla abatyši Marii. Počkala, až odejdu z knihovny na večeři, pak otevřela dveře a rozházela tu pár knih, aby nás zmátla. Dveře zase zamkla, vrátila se do refektáře a snědla trochu kaše. Ale je možné, že nesnědla vůbec nic a jen čekala, až tam přijdeme. Lehla si na podlahu a dělala, že spí. Měla to dokonale promyšlené. Proto nemá smysl bezhlavě tam vtrhnout a odvést pouze Benedikta. Pokud ještě vůbec žije. Slyšeli jsme přece výkřik. Musíme především odhalit tu řeholnici!“

„Opravdu myslíš, bratře Adame, že vše má na svědomí jeptiška?“ ozval se váhavě celerárius Joachim, ale hlas se mu zadrhl v hrdle. Vypadal vyděšeně. Bakalář Petr ho překvapeně sledoval a měl dojem, že se mu dokonce chvějí ruce. Přátelsky se optal, co ho vyděsilo.

Celerárius Joachim začal trochu toporně vysvětlovat, že celá záležitost je mnohem složitější, pokud je to opravdu tak, jak řekl bratr Adam. Překotně vykládal, že samozřejmě neví víc než oni, ale vzpomněl si na důležitý detail. Dávno na něj zapomněl, teprve teď se mu vybavil. Oběd včera nesl sestrám do konventu bratr Benedikt.

„Proč zrovna on?“ rozzlobil se převor. Na čele se mu už zase perlil pot a měl zlostně stažené obočí.

„Mísy nosívá, kdo je zrovna po ruce. Já se zatím mohu věnovat přípravě pokrmů. Starám se, aby jídlo nevychladlo… Nezapomeň, bratře převore, že živím více než stovku hladových krků.“

„Byla chyba mlčet o tom, že Benedikt měl mísy v rukách,“ pokáral ho královský písař. „Ale nerozumím, proč jsi právě teď dospěl k přesvědčení, že bratrovi neublížíš, pokud povíš pravdu. Nechtěl jsi ho obviňovat, pokud sis nebyl jistý, tomu rozumím. Jenže právě teď jsem řekl, že on to neudělal. Tak proč na něj upozorňuješ?“

„Bratr Benedikt mi skoro celé odpoledne pomáhal v kuchyni. Neměl jsem důvod k podezření, že by mohl ctihodnou abatyši zabít. Teprve teď jsi mi otevřel oči, pokud na to byli opravdu dva. Jeden dal do jídla hypnotikum a druhý zabíjel,“ hájil se celerárius Joachim. „Nezapomeňte, Benedikt byl pomocníkem předchozího bibliotékáře! Proto měl klíče.“

„Stále nerozumím, proč je v tom, co říkáš, tak důležité, že Benedikt měl klíč od dveří v knihovně,“ trochu nedůvěřivě se vyptával Jiří Adam z Dobronína. „Leda bys věděl ještě něco, o čem jsi nám také měl povědět a nepověděl.“

Celerárius skoro lhostejně pokrčil rameny a pokračoval: „V téhle knihovně se vždycky jeptišky tajně setkávaly s řeholníky. Po staletí. Proč myslíte, že byla knihovna postavena právě takhle? Z touhy po vědění? I bibliotékář Vilém se tu setkával s našimi sestrami. To je pradávná výsada bibliotékářů. Byl ovšem už starý a touha

po tělesném hříchu dávno vyprchala. Přesto se pravidelně potkával s abatyší, kterou kdysi dávno miloval. Proto ten klíč.“

„Dejme tomu, ale co s tím má společného bratr Benedikt? A proč zemřelo tolik sester?“ rozčiloval se převor. Cítil se tím vším nesmírně zaskočený. Posadil se na první hromadu knih hned u dveří. Jiří Adam z Dobronína si pobaveně všiml, že přímo pod převorovým širokým pozadím leží útlý Veleslavínův Hospodářský kalendář.

„Hubert, ten zavražděný donát, sloužil jako myslivec na panství, odkud sem přišla sestra Eusebia. To ví skoro každý. Ale nikdo neví, že Huberta vychovala sestra naší abatyše. Tedy myslím rodná sestra podle krve, rozumíte?“

„Jistě. A dál?“

„S abatyší Marií se Hubert tady v knihovně tajně několikrát setkal. Knihovník Vilém měl totiž toho donáta nesmírně rád, a proto to dovolil. Hned po jeho smrti sem abatyše Huberta pozvala znovu, ale místo ní v knihovně potkal jakousi jeptišku. Tohle vím od bratra Benedikta, který tu oba přistihl. Strašně zuřil.“

„Takže on zabil Huberta?“ optal se bakalář Petr, i když své podezření spíše konstatoval.

„Je to možné,“ připustil celerárius Joachim stejně lhostejným hlasem, jakým celý příběh vyprávěl.

„I kdyby Benedikt zabil Huberta, proč ty ostatní vraždy? A jaký by mělo smysl, aby dal do kaše hypnotikum a nějaká jeptiška, s níž se zřejmě hříšně spojil, zabila abatyši Marii?“

„Když knihovník Vilém umíral, povolal mě k sobě,“ pokračoval tiše Joachim. „Chtěl se mnou hovořit mezi čtyřma očima.“

„To je pravda,“ potvrdil převor Hieronymus. „Ale šlo o zpověď, proto jsme se nevyptávali, co chtěl. Ani vraždy jeptišek ti nedávají právo vyzradit ji, bratře Joachime!“

„Poslední pomazání mu udělil bratr Remigius. Jemu se bratr Vilém vyzpovídal. Mne slibem zpovědního tajemství nezavázal," ohradil se hned celerárius. Až dosud hovořil lhostejně s pohledem sklopeným k podlaze. Teď zvedl oči a pevně se zadíval do tváře královského písaře. Byl bledý a v očích se mu leskly slzy: „Bratr Vilém mi prozradil své největší tajemství. Hubert byl jeho syn. Jeho a abatyše Marie. Pokud bratr Benedikt zabil Huberta, je logické, že měl zájem na tom, zabít i jeho matku. Ale opravdu netuším, které řeholnici mohl bratr Benedikt ve zločinech pomáhat."

Než stačil kdokoli z překvapených mužů tohle odhalení komentovat, vyskočil bakalář Petr a několikrát nasál nosem vzduch. Pak se vrhl vyděšeně ke dveřím do ženského konventu a bledý strachem křičel: „Hoří! Tam uvnitř hoří!"

XVII.

Hrůzy posledních dnů a hodin nepřispěly ke klidu žádné z řeholnic, které zůstávaly v konventu ještě živé. Placida seděla na lůžku a napjatě poslouchala, co se děje na chodbě. Pak zaslechla výkřik. Byl to mužský hlas, tím si byla jistá. V tom výkřiku slyšela nejen hněv, ale především bolest. Okamžitě se jí hlavou mihlo, že zřejmě došlo k další vraždě. Seskočila na podlahu, lehla si na studené kamenné dlaždice a vsoukala se pod lůžko. Sotva se ukryla, otevřely se dveře její cely. Tiskla se ke stěně a skoro nedýchala.

Neviděla skoro nic, jen nohy a spodní okraj hábitu. Do cely vstoupila jeptiška, to poznala podle střevíců. „Kde jsi, Placido?“ zaslechla hlas bibliotékářky Hedviky. Měla by mít radost, ale bála se. Pak na zem dopadla kapka krve. Placidu nejprve napadlo, že stará řeholnice je zraněná. Už chtěla vylézt, aby jí pomohla, když na zem dopadla další kapka krve. Vzápětí zaslechla podivné zaskřípání kovu, jako by někdo ukrýval dýku do pochvy. Tenhle zvuk sem nepatřil. Zatajila dech a poslouchala. Pak uviděla, že se střevíce otočily špičkami ke dveřím. Vzápětí stará bibliotékářka odešla. Šla rázně a určitě nebyla zraněná. Placida měla pocit, že omdlí hrůzou.

Sama nevěděla proč, najednou se jí mihlo hlavou, že tělo sestry Brunhildy objevila právě stará bibliotékářka. Co když se převorka Albína ve svých úvahách zmýlila? Před knihovnicí byla v cele zavražděné jeptišky abatyše Marie a logicky se dalo předpokládat, že ona ji zabila. Tak to Placida řekla Rozárce. Jenže co když to tak nebylo? Co když Brunhilda žila, když abatyše odcházela? Zabila ji až

sestra Hedvika a pak klidně prohlásila, že našla Brunhildu mrtvou. Chtělo se jí brečet.

Jestli to bylo opravdu tak, bude Rozárka staré bibliotékářce důvěřovat. A přitom může být sestra Hedvika vrah a Rozárce ublíží. Placida věděla, že musí rychle něco podniknout. Navíc jí byla na podlaze příšerná zima. Obávala se, že to pod lůžkem dlouho nevydrží. Opatrně se vysoukala ven a bázlivě se rozhlížela. V cele bylo šero a byla v ní sama.

Plížila se ke dveřím, klekla si a u země vyhlédla ven. Když byla malá a brávali ji na štvanice, starý hajný ji učil, že takhle má sledovat jelena, aby ho nevyplašila. Sama nevěděla proč, ale teď se jí tahle vzpomínka vybavila, jako by to bylo včera. Cítila, že se jí po tvářích kutálejí slzy. Chodba byla prázdná. Už chtěla vstát, když z refektáře vyšla stará bibliotékářka. Nesla v náruči závěsy. Položila je před dveře jedné cely a zamířila do kuchyně. Dveře nechala otevřené, a proto si Placida netroufla vyjít na chodbu. Krčila se na podlaze, ale opatrně sledovala, co se bude dít dál.

Stará jeptiška vyšla zase na chodbu. Nesla malou putýnku. Vše z ní vylila na zmuchlané závěsy. Placida ucítila pach přepáleného tuku. Vzápětí bibliotékářka vytáhla křesadlo a látku zapálila. Chvíli lhostejně čekala, až se rozhoří, a pak zamířila do vedlejší cely. Ale hned byla zpět. Za sebou táhla matraci a pokrývky. Vše hodila do ohně a pak ještě přitáhla lůžko. Oheň se rozhořel rychle a chodbou se valil štiplavý dým.

Placida se tiskla ke studené podlaze a nevěděla, co má dělat. Stará knihovnice snášela další látky, přinesla i několik náručí knih a s námahou tahala menší kusy nábytku. Další hromadu zapálila před vchodem do refektáře a největší na schodech.

Placida se třásla strachy a neuměla se rozhodnout. Bála se staré bibliotékářky.

Pak uslyšela rány na opačné straně chodby. S nadějí v očích se tam podívala. Kdosi se pokoušel vylomit dveře z knihovny. Ozvalo se praskání dřeva a vzápětí se objevil řeholník se sekerou v ruce. V chodbě už byla spousta kouře. Zakryl si rukávem obličej a rozběhl se podél dveří cel k refektáři. Když si bibliotékářka Hedvika muže všimla, vykřikla a začala utíkat po schodech do přízemí. Na poslední chvíli proběhla kolem rozhořívající se hranice a mnich bez váhání za ní.

Bakalář Petr byl ze všech mužů v klášterní knihovně nejmladší a také nejsilnější. Přesto se ani jemu nepodařilo vyrazit dveře do chodby ženského konventu. Byly z masivních trámů a pobité železem, stejně jako jiné dveře v klášteře.

„Tudy to nepůjde. Vezmeme to hlavním vchodem z nádvoří," křikl převor Hieronymus. Byl vyděšený, protože existovala snad jediná věc, jíž se bál více než božího hněvu, a to byl požár. Jeden zažil, když sloužil jako novic v malém klášteře v Bavorsku. Během necelé hodiny shořel konvent a zahynuli tři mniši. Klášter se ocitl v troskách a on odešel se zbylými bratry sem do české cirkárie.

Otočil se a přes tělnatou postavu se rozběhl do převorství. Ostatní utíkali po zšeřelé chodbě za ním. Všechny lampy sice dávno zhasly, ale za okny začínalo svítat. Za chvíli se měl klášter probudit do nového dne naplněného zbožností. Ozval se klášterní zvon, svolávající řeholníky na matutinu. Jindy právě touhle dobou všichni dospávali poslední minuty a proklínali noc, že je tak krátká. Vyděšení mniši vybíhali z cel a naléhavě se ptali převora, co se děje. Jeden ho dokonce chytil za rukáv kutny a žádal o vysvětlení.

„Hoří! Klášter hoří," volal celerárius Joachim. Tím paniku jen zvětšil. Všichni řeholníci se hrnuli ke schodišti a pletli se královskému písaři pod nohama. Bakalář Petr si

razil cestu davem řeholníků bezohledně, jakéhosi mnicha dokonce povalil na zem. Teď nemohl brát ohledy na zdvořilost. Všiml si, že převor utíká hned za ním, jako by Petr byl beranidlo, které rozráží cestu při útoku na nepřátelské město. Viděl i svého pána, jen celerárius zmizel.

Sníh na zemi tál a s příchodem nového dne se výrazně oteplilo. Jediná vyšlapaná cesta po nádvoří vedla napříč k chrámu a tam se stáčela velikým obloukem ke vchodu do ženského konventu. Byla ovšem mnohem delší, proto dav mnichů zamířil k temné budově konventu přímo skrze závěje. Sníh zatím slehl, byl těžký a lepil se na střevíce. Nakonec byli ti, kteří utíkali delší vyšlapanou cestou, dříve u dveří s pochmurným nápisem, který hlásal, že premonstrátky, které vstoupí dovnitř, opustí budovu jen jednou, až ponesou jejich tělo pohřbít. V téhle situaci zněl úplně jinak, než stavitelé kláštera zamýšleli.

Mniši dveřmi cloumali marně. Když bakalář Petr doběhl, zjistil, že jsou zevnitř něčím zapřené a nedají se otevřít.

„Doneste trám! Co největší, vyrazíme je," nařídil několika čeledínům, kteří okouněli opodál.

„A vzbuďte všechny v klášteře. Ať nosí vědra s vodou," připojil se převor Hieronymus. Pokřižoval se a začal se polohlasně modlit. Ostatní řeholníci se okamžitě přidali. Z několika oken v prvním patře se valil sedavý dým, ale plameny ještě vidět nebyly.

Rozárka s Mamertou uložily umírajícího řeholníka na lůžko. Hýbal rty a tiše prosil, že se chce vyzpovídat. Těžce dýchal, dýka zřejmě zasáhla plíce.

Rozárka si nebyla jistá, jak by se měla v podobných situacích chovat, ale předpokládala, že Bohu bude milejší, pokud umírající dostane alespoň nějaké rozhřešení, i když to nebude od vysvěceného duchovního, než aby zemřel

zcela nezaopatřený. A pokud by byl Bůh tak malicherný a lpěl na formalitách, pak alespoň ulehčí poslední minuty tomu muži.

Poklekla vedle lůžka a uchopila ho za ruku, aby mu dodala sílu na poslední cestě. „To ona," začal mnich hořce. „Tvrdila, že mou Janu zabila Eusebia. Ale teď vidím, že lhala. Chtěla totiž, abych zabil Huberta. Proto musely ty dívky umřít. Abych začal nenávidět. A já ji poslechl… Byl jsem hlupák. Snad mi Bůh odpustí, protože Janu jsem miloval."

Mluvil nesouvisle a trhaně. Na čele měl pot a chvěl se. „Knihovník Vilém se mi přiznal. Bibliotékářka, Bůh nechť ji zatratí, kdysi zhřešila s bratrem Vilémem, když on byl ještě novic. Otěhotněla, proto se vzdala úřadu abatyše. Porodila v jiném klášteře a po čase se vrátila. To už spravovala úřad abatyše sestra Marie. A Marie se stala i milenkou bratra Viléma… Chápeš? Ty dvě se nenáviděly… Proč na to musela doplatit má Jana?"

V očích umírajícího se objevily slzy. Poslední slova šeptal, že jim skoro nebylo rozumět.

Rozárka mu rychle udělala na čele dvěma prsty křížek a pevně řekla: „Te absolvo."

Mnich slabě vykřikl, jeho tělo se napnulo v křeči a přestal dýchat. Mamerta, která stála bledá vedle ní, mu zatlačila oči. Pak bez zjevného pohnutí podotkla, že teď musí přemýšlet, jak se dostanou ven.

„Nu, zatím jsme tady v bezpečí," opáčila Rozárka ještě dojatá řeholníkovou smrtí. Před chvílí byla ochotná sama ho zabít a teď jí ho bylo líto. Roztržitě dodala, že ráno je stejně někdo osvobodí.

„A co když ne?" pochybovala Mamerta. „Třeba sestra Hedvika ztratila rozum a zavřela v celách i ostatní sestry. A my tu umřeme hlady!"

„Pokud se ráno nedostavíme na mši, určitě sem někdo přijde, aby se podíval, co se děje."

„Jsme premonstrátky," upozornila drobná řeholnice a rukou si upravovala tmavé kadeře, které jí padaly do čela. Měla je slepené potem. Na tváři měla podlitinu, která pomalu modrala. „Dneska sem mniši vnikli, to je pravda. Ale nedoufej, že to tak bude pokaždé, kdykoli se tu něco stane. Jsme v rukách božích, rozumíš?"

„Nemůžeme tu zůstat zavřené navždycky," vrtěla nesouhlasně hlavou Rozárka. „Pokud nepřijdeme na ranní mši, bude to podezřelé, ale souhlasím, mniši to nechají být. Jenže pokud se neobjevíme v chrámu ani odpoledne, pak večer a pak další den, dříve nebo později se sem vrátí. A jeden nebo dva dny o hladu vydržíme, ne?"

„Nemluv mi o jídle," odpověděla Mamerta a škytla. Pak ukázala na mrtvého mnicha a navrhla, aby ho položily na zem, protože lůžko budou potřebovat pro sebe. Dalo jim to trochu víc práce, protože byl urostlý a těžký, ale nakonec to zvládly. Celé zadýchané se posadily na kraj lůžka a v tu chvíli ucítily štiplavý kouř. Hořet muselo na chodbě, protože do cely se pod dveřmi táhl sedavý proužek dýmu.

Vrhly se ke dveřím a rameny se je pokoušely vylomit. Pak Rozárka uchopila dřevěnou stolici a tloukla do dveří. Ale bylo to zbytečné. Po několika úderech se dřevo zlomilo a Rozárce zůstala v ruce jen uzounká noha stolice.

„Potřebujeme beranidlo," supěla námahou Mamerta. Společně zvedly lůžko, couvly k oknu a rozběhly se proti dveřím. Jen zapraštěly. Zkusily to ještě několikrát, než pochopily, že to je marná námaha. Postavily lůžko zpátky ke stěně a posadily se na něj.

„Pomodlíme se," řekla tiše Mamerta, sepjala ruce a sklopila pohled k podlaze. Rozárce se před očima mihla tvář bakaláře Petra.

Placida počkala, až mnich se sekerou v ruce zmizí na schodech. Chvíli poslouchala, zda se nevrací, a pak

vyběhla na chodbu. Nejdřív se chtěla rozběhnout k rozmláceným dveřím do knihovny. Tam by byla v bezpečí. Ale skoro bolestně si uvědomila, že není na světě sama. Někde tady je Rozárka a potřebuje její pomoc. A ostatní sestry možná také. Je třeba jediná, která je může zachránit. Je to poslání, které Bůh uložil na její bedra.

Utíkala podél cel, otvírala dveře a hledala ostatní členky konventu. Jako první našla sestru Stanislavu. Ležela na lůžku a klidně oddechovala. Musela s ní chvíli třást, než hubená jeptiška otevřela oči. Byla ještě omámená a Placidě dalo hodně práce, než ji přiměla vstát. Sotva se Stanislava ocitla na chodbě, malátná ospalost z ní spadla.

„Běž vlevo a já půjdu doprava," křikla rezolutně a vběhla do vedlejší cely. Placida si oddechla. Rozhodnost hubené sestry jí velice imponovala. Raději poslouchala, než rozhodovala. Jen doufala, aby Rozárka byla na té straně, kterou bude prohledávat ona.

V další cele našla jednu ze starších sester. I ta spala. Ne zrovna šetrně ji vzbudila. Všude byl štiplavý kouř a stará jeptiška se zbytečně nevyptávala. Sotva pochopila, co se děje, spustila nohy z lůžka na podlahu, obula střevíce, padla na kolena a začala se modlit.

„Musíme utéct," volala na ni Placida důrazně. Ale stará jeptiška začala pokorně vysvětlovat, že se musí spolehnout na boží milosrdenství. Placida ji nechala být a vyběhla zpátky na chodbu. Požár zatím zesílil. Rozkašlala se, ale nechtěla se vzdát. Jestli chce ta stará hlupačka uhořet, je to její věc, ale Placida musí zachránit Rozárku. Další cela byla prázdná.

Když došla k předposlední v řadě, uviděla, že dveře jsou zajištěné závorou. Srdce jí poskočilo radostí. Rychle závoru zvedla a otevřela dveře. Na zemi ležel mrtvý mnich, ale nevšímala si ho. Lhostejná jí byla i Mamerta. Vrhla se Rozárce kolem krku, šťastně ji líbala a po tvářích se jí kutálely slzy.

„Tohle ti nezapomenu," řekla trochu rozpačitě Rozárka. „Ale teď musíme pryč."

V hustém dýmu prchaly řeholnice k rozlámaným dveřím na konci chodby. Plameny se naštěstí šířily pomalu, protože podlaha i zdi byly kamenné. Zatím hořely jen hromady látky a nábytku, které tam nanosila stará bibliotékářka. Všude se válel štiplavý dým, který dusil a pálil v očích. Rozárka si spokojeně uvědomila, že pokud přijde pomoc rychle, požár se dá bez větších obtíží uhasit.

Za chvíli se v knihovně sešly všechny řeholnice, které v konventu žily. Chyběla jen bibliotékářka Hedvika. Jeptišky stály v hloučku, poděšeně se k sobě tiskly a se strachem se dívaly na dveře, které vedly z knihovny do budovy převorství. Jako by se mnichů bály stejně jako ohně v jejich konventu.

Netrvalo dlouho a několik čeledínů doneslo ke vchodu do ženského konventu masivní trám. Pomalost, jíž se jindy vyznačoval každý jejich krok, byla ta tam. Požáru se bál každý. Zadýchaně volali, aby všichni ustoupili. Pak udeřili koncem trámu do dveří. Ozvalo se zapraštění, ale dveře vydržely. Teprve po třetím úderu se utrhl horní pant. Pak už to šlo snadno.

Sotva se čeledínům podařilo dveře vyvrátit, bakalář Petr se vrhl ke vchodu. Chodbu přehrazovala masivní truhlice a leželo tu několik trámů, jimiž byly dveře zapřené.

„To musel udělat bratr Benedikt," zlobil se pohněvaně Jiří Adam z Dobronína. „Neumím si představit, že by s touhle těžkou truhlicí hnula nějaká řeholnice."

„Jenže proč by…," vyděšeně se křižoval převor Hieronymus, ale větu nedokončil. Opat Norbert ho požene k odpovědnosti.

Bakalář Petr se nezdržoval uvolňováním chodby. Přelezl překážku a utíkal dál ke schodům. Všude byl kouř,

který dusil a štípal do očí. Přes hlavu si přehodil cíp pláště a předloktím si chránil obličej.

Na schodech ležely rozlámané lavice, staré řádové kutny a také nějaké listiny a knihy. Plameny plápolaly tak vysoko, že dostat se po schodech nahoru nedalo. Bakalář Petr to přesto zkusil, ale nakonec byl rád, když ho nějaký řeholník vyvedl ven.

Mniši s klášterními služebníky utvořili živý řetěz. Vědra s vodou kolovala z ruky do ruky. Kromě oddechování mužů a praskotu plamenů bylo všude zlověstné ticho. Požár na schodech začal krůček po krůčku ustupovat přívalům vody.

„Víc vody… rychle další vědra, přineste sem nějaká…," křičel převor Hieronymus. Práce řídil s přehledem, jako by vyřizoval běžné klášterní záležitosti.

„Bude to chvíli trvat. Nemůžeme čekat, až uhasíme schodiště. Musíme se tam dostat jinudy," křičel bakalář Petr na královského písaře.

„Zřejmě hoří jen na schodech a možná horní chodba. Z oken plameny nešlehají a budova je z kamene, jeptiškám nebezpečí nehrozí. Tedy ani Rozárce," uklidňoval ho Jiří Adam z Dobronína, ale sám nevypadal klidně. Noční šero zatím ustoupilo prvním slunečním paprskům. Měly zlověstně načervenalou barvu, stejně jako plameny.

„Rozbijeme dveře v knihovně," křičel bakalář Petr. Někde našel pohozenou sekeru. Držel ji pevně v ruce a chtěl se rozběhnout přes nádvoří. Ale najednou se zastavil, jako by zahlédl zjevení. Od temné budovy převorství k nim kráčel zástup řeholnic v čele s Rozárkou.

Oheň v konventu se podařilo záhy uhasit. V jedné z cel našli mniši tělo bratra Benedikta. Ale stará bibliotékářka Hedvika zmizela. Prohledali vše, celý klášter, hospodářské budovy, sklepy i zahradu. Nikde nenašli jedinou stopu, která by prozradila, co se s ní stalo.

Převor Hieronymus sepsal svědectví řeholnic, z něhož bylo jasné, že jeptišky i bratra Benedikta zavraždila stará

bibliotékářka. Pouze smrt donáta Huberta měl na svědomí bratr Benedikt.

Během dne se v klášteře uklízelo. Mniši a jeptišky pracovali společně a šlo jim to náramně od ruky. Oteplilo se a do oběda sluneční paprsky přetavily hromady sněhu ve špinavou vodu a bláto.

Jiří Adam z Dobronína se zavřel na celý den v klášterním archivu. Večer požádal převora Hieronyma, aby ráno dal připravit kočár, protože se vrací do Prahy. On, jeho pomocník Petr i novicka Rozálie.

XVIII.

Opat Norbert přijal Jiřího Adama z Dobronína ve své honosně zařízené pracovně ve strahovském klášteře. Usadil ho do křesla proti stolu a pozorně se začetl do zprávy převora Hieronyma. Královský písař, nyní již opět ve svém dvorském oděvu, mlčky čekal.

„Zdá se, že sestry už budou v bezpečí," řekl opat, když listinu dočetl a odložil na stůl. „Přesto musím říci, že mne takový závěr příliš neuspokojuje. Jak je možné, že bibliotekářka Hedvika zmizela? Koně si nevzala a stejně na něm asi neuměla jezdit. Kolem ležely závěje sněhu, copak mohla stará žena odejít pěšky z kláštera? Přitom v Doksanech není, jak mi píše převor Hieronymus. A já mu věřím. Je to záhada. Stejně lak nerozumím spoustě věcí, o kterých píše. Nějak mi unikají důvody, proč se vlastně všechny ty hrůzy staly… Lidská špatnost většinou nehledá logiku, to je pravda. Ale přesto nevěřím, že by to vše bylo jen z pomatení smyslů… Nemyslím, že teď budu klidněji spát."

„Úmyslně jsem do psaní převorovy zprávy nezasahoval," řekl Jiří Adam z Dobronína, jako by se omlouval. „Máte pravdu, ctihodný opate, spousta věcí zůstala neobjasněná. Já však vím víc, než napsal převor. Nikomu jsem o tom neřekl ani slovo. Povím to jen vám. Ne proto, že bych se chtěl pyšnit svou moudrostí. Právě naopak, obávám se, že pravda vám lepší spaní nepřinese."

„Kde je bibliotékářka Hedvika? Musíme ji potrestat!"

„Stojí už před soudem spravedlivějším… Světskému právu unikla."

„Je tedy mrtvá? Tak vyprávějte přece!"

„První problém byl zjistit, kdo je kým ve skutečnosti. Členové premonstrátského řádu přijímají po vstupu do kláštera nová jména. Stávají se služebníky božími, jenže každý si s sebou přináší břímě své minulosti. Toho se nikdo nezbaví. Proto bylo mé pátrání tak obtížné. Rozárka znala díky vám rodná jména jeptišek, jenže já v průběhu vyšetřování zjistil, že mnohem důležitější by bylo znát rodná jména řeholníků. Ta nikde zapsaná nejsou, ale našel jsem něco jiného, co mi nakonec pomohlo tuhle záhadu rozluštit.“

„Co to bylo?“ zvědavě vyhrkl opat Norbert. Vstal a donesl ze stolku od okna konvici s vínem a dvě číše. Sám obě naplnil.

„V doksanském archivu je seznam řeholníků a u každého jména je věk. Ale ne… musím začít jinak,“ váhal královský písař. „Převor Hieronymus v podstatě zapsal do své zprávy o zločinech vše důležité. Všiml jste si jistě, ctihodný opate, že donát Hubert byl ve skutečnosti synem abatyše Marie a zesnulého knihovníka Viléma. Umírající bratr Benedikt však prozradil, že dítě měla i bibliotékářka Hedvika. Rovněž s bratrem Vilémem. Když otěhotněla, vzdala se úřadu abatyše a odešla do jiného kláštera. Našel jsem v análech datum, kdy se úřadu ujala sestra Marie. Bylo to před čtyřiceti lety. Pak mě napadlo, že se podívám, zda některému z mnichů není čtyřicet.“

„Předpokládám, že jste takového našel, pane královský písaři,“ zaujatě mu skočil do řeči opat Norbert. Svou opatskou berlu svíral tak křečovitě, až mu zbělely konečky prstů.

„Samozřejmě. Jenže zpočátku nic nenasvědčovalo tomu, že by právě on byl synem staré knihovnice. Jenže Rozárka tvrdí, že podobnost v rysech obličejů těch dvou je až zarážející. Toho si samozřejmě nikdo všimnout nemohl, protože muži a ženy žijí odděleně.“

„No dobře, ale jakou roli by v těch zločinech měl syn bibliotékářky Hedviky? Pokud ovšem její syn opravdu byl. A kdo to vůbec je?“

„Nejdříve vám povím o všem, co jsem zjistil. Právě na toho mnicha připadla povinnost uzavřít smutný příběh. To on zabil sestru Hedviku. I když to byla jeho matka. Ale on ji za matku vlastně nepovažoval. Myslím dokonce, že to dlouho ani nevěděl. Teprve umírající knihovník Vilém mu nejspíše prozradil pravdu, že on je jeho otcem a matka žije za zdmi sousední budovy. Ale to není pro náš příběh důležité.“

„Pokud zabil svou matku… Je to smrtelný hřích! Kde je její tělo?“

„Tady jsem udělal ve svých úvahách hrubou chybu. Váže se na problém, kdo a jak zavraždil abatyši Marii. Jenže popravdě řečeno, i kdybych ji neudělal, moc by se asi nezměnilo. Ve zprávě je podrobně popsáno, jak klášterní služebníci hlídali vchod do konventu a já trávil celé odpoledne v knihovně, takže se do budovy k jeptiškám nemohl nikdo dostat. A jak jsme z toho odvodili, že hypnotikum zamíchal do kaše někdo zvenku, ale abatyši zabila řeholnice, která jen dělala, že spí. A aby nás zmátla, udělala nepořádek v knihovně. Jenže jak to bývá, upnuli jsme se pouze k jediné teorii a zapomněli jsme, že existuje ještě jeden vchod. V případě vraždy abatyše Marie nehrál samozřejmě žádnou roli, ale ovlivnil události, které následovaly pak.“

„Jaký vchod máte na mysli, pane královský písaři?“ vraštil čelo opat Norbert, jak soustředěně vzpomínal. Ale na žádný nepřišel. Nakonec mrzutě podotkl, že zná doksanský klášter lépe než kdokoli jiný a připadá mu, že se musí královský písař mýlit, protože opravdu jiný vchod do prostor určených pro jeptišky není.

„A co ta malá chodbička, která vede od schodů z ženského konventu do odděleného prostoru v chrámu, v němž se bohoslužeb účastní sestry premonstrátky?“

„No jistě, ale ta se používá zřídka. Navíc vede jen do chrámu," rozmrzele připustil svůj omyl opat Norbert. „Tak tudy unikla stará knihovnice?"

„Ne, ona vůbec neunikla. Když zapálila konvent, přes knihovnu vnikl dovnitř její syn. Zabil ji, chodbičkou u schodů odnesl tělo přes chrám ven a ukryl."

„Že by byl převor Hieronymus tak nedbalý, aby přehlédl tělo mrtvé knihovnice? Nevěřím, na to je příliš pečlivý," pochyboval opat Norbert.

„Sebepečlivější muž by ho neobjevil. Vrah totiž tělo ukryl na jediné místo, kde nikdo nehledal. Do krypty pod chrámem. Pohřbil bibliotékářku do prázdného náhrobku, který je připravený pro abatyši Marii. Zítra má abatyše pohřeb. Předpokládám, že až zvednou víko, najdou tělo sestry Hedviky. Ale v tomto případě šlo jejímu synovi o víc. Nechtěl jen ukrýt mrtvolu. I když svou matku zabil, protože se rozhodl, že nad ní vykoná trest za její zločiny osobně, chtěl jí současně prokázat poslední poctu. Jeho matka byla přece kdysi rovněž abatyší a měla by jí tedy patřit pocta pohřbu v kryptě."

„Kdo to je? Kdo zabil sestru Hedviku?"

„Jediný čtyřicátník mezi řeholníky – celerárius Joachim," řekl Jiří Adam z Dobronína a nepatrně ztlumil hlas, jako by se bál, že je může někdo slyšet. „Po léta se v doksanském klášteře porušovaly regule premonstrátského řádu. Hřích je jako struna, která se napíná tak dlouho, až praskne. Všechny smutné události začaly smrtí knihovníka Viléma. Zřejmě ho trápilo svědomí a tajemství, které celý život pečlivě ukrýval, svěřil na smrtelném loži hned několika lidem. Teprve tehdy se pravděpodobně bibliotékářka Hedvika dozvěděla, že abatyše Marie má s jejím bývalým milencem rovněž syna. To jí muselo zasadit těžkou ránu. Umím si představit, že se celý život užírala nenávistí, protože ji abatyše Marie připravila o úřad představené kláštera a vzala jí i srdce jejího milence. Nezapomeňte, že Marie byla mnohem mladší. Ale stále se

sestra Hedvika utěšovala, že má od knihovníka Viléma syna. Jen ona. Pro ni byl syn cosi jako trofej vítěze. A najednou se dozvěděla, že syna má i abatyše Marie. Stará a podvedená žena často ztratí rozum. Zvláště, pokud žije… Nu, prostě, stará bibliotékářka se rozhodla pomstít. Abatyši Marii a celému konventu, kterému připisovala vinu za své životní prohry. Ale dřív, než by abatyši Marii zabila, chtěla ji co nejvíce zranit, pokořit, vyděsit, zlomit. Slepá nenávist ji dohnala k šílenému plánu. Nejdřív musela zabít jejího syna. Ale tak, aby abatyše Marie viděla na vlastní oči její vítězství."

„Proč ale abatyše mlčela?" přerušil ho nechápavě opat. Byl bledý a v očích měl slzy. Trpěl.

„I když abatyše Marie od začátku samozřejmě tušila, že vraždy má na svědomí stará bibliotékářka, nedokázala proti tomu nic udělat. Nemohla přece přiznat, že v mládí porodila syna. A k tomu, aby sestru Hedviku zabila dřív, než ona zabije ji, k tomu neměla odvahu. Tím se začal řetěz hrůz. Bibliotékářka věděla, že sama nedokáže Huberta zabít. Proto si za nástroj pomsty vybrala bratra Benedikta. Falešným vzkazem, poslaným v latinském martyrologiu, vylákala Huberta do knihovny a zařídila, aby se tam setkal se sestrou Janu a aby je přistihl bratr Benedikt. Pak stačilo sestru Janu zabít a Benediktovi namluvit, že vraždu spáchala ze žárlivosti Hubertova milenka Eusebia. Sestra Hedvika slíbila, že Eusebii zabije, pokud ovšem Benedikt odstraní Huberta a jeho tělo zahrabe mezi lebky v kostnici. Chtěla abatyši Marii ranit co nejvíce. Těšila se, jak se bude tvářit, až se jeptišky půjdou modlit do krypty a najdou jejího syna mrtvého. Teprve pak chtěla abatyši zabít."

„A co ty další jeptišky? Ty s tím přece neměly nic společného!"

„Převorku Albínu a Brunhildu musela zabít, protože se nejspíše dovtípily pravdu, nebo alespoň část pravdy. Musela odstranit nepohodlné svědkyně. Ale s tím, že skoro

všechny zavražděné pocházely ze západních Čech, to nemělo vůbec nic společného. Byla to jen náhoda.“

„Celerárius Joachim neměl právo udělat to, co spáchal. Vždyť zabil svou matku! Trestat má pouze Bůh!“

„A případně ještě královské soudy,“ dodal skromně Jiří Adam z Dobronína. „Ovšem neumím si popravdě řečeno představit, jaký trest bych očekával, pokud by celerárius Joachim stanul před soudem našeho nejmilostivějšího panovníka Ferdinanda. Nejvyšší hofmistr říkává, že vzteklého psa je třeba utratit bez lítosti. Jsem rád, že světské soudy nemusí tenhle smutný příběh rozhodovat. Nechávám na vás, vznešený opate, abyste rozhodl, zda mají naše bezvýznamné lidské síly pomáhat boží spravedlnosti trestat hříšníky.“